32006L0048

30.6.2006. SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE L 177/1

DIREKTIVA 2006/48/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 14. lipnja 2006.

o osnivanju i obavljanju djelatnosti kreditnih institucija (preinačeno)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske Zajednice, a posebno prvu i drugu rečenicu njegovog članka 47. stavka 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ([1]),

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke ([2]),

u skladu s postupkom utvrđenim u članku 251. Ugovora ([3]),

budući da:

(1) Direktiva 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2000. o osnivanju i obavljanju djelatnosti kreditnih institucija ([4]) nekoliko je puta značajno izmijenjena. Budući da se navedena Direktiva sada ponovno izmjenjuje, poželjno ju je preinačiti kako bi se pojasnila određena pitanja.

(2) Kako bi se olakšalo osnivanje i obavljanje djelatnosti kreditnih institucija, potrebno je ukloniti razlike u zakonima država članica koje predstavljaju najveću smetnju što se tiče propisa kojima te institucije podliježu.

(3) Ova Direktiva predstavlja osnovni instrument za ostvarenje unutarnjeg tržišta i sa stajališta slobode poslovnog nastana i sa stajališta slobode pružanja financijskih usluga, u području kreditnih institucija.

(4) U Priopćenju Komisije od 11. svibnja 1999. pod nazivom „Provedba okvira za financijska tržišta: akcijski plan" navodi se nekoliko ciljeva koje je potrebno ostvariti kako bi se dovršilo unutarnje tržište financijskih usluga. Na sastanku Europskog vijeća u Lisabonu 23. i 24. ožujka 2000. utvrđen je cilj provedbe akcijskog plana do 2005. Preoblikovanje odredbi koje se odnose na vlastita sredstva ključni je čimbenik akcijskog plana.

(5) Mjere za usklađivanje kreditnih institucija trebale bi se primjenjivati na sve kreditne institucije, u svrhu zaštite štednih uloga i stvaranja jednakih uvjeta za tržišno natjecanje između tih institucija. Međutim, potrebno je uzeti u obzir objektivne razlike u njihovim statutima i u njihovim ispravnim ciljevima, propisanima nacionalnim zakonodavstvom.

(6) Opseg tih mjera stoga bi trebao biti što širi te bi trebao obuhvaćati sve institucije čije poslovanje uključuje primanje povratnih sredstava od javnosti, bilo u obliku depozita bilo u drugom obliku, kao što je kontinuirano izdavanje obveznica ili drugih usporedivih vrijednosnih papira, te odobravanje kredita za vlastiti račun. Potrebno je propisati izuzeća za određene kreditne institucije na koje se ova Direktiva ne može primjenjivati. Odredbe ove Direktive ne bi smjele dovoditi u pitanje primjenu nacionalnih zakona koji propisuju posebne dodatne suglasnosti koje omogućuju kreditnim institucijama obavljanje posebnih djelatnosti ili izvršavanje posebnih vrsta poslova.

(7) Primjereno je izvršiti samo nužno usklađivanje koje je potrebno i dostatno za osiguravanje uzajamnog priznavanja odobrenja za rad i sustava bonitetnog nadzora, na taj način omogućujući izdavanje jedinstvene dozvole koja se priznaje u cijeloj Zajednici, kao i primjenu načela bonitetnog nadzora matične države članice. Stoga bi se zahtjev za izradu programa poslovanja trebao shvatiti samo kao čimbenik koji omogućuje nadležnim tijelima odlučivanje na temelju detaljnijih informacija, koristeći objektivne kriterije. Određena fleksibilnost ipak bi trebala postojati što se tiče zahtjeva o pravnom obliku kreditnih institucija, vezano uz zaštitu imena banke.

([1]) SL C 234, 22.9.2005., str. 8.
([2]) SL C 52, 2.3.2005., str. 37.
([3]) Mišljenje Europskog parlamenta od 28. rujna 2005. (još nije objavljeno u SL) te Odluka Vijeća od 7. lipnja 2006.
([4]) SL L 126, 26.5.2000., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena izmijenjena Direktivom 2006/29/EZ (SL L 70, 9.3.2006., str. 50.).

(8) Budući da ciljeve ove Direktive, odnosno uvođenje pravila koja se odnose na osnivanje i poslovanje kreditnih institucija i njihov bonitetni nadzor, države članice ne mogu dostatno ostvariti, nego ih se može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, zbog obujma i učinaka predložene aktivnosti, Zajednica može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti kao što je navedeno u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, kao što je navedeno u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(9) Ekvivalentni financijski zahtjevi za kreditne institucije potrebni su kako bi se osigurali slični zaštitni mehanizmi za stečište i ravnopravni uvjeti tržišnog natjecanja između usporedivih skupina kreditnih institucija. Do daljnjeg usklađivanja potrebno je odrediti odgovarajuće strukturne koeficijente koji omogućuju, u okviru suradnje između nacionalnih nadležnih tijela, praćenje položaja usporedivih vrsta kreditnih institucija, u skladu sa standardnim metodama. Taj bi postupak trebao pomoći u postupnom usklađivanju sustava koeficijenata koji su utvrđeni i primjenjuju se u državama članicama. Međutim, potrebno je razlikovati koeficijente čija je svrha osigurati zdravo upravljanje kreditnim institucijama od onih utvrđenih u svrhu ekonomske i monetarne politike.

(10) Načela uzajamnog priznavanja i nadzora matične države članice nalažu da nadležna tijela u državama članicama ne bi trebala izdavati ili da bi trebala oduzeti odobrenje za rad, ako čimbenici kao što su sadržaj programa poslovanja, geografska distribucija poslovanja ili stvarno izvršeno poslovanje jasno ukazuju da je kreditna institucija odabrala zakonski sustav jedne države članice u svrhu izbjegavanja strožih standarda koji su na snazi u drugoj državi članici na čijem državnom području ona obavlja ili namjerava obavljati veći dio svojeg poslovanja. Ako ne postoje takve jasne indikacije, već je većina ukupne imovine subjekata iz bankovne grupe smještena u drugoj državi članici, čija su nadležna tijela odgovorna za provođenje nadzora na konsolidiranoj osnovi, u kontekstu članaka 125. i 126. odgovornost za provođenje nadzora na konsolidiranoj osnovi trebalo bi mijenjati samo uz suglasnost tih nadležnih tijela. Kreditna institucija koja je pravna osoba treba imati izdano odobrenje za rad u državi članici u kojoj ima registrirano sjedište. Kreditna institucija koja nije pravna osoba trebala bi imati središnju upravu u državi članici u kojoj je dobila odobrenje za rad. Osim toga, države članice trebale bi zahtijevati da središnja uprava kreditne institucije uvijek bude smještena u njezinoj matičnoj državi članici te da stvarno ondje i posluje.

(11) Nadležna tijela ne bi trebala izdavati odobrenje za rad kreditnoj instituciji ili produljivati odobrenje za rad, ako bi im uska povezanost između te institucije i ostalih fizičkih ili pravnih osoba onemogućile učinkovito obavljanje njihove nadzorne funkcije. Kreditne institucije koje već imaju odobrenje za rad isto tako bi trebale zadovoljavati nadležna tijela u tom pogledu.

(12) Upućivanje na učinkovito obavljanje nadzorne funkcije od strane nadzornih tijela obuhvaća nadzor na konsolidiranoj osnovi koji treba obavljati nad kreditnom institucijom, ako to određuju odredbe zakonodavstva Zajednice. U takvim slučajevima, tijela koja su zaprimila zahtjev za izdavanje odobrenja za rad, trebala bi biti u mogućnosti utvrditi tijela koja su nadležna za obavljanje nadzora na konsolidiranoj osnovi nad tom kreditnom institucijom.

(13) Ova Direktiva omogućuje državama članicama i/ili nadležnim tijelima primjenu kapitalnih zahtjeva na pojedinačnoj i na konsolidiranoj osnovi te prestanak primjene nadzora na pojedinačnoj osnovi ako to smatraju prikladnim. Nadzor na pojedinačnoj osnovi, konsolidiranoj osnovi i prekogranični konsolidirani nadzor korisno su sredstvo u nadzoru kreditnih institucija. Ovom se Direktivom omogućuje nadležnim tijelima podupiranje prekograničnih institucija olakšavanjem njihove međusobne suradnje. Nadležna tijela bi posebno trebala nastaviti primjenjivati članke 42., 131. i 141. radi usklađivanja svojeg poslovanja i zahtjeva za informacijama.

(14) Kreditnim institucijama koje su dobile odobrenje za rad u svojim matičnim državama članicama trebalo bi biti dozvoljeno obavljanje, u cijeloj Zajednici, nekih ili svih poslova navedenih u Prilogu I. osnivanjem podružnica ili pružanjem usluga.

(15) Države članice također mogu uspostaviti stroža pravila od onih propisanih člankom 9. stavkom 1. prvim podstavkom, člankom 9. stavkom 2., člankom 12., člancima od 19. do 21., od 44. do 52., člankom 75. i člancima od 120. do 122. za kreditne institucije koje su dobile odobrenje za rad od svojih nadležnih tijela. Države članice isto tako mogu tražiti usklađenost s člankom 123. na pojedinačnoj ili na drugoj osnovi te da se potkonsolidacija opisana u članku 73. stavku 2. primjenjuje na druge razine unutar grupe.

(16) Prikladno je proširiti uzajamno priznavanje na poslove navedene u Prilogu I., kada ih obavljaju financijske institucije koje su društva kćeri kreditnih institucija, pod uvjetom da su ta društva kćeri obuhvaćena konsolidiranim nadzorom njihovog matičnog društva te da zadovoljavaju određene stroge uvjete.

(17) Što se tiče ostvarivanja prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga, država članica domaćin trebala bi biti u mogućnosti zahtijevati usklađenost s posebnim odredbama svojih vlastitih nacionalnih zakona ili propisa od strane institucija koje nemaju odobrenje za rad kao kreditne institucije u svojim matičnim državama članicama te s obzirom na poslove koji nisu navedeni u Prilogu I., pod uvjetom da su, s jedne strane, takve odredbe u skladu sa zakonodavstvom Zajednice te imaju svrhu zaštite općeg dobra, i da s druge strane, takve institucije ili takvi poslovi ne podliježu jednakovrijednim pravilima prema ovom zakonu ili propisima njihovih matičnih država članica.

(18) Države članice trebale bi osigurati da ne postoje prepreke za obavljanje međusobno priznatih poslova na isti način kao i u matičnoj državi članici, ako to nije u suprotnosti s pravnim propisima kojima se štiti opće dobro u državi članici domaćinu.

(19) Pravila kojima se uređuju podružnice kreditnih institucija koje imaju sjedište izvan Zajednice trebala bi biti jednaka u svim državama članicama. Važno je osigurati da ta pravila nisu povoljnija od onih za podružnice institucija iz neke druge države članice. Zajednica bi trebala biti u mogućnosti zaključivati ugovore s trećim državama kojima se određuje primjena pravila koja osiguravaju takvim podružnicama isti tretman na cijelom njezinom državnom području. Podružnice kreditnih institucija koje su dobile odobrenje za rad u trećim zemljama ne bi trebale imati pravo pružanja usluga prema drugom stavku članka 49. Ugovora ili pravo poslovnog nastana u državama članicama, osim u onima u kojima imaju poslovni nastan.

(20) Potrebno je postići sporazum na temelju reciprociteta između Zajednice i trećih zemalja s ciljem omogućivanja praktičnog provođenja konsolidiranog nadzora nad najvećim mogućim geografskim područjem.

(21) Matična država članica trebala bi biti odgovorna za nadzor financijskog dobrog poslovanja kreditne institucije te posebno njezine solventnosti. Nadležna tijela države članice domaćina trebala bi biti odgovorna za nadzor likvidnosti podružnica i monetarnu politiku. Nadzor tržišnog rizika trebao bi biti predmetom bliske suradnje između nadležnih tijela matičnih država članica i država članica domaćina.

(22) Nesmetano poslovanje unutarnjeg bankovnog tržišta zahtijeva ne samo zakonska pravila, već i blisku i redovitu suradnju i značajno poboljšanje konvergencije regulatorne i nadzorne prakse između nadležnih tijela država članica. U tu je svrhu potrebno razmotriti probleme koji se odnose na pojedine kreditne institucije i međusobnu razmjenu informacija pri Odboru europskih nadzornih tijela za bankarstvo koji je osnovan Direktivom Komisije 2004/5/EZ ([1]). Taj postupak međusobnog informiranja ni u kojem slučaju ne bi trebao zamijeniti bilateralnu suradnju. Ne dovodeći u pitanje svoje vlastite kontrolne ovlasti, nadležna tijela država članica domaćina trebala bi biti u mogućnosti, u izvanrednim situacijama, na vlastitu inicijativu ili na inicijativu nadležnih tijela matične države članice provjeriti jesu li poslovi kreditne institucije s poslovnim nastanom na njihovom državnom području u skladu s relevantnim zakonima i načelima odgovarajućih administrativnih i računovodstvenih postupaka i adekvatnom unutarnjom kontrolom.

(23) Odgovarajuće je dopustiti razmjenu informacija između nadležnih tijela i tijela ili organa koji, prema svojoj funkciji, pomažu u jačanju stabilnosti financijskog sustava. Kako bi se zaštitila povjerljivost proslijeđenih informacija, popis primatelja trebao bi ostati unutar strogih ograničenja.

(24) Određeno ponašanje, kao što je prijevara i otkrivanje povlaštenih informacija, može utjecati na stabilnost kao i na integritet financijskog sustava, čak i kada uključuje institucije koje nisu kreditne institucije. Potrebno je pobliže odrediti uvjete pod kojima je razmjena informacija u takvim slučajevima dopuštena.

(25) Ako je određeno da je informaciju moguće priopćiti samo uz izričitu suglasnost nadležnih tijela, ona bi trebala biti u mogućnosti, prema potrebi, svoju suglasnost uvjetovati ispunjavanjem strogih uvjeta za priopćivanje informacija.

(26) Isto tako je potrebno odobrenje za razmjenu informacija između nadležnih tijela s jedne strane te središnjih banaka i ostalih tijela sa sličnom funkcijom u svojstvu monetarne vlasti s druge strane te, prema potrebi, s ostalim javnim tijelima odgovornima za nadzor platnih sustava.

(27) U svrhu jačanja bonitetnog nadzora kreditnih institucija i zaštite klijenata kreditnih institucija, revizori bi trebali biti dužni odmah izvijestiti nadležna tijela kad god, u izvršavanju svojih zadaća, postanu svjesni određenih činjenica koje bi mogle imati ozbiljan učinak na financijski položaj ili administrativnu i računovodstvenu organizaciju kreditne institucije. Iz istog razloga, države članice bi također trebale propisati da se ta obveza primjenjuje u svim okolnostima u kojima je revizor u izvršavanju svojih zadaća ustanovio takve činjenice u društvu koje je usko povezano s kreditnom institucijom. Dužnost revizora da, prema potrebi, nadležna tijela obavijeste o određenim činjenicama i odlukama koje se odnose na kreditnu instituciju, a koje su ustanovili tijekom izvršavanja svojih zadaća u nefinancijskom društvu, ne bi trebala sama po sebi mijenjati karakter njihovih zadaća u tom društvu, kao niti način na koji bi oni trebali obavljati te zadaće u tom društvu.

(28) U ovoj se Direktivi određuje da je potrebno utvrditi kvalifikacijske uvjete za određene stavke vlastitih sredstava, ne dovodeći u pitanje mogućnost primjene strožih odredbi od strane država članica.

(29) Prema karakteru stavki koje čine vlastita sredstva u ovoj se Direktivi razlikuju stavke koje čine osnovna vlastita sredstva, s jedne strane, te stavke koje čine dopunska vlastita sredstva, s druge strane.

(30) Kako bi se odrazila činjenica da stavke koje čine dopunska vlastita sredstva nemaju isti karakter kao one koje čine osnovna vlastita sredstva, iznos prvo navedenih

([1]) SL L 3, 7.1.2004., str. 28.

stavki koje su uključene u vlastita sredstva ne smije biti veći od osnovnih vlastitih sredstava. Nadalje, iznos uključenih određenih stavki dopunskih vlastitih sredstava na smije biti veći od jedne polovine osnovnih vlastitih sredstava.

(31) Kako bi se spriječilo narušavanje tržišnog natjecanja, javne kreditne institucije ne bi trebale uključivati u svoja vlastita sredstva garancije koje su im dale države članice ili lokalne vlasti.

(32) Kad god je tijekom nadzora potrebno utvrditi iznos konsolidiranih vlastitih sredstava grupe kreditnih institucija, izračun bi trebalo izvršiti u skladu s ovom Direktivom.

(33) Precizna računovodstvena tehnika koju treba koristiti za izračun vlastitih sredstava, njihova adekvatnost s obzirom na rizike kojima je izložena kreditna institucija te za procjenu koncentracije izloženosti, trebala bi uzimati u obzir odredbe Direktive Vijeća 86/635/EEZ od 8. prosinca 1986. o godišnjim financijskim izvještajima i konsolidiranim izvještajima banaka i drugih financijskih institucija ([1]), koja obuhvaća određene prilagodbe odredbama Sedme direktive Vijeća 83/349/EEZ od 13. lipnja 1983. o konsolidiranim izvještajima ([2]) ili Uredbe (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. srpnja 2002. o primjeni međunarodnih računovodstvenih standarda ([3]), ovisno o tomu čime je regulirano računovodstvo kreditnih institucija prema nacionalnim zakonima.

(34) Minimalni kapitalni zahtjevi imaju glavnu ulogu u nadzoru kreditnih institucija te u uzajamnom priznavanju nadzornih tehnika. U tom pogledu, potrebno je uzeti u obzir odredbe o minimalnim kapitalnim zahtjevima, vezane uz ostale specifične instrumente, isto tako usklađujući temeljne tehnike za nadzor ostalih kreditnih institucija.

(35) Kako bi se spriječilo narušavanje tržišnog natjecanja i ojačao bankovni sustav na unutarnjem tržištu, prikladno je propisati zajedničke minimalne kapitalne zahtjeve.

(36) U svrhu osiguravanja adekvatne solventnosti, važno je propisati minimalne kapitalne zahtjeve kojima se ponderiraju stavke imovine i izvanbilančne stavke prema stupnju rizika.

(37) Vezano uz to pitanje, na dan 26. lipnja 2004. Bazelski odbor za nadzor banaka donio je okvirni sporazum o međunarodnoj konvergenciji mjerenja kapitala i kapitalnih zahtjeva. Odredbe ove Direktive o minimalnim kapitalnim zahtjevima kreditnih institucija i odredbe o minimalnom kapitalu iz Direktive 2006/49/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o adekvatnosti kapitala investicijskih društava i kreditnih institucija ([4]), ekvivalentne su odredbama Bazelskog okvirnog sporazuma.

(38) Važno je uzeti u obzir raznolikost kreditnih institucija u Zajednici, omogućujući alternativne pristupe izračunu minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, koji uključuju različitu razinu osjetljivosti na rizik i zahtijevaju različiti stupanj razvijenosti. Korištenje vanjskih rejtinga i vlastitih procjena kreditnih institucija za pojedine parametre kreditnog rizika, predstavlja značajno poboljšanje u osjetljivosti na rizik i bonitetnu snagu pravila koja se odnose na kreditni rizik. Kreditne institucije bi morale imati odgovarajuće poticaje za prelazak na pristupe koji su osjetljiviji na rizik. Pri izradi procjena potrebnih za primjenu pristupa kreditnom riziku iz ove Direktive, kreditne institucije će morati uskladiti svoje potrebe za obradom podataka s legitimnim interesom za zaštitu podataka svojih klijenata, kao što je regulirano postojećim zakonodavstvom Zajednice o zaštiti podataka, uz poboljšanje procesa mjerenja i upravljanja kreditnim rizikom kreditnih institucija, kako bi se dobile metode za utvrđivanje zahtjeva za jamstvena vlastita sredstva kreditnih institucija, koje odražavaju razvijenost pojedinih procesa kreditnih institucija. Obrada podataka trebala bi biti u skladu s pravilima prijenosa osobnih podataka, navedenima u Direktivi 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka ([5]). U tom pogledu, potrebno je razmotriti obradu podataka vezanih uz nastajanje i upravljanje izloženostima prema klijentima kako bi se uključio razvoj i vrednovanje sustava za mjerenje i upravljanje kreditnim rizikom. Time se ispunjava ne samo legitimni interes kreditnih institucija, već i svrha ove Direktive - korištenje boljih metoda za mjerenje i upravljanje rizicima, te, isto tako, njihovo korištenje u svrhu jamstvenih vlastitih sredstava.

(39) S obzirom na korištenje vanjskih procjena i vlastitih procjena institucije ili internih rejtinga, treba uzeti u obzir činjenicu da, u ovom trenutku, samo ovo drugo sastavlja subjekt - sama financijska institucija - a te procjene podliježu procesu odobravanja Zajednice. U slučaju vanjskih rejtinga koriste se proizvodi takozvanih priznatih agencija za rejting koji trenutačno ne podliježu procesu odobravanja od strane Zajednice. S obzirom na značaj vanjskih rejtinga za izračun kapitalnih zahtjeva prema ovoj Direktivi, potrebno je preispitivati odgovarajuće buduće izdavanje odobrenja za rad i nadzorni proces za agencije za rejting.

([1]) SL L 372, 31.12.1986., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2003/51/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 178, 17.7.2003., str. 16.).
([2]) SL L 193, 18.7.1983., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2003/51/EZ.
([3]) SL L 243, 11.9.2002., str. 1.
([4]) SL L 177, 30.6.2006., str. 201.
([5]) SL L 281, 23.11.1995., str. 31. Direktiva kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1882/2003 (SL L 284, 31.10.2003., str. 1.).

(40) Minimalni kapitalni zahtjevi trebali bi biti razmjerni rizicima na koje se odnose. Smanjenje razine rizika, koje proizlazi iz velikog broja relativno malih izloženosti, posebno bi se trebalo odražavati u zahtjevima.

(41) Odredbe ove Direktive poštuju načelo razmjernosti, posebno uzimajući u obzir različitost veličine i obujma poslova, kao i opsega aktivnosti kreditnih institucija. Poštivanje načela proporcionalnosti također znači da se za izloženosti stanovništvu priznaju najjednostavniji mogući postupci dodjele rejtinga, čak i u Pristupu zasnovanom na internim rejting-sustavima (IRB pristup).

(42) „Razvojni" značaj ove Direktive omogućuje kreditnim institucijama da izaberu između tri pristupa različite složenosti. Kako bi se omogućilo posebno malim kreditnim institucijama da se odluče za IRB pristup koji je osjetljiviji na rizik, nadležna tijela trebala bi provoditi odredbe članka 89. stavka 1. točaka (a) i (b) kad god je to moguće. Te bi se odredbe trebale tumačiti na način da vrste izloženosti navedene u članku 86. stavku 1. točkama (a) i (b) uključuju sve izloženosti koje se, izravno ili neizravno, izjednačavaju s njima u ovoj Direktivi. U pravilu, nadležna tijela ne bi smjela raditi razliku između tri pristupa u procesu nadzornog preispitivanja (nadzora), odnosno kreditne institucije koje posluju u skladu s odredbama standardiziranog pristupa ne bi trebalo samo zbog tog razloga strože nadzirati.

(43) Veću pažnju trebalo bi posvetiti tehnikama smanjenja kreditnog rizika u okviru pravila koja imaju svrhu osigurati da neprimjereno priznavanje ne ugrožava solventnost. Kad kod je to moguće, relevantne uobičajene bankovne instrumente osiguranja za smanjenje kreditnog rizika potrebno je priznavati u standardiziranom pristupu, no i u ostalim pristupima.

(44) Kako bi se osiguralo da su rizici i smanjenje rizika koje proizlazi iz sekuritizacijskih poslova kreditnih institucija i ulaganja adekvatno odraženi u minimalnim kapitalnim zahtjevima kreditnih institucija, neophodno je uključiti pravila koja osiguravaju tretman takvih poslova i ulaganja koji je osjetljiv na rizik i bonitetno zdrav.

(45) Operativni rizik je značajan rizik s kojim se suočavaju kreditne institucije, a koji zahtijeva pokriće vlastitim sredstvima. Potrebno je uzeti u obzir različitost kreditnih institucija u Zajednici omogućavanjem alternativnih pristupa izračunu kapitalnih zahtjeva za operativni rizik, koji obuhvaćaju različite razine osjetljivosti na rizik i zahtijevaju različiti stupanj razvijenosti. Kreditne institucije bi trebale imati odgovarajuće poticaje za prelazak na pristupe koji su osjetljiviji na rizik. S obzirom na sve naprednije tehnike mjerenja i upravljanja operativnim rizikom, potrebno je preispitivati i ažurirati pravila, prema potrebi, kao i s obzirom na kapitalne zahtjeve za različite poslovne linije i priznavanje tehnika za smanjenje kreditnog rizika. U tom pogledu posebnu pažnju potrebno je posvetiti uzimanju u obzir osiguranja u jednostavnim pristupima izračunu kapitalnih zahtjeva za operativni rizik.

(46) Kako bi se osigurala adekvatna solventnost kreditnih institucija unutar grupe, potrebna je primjena minimalnih kapitalnih zahtjeva na temelju konsolidirane financijske situacije grupe. Kako bi se osiguralo da vlastita sredstava budu odgovarajuće raspoređena unutar grupe i raspoloživa za zaštitu štednje, ovisno o potrebi, minimalni kapitalni zahtjevi trebali bi se primjenjivati na pojedine kreditne institucije unutar grupe, osim ako taj cilj može biti učinkovito ostvaren na neki drugi način.

(47) Potrebno je uskladiti osnovna pravila za praćenje velikih izloženosti kreditnih institucija. Države članice još uvijek bi trebale biti u mogućnosti donijeti odredbe koje su strože od onih propisanih u ovoj Direktivi.

(48) Praćenje i kontrola izloženosti kreditnih institucija trebali bi biti sastavni dio njihovog nadzora. Stoga pretjerana izloženost prema jednom klijentu ili grupi povezanih klijenata može dovesti do neprihvatljivog rizika gubitka. Moguće je smatrati da takva situacija dovodi u pitanje solventnost kreditne institucije.

(49) Budući da su kreditne institucije na unutarnjem tržištu uključene u izravno tržišno natjecanje, zahtjevi za praćenje trebali bi biti jednaki u cijeloj Zajednici.

(50) Iako je primjereno temeljiti definiciju izloženosti u svrhu ograničavanja velikih izloženosti na definiciji koja se koristi u svrhu zahtjeva za minimalna vlastita sredstva za kreditni rizik, u načelu nije primjerno pozivati se na pondere ili stupnjeve rizika. Ti ponderi i stupnjevi rizika nastali su u svrhu uspostave općeg zahtjeva za solventnost kako bi se pokrio kreditni rizik kreditne institucije. Kako bi se ograničio maksimalni gubitak koji može nastati za kreditnu instituciju preko jednog klijenta ili grupe povezanih klijenata, primjereno je donijeti pravila za utvrđivanje velikih izloženosti koja uzimaju u obzir nominalnu vrijednost izloženosti bez primjene pondera ili stupnjeva rizika.

(51) Iako je poželjno, prije sljedećeg preispitivanja odredaba o velikoj izloženosti, dozvoliti priznavanje učinaka smanjenja kreditnog rizika na sličan način, kao što dozvoljeno u svrhu minimalnog kapitalnog zahtjeva kako bi se ograničili zahtjevi za izračunom, pravila za smanjenje kreditnog rizika sastavljena su u kontekstu općeg diverzificiranog kreditnog rizika koji proizlazi iz izloženosti prema velikom broju drugih ugovornih stranaka. U skladu s time, priznavanje učinaka takvih tehnika u svrhu ograničenja velike izloženosti kako bi se ograničio maksimalan gubitak koji može nastati preko jednog klijenta ili grupe povezanih klijenata treba podlijegati bonitetnim zaštitnim mehanizmima.

(52) Kada za kreditnu instituciju nastane izloženost prema svojem matičnom društvu ili prema drugim društvima kćerima njezinog matičnog društva, potreban je poseban oprez. Upravljanje izloženostima koje su nastale za kreditnu instituciju trebalo bi se provoditi u potpunosti neovisno, u skladu s načelima odgovarajućeg upravljanja bankama, bez obzira na bilo koja druga pitanja. Ako je vjerojatno da će utjecaj koji imaju osobe koje su izravni ili neizravni imatelji kvalificiranog udjela u kreditnoj instituciji djelovati na štetu odgovarajućeg i razboritog upravljanja tom institucijom, nadležna tijela trebala bi poduzeti odgovarajuće mjere kako bi prekinula takvu situaciju. U području velikih izloženosti potrebno je propisati posebne standarde, uključujući stroža ograničenja, za izloženosti koje nastaju za kreditnu instituciju prema njezinog vlastitoj grupi. Međutim, takve standarde ne treba primjenjivati ako je matično društvo financijski holding ili kreditna institucija ili ako su ostala društva kćeri kreditne ili financijske institucije ili društva koja pružaju pomoćne usluge, pod uvjetom da su sva takva društva obuhvaćena nadzorom kreditne institucije na konsolidiranoj osnovi.

(53) Kreditne institucije trebale bi osigurati interni kapital koji je adekvatan u smislu kvantitete, kvalitete i distribucije, uzimajući u obzir rizike prema kojima su ili mogu biti izložene. U skladu s time, kreditne institucije trebale bi imati strategiju i postupke za procjenu i održavanje adekvatnosti svog internog kapitala.

(54) Nadležna tijela moraju se uvjeriti da kreditne institucije imaju dobru organizaciju i odgovarajuća vlastita sredstva, uzimajući u obzir rizike kojima je izložena ili kojima bi mogla biti izložena kreditna institucija.

(55) Kako bi unutarnje bankovno tržište funkcioniralo učinkovito, Odbor europskih nadzornih tijela za bankarstvo trebao bi doprinijeti dosljednoj primjeni ove Direktive, kao i međusobnom približavanju nadzornih praksa u cijeloj Zajednici te bi trebao izvješćivati na godišnjoj osnovi institucije Zajednice o postignutom napretku.

(56) Iz istog razloga, kao i da bi se osiguralo da kreditne institucije iz Zajednice koje su aktivne u nekoliko država članica ne budu nerazmjerno preopterećene uslijed kontinuirane odgovornosti nadležnih tijela pojedinih država članica za izdavanje odobrenja za rad i nadzor, potrebno je značajno unaprijediti suradnju između nadležnih tijela. U tom kontekstu, potrebno je ojačati ulogu konsolidacijskog nadzornog tijela. Odbor europskih nadzornih tijela za bankarstvo trebao bi podržavati i unapređivati takvu suradnju.

(57) Nadzor kreditnih institucija na konsolidiranoj osnovi usmjeren je prvenstveno na zaštitu interesa ulagača kreditnih institucija te na osiguranje stabilnosti financijskog sustava.

(58) Kako bi bio učinkovit, nadzor na konsolidiranoj osnovi trebao bi se primjenjivati na sve grupe banaka, uključujući one čija matična društva nisu kreditne institucije. Nadležna tijela trebala bi imati potrebne pravne instrumente koji bi im omogućili obavljanje takvog nadzora.

(59) U slučaju grupa s diverzificiranim djelatnostima, kod kojih matična društva kontroliraju barem jedno društvo kćer koje je kreditna institucija, nadležna tijela trebala bi biti u mogućnosti ocijeniti financijski položaj kreditne institucije u takvoj grupi. Nadležna tijela barem bi trebala imati sredstva za dobivanje informacija od svih društava u grupi, koje su potrebne za obavljanje njihove funkcije. Potrebno je uspostaviti suradnju između nadležnih tijela odgovornih za nadzor različitih financijskih sektora u slučaju grupa društava koja obavljaju više financijskih djelatnosti. Do naknadnog usklađivanja, države članice trebale bi biti u mogućnosti propisati odgovarajuće metode konsolidacije za postizanje cilja ove Direktive.

(60) Države članice trebale bi imati mogućnost odbiti izdati ili oduzeti odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u slučaju određenih struktura grupe koje se smatraju neprimjerenima za obavljanje bankarske djelatnosti, posebno zbog toga što se takve strukture ne bi mogle učinkovito nadzirati. U tom pogledu, nadležna tijela trebala bi imati potrebne ovlasti kako bi osigurala odgovarajuće i razborito upravljanje kreditnim institucijama.

(61) Kako bi unutarnje tržište funkcioniralo što učinkovitije te kako bi građanima Zajednice bila omogućena odgovarajuća razina transparentnosti, nadležna tijela trebala bi objavljivati, javno i na način koji omogućuje smislenu usporedbu, način na koji se ova Direktiva provodi.

(62) Kako bi se ojačala tržišna disciplina i potaknule kreditne institucije da poboljšaju svoju tržišnu strategiju, kontrolu rizika i unutarnju organizaciju upravljanja, trebalo bi osigurati odgovarajuće javno objavljivanje od strane kreditnih institucija.

(63) Preispitivanje problema povezanih s pitanjima pokrivenima ovom Direktivom, kao i drugim direktivama koje se odnose na poslovanje kreditnih institucija, zahtijeva suradnju između nadležnih tijela i Komisije, posebno kada se provodi s ciljem bliskije suradnje.

(64) Trebalo bi donijeti mjere potrebne za provedbu ove Direktive u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji [1].

[1] SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

(65) U svojoj rezoluciji od 5. veljače 2002. o provedbi zakonodavstva koje se odnosi na financijske usluge ([1]), Parlament je izrazio želju da on i Vijeće imaju istu ulogu u nadzoru načina na koji Komisija provodi svoju izvršnu ulogu, pri čemu bi se odrazile zakonodavne ovlasti Parlamenta iz članka 251. Ugovora. U svečanoj izjavi pred Parlamentom istog dana, predsjednik Komisije podržao je tu želju Parlamenta. Na dan 11. prosinca 2002. Komisija je predložila izmjene Odluke 1999/468/EZ, a zatim je dostavila izmijenjeni prijedlog 22. travnja 2004. Parlament smatra da u tom prijedlogu nisu osigurane njegove zakonske ovlasti. Prema mišljenju Parlamenta, Parlament i Vijeće trebali bi imati mogućnost ocijeniti prijenos izvršnih ovlasti na Komisiju u određenom razdoblju. Stoga je prikladno ograničiti razdoblje tijekom kojeg Komisija može donijeti provedbene mjere.

(66) Parlament bi trebao imati na raspolaganju razdoblje od tri mjeseca od prvog prijenosa nacrta izmjena provedbenih mjera kako bi ih mogao ispitati i dati svoje mišljenje. Međutim, u hitnim i opravdanim slučajevima trebalo bi biti moguće skratiti to razdoblje. Ako u tom roku Parlament donese rezoluciju, Komisija bi trebala ponovno ispitati nacrt izmjena ili mjera.

(67) Kako bi se izbjegli poremećaji na tržištu i kako bi se osigurao kontinuitet na svim razinama vlastitih sredstava, odgovarajuće je predvidjeti posebne prijelazne aranžmane.

(68) S obzirom na osjetljivost na rizik pravila koja se odnose na minimalne kapitalne zahtjeve, poželjno je stalno preispitivati utječu li ta pravila značajno na ekonomski ciklus. Uzimajući u obzir doprinos Europske središnje banke, Komisija bi trebala izvijestiti o tim aspektima Europski parlament i vijeće.

(69) Aranžmane potrebne za nadzor nad likvidnosnim rizicima također bi trebalo uskladiti.

(70) Ova Direktiva poštuje temeljna prava i pridržava se načela koja su posebno priznata u Povelji o temeljnim pravima Europske unije, kao općih načela zakonodavstva Zajednice.

(71) Obveza prijenosa ove Direktive u nacionalno zakonodavstvo trebala bi se ograničiti na one odredbe koje predstavljaju značajnu promjenu u usporedbi s prethodnim direktivama. Obveza prijenosa odredbi koje su nepromijenjene proizlazi iz prethodnih direktiva.

(72) Ova Direktiva ne dovodi u pitanje obveze država članica koje se odnose na rokove za prijenos u nacionalno zakonodavstvo direktiva navedenih u Prilogu XIII. dijelu B.,

([1]) SL C 284 E, 21.11.2002., str. 115.

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

SADRŽAJ

GLAVA I.	PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE
GLAVA II.	UVJETI ZA PRISTUP POČETKU POSLOVANJA I POSLOVANJU KREDITNIH INSTITUCIJA
GLAVA III.	ODREDBE KOJE SE ODNOSE NA SLOBODU POSLOVNOG NASTANA I SLOBODU PRUŽANJA USLUGA
Odjeljak 1.	Kreditne institucije
Odjeljak 2.	Financijske institucije
Odjeljak 3.	Ostvarivanje prava poslovnog nastana
Odjeljak 4.	Ostvarivanje slobode pružanja usluga
Odjeljak 5.	Ovlasti nadležnih tijela države članice domaćina
GLAVA IV.	ODNOSI S TREĆIM ZEMLJAMA
Odjeljak 1.	Obavijest vezana uz društva iz trećih zemalja i uvjeti za pristup tržištima tih država
Odjeljak 2.	Suradnja s nadležnim tijelima trećih zemalja vezano uz nadzor na konsolidiranoj osnovi
GLAVA V.	NAČELA I TEHNIČKI INSTRUMENTI ZA BONITETNI NADZOR I OBJAVLJIVANJE
POGLAVLJE 1.	NAČELA BONITETNOG NADZORA
Odjeljak 1.	Nadležnost matične države članice i države članice domaćina
Odjeljak 2.	Razmjena informacija i profesionalna tajna
Odjeljak 3.	Dužnosti osoba odgovornih za pravnu kontrolu godišnjih i konsolidiranih izvješća
Odjeljak 4.	Ovlasti za kažnjavanje i pravo pritužbe na sudu
POGLAVLJE 2.	TEHNIČKI INSTRUMENTI BONITETNOG NADZORA
Odjeljak 1.	Vlastita sredstva
Odjeljak 2.	Odredbe za zaštitu od rizika
Pododjeljak 1.	Razina primjene
Pododjeljak 2.	Izračun zahtjeva
Pododjeljak 3.	Minimalna razina vlastitih sredstava

Odjeljak 3.	Minimalni zahtjevi za vlastitim sredstvima za kreditni rizik
Pododjeljak 1.	Standardizirani pristup
Pododjeljak 2.	Pristup zasnovan na internim rejting sustavima (IRB pristup)
Pododjeljak 3.	Smanjenje kreditnog rizika
Pododjeljak 4.	Sekuritizacija
Odjeljak 4.	Minimalni zahtjevi za vlastitim sredstvima za operativni rizik
Odjeljak 5.	Velike izloženosti
Odjeljak 6.	Kvalificirani udjeli izvan financijskog sektora
POGLAVLJE 3.	PROCES PROCJENE KREDITNE INSTITUCIJE
POGLAVLJE 4.	NADZOR I OBJAVLJIVANJE OD STRANE NADLEŽNIH TIJELA
Odjeljak 1.	Nadzor
Odjeljak 2.	Objavljivanje od strane nadležnih tijela
POGLAVLJE 5.	OBJAVLJIVANJE OD STRANE KREDITNIH INSTITUCIJA
GLAVA VI.	IZVRŠNE OVLASTI
GLAVA VII.	PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE
POGLAVLJE 1.	PRIJELAZNE ODREDBE
POGLAVLJE 2.	ZAVRŠNE ODREDBE
PRILOG I.	POPIS DJELATNOSTI KOJE PODLIJEŽU UZAJAMNOM PRIZNAVANJU
PRILOG II.	KLASIFIKACIJA IZVANBILANČNIH STAVKI
PRILOG III.	TRETMAN RIZIKA DRUGE UGOVORNE STRANKE KOD IZVEDENIH INSTRUMENATA, REPO TRANSAKCIJA, TRANSAKCIJA POZAJMLJIVANJA VRIJEDNOSNIH PAPIRA ILI ROBE, TRANSAKCIJA S DUGIM ROKOM NAMIRE I KREDITIRANJA KUPNJE VRIJEDNOSNIH PAPIRA UZ UPLATU NADOKNADE
Dio 1.	Definicije pojmova
Dio 2.	Odabir metode
Dio 3.	Metoda usklađivanja s tržišnim cijenama
Dio 4.	Metoda izvorne izloženosti
Dio 5.	Standardizirana metoda
Dio 6.	Metoda internog modela
Dio 7.	Ugovorno netiranje
PRILOG IV.	VRSTE IZVEDENICA

PRILOG V.	TEHNIČKI KRITERIJI POVEZANI S ORGANIZACIJOM I TRETMANOM RIZIKA
PRILOG VI.	STANDARDIZIRANI PRISTUP
Dio 1.	Ponderi rizika
Dio 2.	Priznavanje vanjskih institucija za kreditnu procjenu (VIKP) i raspoređivanje njihovih kreditnih procjena
Dio 3.	Upotreba kreditnih procjena vanjskih institucija za kreditnu procjenu (VIKP) za određivanje pondera rizika
PRILOG VII.	PRISTUP ZASNOVAN NA INTERNIM REJTING SUSTAVIMA
Dio 1.	Iznosi izloženosti ponderirani rizikom i iznosi očekivanih gubitaka
Dio 2.	PD, LGD i dospijeće
Dio 3.	Iznos izloženosti
Dio 4.	Minimalni zahtjevi za IRB pristup
PRILOG VIII.	SMANJENJE KREDITNOG RIZIKA
Dio 1.	Prihvatljivost
Dio 2.	Minimalni zahtjevi
Dio 3.	Izračun učinaka smanjenja kreditnog rizika
Dio 4.	Ročne neusklađenosti
Dio 5.	Kombinacije smanjenja kreditnog rizika u standardiziranom pristupu
Dio 6.	Košarica tehnika za smanjenje kreditnog rizika
PRILOG IX.	SEKURITIZACIJA
Dio 1.	Definicije u smislu Priloga IX.
Dio 2.	Minimalni zahtjevi za priznavanje prijenosa značajnog kreditnog rizika i izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanih gubitaka za sekuritizirane izloženosti
Dio 3.	Eksterne kreditne procjene
Dio 4.	Izračun
PRILOG X.	OPERATIVNI RIZIK
Dio 1.	Pristup zasnovan na osnovnom pokazatelju
Dio 2.	Standardizirani pristup
Dio 3.	Napredni pristupi
Dio 4.	Kombinirana upotreba različitih metodologija
Dio 5.	Klasifikacija vrsta događaja gubitka

PRILOG XI. TEHNIČKI KRITERIJI ZA PREISPITIVANJE I VREDNOVANJE OD STRANE NADLEŽNIH TIJELA

PRILOG XII. TEHNIČKI KRITERIJI ZA OBJAVLJIVANJE

Dio 1. Opći kriteriji

Dio 2. Opći zahtjevi

Dio 3. Zahtjevi za priznavanje upotrebe određenih instrumenata ili metodologija

PRILOG XIII. Dio A DIREKTIVE STAVLJENE IZVAN SNAGE ZAJEDNO S NJIHOVIM IZMJENAMA (navedene u članku 158.)

PRILOG XIII. Dio B ROKOVI ZA PRIJENOS U NACIONALNO ZAKONODAVSTVO (navedeni u članku 158.)

PRILOG XIV. KORELACIJSKA TABLICA

GLAVA I.

PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

1. Ovom se Direktivom propisuju pravila koja se odnose na osnivanje i na poslovanje kreditnih institucija te na njihov bonitetni nadzor.

2. Članak 39. i glava V. poglavlje 4. odjeljak 1. primjenjuju se na financijske i mješovite holdinge koji imaju sjedište u Zajednici.

3. Institucije koje su trajno isključene na temelju članka 2., uz izuzetak središnjih banaka država članica, tretiraju se kao financijske institucije u smislu članka 39. i glave V. poglavlja 4. odjeljka 1.

Članak 2.

Ova se Direktiva ne primjenjuje na sljedeće:

— središnje banke država članica,

— poštanske žiro institucije,

— u Belgiji, „Institut de Réeskompte et de Garantie/Herdiscontering- en Waarborginstituut”,

— u Danskoj, „Dansk Eksportfinansieringsfond”, „Danmarks Skibskreditfond”, „Dansk Landburgs Realkreditfond”, te „KommuneKredit”,

— u Njemačkoj, „die Kreditanstanstalt für Wiederaufbau”, poduzeća koja se priznaju prema „Wohnungsgemeinnützigkeitsgesetz”, kao tijela državne stambene politike koja se uglavnom ne bave bankovnim transakcijama te poduzeća koja se priznaju prema tom zakonu kao neprofitna stambena poduzeća,

— u Grčkoj, „Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων” (Tamio Parakatathikon kai Danion)

— u Španjolskoj, „Instituto de Crédito Oficial”,

— u Francuskoj, „Caisse des dépôts et consignations”,

— u Irskoj, kreditne unije i društva za uzajamnu pomoć,

— u Italiji, „Cassa depositi e prestiti”,

— u Latviji, „krājaizdevu sabiedrības”, društva koja su priznata prema „krājaizdevu sabiedrību likums” kao zadruge koje pružaju financijske usluge isključivo svojim članovima,

— u Litvi, „kredito unijos” osim „Centrinė kredito unija”,

— u Mađarskoj, „Magyar Fejlesztési Bank Rt.” i „Magyar Export-Import Bank Rt.”,

— u Nizozemskoj „Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV”, „NV Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij”, „NV Industriebank Limburgs Instituut voor Ontwikkeling en Financiering” i „Overijsselse Ontwikkelingsmaatschappij NV”,

— u Austriji, društva, koja se priznaju kao stambene udruge u javnom interesu i „Österreichische Kontrollbank AG”,

— u Poljskoj, „Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo – Kredytowe” i „Bank Gospodarstwa Krajowego”,

— u Portugalu, „Caixas Económicas”, koje postoje na dan 1. siječnja 1986., osim onih koje su osnovane kao društva s ograničenom odgovornošću, i „Caixa Económica Montepio Geral”,

— u Finskoj, „Teollisen yhteistyon rahasto Oy/Fonden för industriellt samarbete AB” i „Finnvera Oyj/Finnvera Abp”,

— u Švedskoj, „Svenska Skeppshypotekskassan”,

— u Ujedinjenoj Kraljevini, National Savings Bank, Commonwealth Development Finance Company Ltd, Agricultural Mortgage Corporation Ltd, Scottish Agricultural Securities Corporation Ltd, Crown Agents for overseas governments and administrations, kreditne unije i komunalne banke.

Članak 3.

1. Jedna ili više kreditnih institucija koje se nalaze u istoj državi članici i koje su na dan 15. prosinca 1977. trajno povezane sa središnjim tijelom koje ih nadzire i koje ima poslovni nastan u istoj državi članici, mogu se izuzeti iz zahtjeva prema članku 7. i članku 11. stavku 1., ako nacionalno zakonodavstvo, najkasnije na dan 15. prosinca 1979., propisuje sljedeće:

(a) obveze središnjeg tijela i povezanih institucija predstavljaju solidarnu odgovornost ili za obveze svojih povezanih institucija u potpunosti jamči središnje tijelo;

(b) solventnost i likvidnost središnjeg tijela i svih povezanih institucija prate se kao cjelina na temelju konsolidiranih računa; i

(c) rukovodstvo središnjeg tijela ovlašteno je za davanje uputa rukovodstvu povezanih institucija.

Kreditne institucije koje posluju lokalno, a koje su nakon 15. prosinca 1977. trajno povezane sa središnjim tijelom u smislu prvog podstavka, mogu ostvariti korist od ovdje propisanih uvjeta ako one predstavljaju uobičajeni dodatni dio mreže tog središnjeg tijela.

U slučaju kreditnih institucija osim onih koje su osnovane na područjima koja su izdvojena iz mora ili koje proizlaze iz dijeljenja ili spajanja postojećih institucija koje su ovisne ili

odgovaraju središnjem tijelu, Komisija, u skladu s postupkom navedenim u članku 151. stavku 2., može propisati dodatna pravila za primjenu drugog podstavka, uključujući stavljanje izvan snage izuzeća navedenog u prvom podstavku, ako smatra da bi povezivanje novih institucija, koje ostvaruju korist od aranžmana navedenih u drugom podstavku, moglo negativno utjecati na tržišno natjecanje.

2. Kreditna institucija navedena u prvom podstavku stavka 1. isto tako može biti izuzeta iz odredbi članaka 9. i 10. te isto tako iz odredbi glave V., poglavlja 2., odjeljaka 2., 3,. 4., 5. i 6. i poglavlja 3., pod uvjetom da se, ne dovodeći u pitanje primjenu tih odredbi na središnje tijelo, za cjelinu koja se sastoji od središnjeg tijela zajedno s njegovim povezanim institucijama primjenjuju te odredbe na konsolidiranoj osnovi.

U slučaju izuzeća, članci 16., 23., 24., 25., članak 26. stavci od 1. do 3. i članci od 28. do 37. primjenjuju se na cjelinu koju čini središnje tijelo zajedno s njegovim povezanim institucijama.

Članak 4.

U svrhu ove Direktive, primjenjuju se sljedeće definicije:

(1) „kreditna institucija” znači:

(a) društvo čija je djelatnost primanje depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti te odobravanje kredita za svoj vlastiti račun; ili

(b) instituciju za elektronički novac u smislu Direktive 2000/46/EZ ([1])

(2) „odobrenje za rad” znači dokument koji nadležna tijela izdaju u bilo kojem obliku, kojim se daje pravo na obavljanje djelatnosti kreditne institucije;

(3) „podružnica” znači mjesto poslovanja koje predstavlja pravno ovisni dio kreditne institucije te koji izravno obavlja sve ili neke transakcije svojstvene poslovanju kreditnih institucija;

(4) „nadležna tijela” znači nacionalna tijela koja su zakonom ili propisom ovlaštena za nadzor kreditnih institucija;

(5) „financijska institucija” znači društvo koje nije kreditna institucija, a čija je osnovna djelatnost stjecanje udjela ili obavljanje jedne ili više djelatnosti navedenih u točkama od 2. do 12. u Prilogu I.

(6) „institucije” u smislu odjeljaka 2. i 3. glave V. poglavlja 2. znači institucije definirane člankom 3. stavkom 1. točkom (c) Direktive 2006/49/EZ;

(7) „matična država članica” znači država članica u kojoj je kreditna institucija dobila odobrenje za rad u skladu s člancima od 6. do 9. i od 11. do 14.,

(8) „država članica domaćin” znači država članica u kojoj kreditna institucija ima podružnicu ili u kojoj pruža usluge;

(9) „kontrola” znači odnos između matičnog društva i društva kćeri, kao što je definirano u članku 1. Direktive 83/349/EEZ, ili sličan odnos između bilo koje fizičke ili pravne osobe i nekog društva;

(10) „sudjelujući udio” u smislu točaka (o) i (p) članka 57., članaka od 71. do 73. i glave V. poglavlja 4. znači sudjelujući udio u smislu prve rečenice članka 17. Četvrte direktive Vijeća 78/660/EEZ od 25. srpnja 1978. o godišnjim financijskim izvještajima određenih vrsta trgovačkih društava ([2]) ili izravno ili neizravno držanje 20 % ili više glasačkih prava ili kapitala društva;

(11) „kvalificirani udio” znači izravno ili neizravno držanje u društvu, koje predstavlja 10 % ili više kapitala ili glasačkih prava, ili koje omogućuje ostvarivanje značajnog utjecaja na upravljanje tim društvom;

(12) „matično društvo” znači:

(a) matično društvo kao što je definirano u člancima 1. i 2. Direktive 83/349/EEZ; ili

(b) u svrhu članaka od 71. do 73., glave V. poglavlja 2. odjeljka 5. i poglavlja 4., matično društvo u smislu članka 1. stavka 1. Direktive 83/349/EEZ te bilo koje društvo koje, prema mišljenju nadležnih tijela, stvarno ostvaruje dominantan utjecaj na drugo društvo;

(13) „društvo kći” znači:

(a) društvo kći kao što je definirano u člancima 1. i 2. Direktive 83/349/EEZ; ili

(b) u svrhu članaka od 71. do 73., glave V. poglavlja 2. odjeljka 5. i poglavlja 4., društvo kći u smislu članka 1. stavka 1. Direktive 83/349/EEZ te bilo koje društvo na koje, prema mišljenju nadležnih tijela, matično društvo stvarno ostvaruje dominantan utjecaj.

([1]) Direktiva 2000/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o osnivanju, obavljanju i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac (SL L 275, 27.10.2000., str. 39.).

([2]) SL L 222, 14.8.1978., str. 11. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2003/51/EZ.

Sva društva kćeri društava kćeri također se smatraju društvima kćerima društva koje je njihovo najviše matično društvo;

(14) „matična kreditna institucija u državi članici" znači kreditna institucija koja ima kreditnu instituciju ili financijsku instituciju kao društvo kći ili koja ima sudjelujući udio u takvoj instituciji te koja sama nije društvo kći neke druge kreditne institucije koja je dobila odobrenje za rad u istoj državi članici ili financijskog holdinga koji je osnovan u istoj državi članici;

(15) „matični financijski holding u državi članici" znači financijski holding koji sam nije društvo kći kreditne institucije koja je dobila odobrenje za rad u istoj državi članici ili financijskog holdinga koji je osnovan u istoj državi članici;

(16) „matična kreditna institucija u EU" znači matična kreditna institucija u državi članici koja nije društvo kći neke druge kreditne institucije koja je dobila odobrenje za rad u bilo kojoj državi članici ili financijskog holdinga osnovanog u bilo kojoj državi članici.

(17) „matični financijski holding u EU" znači matični financijski holding u državi članici, koji nije društvo kći kreditne institucije koja je dobila odobrenje za rad u bilo kojoj državi članici, ili nekog drugog financijskog holdinga osnovanog u bilo kojoj državi članici.

(18) „tijela javnog sektora" znači nekomercijalna upravna tijela odgovorna središnjoj državi, tijelima regionalne ili lokalne vlasti ili tijelima koja, prema mišljenju nadležnih tijela, imaju istu odgovornost kao i tijela regionalne i lokalne vlasti ili nekomercijalna društva koja su u vlasništvu središnje države, a koja imaju eksplicitne sporazume o jamstvu i mogu uključivati zakonski regulirana samoupravna tijela koja su pod javnim nadzorom;

(19) „financijski holding" znači financijska institucija čija su društva kćeri isključivo ili pretežito kreditne institucije ili financijske institucije od kojih je barem jedno takvo društvo kćer kreditna institucija, a koja nije mješoviti financijski holding u smislu članka 2. stavka 15. Direktive 2002/87/EZ ([1]);

(20) „mješoviti holding" znači matično društvo, osim financijskog holdinga ili kreditne institucije ili mješovitog financijskog holdinga u smislu članka 2. stavka 15. Direktive 2002/87/EZ, čija društva kćeri obuhvaćaju barem jednu kreditnu instituciju;

([1]) Direktiva 2002/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2002. o dopunskom nadzoru kreditnih institucija, društava za osiguranje i investicijskih društava u financijskom konglomeratu (SL L 35, 11.2.2003., str. 1.). Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 2005/1/EZ.

(21) „društvo za pomoćne usluge" znači društvo čija se glavna djelatnost sastoji od posjedovanja ili upravljanja imovinom, upravljanja uslugama obrade podataka ili bilo koje druge slične djelatnosti koja je pomoćna djelatnost uz glavnu djelatnost jedne ili više kreditnih institucija;

(22) „operativni rizik" znači rizik gubitka koji proizlazi iz neadekvatnih ili neuspjelih unutarnjih procesa, ljudi i sustava ili iz vanjskih događaja, uključujući pravni rizik;

(23) „središnje banke" uključuju Europsku središnju banku, osim ako je drugačije navedeno;

(24) „razrjeđivački rizik" znači rizik smanjenja iznosa otkupljenih potraživanja nastao zbog gotovinskih ili negotovinskih potraživanja dužnika;

(25) „vjerojatnost neispunjavanja obveza" znači vjerojatnost neispunjavanja obveza druge ugovorne stranke tijekom jednogodišnjeg razdoblja;

(26) „gubitak", u smislu glave V. poglavlja 2. odjeljka 3., znači ekonomski gubitak, uključujući značajne učinke diskonta te značajne izravne i neizravne troškove povezane s naplatom po pojedinom instrumentu;

(27) „gubitak zbog neispunjavanja obveze (LGD)" za pojedinu izloženost znači omjer gubitka zbog neispunjavanja obveze druge ugovorne stranke i iznosa izloženosti u trenutku neispunjavanja obveze;

(28) „konverzijski faktor" znači omjer trenutačno neiskorištenog iznosa potencijalne obveze koji će biti iskorišten i nepodmiren u trenutku neispunjavanja obveze i trenutačno neiskorištenog iznosa potencijalne obveze; iznos potencijalne obveze jednak je odobrenom limitu, osim ako je limit koji nije priopćen dužniku veći;

(29) „očekivani gubitak (EL)", u smislu glave V., poglavlja 2., odjeljka 3., znači omjer između iznosa za koji se očekuje da će biti izgubljen po određenoj izloženosti zbog potencijalnog neispunjavanja obveza druge ugovorne stranke ili razrjeđivanja tijekom jednogodišnjeg razdoblja i iznosa izloženosti u trenutku neispunjavanja obveze;

(30) „smanjenje kreditnog rizika" znači tehnika koju koristi kreditna institucija za smanjivanje kreditnog rizika povezanog s izloženošću ili izloženostima kreditne institucije;

(31) „materijalna kreditna zaštita" znači tehnika smanjenja kreditnog rizika prema kojoj smanjenje kreditnog rizika po izloženosti kreditne institucije proizlazi iz prava kreditne institucije da u slučaju neispunjavanja obveze druge ugovorne stranke ili nastanka ugovorenog kreditnog događaja koji se odnosi na drugu ugovornu stranku - unovči ili ostvari prijenos ili prisvoji, ili zadrži određenu imovinu ili iznos, ili da smanji iznos izloženosti na iznos razlike između iznosa izloženosti i iznosa potraživanja od kreditne institucije ili prava na zamjenu iznosa izloženosti tom razlikom.

(32) „nematerijalna kreditna zaštita” znači tehnika smanjenja kreditnog rizika prema kojoj smanjenje kreditnog rizika po izloženosti kreditne institucije proizlazi iz obvezivanja treće strane na plaćanje određenog iznosa u slučaju neispunjavanja obveze od strane dužnika ili zbog nastanka nekog drugog ugovorenog kreditnog događaja;

(33) „repo transakcija” znači bilo koja transakcija koja je regulirana ugovorom na koji se primjenjuje definicija „repo ugovora” ili „obrnutog repo ugovora”, kao što je definirano u članku 3. stavku 1. točki (m) Direktive 2006/49/EZ;

(34) „transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe” znači bilo koja transakcija na koju se primjenjuje definicija „pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe”, kao što je definirano u članku 3. stavku 1. točki (n) Direktive 2006/49/EZ;

(35) „instrument koji se može smatrati gotovinom” znači certifikat o depozitu ili drugi sličan instrument koji je izdala kreditna institucija vjerovnik;

(36) „sekuritizacija” znači transakcija ili struktura u kojoj se kreditni rizik povezan s izloženošću ili skupom izloženosti tranšira i ima sljedeće karakteristike:

(a) plaćanja u transakciji ili strukturi ovise o naplati po odnosnoj izloženosti ili odnosnom skupu izloženosti; i

(b) podređenost tranši određuje distribuciju gubitaka tijekom trajanja transakcije ili strukture;

(37) „tradicionalna sekuritizacija” znači sekuritizacija koja uključuje ekonomski prijenos izloženosti koje se sekuritiziraju na sekuritizacijski subjekt za posebnu namjenu koji izdaje vrijednosne papire. To se postiže prijenosom vlasništva nad sekuritiziranim izloženostima s kreditne institucije inicijatora ili podsudjelovanjem. Izdani vrijednosni papiri ne predstavljaju obvezu plaćanja kreditne institucije inicijatora;

(38) „sintetska sekuritizacija” znači sekuritizacija u kojoj se tranširanje postiže korištenjem kreditnih izvedenica ili garancija, a skup izloženosti ostaje u bilanci kreditne institucije inicijatora.

(39) „tranša” znači ugovorno uspostavljen segment kreditnog rizika povezanog s izloženošću ili većim brojem izloženosti, pri čemu pozicija u segmentu uključuje rizik gubitka po kreditu, koji je veći ili manji od pozicije istog iznosa u bilo kojem drugom segmentu, pri čemu se ne uzima u obzir kreditna zaštita koju pružaju treće strane izravno imateljima pozicija u tom segmentu ili u drugim segmentima;

(40) „sekuritizacijska pozicija” znači izloženost u sekuritizaciji;

(41) „inicijator” znači sljedeće:

(a) subjekt koji je, ili sam ili preko povezanih subjekata, izravno ili neizravno sudjelovao u izvornom ugovoru na temelju kojeg su nastale obveze ili potencijalne obveze dužnika ili potencijalnog dužnika, zbog kojih nastaje izloženost koja je predmet sekuritizacije; ili

(b) subjekt koji kupuje izloženosti treće strane i iskazuje ih u svojoj bilanci, a zatim ih sekuritizira;

(42) „sponzor” znači kreditna institucija, osim kreditne institucije inicijatora, koja uspostavlja i upravlja programom komercijalnih zapisa osiguranih imovinom ili nekom drugom sekuritizacijskom strukturom, koja otkupljuje izloženosti od trećih strana;

(43) „kreditno poboljšanje” znači ugovorni odnos kojim se poboljšava kreditna kvaliteta sekuritizacijske pozicije s obzirom na kvalitetu koju bi ta pozicija imala da nije ponuđeno kreditno poboljšanje, uključujući kreditno poboljšanje koje pružaju tranše s nižim pravom prvenstva naplate u sekuritizaciji, te ostale vrste kreditne zaštite;

(44) „sekuritizacijski subjekt posebne namjene (SSPE)” znači korporacijski trust ili neki drugi subjekt, osim kreditne institucije, osnovan radi provođenja jedne ili više sekuritizacija, čija je djelatnost ograničena samo na one djelatnosti koje su prikladne za postizanje tog cilja, čija je struktura namijenjena izdvajanju obveza sekuritizacijskog subjekta za posebnu namjenu od obveza kreditne institucije inicijatora, te gdje imatelji prava na udjele imaju pravo založiti ili razmijeniti te udjele bez ograničenja;

(45) „grupa povezanih klijenata” znači:

(a) dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba koje, osim ako je drugačije dokazano, predstavljaju jedan rizik, budući da jedna od njih, izravno ili neizravno, ima kontrolu nad drugom osobom ili drugim osobama; ili

(b) dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba između kojih ne postoji odnos kontrole kao što je određeno u točki (a), već za koje se smatra da predstavljaju jedan rizik jer su tako međusobno povezane da, ako se za jednu od tih osoba pojave financijski problemi, ostale ili sve druge osobe vjerojatno bi se suočile s poteškoćama u oplati;

(46) „uska povezanost” znači situacija u kojoj su dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba povezane na bilo koji od sljedećih načina:

(a) sudjelovanjem, odnosno držanjem izravno ili putem kontrole, 20 % ili više glasačkih prava ili kapitala društva;

(b) kontrola; ili

(c) činjenica da su obje ili sve osobe stalno povezane s istom trećom osobom odnosom kontrole;

(47) „priznate burze" znači burze koje nadležna tijela priznaju kao takve te koje zadovoljavaju sljedeće uvjete:

(a) redovno posluju;

(b) imaju propise koje su donijela ili odobrila odgovarajuća nadležna tijela matične države za određenu burzu, u kojima su definirani uvjeti poslovanja burze, uvjeti pristupa burzi, kao i uvjeti koje treba ispuniti ugovor prije nego što se njime počne stvarno trgovati na burzi; i

(c) imaju klirinške mehanizme pri čemu ugovori navedeni u Prilogu IV. podliježu zahtjevu za dnevno utvrđivanje nadoknade, koja prema mišljenju nadležnih tijela osigurava odgovarajuću zaštitu.

Članak 5.

Države članice zabranjuju osobama ili poduzećima koja nisu kreditne institucije da obavljaju poslove primanja depozita ili ostalih povratnih sredstava od javnosti.

Prvi stavak ne primjenjuje se na primanje depozita ili ostalih povratnih sredstava koje vraća država članica, tijela lokalne ili regionalne uprave ili javna međunarodna tijela čije članice su jedna ili više država članica, ili na slučajeve koji su izričito obuhvaćeni nacionalnim zakonodavstvom ili zakonodavstvom Zajednice pod uvjetom da te aktivnosti podliježu pravilima i kontroli čija je svrha zaštita deponenata i investitora, te koje je primjenljivo na te slučajeve.

GLAVA II.

UVJETI ZA PRISTUP POČETKU POSLOVANJA I POSLOVANJU KREDITNIH INSTITUCIJA

Članak 6.

Države članice zahtijevaju od svojih kreditnih institucija pribavljanje odobrenja za rad prije početka njihovog poslovanja. Ne dovodeći u pitanje članke od 7. do 12., one propisuju zahtjeve za takva odobrenja za rad te o njima obavješćuju Komisiju.

Članak 7.

Države članice zahtijevaju da uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad bude priložen program poslovanja u kojem se, *inter alia*, navodi vrsta predviđenih poslova, kao i organizacijska struktura kreditne institucije.

Članak 8.

Države članice ne smiju tražiti provjeru zahtjeva za odobrenje za rad s obzirom na ekonomske potrebe tržišta.

Članak 9.

1. Ne dovodeći u pitanje ostale opće uvjete koje propisuje nacionalno zakonodavstvo, nadležna tijela ne smiju izdavati odobrenja za rad ako kreditna institucija ne posjeduje zasebna vlastita sredstva ili ako osnivački kapital iznosi manje od 5 milijuna EUR.

„Osnivački kapital" obuhvaća kapital i rezerve kao što je navedeno u članku 57. točkama (a) i (b).

Države članice mogu odlučiti da kreditne institucije koje ne ispunjavaju zahtjev za zasebna vlastita sredstva te koje su postojale na dan 15. prosinca 1979., mogu nastaviti poslovati. One mogu izuzeti takve kreditne institucije iz usklađivanja sa zahtjevom sadržanim u prvom podstavku članka 11. stavka 1.

2. Države članice mogu, uz ispunjavanje sljedećih uvjeta, izdati odobrenje za rad određenim kategorijama kreditnih institucija čiji je osnivački kapital manji od onog navedenog u stavku 1.:

(a) osnivački kapital nije manji od 1 milijun EUR;

(b) dotične države članice izvješćuju Komisiju o svojim razlozima za korištenje te mogućnosti;

(c) uz naziv svake kreditne institucije koja nema minimalni kapital naveden u stavku 1. to se naznačuje u popisu navedenom u članku 14.

Članak 10.

1. Vlastita sredstva kreditne institucije ne smiju pasti ispod iznosa osnivačkog kapitala koji se traži prema članku 9. u vrijeme izdavanja odobrenja za rad.

2. Države članice mogu odlučiti da kreditne institucije koje već postoje na dan 1. siječnja 1993., a čija vlastita sredstva ne dostižu razinu navedenu za osnivački kapital u članku 9., mogu nastaviti svoje poslovanje. U tom slučaju njihova vlastita sredstva ne smiju pasti ispod najviše razine ostvarene od uključivo 22. prosinca 1989.

3. Ako kontrolu nad kreditnom institucijom koja ulazi u kategoriju navedenu u stavku 2. ima fizička ili pravna osoba, osim osobe koja je prethodno kontrolirala instituciju, vlastita sredstva te kreditne institucije moraju dostići barem razinu navedenu za osnivački kapital u članku 9.

4. U određenim posebnim okolnostima i uz suglasnost nadležnih tijela, u slučaju spajanja dvije ili više kreditnih institucija koje ulaze u kategoriju navedenu u stavku 2., vlastita sredstva kreditne institucije koja proizlaze iz spajanja ne smiju pasti ispod ukupnih vlastitih sredstava spojene kreditne institucije u vrijeme spajanja, sve dok se ne ostvari odgovarajuća razina navedena u članku 9.

5. Ako, u slučajevima navedenima u stavcima 1., 2. i 4., treba smanjiti vlastita sredstva, nadležna tijela mogu, ako to

okolnosti opravdavaju, dozvoliti kreditnim institucijama ograničeno razdoblje u kojem moraju ispraviti situaciju ili prestati s poslovanjem.

Članak 11.

1. Nadležna tijela izdaju odobrenje za rad kreditnoj instituciji samo ako postoje barem dvije osobe koje učinkovito vode poslovanje kreditne institucije.

Ona ne izdaju odobrenje ako te osobe nemaju dovoljno dobar ugled ili ako im nedostaje iskustvo za izvršavanje takvih dužnosti.

2. Svaka država članica zahtijeva:

(a) da svaka kreditna institucija koja je pravna osoba i koja ima registrirano sjedište prema svom nacionalnom pravu, ima svoju središnju upravu u istoj državi članici gdje je i njezino registrirano sjedište; i

(b) da svaka druga kreditna institucija ima svoju središnju upravu u državi članici koja joj je izdala odobrenje za rad i u kojoj ona stvarno posluje.

Članak 12.

1. Nadležna tijela ne izdaju odobrenje za osnivanje kreditne institucije ako nisu obaviještena o identitetu dioničara ili članova, izravnih ili neizravnih, fizičkih ili pravnih osoba, koje imaju kvalificirane udjele te o iznosima tih udjela.

Pri određivanju kvalificiranih udjela u kontekstu ovog članka, uzimaju se u obzir glasačka prava navedena u članku 92. Direktive 2001/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. svibnja 2001. o uvrštenju vrijednosnih papira u službenu kotaciju burze te o informacijama koje treba objaviti o tim vrijednosnim papirima ([1]).

2. Nadležna tijela ne izdaju odobrenje za rad ako se, uzimajući u obzir potrebu za osiguravanjem zdravog i razboritog upravljanja kreditnom institucijom, nisu uvjerila u prikladnost dioničara ili članova.

3. Ako postoji uska povezanost između kreditne institucije i ostalih fizičkih ili pravnih osoba, nadležna tijela izdaju odobrenje za rad samo ako te bliske veze ne sprečavaju učinkovito obavljanje njihove nadzorne funkcije.

Nadležna tijela isto tako ne smiju izdati odobrenje za rad ako zakoni i ostali propisi treće zemlje koji reguliraju jednu ili više fizičkih ili pravnih osoba s kojima kreditna institucija ima bliske veze ili ako poteškoće u provođenju tih zakona i ostalih propisa sprečavaju učinkovito obavljanje njihove nadzorne funkcije.

Nadležna tijela isto tako ne smiju izdavati odobrenje za rad ako zakoni i drugi propisi trećih zemalja, koji reguliraju jednu ili više fizičkih ili pravnih osoba s kojima je kreditna institucija usko povezana ili poteškoće povezane s provedbom tih zakona i drugih propisa, sprečavaju učinkovito provođenje njihove nadzorne funkcije.

Nadležna tijela zahtijevaju od kreditnih institucija da im na trajnoj osnovi dostavljaju informacije koje su im potrebne za praćenje usklađenosti s uvjetima, navedenima u ovom stavku.

Članak 13.

Uvijek je potrebno dati razloge kad je donesena odluka o neizdavanju odobrenja za rad, a podnositelja zahtjeva se o tome obavješćuje u roku šest mjeseci od primitka zahtjeva, ili ako je zahtjev nepotpun, u roku šest mjeseci od kada je podnositelj zahtjeva poslao informacije potrebne za donošenje odluke. Odluka se u svakom slučaju donosi u roku 12 mjeseci od primitka zahtjeva.

Članak 14.

O svakom odobrenju za rad izvješćuje se Komisija.

Naziv svake kreditne institucije kojoj je izdano odobrenje za rad unosi se u popis. Komisija objavljuje taj popis u *Službenom listu Europske unije* i redovno ga ažurira.

Članak 15.

1. Nadležno tijelo se, prije izdavanja odobrenja za rad kreditnoj instituciji, savjetuje s nadležnim tijelima relevantne druge države članice u sljedećim slučajevima:

(a) dotična kreditna institucija je društvo kći kreditne institucije koja je dobila odobrenje za rad u drugoj državi članici;

(b) dotična kreditna institucija je društvo kći matičnog društva kreditne institucije koja je dobila odobrenje za rad u drugoj državi članici; ili

(c) dotična kreditna institucija pod kontrolom je istih osoba, bilo fizičkih ili pravnih, koje kontroliraju kreditnu instituciju koja je dobila odobrenje za rad u drugoj državi članici.

2. Nadležno tijelo mora se posavjetovati, prije izdavanja odobrenja za rad kreditnoj instituciji, s nadležnim tijelom relevantne države članice, koje je odgovorno za nadzor društava za osiguranje ili investicijskih poduzeća, u sljedećim slučajevima:

(a) dotična kreditna institucija je društvo kći društva za osiguranje ili investicijskog društva koje je dobilo odobrenje za rad u Zajednici;

(b) dotična kreditna institucija je društvo kći matičnog društva za osiguranje ili investicijskog društva koje je dobilo odobrenje za rad u Zajednici; ili

([1]) SL L 184, 6.7.2002., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2005/1/EZ.

(c) dotična kreditna institucija pod kontrolom je iste osobe, bilo fizičke ili pravne, koja kontrolira društvo za osiguranje ili investicijsko društvo koje je dobilo odobrenje za rad u Zajednici.

3. Odgovarajuća nadležna tijela navedena u stavcima 1. i 2. posebno se savjetuju jedna s drugima kada ocjenjuju primjerenost dioničara te ugled i iskustvo direktora uključenih u upravljanje drugim subjektom iste grupe. Ona razmjenjuju informacije koje se odnose na primjerenost dioničara te ugled i iskustvo direktora, koje su značajne za izdavanje odobrenja za rad, kao i za kontinuiranu procjenu usklađenosti s uvjetima poslovanja.

Članak 16.

Države članice domaćini ne smiju zahtijevati odobrenje za rad ili dotacijski kapital za podružnice kreditnih institucija kojima je izdano odobrenje za rad u drugim državama članicama. Osnivanje i nadzor takvih podružnica obavlja se u skladu s člancima 22., 25., člankom 26. stavcima od 1. do 3., člancima od 29. do 37. i člankom 40.

Članak 17.

1. Nadležna tijela mogu oduzeti odobrenje za rad koje je izdano kreditnoj instituciji samo ako ta institucija:

(a) ne koristi odobrenje za rad u roku 12 mjeseci, izričito odbije odobrenje za rad ili se na više od 6 mjeseci prestane baviti tim poslom, ako dotična država članica ne donese odredbe o prestanku valjanosti odobrenja za rad u takvim slučajevima;

(b) pribavila je odobrenje za rad na temelju lažnih izjava ili na bilo kojoj drugoj nepravilnoj osnovi;

(c) više ne ispunjava uvjete prema kojima je izdano to odobrenje za rad;

(d) više ne posjeduje dovoljno vlastitih sredstava ili se više ne može očekivati da će ispunjavati svoje obveze prema vjerovnicima, te posebno, ako više ne pruža sigurnost za imovinu koja joj je povjerena; ili

(e) potpada pod druge slučajeve u kojima nacionalno zakonodavstvo propisuje oduzimanje odobrenja za rad.

2. Svako oduzimanje odobrenja za rad sadrži obrazloženje te je potrebno o tomu izvijestiti sve zainteresirane osobe. O oduzimanju odobrenja za rad izvješćuje se Komisija.

Članak 18.

U svrhu obavljanja svoje djelatnosti kreditne institucije mogu, bez obzira na bilo koje odredbe u državama članicama domaćinima, koje se odnose na korištenje riječi „banka”, „štedionica” ili ostalih naziva za banku, koristiti na području Zajednice isti naziv koji koriste u državi članici u kojoj se nalazi njihovo sjedište. U slučaju da postoji opasnost od zabune, država članica domaćin može radi jasnoće zahtijevati da se nazivu dodaju neki drugi podaci radi pojašnjenja.

Članak 19.

1. Države članice zahtijevaju od svake fizičke ili pravne osobe koja namjerava držati, izravno ili neizravno, kvalificirani udjel u kreditnoj instituciji, da prvo obavijesti nadležna tijela i navede veličinu udjela kojeg namjerava steći. Ta osoba isto tako obavješćuje nadležna tijela ako namjerava povećati svoj kvalificirani udjel, tako da udio glasačkih prava ili kapitala koje drži dostigne ili bude veći od 20 %, 33 % ili 50 %, ili takav da kreditna institucija postane njezino društvo kći.

Ne dovodeći u pitanje stavak 2., nadležna tijela najdulje u roku tri mjeseca od datuma primitka obavijesti navedene u prvom i drugom podstavku mogu osporiti takav plan ako se, s obzirom na potrebu osiguravanja odgovarajućeg i razboritog upravljanja kreditnom institucijom, ona nisu uvjerila u primjerenost dotične osobe. Ako ne ospore plan, nadležna tijela mogu odrediti najdulje razdoblje za njegovu provedbu.

2. Ako je osoba koja namjerava steći udjele navedene u stavku 1. kreditna institucija, društvo za osiguranje ili investicijsko društvo kojemu je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici ili matično društvo kreditne institucije, društva za osiguranje ili investicijskog društva koje je dobilo odobrenje za rad u drugoj državi članici ili fizička ili pravna osoba koja ima kontrolu nad kreditnom institucijom, društvom za osiguranje ili investicijskim društvom koje je dobilo odobrenje za rad u drugoj državi članici, te ako bi kreditna institucija u kojoj stjecatelj namjerava držati udjel postala društvo kći ili bi podlijegala kontroli stjecatelja, uvjet za ocjenu stjecanja podložno je prethodnom savjetovanju navedenom u članku 15.

Članak 20.

Države članice zahtijevaju od svake fizičke ili pravne osobe koja namjerava raspolagati, izravno ili neizravno, kvalificiranim udjelom u kreditnoj instituciji da prvo obavijesti nadležna tijela i navede veličinu udjela koji namjerava držati. Ta osoba isto tako obavješćuje nadležna tijela ako namjerava smanjiti svoj kvalificirani udjel, tako da udio glasačkih prava ili kapitala koji drži padne ispod 20 %, 33 % ili 50 % ili bude takav da kreditna institucija prestane biti njezino društvo kći.

Članak 21.

1. Kreditne institucije obavješćuju nadležna tijela o stjecanju udjela ili raspolaganju udjelima nakon što saznaju da su zbog

stjecanja udjela ili raspolaganja udjelima u njihovom kapitalu, udjeli premašili pragove ili da su pali ispod pragova navedenih u članku 19. stavku 1. i članku 20.

One također, barem jedan put godišnje, obavješćuju nadležna tijela o imenima dioničara i članova koji imaju kvalificirane udjele te o veličini tih udjela, kao što su iskazani, na primjer, u informaciji koja se dobiva na godišnjoj skupštini dioničara i članova ili kao rezultat usklađivanja s propisima koji se odnose na društva koja kotiraju na burzi.

2. Države članice zahtijevaju da, ako je vjerojatno da će utjecaj koji vrše osobe navedene u članku 19. stavku 1. djelovati na štetu razboritog i zdravog upravljanja institucijom, nadležna tijela poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi okončale takvu situaciju. Te se mjere mogu sastojati od sudske zabrane, sankcija protiv direktora i rukovoditelja ili privremenog ukidanja glasačkog prava koje proizlazi iz dionica koje imaju dotični dioničari ili članovi.

Slične mjere primjenjuju se na fizičke ili pravne osobe koje ne ispunjavaju obveze dostavljanja prethodnih informacija, kao što je propisano u članku 19. stavku 1.

Ako je udio stečen unatoč protivljenju nadležnih tijela, države članice, bez obzira na bilo koje druge sankcije koje će biti donesene, određuju privremeno ukidanje odgovarajućih glasačkih prava ili ništavnost glasovanja ili mogućnost njegova poništavanja.

3. Pri utvrđivanju kvalificiranog udjela i drugih razina udjela, kao što je navedeno u ovom članku, uzimaju se u obzir glasačka prava navedena u članku 92. Direktive 2001/34/EZ.

Članak 22.

1. Nadležna tijela matičnih država članica zahtijevaju od svih kreditnih institucija da imaju snažne sustave upravljanja, koje uključuje jasnu organizacijsku strukturu, s dobro definiranim, transparentnim i dosljednim linijama odgovornosti, učinkovite procese za utvrđivanje, upravljanje, praćenje i izvješćivanje o rizicima kojima su ili kojima mogu biti izložene, kao i adekvatne mehanizme unutarnje kontrole, uključujući zdrave administrativne i računovodstvene postupke.

2. Uređenje, procesi i mehanizmi navedeni u stavku 1. su sveobuhvatni i razmjerni vrsti, opsegu i složenosti poslova kreditne institucije. Tehnički kriteriji koji su propisani u Prilogu V. uzimaju se u obzir.

GLAVA III.

ODREDBE KOJE SE ODNOSE NA SLOBODU POSLOVNOG NASTANA I SLOBODU PRUŽANJA USLUGA

Odjeljak 1.

Kreditne institucije

Članak 23.

Države članice propisuju da bilo koja kreditna institucija kojoj je izdano odobrenje za rad i koju nadziru nadležna tijela druge države članice može obavljati poslove navedene u Prilogu I. na njihovom državnom području, u skladu s člankom 25., člankom 26. stavcima od 1. do 3., člankom 28. stavcima 1. i 2. te člancima od 29. do 37., bilo osnivanjem podružnice ili pružanjem usluga pod uvjetom da su ti poslovi obuhvaćeni u odobrenju za rad.

Odjeljak 2.

Financijske institucije

Članak 24.

1. Države članice propisuju da poslove navedene u Prilogu I. na njihovom državnom području, u skladu s člankom 25., člankom 26. stavcima od 1. do 3., člankom 28. stavcima 1. i 2. te člancima od 29. do 37., ili osnivanjem podružnice ili pružanjem usluga, može obavljati bilo koja financijska institucija iz druge države članice, bilo da je društvo kći kreditne institucije ili društvo kći u zajedničkom vlasništvu dviju ili više kreditnih institucija, čiji društveni ugovor ili statut dozvoljavaju obavljanje tih poslova te koja zadovoljava svaki od sljedećih uvjeta:

(a) matičnom društvu ili društvima izdano je odobrenje za rad kao kreditnim institucijama u državi članici, prema čijem zakonu je regulirana financijska institucija;

(b) dotične djelatnosti stvarno se obavljaju na državnom području iste države članice;

(c) matično društvo ili društva drže 90 % ili više glasačkih prava koja proizlaze iz dionica ili udjela u kapitalu financijske institucije;

(d) matično društvo ili društva na zadovoljavajući način za nadležna tijela dokažu njihovo primjereno bonitetno upravljanje financijskom institucijom te su izjavili, uz suglasnost odgovarajućih nadležnih tijela matične države članice, da solidarno odgovaraju za obveze koje je preuzela financijska institucija; i

(e) financijska institucija je stvarno uključena, a posebno što se tiče dotičnih djelatnosti, u konsolidirani nadzor matičnog društva, ili svakog od matičnih društava, u skladu s

glavom V., poglavljem 4., odjeljkom 1., posebno u svrhu zahtjeva za minimalnim vlastitim sredstvima, kao što je navedeno u članku 75. za kontrolu velikih izloženosti i u svrhu ograničavanja udjela iz članaka od 120. do 122.

Usklađenost s tim zahtjevima provjeravaju nadležna tijela matične države članice te ona dostavljaju financijskoj instituciji potvrdu o usklađenosti koja čini dio obavijesti navedene u člancima 25. i 28.

Nadležna tijela matične države članice osiguravaju nadzor financijske institucije u skladu s člankom 10. stavkom 1., člancima od 19. do 22., člankom 40., člancima od 42. do 52. i člankom 54.

2. Ako financijska institucija navedena u prvom podstavku stavka 1. prestane ispunjavati bilo koji propisani uvjet, matična država članica o tomu obavješćuje nadležna tijela države članice domaćina, a na poslove koje obavlja financijska institucija u državi članici domaćinu počinje se primjenjivati zakonodavstvo države članice domaćina.

3. Stavci 1. i 2. primjenjuju se *mutatis mutandis* na društva kćeri financijske institucije, kao što je navedeno u prvom podstavku stavka 1.

Odjeljak 3.

Izvršavanje prava poslovnog nastana

Članak 25.

1. Kreditna institucija koja želi osnovati podružnicu na državnom području druge države članice o tome obavješćuje nadležna tijela u svojoj matičnoj državi članici.

2. Države članice zahtijevaju da svaka kreditna institucija koja želi osnovati podružnicu u drugoj državi članici dostavi sljedeće informacije u obavijesti navedenoj u stavku 1.:

(a) država članica na čijem državnom području ona planira osnovati podružnicu;

(b) program poslovanja u kojemu se navodi, *inter alia*, vrsta predviđenih poslova i organizacijska struktura podružnice;

(c) adresa u državi članici domaćinu na kojoj je moguće dobiti dokumente; i

(d) imena osoba odgovornih za upravljanje podružnicom.

3. Ako nadležna tijela matične države članice nemaju razlog za sumnju u adekvatnost upravne strukture ili u financijski položaj kreditne institucije, uzimajući u obzir predviđene poslove, ona u roku tri mjeseca od primitka informacija navedenih u stavku 2. priopćuju te informacije nadležnim tijelima države članice domaćina i o tomu obavješćuju kreditnu instituciju.

Nadležna tijela matične države članice također priopćuju iznos vlastitih sredstava i iznos kapitalnih zahtjeva kreditne institucije u skladu s člankom 75.

Odstupajući od drugog podstavka, u slučaju navedenom u članku 24. nadležna tijela matične države članice priopćuju iznos vlastitih sredstava financijske institucije i zbroj konsolidiranih vlastitih sredstava i konsolidiranih zahtjeva za kapitalom u skladu s člankom 75. kreditne institucije koja je njezino matično društvo.

4. Ako nadležna tijela matične države članice odbiju priopćiti informacije navedene u stavku 2. nadležnim tijelima države članice domaćina, ona obrazlažu svoje odbijanje dotičnoj kreditnoj instituciji u roku tri mjeseca od primitka svih informacija.

U slučaju odbijanja ili ako nadležna tijela ne odgovore, dotična institucija ima pravo obratiti se sudu u matičnoj državi članici.

Članak 26.

1. Prije nego što podružnica kreditne institucije počne s radom, nadležna tijela države članice domaćina, u roku dva mjeseca od primitka informacija navedenih u članku 25., pripremaju nadzor nad kreditnom institucijom u skladu s odjeljkom 5. te ako je potrebno ukazuju na uvjete pod kojima se, radi zaštite općeg dobra, ti poslovi obavljaju u državi članici domaćinu.

2. Po primitku priopćenja od nadležnih tijela države članice domaćina ili u slučaju isteka razdoblja navedenog u stavku 1. bez primitka bilo kakvog priopćenja, podružnicu je moguće osnovati i može početi s radom.

3. U slučaju promjene bilo kojih podataka priopćenih u skladu s točkama (b), (c) ili (d) članka 25. stavka 2. kreditna institucija daje pisanu obavijest o dotičnoj promjeni nadležnim tijelima matične države članice i države članice domaćina barem mjesec dana prije izvršavanja promjene, kako bi omogućila nadležnim tijelima matične države članice da donesu odluku u skladu s člankom 25. te nadležnim tijelima države članice domaćina da donesu odluku o promjeni u skladu sa stavkom 1. ovog članka.

4. Za podružnice koje su počele s radom u skladu s odredbama na snazi u njihovim državama članicama domaćinima prije 1. siječnja 1993., smatra se da su za njih vrijedili postupci propisani člankom 25. i stavcima 1. i 2. ovog članka. Od 1. siječnja 1993. na njih se primjenjuje stavak 3. ovog članka te članci 23. i 43., kao i odjeljci 2. i 5.

Članak 27.

Poslovne jedinice, bez obzira na njihov broj, koje u istoj državi članici osnuje kreditna institucija sa sjedištem u drugoj državi članici smatraju se jednom podružnicom.

Odjeljak 4.

Izvršavanje slobode pružanja usluga

Članak 28.

1. Svaka kreditna institucija koja želi izvršavati slobodu pružanja usluga obavljanjem svoje djelatnosti na državnom području druge države članice po prvi puta obavješćuje nadležna tijela matične države članice o poslovima na popisu iz Priloga I., koje namjerava obavljati.

2. Nadležna tijela matične države članice, u roku mjesec dana od primitka obavijesti iz stavka 1., šalju tu obavijest nadležnim tijelima države članice domaćina.

3. Ovaj članak ne utječe na prava koja su stekle kreditne institucije koje su pružale usluge prije 1. siječnja 1993.

Odjeljak 5.

Ovlasti nadležnih tijela države članice domaćina

Članak 29.

Države članice domaćini mogu, u statističke svrhe, zahtijevati da sve kreditne institucije koje imaju podružnice na njihovom državnom području periodično izvješćuju nadležna tijela tih država članica domaćina o svojem poslovanju u tim državama članicama domaćinima.

Pri ispunjavanju odgovornosti propisanih u članku 41. države članice domaćini mogu zahtijevati da podružnice kreditnih institucija iz drugih država članica dostavljaju iste informacije koje one traže od nacionalnih kreditnih institucija u tu svrhu.

Članak 30.

1. Ako nadležna tijela države članice domaćina utvrde da kreditna institucija koja ima podružnicu ili pruža usluge na njezinom državnom području nije usklađena sa zakonskim odredbama koje su donesene u toj državi u skladu s odredbama ove Direktive koje se odnose na ovlasti nadležnih tijela država članica domaćina, ta tijela od dotične kreditne institucije zahtijeva okončanje takvog nepravilnog stanja.

2. Ako dotična kreditna institucija ne poduzme potrebne mjere, nadležna tijela države članice domaćina o tome obavješćuju nadležna tijela matične države članice.

Nadležna tijela matične države članice, što je prije moguće, poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi osigurala da dotična kreditna institucija okonča to nepravilno stanje. Karakter tih mjera priopćuje se nadležnim tijelima države članice domaćina.

3. Ako unatoč mjerama koje je poduzela matična država članica ili ako se te mjere pokažu neadekvatnima ili ako nisu raspoložive u dotičnoj državi članici, kreditna institucija nastavi kršiti pravna pravila navedena u stavku 1. koja su na snazi u državi članici domaćinu, ta država može, nakon što je obavijestila nadležna tijela matične države članice, poduzeti odgovarajuće mjere kako bi spriječila ili kaznila daljnje nepravilnosti te ako je to potrebno, onemogućila toj kreditnoj instituciji da započne nove transakcije na njezinom državnom području. Države članice osiguravaju da je na njihovom državnom području moguće uručenje pravnih dokumenata potrebnih za provođenje tih mjera protiv kreditne institucije.

Članak 31.

Članci 29. i 30. ne utječu na ovlast država članica domaćina u poduzimanju odgovarajućih mjera za sprečavanje ili kažnjavanje nepravilnosti koje su počinjene na njihovim područjima, a koje su u suprotnosti s pravnim propisima donesenima radi zaštite općeg dobra. To uključuje mogućnost zabrane započinjanja novih transakcija za kreditne institucije koje su počinile kršenje na njihovom državnom području.

Članak 32.

Svaka mjera koja je poduzeta u skladu s člankom 30. stavcima 2. i 3. ili člankom 31., a koja uključuje sankciju ili ograničenje ostvarivanja slobode pružanja usluga, mora biti opravdana i priopćena dotičnoj kreditnoj instituciji. Svaka takva mjera podliježe pravu na žalbu na sudovima u državi članici u kojoj je mjera poduzeta.

Članak 33.

Prije poduzimanja mjera u skladu s postupkom predviđenim u članku 30., nadležna tijela države članice domaćina u hitnim slučajevima mogu poduzeti preventivne mjere potrebne za zaštitu interesa štediša, ulagača i ostalih osoba kojima se pružaju usluge. O takvim mjerama se obavješćuje Komisiju i nadležna tijela drugih relevantnih država članica što je ranije moguće.

Komisija može, nakon savjetovanja s nadležnim tijelima relevantnih država članica, odlučiti da dotične države članice izmijene ili ukinu te mjere.

Članak 34.

Države članice domaćini mogu ostvarivati ovlasti koje su im dodijeljene prema ovoj Direktivi poduzimanjem adekvatnih mjera za sprečavanje ili kažnjavanje nepravilnosti počinjenih na njihovom državnom području. To uključuje mogućnost zabrane započinjanja novih transakcija za kreditne institucije koje su počinile kršenje na njihovom državnom području.

Članak 35.

U slučaju oduzimanja odobrenja za rad, o tome se obavješćuje nadležna tijela država članica domaćina koja poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi spriječila da dotične kreditne institucije započnu nove transakcije na njihovom državnom području i kako bi zaštitila interese štediša.

Članak 36.

Države članice obavješćuju Komisiju o broju i vrsti slučajeva u kojima je došlo do odbijanja u skladu s člankom 25. i člankom 26. stavcima od 1. do 3. ili u kojima su poduzete mjere u skladu s člankom 30. stavkom 3.

Članak 37.

Ovaj odjeljak ne sprečava kreditne institucije koje imaju sjedište u drugim državama članicama da oglašavaju svoje usluge preko raspoloživih sredstava priopćivanja u državi članici domaćinu, uz primjenu svih pravila koja reguliraju oblik i sadržaj takvog oglašavanja, koja su donesene radi zaštite općeg dobra.

GLAVA IV.

ODNOSI S TREĆIM ZEMLJAMA

Odjeljak 1.

Obavijest vezana uz društva iz trećih zemalja i uvjeti za pristup tržištima tih država

Članak 38.

1. Države članice ne primjenjuju na podružnice kreditnih institucija koje imaju sjedište izvan Zajednice, kada počinju s radom ili obavljaju svoju djelatnost, odredbe koje dovode do povoljnijeg tretmana od onog kojeg imaju kreditne institucije koje imaju sjedište u Zajednici.

2. Nadležna tijela obavješćuju Zajednicu i Europski odbor za bankarstvo o svim odobrenjima za rad za podružnice, koja su izdana kreditnim institucijama sa sjedištem izvan Zajednice.

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., Komisija može putem sporazuma zaključenih s jednom ili više trećih zemalja dogovoriti primjenu odredbi koje osiguravaju podružnicama kreditnih institucija sa sjedištem izvan Zajednice jednak tretman na cijelom području Zajednice.

Odjeljak 2.

Suradnja s nadležnim tijelima trećih zemalja vezano uz nadzor na konsolidiranoj osnovi

Članak 39.

1. Komisija može dostaviti prijedlog Vijeću, bilo na zahtjev države članice ili na svoju vlastitu inicijativu, za pregovore o sporazumima s jednom ili više trećih zemalja vezano uz načine obavljanja nadzora na konsolidiranoj osnovi:

(a) kreditnih institucija čija matična društva imaju svoja sjedišta u trećim zemljama; ili

(b) kreditnih institucija smještenih u trećim zemljama čija matična društva, bilo da su to kreditne institucije ili financijski holdinzi, imaju svoje sjedište u Zajednici.

2. Sporazumi navedeni u stavku 1. posebno nastoje osigurati sljedeće:

(a) da nadležna tijela država članica mogu dobiti informacije potrebne za nadzor na temelju konsolidiranog financijskog položaja kreditnih institucija ili financijskih holdinga smještenih u Zajednici te koja imaju kao društva kćeri kreditne institucije ili financijske institucije smještene izvan Zajednice ili koja imaju udjele u takvim institucijama; i

(b) da nadležna tijela trećih zemalja mogu dobiti informacije potrebne za nadzor matičnog društva čije je sjedište smješteno na njihovom državnom području te koje ima kao društva kćeri kreditne institucije ili financijske institucije smještene u jednoj ili više država članica ili koje ima udjele u takvim institucijama.

3. Ne dovodeći u pitanje članak 300. stavke 1. i 2. Ugovora, Komisija uz pomoć Europskog odbora za bankarstvo ispituje ishod pregovora navedenih u stavku 1. i nastalu situaciju.

GLAVA V.

NAČELA I TEHNIČKI INSTRUMENTI ZA BONITETNI NADZOR I OBJAVLJIVANJE

POGLAVLJE 1.

Načela bonitetnog nadzora

Odjeljak 1.

Nadležnost matične države članice i države članice domaćina

Članak 40.

1. Za bonitetni nadzor kreditne institucije, uključujući poslove koje obavlja u skladu s člancima 23. i 24., odgovorna

su nadležna tijela matične države članice ne dovodeći u pitanje one odredbe ove Direktive koje dodjeljuju odgovornost nadležnim tijelima države članice domaćina.

2. Stavak 1. ne sprečava nadzor na konsolidiranoj osnovi u skladu s ovom Direktivom.

Članak 41.

Države članice domaćini do daljnjeg usklađivanja ostaju odgovorne u suradnji s nadležnim tijelima matične države članice za nadzor nad likvidnošću podružnica kreditnih institucija.

Ne dovodeći u pitanje mjere potrebne za ojačavanje Europskog monetarnog sustava, države članice domaćini zadržavaju potpunu odgovornost za mjere koje proizlaze iz provedbe njihove monetarne politike.

Te mjere ne smiju omogućavati diskriminaciju ili ograničavajući tretman koji se temelji na činjenici da je kreditna institucija dobila odobrenje za rad u drugoj državi članici.

Članak 42.

Nadležna tijela dotičnih država članica blisko surađuju kako bi nadzirali poslove kreditnih institucija koje posluju, posebno preko podružnica, u jednoj ili više država članica u kojima nemaju smješteno svoje sjedište. Ona dostavljaju jedno drugom sve informacije koje se odnose na upravljanje i vlasništvo nad takvim kreditnim institucijama za koje je vjerojatno da olakšavaju njihov nadzor i kontrolu uvjeta za njihovo dobivanje odobrenja za rad, kao i sve informacije za koje je vjerojatno da olakšavaju praćenje takvih institucija, posebno s obzirom na likvidnost, solventnost, garancije za depozite, ograničavanje velikih izloženosti, administrativne i računovodstvene postupke te mehanizme unutarnje kontrole.

Članak 43.

1. Države članice domaćini propisuju da, ako kreditna institucija koja je dobila odobrenje za rad u drugoj državi članici obavlja svoje poslove preko podružnice, nadležna tijela matičnih država članica mogu, nakon što su prethodno obavijestila nadležna tijela države članice domaćina, obavljati sama ili preko osoba koje su ovlastila za tu svrhu izravnog nadzora informacija navedenih u članku 42.

2. Nadležna tijela matičnih država članica mogu također, u svrhu provjere podružnica, primijeniti druge postupke određene u članku 141.

3. Stavci 1. i 2. ne utječu na pravo izvršavanja nadležnih tijela država članica domaćina, u ispunjavanju njihovih obveza prema ovoj Direktivi, izravnog nadzora podružnica koje su osnovane na njihovom državnom području.

Odjeljak 2.

Razmjena informacija i profesionalna tajna

Članak 44.

1. Države članice propisuju da sve osobe koje rade za ili koje su radile za nadležna tijela, kao i revizori ili stručnjaci koji djeluju u ime nadležnih tijela, podliježu obvezi čuvanja profesionalne tajne.

Nikakve povjerljive informacije koje one mogu primiti u obavljanju svojih dužnosti ne smiju biti otkrivene bilo kojoj osobi ili tijelu, osim u sažetom ili skupnom obliku, tako da nije moguće prepoznati pojedinu kreditnu instituciju ne dovodeći u pitanje slučajeve za koje vrijedi kazneno pravo.

Unatoč tomu, ako kreditna institucija proglasi stečaj ili je protiv nje pokrenuta prisilna likvidacija, moguće je otkrivanje povjerljivih informacija koje se ne odnose na treće strane uključene u pokušaj spašavanja te kreditne institucije, u građanskom ili trgovačkom postupku.

2. Stavak 1. ne sprečava nadležna tijela različitih država članica od razmjene informacija u skladu s ovom Direktivom i s ostalim direktivama koje se primjenjuju na kreditne institucije. Na te se informacije primjenjuju uvjeti za čuvanje profesionalne tajne navedeni u stavku 1.

Članak 45.

Nadležna tijela koja primaju povjerljive informacije prema članku 44. mogu ih koristiti samo za vrijeme izvršavanja svojih dužnosti i samo u sljedeće svrhe:

(a) radi provjere jesu li zadovoljeni uvjeti koji reguliraju osnivanje kreditnih institucija i radi olakšavanja praćenja, na nekonsolidiranoj ili konsolidiranoj osnovi, obavljanja tih poslova, posebno s obzirom na praćenje likvidnosti, solventnosti, velikih izloženosti i administrativnih i računovodstvenih postupaka te mehanizama unutarnje kontrole;

(b) radi propisivanja sankcija;

(c) u upravnim žalbama protiv odluka nadležnih tijela; ili

(d) u sudskim postupcima koji su pokrenutim u skladu s člankom 55. ili posebnim odredbama navedenim u ovoj ili u drugim direktivama donesenima u području kreditnih institucija.

Članak 46.

Države članice mogu zaključivati sporazume o suradnji, koji reguliraju razmjenu informacija, s nadležnim tijelima iz trećih zemalja ili s tijelima ili vlastima trećih zemalja, kao što je

definirano u članku 47. i u članku 48. stavku 1., samo ako za priopćenu informaciju vrijedi jamstvo čuvanja profesionalne tajne koje je barem ekvivalentno onom iz članka 44. stavka 1. Takva razmjena informacija obavlja se u svrhu izvršavanja nadzornih zadaća spomenutih tijela ili vlasti.

Informacija koja potječe iz druge države članice ne smije se priopćiti bez izričite suglasnosti nadležnih tijela koja su tu informaciju priopćila i, ovisno o slučaju, samo u svrhe za koje su ta tijela dala svoju suglasnost.

Članak 47.

Članak 44. stavak 1. i članak 45. ne sprečavaju razmjenu informacija unutar države članice, ako postoje dva ili više nadležnih tijela u istoj državi članici ili između država članica, između nadležnih tijela i:

(a) tijela kojima je povjerena javna dužnost nadzora drugih financijskih organizacija i društava za osiguranje te tijela odgovornih za nadzor financijskih tržišta;

(b) organa uključenih u likvidaciju i stečaj kreditnih institucija i u ostale slične postupke; i

(c) osoba odgovornih za provođenje zakonske revizije izvješća kreditnih institucija i drugih financijskih institucija;

u obavljanju njihovih nadzornih funkcija.

Članak 44. stavak 1. i članak 45. ne sprečavaju priopćivanje organima koji upravljaju strukturama za osiguranje depozita informacija potrebnih za izvršavanje njihovih funkcija.

U oba slučaja, na primljene informacije primjenjuju se uvjeti za čuvanje profesionalne tajne navedeni u članku 44. stavku 1.

Članak 48.

1. Iznimno od članaka od 44. do 46., države članice mogu odobriti razmjenu informacija između nadležnih tijela i:

(a) tijela odgovornih za nadzor organa uključenih u likvidaciju i stečaj kreditnih institucija i u ostale slične postupke; i

(b) tijela odgovornih za nadzor osoba zaduženih za provođenje zakonske revizije izvještaja društava za osiguranje, kreditnih institucija, investicijskih društava i ostalih financijskih institucija.

U takvim slučajevima države članice zahtijevaju ispunjavanje barem sljedećih uvjeta:

(a) informacije su namijenjene obavljanju nadzorne zadaće navedene u prvom podstavku;

(b) za informacije primljene u tom kontekstu vrijede uvjeti za čuvanje profesionalne tajne, navedeni u članku 44. stavku 1.; i

(c) informacije koje potječu iz druge države članice ne smiju se priopćiti bez izričite suglasnosti nadležnih tijela koje su te informacije priopćila te, ovisno o slučaju, samo u svrhe za koje su ta tijela dala svoju suglasnost.

Države članice priopćuju Zajednici i ostalim državama članicama imena tijela koja mogu primati informacije u skladu s ovim stavkom.

2. Iznimno od članaka od 44. do 46., države članice smiju s ciljem jačanja stabilnosti kao i cjelovitosti financijskog sustava, odobriti razmjenu informacija između nadležnih tijela i tijela ili organa odgovornih prema zakonu za otkrivanje i istraživanje kršenja prava trgovačkih društava.

U takvim slučajevima države članice zahtijevaju ispunjavanje barem sljedećih uvjeta:

(a) informacije su namijenjene obavljanju zadaće navedene u prvom podstavku;

(b) za informacije primljene u tom kontekstu vrijede uvjeti za čuvanje profesionalne tajne, navedeni u članku 44. stavku 1.; i

(c) informacije koje potječu iz druge države članice ne smiju se priopćiti bez izričite suglasnosti nadležnih tijela koje su te informacije priopćila te, ovisno o slučaju, samo u svrhe za koje su ta tijela dala svoju suglasnost.

Ako u državi članici tijela ili organi navedeni u prvom podstavku izvršavaju svoje zadaće otkrivanja i istraživanja uz pomoć osoba imenovanih za tu svrhu koje nisu zaposlene u javnom sektoru, a s obzirom njihovu na specifičnu sposobnost mogućnost razmjene informacija navedenih u prvom podstavku moguće je proširiti na te osobe prema uvjetima iz drugog podstavka.

Kako bi se proveo treći podstavak, nadležna tijela ili organi navedeni u prvom podstavku priopćuju nadležnim tijelima koju su informaciju otkrila imena i točnu odgovornost osoba kojima se šalju informacije.

Države članice priopćuju Komisiji i ostalim državama članicama imena tijela ili vlasti koji mogu primiti informaciju u skladu s ovim člankom.

Komisija sastavlja izvješće o primjeni odredbi ovog članka.

Članak 49.

Ovaj odjeljak ne sprečava nadležno tijelo da prenosi informacije sljedećim subjektima u svrhu ispunjavanja njihovih zadaća:

(a) središnjim bankama i ostalim subjektima sa sličnom funkcijom, u svojstvu monetarne vlasti; i

(b) po potrebi, drugim tijelima javne vlasti odgovornima za nadzor platnih sustava.

Ovaj odjeljak ne sprečava tijela ili organe da prosljeđuju nadležnim tijelima informacije koje im mogu biti potrebne u smislu članka 45.

Za informacije primljene u ovom kontekstu vrijede uvjeti za čuvanje profesionalne tajne navedeni u članku 44. stavku 1.

Članak 50.

Iznimno od članka 44. stavka 1. i članka 45., države članice mogu na temelju odredbi predviđenih zakonom odobriti otkrivanje određenih informacija drugim odjelima uprave njihove središnje države, odgovornima za zakonodavstvo koje regulira nadzor kreditnih institucija, financijskih institucija, investicijskih usluga i društava za osiguranje, kao i inspektorima koji djeluju u ime tih odjela.

Međutim, takve informacije smiju se otkriti samo ako je to potrebno zbog bonitetnog nadzora.

Članak 51.

Države članice osiguravaju da se informacije primljene prema članku 44. stavku 2. i članku 47. kao i informacije primljene u izravnom nadzoru navedenom u članku 43. stavcima 1. i 2. ne smiju otkrivati u slučajevima iz članka 50., osim uz izričitu suglasnost nadležnih tijela koja su priopćila informaciju ili nadležnih tijela država članica u kojoj je proveden izravni nadzor.

Članak 52.

Ovaj odjeljak ne sprečava nadležna tijela država članica od priopćivanja informacija navedenih u člancima od 44. do 46. klirinškim kućama ili drugim sličnim subjektima, priznatima prema nacionalnom zakonodavstvu za pružanje usluga kliringa ili namire za jedno od njihovih nacionalnih tržišta, ako ona smatraju da je neophodno priopćiti informacije kako bi se osiguralo ispravno funkcioniranje tih subjekata s obzirom na neispunjavanje obveza ili potencijalno neispunjavanje obveza od strane sudionika na tržištu. Na informacije primljene u tom kontekstu primjenjuju se uvjeti za čuvanje profesionalne tajne navedeni u članku 44. stavku 1.

Međutim, države članice osiguravaju da se informacije primljene prema članku 44. stavku 2. ne otkrivaju u okolnostima navedenima u ovom članku bez izričite suglasnosti nadležnih tijela koje su ih otkrile.

Odjeljak 3.

Dužnosti osoba odgovornih za pravnu kontrolu godišnjih i konsolidiranih financijskih izvještaja

Članak 53.

1. Države članice barem određuju da svaka osoba koja je ovlaštena u smislu Direktive 84/253/EEZ [1] te koja izvršava u kreditnoj instituciji zadaću opisanu u članku 51. Direktive 78/660/EEZ, članku 37. Direktive 83/349/EEZ ili članku 31. Direktive 85/611/EEZ [2], ili bilo koju drugu zakonom propisanu zadaću, ima dužnost odmah izvijestiti nadležna tijela o bilo kojoj činjenici ili odluci koja se odnosi na tu kreditnu instituciju, koju je spoznala za vrijeme obavljanja te zadaće te koje:

(a) predstavljaju značajno kršenje zakona ili drugih propisa koji određuju uvjete za izdavanje odobrenja ili koji posebno reguliraju poslovanje kreditnih institucija;

(b) utječu na kontinuirano funkcioniranje kreditnih institucija; ili

(c) dovode do odbijanja potvrđivanja izvještaja ili do izražavanja zadrške.

Države članice barem određuju da ta osoba isto tako ima dužnost izvijestiti o bilo kojoj činjenici ili odluci za koju sazna za vrijeme obavljanja zadaće opisane u prvom podstavku u društvu koje je usko povezano na osnovi odnosa kontrole s kreditnom institucijom u kojoj ona obavlja tu zadaću.

2. Priopćivanje u dobroj vjeri nadležnim tijelima, od strane osoba ovlaštenih u smislu Direktive 84/253/EEZ, svih činjenica ili odluka iz stavka 1. ne predstavlja kršenje bilo kojih ograničenja priopćivanja informacija koja su određena ugovorom ili bilo kojom zakonskom ili drugom odredbom, a te osobe za to niti u kojem slučaju nisu odgovorne.

Odjeljak 4.

Ovlasti za sankcije i obraćanje sudu

Članak 54.

Ne dovodeći u pitanje postupke za oduzimanje odobrenja za rad i odredbe kaznenog prava, države članice određuju da njihova dotična nadležna tijela mogu protiv kreditnih institucija ili protiv onih koji zapravo nadziru poslovanje kreditnih

[1] Osma direktiva Vijeća 84/253/EEZ od 10. travnja 1984. o potvrđivanju osoba odgovornih za provođenje zakonskih revizija računovodstvenih dokumenata (SL L 126, 12.5.1984., str. 20.).

[2] Direktiva Vijeća 85/611/EEZ od 20. prosinca 1985. o usklađivanju zakona i ostalih propisa o društvima za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 375, 31.12.1985., str. 3.). Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2005/1/EZ.

institucija, a koje krše zakone i ostale propise koji se odnose na nadzor ili obavljanje njihovih poslova, donijeti ili odrediti sankcije ili mjere čija je svrha posebno prekidanje zamijećenog kršenja ili uzroka takvog kršenja.

Članak 55.

Države članice osiguravaju da su odluke koje su donesene u odnosu na kreditne institucije u provedbi zakona i drugih propisa donesenih u skladu s ovom Direktivom podložne pravu obraćanja sudu. Isto se primjenjuje ako nije donesena odluka, u roku šest mjeseci od podnošenja zahtjeva, s obzirom na zahtjev za izdavanje odobrenja koji sadrži sve informacije koje se zahtijevaju prema odredbama na snazi.

POGLAVLJE 2.

Tehnički instrumenti bonitetnog nadzora

Odjeljak 1.

Vlastita sredstva

Članak 56.

Kada god država članica propiše zakonom ili drugim propisom odredbu o provedbi zakonodavstva Zajednice koje se odnosi na bonitetni nadzor nad poslovanjem kreditne institucije, a koje koristi termin ili se poziva na koncept vlastitih sredstava, ona taj termin ili koncept usklađuje s definicijom navedenom u člancima od 57. do 61. i člancima od 63. do 66.

Članak 57.

Uz primjenu ograničenja propisanih člankom 66. nekonsolidirana vlastita sredstva kreditnih institucija sastoje se od sljedećih stavki:

(a) kapital u značenju članka 22. Direktive 86/635/EEZ, ako je uplaćen, uvećan za premiju na emitirane dionice, no isključujući kumulativne povlaštene dionice;

(b) rezerve u značenju članka 23. Direktive 86/635/EEZ te prenesena dobit i gubitak koji proizlaze iz dobiti ili gubitka proteklih godina;

(c) sredstva za opće bankovne rizike u značenju članka 38. Direktive 86/635/EEZ;

(d) revalorizacijske rezerve u značenju članka 33. Direktive 78/660/EEZ;

(e) ispravci vrijednosti u značenju članka 37. stavka 2. Direktive 86/635/EEZ;

(f) ostale stavke u značenju članka 63.;

(g) preuzete obveze članova kreditnih institucija osnovanih kao zadruge, kao i solidarne obveze dužnika određenih institucija organiziranih kao fondovi, kao što je navedeno u članku 64. stavku 1.; i

(h) kumulativne povlaštene dionice s fiksnim dospijećem i podređeni dužnički kapital iz članka 64. stavka 3.

Sljedeće se stavke odbijaju u skladu s člankom 66.:

(i) vlastite dionice po knjigovodstvenoj vrijednosti koje ima kreditna institucija;

(j) nematerijalna imovina u značenju članka 4. stavka 9. („Imovina") Direktive 86/635/EEZ;

(k) značajni gubici tekuće financijske godine;

(l) udjeli u drugim kreditnim i financijskim institucijama, koji iznose više od 10 % njihovog kapitala;

(m) podređena potraživanja i instrumenti navedeni u članku 63. i članku 64. stavku 3., koje ima kreditna institucija s obzirom na kreditne i financijske institucije u kojima ima udjele veće od 10 % kapitala u svakom pojedinom slučaju;

(n) udjeli u drugim kreditnim i financijskim institucijama do 10 % njihovog kapitala, podređena potraživanja i instrumenti iz članka 63. i članka 64. stavka 3., koje ima kreditna institucija s obzirom na kreditne i financijske institucije, osim onih navedenih u točkama (l) i (m), s obzirom na ukupni iznos takvih udjela, podređenih potraživanja i instrumenata koji premašuju 10 % vlastitih sredstava te kreditne institucije, izračunanih prije odbitka stavki u točkama od (l) do (p);

(o) sudjelujući udjeli u značenju članka 4. stavka 10. koja ima kreditna institucija u:

i. društvima za osiguranje u značenju članka 6. Direktive 73/239/EEZ ([1]), članka 4. Direktive 2002/83/EZ ([2]) ili članka 1. točke (b) Direktive 98/78/EZ ([3]),

([1]) Prva direktiva Vijeća 73/239/EEZ od 24. srpnja 1973. o usklađivanju zakona i ostalih propisa o osnivanju i obavljanju djelatnosti izravnog neživotnog osiguranja (SL L 228, 16.8.1973., str. 3.). Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2005/1/EZ.

([2]) Direktiva 2002/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o životnom osiguranju (SL L 345, 19.12.2002., str. 1.). Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2005/1/EZ.

([3]) Direktiva 98/78/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 1998. o dodatnom nadzoru društava za osiguranje u grupi osiguravatelja (SL L 330, 5.12.1998., str. 1.). Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2005/1/EZ.

ii. društvima za reosiguranje u značenju članka 1. točke (c) Direktive 98/78/EZ, ili

iii. osiguravajući holding u značenju članka 1. točke (i) Direktive 98/78/EZ;

(p) svaka od sljedećih stavki koje kreditna institucija ima s obzirom na subjekte definirane u točki (o) u kojima ona ima sudjelujući udio:

i. instrumenti navedeni u članku 16. stavku 3. Direktive 73/239/EEZ, i

ii. instrumenti navedeni u članku 27. stavku 3. Direktive 2002/83/EZ;

(q) za kreditne institucije koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom prema odjeljku 3. pododjeljku 2., negativni iznosi koji proizlaze iz izračuna u Prilogu VII. dijelu 1. točki 36. te iznosi očekivanoga gubitka izračunani u skladu s Prilogom VII. dijelom 1. točkama 32. i 33.; i

(r) iznos izloženosti sekuritizacijskih pozicija, kojima se dodjeljuje ponder rizika od 1 250 % prema Prilogu IX., dijelu 4., izračunan na način koji je tamo određen.

U smislu točke (b) države članice mogu dozvoliti uključivanje privremene dobiti prije donošenja formalne odluke samo ako su tu dobit provjerile osobe odgovorne za reviziju izvještaja te ako su se nadležna tijela uvjerila da je iznos dobiti ocijenjen u skladu s načelima navedenima u Direktivi 86/635/EEZ te da je umanjen za sve predvidive naknade ili dividende.

U slučaju kreditne institucije koja je inicijator sekuritizacije, neto dobici koji proizlaze iz kapitalizacije budućeg prihoda od sekuritizirane imovine te kojima se osigurava kreditno poboljšanje za pozicije u sekuritizaciji, isključuju se iz stavke navedene u točki (b).

Članak 58.

Ako se dionice u drugoj kreditnoj instituciji, financijskoj instituciji, društvu za osiguranje ili reosiguranje ili u osiguravateljnom holdingu drže privremeno u svrhu financijske pomoći čija je svrha reorganizacija i spašavanje tog subjekta, nadležna tijela mogu odbaciti odredbu o odbitku navedenu u točkama od (l) do (p) članka 57.

Članak 59.

Kao alternativa odbitku stavki navedenih u točkama (o) i (p) članka 57. države članice mogu dozvoliti svojim kreditnim institucijama da primjenjuju *mutatis mutandis* metode 1, 2 ili 3 iz Priloga I. Direktivi 2002/87/EZ. Metoda 1 (računovodstvena konsolidacija) može se primijeniti samo ako se nadležno tijelo uvjerilo u razinu integriranog upravljanja i unutarnje kontrole, što se tiče subjekata koji bi bili uključeni u konsolidaciju. Odabrana metoda mora se primjenjivati dosljedno tijekom vremena.

Članak 60.

Države članice mogu odrediti da za izračun vlastitih sredstava na pojedinačnoj osnovi kreditne institucije koje podliježu nadzoru na konsolidiranoj osnovi u skladu s poglavljem 4. odjeljkom 1. ili dopunskom nadzoru u skladu s Direktivom 2002/87/EZ, ne trebaju odbijati stavke iz točaka od (l) do (p) članka 57. koje drže u kreditnoj instituciji, financijskoj instituciji, društvima za osiguranje ili reosiguranje, ili u osiguravajućem holdingu, koje se uključuju u konsolidirani ili dopunski nadzor.

Ova se odredba primjenjuje na sva bonitetna pravila koja su usklađena aktima Zajednice.

Članak 61.

Koncept vlastitih sredstava kao što je definiran u točkama od (a) do (h) članka 57. uključuje najveći mogući broj stavki i iznosa. Korištenje tih stavki i određivanje nižih gornjih granica, kao i odbijanje stavki osim onih navedenih u točkama od (i) do (r) članka 57. ostaje diskrecijsko pravo država članica.

Stavke navedene u točkama od (a) do (e) članka 57. na raspolaganju su kreditnim institucijama za neograničeno i neposredno korištenje za pokrivanje rizika ili gubitaka, čim se oni pojave. Iznos je umanjen za sve predvidive porezne naknade u trenutku njegovog izračunavanja ili odgovarajuće usklađen, ako takve porezne naknade smanjuju iznos do kojeg je moguće primijeniti te stavke za pokrivanje rizika ili gubitaka.

Članak 62.

Države članice mogu izvijestiti Komisiju o napretku ostvarenom u konvergenciji s ciljem zajedničkog definiranja vlastitih sredstava. Na temelju tih izvješća Komisija, ako je to prikladno, do 1. siječnja 2009. dostavlja prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću za izmjene ovog odjeljka.

Članak 63.

1. Koncept vlastitih sredstava koja koriste države članice može uključivati druge stavke pod uvjetom da, bez obzira na njihovo pravno ili računovodstveno određenje, imaju sljedeće osobine:

(a) na raspolaganju su kreditnoj instituciji za pokrivanje uobičajenih bankovnih rizika, ako još nisu utvrđeni gubici prihoda ili kapitala;

(b) njihovo postojanje objavljeno je u internoj računovodstvenoj dokumentaciji; i

(c) njihov iznos utvrdilo je rukovodstvo kreditne institucije, potvrdili su ga neovisni revizori, priopćen je nadležnim tijelima te je stavljen pod njihov nadzor.

2. Vrijednosni papiri neodređenog roka dospijeća i ostali instrumenti koji zadovoljavaju sljedeće uvjete također mogu biti prihvaćeni kao ostale stavke:

(a) nije ih moguće unovčiti na inicijativu donositelja ili bez prethodne suglasnosti nadležnog tijela;

(b) sporazum o dugu omogućuje kreditnoj instituciji da ima mogućnost odgode plaćanja kamata na dug;

(c) vjerovnikova potraživanja od kreditne institucije u potpunosti su podređena onima svih nepodređenih vjerovnika;

(d) dokumenti koji se odnose na izdavanje vrijednosnih papira određuju da su dug i neplaćene kamate takvi da apsorbiraju gubitke, istodobno omogućujući kreditnoj instituciji da bude u poziciji nastavka trgovanja; i

(e) samo u potpunosti plaćeni iznosi uzimaju se u obzir.

Tim vrijednosnim papirima i drugim instrumentima moguće je dodati kumulativne povlaštene dionice osim onih navedenih u točki (h) članka 57.

3. Za kreditne institucije koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom prema odjeljku 3. pododjeljku 2. pozitivni iznosi koji proizlaze iz izračuna iz Priloga VII. dijela 1. točke 36., mogu do 0,6 % iznosa izloženosti ponderiranog rizikom biti prihvaćeni kao ostale stavke. Za te kreditne institucije ispravci vrijednosti i rezervacije uključene u izračun iz Priloga VII. dijela 1. točke 36. te ispravci vrijednosti i rezervacije za izloženosti iz točke (e) članka 57. ne uključuju se u vlastita sredstva osim u skladu s ovim stavkom. U tu svrhu, iznosi izloženosti ponderirani rizikom ne uključuju one izračunane s obzirom na sekuritizacijske pozicije koje imaju ponder rizika 1 250 %.

Članak 64.

1. Obveze članova kreditnih institucija osnovanih kao zadruge iz točke (g) članka 57. obuhvaćaju kapital društva koji nije pozvan na uplatu, zajedno s pravnom obvezom članova tih zadruga za dodatnom uplatom nepovratnih sredstava u slučaju da kreditna institucija ostvari gubitak kada je moguće zahtijevati uplatu tih sredstava bez odgode.

Solidarne obveze dužnika u slučaju kreditnih institucija organiziranih kao fondovi tretiraju se na isti način kao i prethodne stavke.

Sve takve stavke moguće je uključiti u vlastita sredstva, ako se smatraju vlastitim sredstvima institucija iz te kategorije prema nacionalnom zakonodavstvu.

2. Države članice ne smiju uključivati u vlastita sredstva javnih kreditnih institucija garancije koje one ili njihove lokalne vlasti izdaju takvim subjektima.

3. Države članice ili nadležna tijela mogu uključiti kumulativne povlaštene dionice s fiksnim rokom dospijeća iz točke (h) članka 57. kao i podređeni dužnički kapital iz te odredbe u vlastita sredstva, ako postoje obvezujući sporazumi prema kojima su oni u slučaju stečaja ili likvidacije kreditne institucije podređeni u odnosu na potraživanja svih drugih vjerovnika te se ne isplaćuju dok ne budu namireni svi ostali dugovi koji su neplaćeni u to vrijeme.

Podređeni dužnički kapital mora zadovoljavati sljedeće dodatne kriterije:

(a) moguće je uzeti u obzir samo u potpunosti plaćena sredstva;

(b) uključeni krediti imaju prvobitni rok dospijeća od barem pet godina nakon kojeg mogu biti otplaćeni;

(c) opseg podređenog dužničkog kapitala koji se smatra vlastitim sredstvima postepeno se smanjuje tijekom berem posljednjih pet godina prije datuma otplate; i

(d) ugovor o kreditu ne sadrži bilo kakvu klauzulu koja omogućuje da u posebnim okolnostima, osim likvidacije kreditne institucije, dug postaje naplativ prije ugovorenog datuma otplate.

U smislu točke (b) drugog podstavka, ako dospijeće duga nije fiksno, uključeni krediti mogu se otplatiti uz otkazni rok od pet godina, osim ako se krediti više ne smatraju vlastitim sredstvima ili ako nije posebno potrebna prethodna suglasnost nadležnih tijela za prijevremenu otplatu. Nadležna tijela mogu dati odobrenje za prijevremenu otplatu takvih kredita pod uvjetom da je zahtjev podnesen na inicijativu izdavatelja te da to ne utječe na solventnost dotične kreditne institucije.

4. Kreditne institucije ne uključuju u vlastita sredstva rezerve za vrednovanje po fer vrijednosti, koje se odnose na dobitke ili gubitke pri zaštiti od rizika novčanih tokova financijskih instrumenata koji se vrednuju prema amortiziranom trošku, ili na bilo koje dobitke ili gubitke po njihovim obvezama koje se vrednuju po fer vrijednosti, a koji nastaju zbog promjena vlastite kreditne pozicije kreditne institucije.

Članak 65.

1. Ako se izračun radi na konsolidiranoj osnovi, koriste se konsolidirani iznosi koji se odnose na stavke navedene u članku 57. u skladu s pravilima propisanima u poglavlju 4. odjeljku 1. Nadalje, sljedeće stavke mogu se smatrati konsolidiranim rezervama ako su to stavke odobravanja („negativne stavke") u svrhu izračuna vlastitih sredstava:

(a) svi manjinski interesi u značenju članka 21. Direktive 83/349/EEZ, ako se koristi globalna integracijska metoda;

(b) prva konsolidacijska razlika u značenju članaka 19., 30. i 31. Direktive 83/349/EEZ;

(c) konverzijska razlika uključena u konsolidirane rezerve u skladu s člankom 39. stavkom 6. Direktive 86/635/EEZ; i

(d) svaka razlika koja proizlazi iz uključivanja određenih sudjelujućih interesa u skladu s metodom propisanom u članku 33. Direktive 83/349/EEZ.

2. Ako su stavke iz točaka od (a) do (d) stavka 1. stavke terećenja („pozitivne stavke"), one se odbijaju u izračunu konsolidiranih vlastitih sredstava.

Članak 66.

1. Na stavke navedene u točkama od (d) do (h) članka 57. primjenjuju se sljedeća ograničenja:

(a) ukupni iznos stavki iz točaka od (d) do (h) ne smije prelaziti 100 % stavki iz točaka (a) plus (b) i (c) minus (i) do (k); i

(b) ukupni iznos stavki iz točaka od (g) do (h) ne smije prelaziti 50 % stavki iz točaka (a) plus (b) i (c) minus (i) do (k).

2. Ukupni iznos stavki iz točaka od (l) do (r) članka 57. odbija se za polovinu od ukupnog iznosa stavki od (a) do (c), umanjeno za (i) do (k) te za polovinu od ukupnog iznosa stavki od (d) do (h) članka 57., nakon primjene ograničenja određenih u stavku 1. ovog članka. Ako polovina ukupnog iznosa stavki od (l) do (r) prelazi ukupni iznos stavki od (d) do (h) članka 57., višak se odbija od ukupnog iznosa stavki od (a) do (c) minus (i) do (k) članka 57. Stavke iz točke (r) članka 57. ne odbijaju se ako su uključene u izračun iznosa izloženosti ponderiranog rizikom u smislu članka 75., kao što je navedeno u Prilogu IX. dijelu 4.

3. U smislu odjeljaka 5. i 6. odredbe propisane ovim odjeljkom tumače se ne uzimajući u obzir stavke navedene u točkama (q) i (r) članka 57. i u članku 63. stavku 3.

4. Nadležna tijela mogu odobriti kreditnim institucijama prekoračenje ograničenja propisanih stavkom 1. u privremenim i iznimnim okolnostima.

Članak 67.

Usklađenost s uvjetima propisanima ovim odjeljkom dokazuje se nadležnim tijelima.

Odjeljak 2.

Odredbe za zaštitu od rizika

Pododjeljak 1.

Razina primjene

Članak 68.

1. Kreditne institucije u sukladnosti su s obvezama propisanima člancima 22. i 75. i odjeljkom 5. na pojedinačnoj osnovi.

2. Svaka kreditna institucija koja nije društvo kći u državi članici u kojoj je dobila odobrenje za rad i u kojoj se nad njom provodi nadzor, niti je matično društvo, te svaka kreditna institucija koja nije uključena u konsolidaciju u skladu s člankom 73., mora biti usklađena s obvezama propisanima člancima 120. i 123. na pojedinačnoj osnovi.

3. Svaka kreditna institucija koja nije niti matično društvo niti društvo kći te svaka kreditna institucija koja nije uključena u konsolidaciju u skladu s člankom 73. mora biti usklađena s obvezama propisanima u poglavlju 5. na pojedinačnoj osnovi.

Članak 69.

1. Države članice mogu odlučiti da neće primjenjivati članak 68. stavak 1. na niti jedno društvo kćer kreditne institucije, ako se i za društvo kćer i za kreditnu instituciju zahtijeva odobrenje za rad i nadzor od strane dotične države članice, a društvo kći se uključuje u nadzor na konsolidiranoj osnovi kreditne institucije koja je matično društvo te ako su svi sljedeći uvjeti zadovoljeni, kako bi se osigurala adekvatna raspodjela vlastitih sredstava između matičnog društva i društava kćeri:

(a) ne postoje tekuće ili predviđene značajne praktične ili pravne prepreke za brzi prijenos vlastitih sredstava ili za otplatu obveza od strane matičnog društva;

(b) matično društvo uvjerilo je nadležna tijela u bonitetno upravljanje društvom kćeri te je izjavilo, uz suglasnost nadležnog tijela, da jamči za obveze koje preuzima društvo kći ili su rizici društva kćeri zanemarivi;

(c) postupci procjene, mjerenja i kontrole rizika matičnog društva obuhvaćaju društvo kćer; i

(d) matično društvo ima više od 50 % glasačkih prava povezanih s udjelima u kapitalu društva kćeri i/ili ima pravo imenovati ili razriješiti većinu članova upravnog tijela društva kćeri opisanog u članku 11.

2. Države članice mogu koristiti mogućnost iz stavka 1. ako je matično društvo financijski holding osnovan u istoj državi članici kao i kreditna institucija, pod uvjetom da se na njega primjenjuje isti nadzor kao i na kreditnu instituciju, a posebno standardi određeni člankom 71. stavkom 1.

3. Države članice mogu odlučiti da neće primjenjivati članak 68. stavak 1. na matičnu kreditnu instituciju u državi članici ako se za tu kreditnu instituciju zahtijeva odobrenje za rad i nadzor od strane dotične države članice te je uključena u nadzor na konsolidiranoj osnovi i ako su zadovoljeni svi sljedeći uvjeti kako bi se osigurala adekvatna raspodjela vlastitih sredstava između matičnog društva i društava kćeri:

(a) ne postoje tekuće ili predviđene značajne praktične ili pravne prepreke za brzi prijenos vlastitih sredstava ili otplatu obveza matičnoj kreditnoj instituciji u državi članici; i

(b) postupci procjene, mjerenja i kontrole rizika relevantni za konsolidirani nadzor obuhvaćaju matičnu kreditnu instituciju u državi članici.

Nadležno tijelo koje primjenjuje ovaj stavak obavješćuje nadležna tijela svih drugih država članica.

4. Ne dovodeći u pitanje općenita pravila iz članka 144., nadležno tijelo država članica koje koristi diskrecijsko pravo određeno stavkom 3. mora javno objaviti sljedeće na način naveden u članku 144.:

(a) kriterije koje primjenjuje za utvrđivanje da ne postoje tekuće ili predviđene značajne praktične ili pravne prepreke za brzi prijenos vlastitih sredstava ili za otplatu obveza;

(b) broj matičnih kreditnih institucija koje ostvaruju korist od diskrecijskog prava određenog u stavku 3., te broj onih koje imaju društva kćeri u trećoj zemlji; i

(c) na agregiranoj osnovi za državu članicu:

i. ukupni iznos vlastitih sredstava, na konsolidiranoj osnovi, matične kreditne institucije u državi članici, koja koristi diskrecijsko pravo određeno stavkom 3., a koja se drže u društvima kćerima u trećoj zemlji:

ii. postotak ukupnih vlastitih sredstava, na konsolidiranoj osnovi, matičnih kreditnih institucija u državi članici, koje koriste diskrecijsko pravo određeno u stavku 3. u obliku vlastitih sredstava koja se drže u društvima kćerima u trećoj zemlji; i

iii. postotak ukupnih minimalnih vlastitih sredstava koja se zahtijevaju prema članku 75., na konsolidiranoj osnovi, matičnih kreditnih institucija u državi članici koja koristi diskrecijsko pravo određeno u stavku 3. u obliku vlastitih sredstava koja se drže u društvima kćerima u trećoj zemlji.

Članak 70.

1. Uz primjenu stavaka od 2. do 4. ovog članka, nadležna tijela mogu dozvoliti na pojedinačnoj osnovi matičnim kreditnim institucijama da uključe u izračun svojih zahtjeva prema članku 68. stavku 1. društva kćeri koja zadovoljavaju uvjete određene u točkama (c) i (d) članka 69. stavka 1. te čije su značajne izloženosti ili značajne obveze prema toj matičnoj kreditnoj instituciji.

2. Tretman iz stavka 1. dozvoljava se samo ako matična kreditna institucija u potpunosti dokaže nadležnim tijelima okolnosti i mjere, uključujući pravno uređenje, na temelju kojih ne postoje značajne praktične ili pravne prepreke, te one nisu niti predviđene, za brzi prijenos vlastitih sredstava ili za otplatu obveza kada one dospiju za društvo kćer u odnosu na njegovo matično društvo.

3. Ako nadležno tijelo koristi diskrecijsko pravo određeno stavkom 1. ono mora redovito i ne manje od jednom godišnje izvijestiti nadležna tijela svih drugih država članica o korištenju prava iz stavka 1. te o okolnostima i mjerama iz stavka 2. Ako je društvo kći u trećoj zemlji, nadležna tijela također dostavljaju iste informacije nadležnim tijelima te treće zemlje.

4. Ne dovodeći u pitanje općenita pravila iz članka 144., nadležno tijelo koje koristi diskrecijsko pravo određeno stavkom 1. javno objavljuje sljedeće na način naveden u članku 144.:

(a) kriterije koje primjenjuje za utvrđivanje da ne postoje tekuće ili predviđene značajne praktične ili pravne prepreke za brzi prijenos vlastitih sredstava ili za otplatu obveza;

(b) broj matičnih kreditnih institucija koje ostvaruju korist od diskrecijskog prava određenog u stavku 1. te broj onih koje imaju društva kćeri u trećoj zemlji; i

(c) na agregiranoj osnovi za državu članicu:

i. ukupni iznos vlastitih sredstava matične kreditne institucije koja koristi diskrecijsko pravo određeno stavkom 1., a koja se drže u društvima kćerima u trećoj zemlji:

ii. postotak ukupnih vlastitih sredstava matičnih kreditnih institucija koje koriste diskrecijsko pravo određeno u stavku 1. u obliku vlastitih sredstava koja se drže u društvima kćerima u trećoj zemlji; i

iii. postotak ukupnih minimalnih vlastitih sredstava, koja se zahtijevaju prema članku 75., matičnih kreditnih

institucija koje koriste diskrecijsko pravo određeno u stavku 1. u obliku vlastitih sredstava koja se drže u društvima kćerima u trećoj zemlji.

Članak 71.

1. Ne dovodeći u pitanje članke od 68. do 70., matične kreditne institucije u državi članici u sukladnosti su u opsegu i na način propisan u članku 133. s obvezama propisanima u člancima 75., 120., 123. i u odjeljku 5. na temelju njihovog konsolidiranog financijskog položaja.

2. Ne dovodeći u pitanje članke od 68. do 70., kreditne institucije koje su pod kontrolom matičnog financijskog holdinga u državi članici, u sukladnosti su u opsegu i na način propisan u članku 133. s obvezama propisanima u člancima 75., 120., 123. i u odjeljku 5. na temelju konsolidiranog financijskog položaja tog financijskog holdinga.

Ako je više od jedne kreditne institucije pod kontrolom matičnog financijskog holdinga u državi članici, prvi podstavak primjenjuje se samo na kreditnu instituciju na koju se primjenjuje nadzor na konsolidiranoj osnovi u skladu s člancima 125. i 126.

Članak 72.

1. Matične kreditne institucije u EU u sukladnosti su s obvezama propisanima poglavljem 5. na temelju njihovog konsolidiranog financijskog položaja.

Značajna društva kćeri matičnih kreditnih institucija u EU objavljuju informacije navedene u Prilogu XII. dijelu 1. točki 5. na pojedinačnoj ili na potkonsolidiranoj osnovi.

2. Kreditne institucije koje su pod kontrolom matičnog financijskog holdinga u EU u sukladnosti su s obvezama propisanima u poglavlju 5. na temelju konsolidiranog financijskog položaja tog financijskog holdinga.

Značajna društva kćeri matičnih financijskih holdinga u EU objavljuju informacije navedene u Prilogu XII. dijelu 1. točki 5. na pojedinačnoj ili na potkonsolidiranoj osnovi.

3. Nadležna tijela odgovorna za obavljanje nadzora na konsolidiranoj osnovi u skladu s člancima 125. i 126. mogu odlučiti da neće primjenjivati u potpunosti ili djelomično stavke 1. i 2. na kreditne institucije koje su uključene u usporediva objavljivanja na konsolidiranoj osnovi od strane matičnog društva sa sjedištem u trećoj zemlji.

Članak 73.

1. Države članice ili nadležna tijela odgovorna za provođenje nadzora na konsolidiranoj osnovi u skladu s člancima 125. i 126. mogu odlučiti da u sljedećim slučajevima kreditna institucija, financijska institucija ili društvo za pomoćne usluge koji su društva kćeri ili u kojima postoji sudjelujući udio ne moraju biti uključeni u konsolidaciju:

(a) ako je dotično društvo smješteno u trećoj zemlji u kojoj postoje pravne prepreke za prijenos potrebnih informacija;

(b) ako je, prema mišljenju nadležnih tijela, dotično društvo od zanemarivog značaja samo s obzirom na ciljeve praćenja kreditnih institucija te u svakom slučaju ako je bilančni iznos dotičnog društva manji od manjeg od sljedeća dva iznosa:

i. 10 milijuna EUR; ili

ii. 1 % bilančnog iznosa matičnog društva ili društva koje ima sudjelujući udio;

(c) ako bi, prema mišljenju nadležnih tijela odgovornih za obavljanje nadzora na konsolidiranoj osnovi, konsolidacija financijskog položaja dotičnog društva bila neprikladna ili zavaravajuća što se tiče ciljeva nadzora kreditnih institucija.

Ako se, u slučajevima navedenima u točki (b) prvog podstavka, nekoliko društava zadovoljava prethodno navedene kriterije, ona unatoč tomu uključuju u konsolidaciju ako su zajedno od značaja koji nije zanemariv s obzirom na navedene ciljeve.

2. Nadležna tijela zahtijevaju od kreditnih institucija kćeri da primjenjuju zahtjeve propisane u člancima 75., 120. i 123. i u odjeljku 5. na potkonsolidiranoj osnovi, ako te kreditne institucije ili matično društvo, ako je ono financijski holding, imaju kao društvo kćer u trećoj zemlji kreditnu instituciju ili financijsku instituciju ili društvo za upravljanje imovinom, kao što je definirano u članku 2. stavku 5. Direktive 2002/87/EZ, ili ako imaju sudjelujući udio u takvom društvu.

3. Nadležna tijela zahtijevaju od matičnih društava i društava kćeri na koje se primjenjuje ova Direktiva da ispunjavaju obveze propisane u članku 22. na konsolidiranoj ili potkonsolidiranoj osnovi, kako bi se osiguralo da su njihovi aranžmani, procesi i mehanizmi dosljedni i dobro integrirani te da je moguće dobiti sve podatke i informacije relevantne za svrhu nadzora.

Pododjeljak 2.

Izračun zahtjeva

Članak 74.

1. Osim ako je drugačije određeno, vrednovanje imovine i izvanbilančnih stavki provodi se u skladu s računovodstvenim okvirom koji se primjenjuje na kreditne institucije prema Uredbi (EZ) br. 1606/2002 i Direktivi 86/635/EEZ.

2. Iznimno od zahtjeva propisanih člancima od 68. do 72., izračun za provjeru usklađenosti kreditnih institucija s obvezama propisanima u članku 75. provodi se najmanje dva puta svake godine.

Države članice priopćuju nadležnim tijelima rezultate i sve potrebne sastavne podatke.

Pododjeljak 3.

Minimalna razina vlastitih sredstava

Članak 75.

Ne dovodeći u pitanje članak 136., države članice zahtijevaju od kreditnih institucija da osiguraju vlastita sredstva koja su u svako doba veća ili jednaka zbroju iznosa sljedećih kapitalnih zahtjeva:

(a) za kreditni rizik i razrjeđivački rizik s obzirom na sve njihove poslovne aktivnosti, uz izuzetak njihovih poslova iz knjige trgovanja i nelikvidne imovine, ako se odbijaju od vlastitih sredstava prema članku 13. stavku 2. točki (d) Direktive 2006/49/EZ, 8 % ukupnog iznosa njihove izloženosti ponderirane rizikom, izračunane u skladu s odjeljkom 3.;

(b) s obzirom na njihove poslove iz knjige trgovanja za pozicijski rizik, rizik namire i rizik druge ugovorne stranke te, ako je odobreno prekoračenje ograničenja propisanih člancima od 111. do 117., za velike izloženosti koje premašuju takva ograničenja, kapitalni zahtjevi utvrđeni u skladu s člankom 18. i poglavljem V., odjeljkom 4. Direktive 2006/49/EZ;

(c) s obzirom na sve njihove poslovne aktivnosti za valutni rizik i za robni rizik, kapitalni zahtjevi utvrđeni u skladu s člankom 18. Direktive 2006/49/EZ; i

(d) s obzirom na sve njihove poslovne aktivnosti za operativni rizik, kapitalni zahtjevi utvrđeni u skladu s odjeljkom 4.

Odjeljak 3.

Minimalni zahtjevi za vlastitim sredstvima za kreditni rizik

Članak 76.

Kreditne institucije primjenjuju standardizirani pristup naveden u člancima od 78. do 83. ili, ako to dozvoljavaju nadležna tijela u skladu s člankom 84., Pristup zasnovan na internim rejting sustavima (IRB pristup) iz članaka od 84. do 89. za izračun njihovih iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, u smislu članka 75. točke (a).

Članak 77.

„Izloženost" u smislu ovog odjeljka znači stavku imovine ili izvanbilančnu stavku.

Pododjeljak 1.

Standardizirani pristup

Članak 78.

1. Uz primjenu stavka 2. iznos izloženosti stavke imovine jest njezin bilančni iznos, a iznos izloženosti izvanbilančne stavke navedene u Prilogu II. jest sljedeći postotak njezine vrijednosti: 100 % ako je to stavka s visokim rizikom, 50 % ako je to stavka sa srednjim rizikom, 20 % ako je to stavka sa srednjim/niskim rizikom, 0 % ako se radi o stavci s niskim rizikom. Izvanbilančne stavke iz prve rečenice ovog stavka raspoređuju se u rizične kategorije kao što je navedeno u Prilogu II. U slučaju kreditne institucije koja koristi složenu metodu financijskog kolaterala prema Prilogu VIII. dijelu 3., ako izloženost ima oblik vrijednosnih papira ili robe koja je prodana, ponuđena kao kolateral ili dana u zajam u okviru repo transakcije ili u okviru transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe te transakcija kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu nadoknade, iznos izloženosti povećava se koristeći vrijednosno usklađivanje prikladno za takve vrijednosne papire ili robu, kao što je propisano u Prilogu VIII. dijelu 3. točkama od 34. do 59.

2. Iznos izloženosti izvedenog instrumenta navedenog u Prilogu IV. određuje se u skladu s Prilogom III. poštujući učinke ugovora o obnovi i drugih sporazuma o netiranju koji se uzimaju u obzir u svrhu tih metoda, u skladu s Prilogom III. Iznos izloženosti repo transakcija, transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe, transakcija s dugim rokom namire te transakcija kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu nadoknade može se odrediti u skladu s Prilogom III. ili Prilogom VIII.

3. Ako se na izloženost primjenjuje materijalna kreditna zaštita, iznos izloženosti koji je primjenljiv na tu stavku može se izmijeniti u skladu s pododjeljkom 3.

4. Iznimno od stavka 2., iznos nenamirenih izloženosti kreditnom riziku, kao što su odredila nadležna tijela, kod središnje druge ugovorne stranke utvrđuje se u skladu s Prilogom III. dijelom 2. točkom 6., pod uvjetom da su izloženosti središnje druge ugovorne stranke prema kreditnom riziku druge ugovorne stranke kod svih sudionika s kojima imaju sklopljene aranžmane u potpunosti kolateralizirane na svakodnevnoj osnovi.

Članak 79.

1. Svaka izloženost raspoređuje se u jednu od sljedećih kategorija izloženosti:

(a) potraživanja ili potencijalna potraživanja od središnje države ili središnjih banaka;

(b) potraživanja ili potencijalna potraživanja od jedinica regionalne ili lokalne razine države;

(c) potraživanja ili potencijalna potraživanja od upravnih tijela i nekomercijalnih društava;

(d) potraživanja ili potencijalna potraživanja od multilateralnih razvojnih banaka;

(e) potraživanja ili potencijalna potraživanja od međunarodnih organizacija;

(f) potraživanja ili potencijalna potraživanja od institucija;

(g) potraživanja ili potencijalna potraživanja od poduzeća;

(h) potraživanja od stanovništva ili potencijalna potraživanja od stanovništva;

(i) potraživanja ili potencijalna potraživanja osigurana nekretninom;

(j) dospjela nenaplaćena potraživanja;

(k) visokorizična potraživanja;

(l) potraživanja u obliku pokrivenih obveznica;

(m) sekuritizacijske pozicije;

(n) kratkoročna potraživanja od institucija i poduzeća;

(o) potraživanja u obliku udjela u subjektima za zajednička ulaganja („CIU”); ili

(p) ostale stavke,

2. Kako bi bila prihvatljiva za kategoriju izloženosti stanovništvu iz točke (h) stavka 1. izloženost zadovoljava sljedeće uvjete:

(a) izloženost je ili prema pojedinoj osobi ili osobama, ili prema malim ili srednje velikim subjektima;

(b) izloženost je jedna od značajnog broja izloženosti sa sličnim karakteristikama, tako da se rizici povezani s takvim kreditiranjem značajno smanjuju; i

(c) ukupni iznos koji klijent dužnik ili grupa povezanih klijenata duguje kreditnoj instituciji i matičnim društvima i njezinim društvima kćerima, uključujući sve dospjele nenaplaćene izloženosti, no isključujući potraživanja ili potencijalna potraživanja osigurana kolateralom u obliku stambene nekretnine, ne smije, prema saznanju kreditne institucije, premašivati 1 milijun EUR. Kreditna institucija mora poduzeti razumne mjere da bi došla do takvih saznanja.

Vrijednosni papiri nisu prihvatljivi za kategoriju izloženosti stanovništvu.

3. Sadašnja vrijednost minimalnih plaćanja stanovništva na osnovi ugovora o najmu/ugovora o lizingu prihvatljiva je za kategoriju izloženosti stanovništvu.

Članak 80.

1. Za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom ponderi rizika primjenjuju se na sve izloženosti, osim ako se odbijaju od vlastitih sredstava u skladu s odredbama iz Priloga VI. dijela 1. Primjena pondera rizika temelji se na kategoriji izloženosti u koju se raspoređuje izloženost i na njezinoj kreditnoj kvaliteti, u opsegu određenom u Prilogu VI. dijelu 1. Kreditnu kvalitetu moguće je odrediti s obzirom na kreditnu procjenu vanjskih institucija za procjenu („VIKP”) u skladu s odredbama članaka od 81. do 83. ili kreditnu procjenu agencija za kreditiranje izvoza, kao što je opisano u Prilogu VI. dijelu 1.

2. U svrhu primjene pondera rizika, kao što je navedeno u stavku 1., iznos izloženosti množi se ponderom rizika navedenim ili utvrđenim u skladu s ovim pododjeljkom.

3. U svrhu izračuna iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za izloženosti prema institucijama, države članice odlučuju hoće li prihvatiti metodu koja se temelji na kreditnoj kvaliteti središnje države mjesta nadležnosti u kojem je osnovana institucija ili metodu koja se temelji na kreditnoj kvaliteti institucije, koja je druga ugovorna stranka, u skladu s Prilogom VI.

4. Iznimno od stavka 1., ako se na izloženost primjenjuje kreditna zaštita, moguće je izmijeniti ponder rizika primjenljiv na tu stavku u skladu s pododjeljkom 3.

5. Iznosi izloženosti ponderirani rizikom za sekuritizirane izloženosti izračunavaju se u skladu s pododjeljkom 4.

6. Izloženostima za koje izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom nije drugačije određen prema ovom pododjeljku dodjeljuje se ponder rizika 100 %.

7. Iznimno od izloženosti uslijed kojih nastaju obveze u obliku stavki navedenih u točkama od (a) do (h) članka 57., nadležna tijela mogu izuzeti iz zahtjeva prema stavku 1. ovog članka izloženosti kreditne institucije prema drugoj ugovornoj stranci koja je njezino matično društvo, njezino društvo kći, društvo kći njezinog matičnog društva ili društvo povezano odnosom, u značenju članka 12. stavka 1. Direktive 83/349/EEZ, pod uvjetom da su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) druga ugovorna stranka je institucija ili financijski holding, financijska institucija, društvo za upravljanje imovinom ili društvo za pomoćne usluge, na koje se primjenjuju odgovarajući bonitetni zahtjevi;

(b) druga ugovorna stranka u cijelosti je uključena u istu konsolidaciju kao i kreditna institucija;

(c) druga ugovorna stranka podliježe istim postupcima procjene, mjerenja i kontrole rizika, kao i kreditna institucija;

(d) druga ugovorna stranka ima poslovni nastan u istoj državi članici kao i kreditna institucija; i

(e) ne postoji tekuća ili predviđena značajna praktična ili pravna prepreka za brzi prijenos vlastitih sredstava ili otplatu obveza druge ugovorne stranke prema kreditnoj instituciji.

U takvom slučaju, dodjeljuje se ponder rizika 0 %.

8. Iznimno od izloženosti uslijed kojih nastaju obveze u obliku stavki navedenih u točkama od (a) do (h) članka 57., nadležna tijela mogu izuzeti iz zahtjeva prema stavku 1. ovog članka izloženosti prema drugim ugovornim strankama koje su članovi iste institucionalne jamstvene sheme kao i kreditna institucija koja daje kredit, pod uvjetom da su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) zahtjevi navedeni u točkama (a), (d) i (e) stavka 7.;

(b) kreditna institucija i druga ugovorna stranka uključene su u ugovorno ili zakonski određeno uređenje odgovornosti, koje štiti te institucije i posebno osigurava njihovu likvidnost i solventnost kako bi se izbjegao stečaj u slučaju da to postane neophodno (dalje u tekstu: institucionalna jamstvena shema);

(c) uređenje osigurava da institucionalna jamstvena shema bude u mogućnosti dati potrebnu potporu, u okviru njezinih preuzetih obveza, iz sredstava koja su joj na raspolaganju;

(d) institucionalna jamstvena shema ima na raspolaganju prikladne i jedinstveno određene sustave za praćenje i klasifikaciju rizika (koji omogućuju potpuni pregled rizične situacije svih pojedinih članova i institucionalne jamstvene sheme kao cjeline), kao i odgovarajuće mogućnosti utjecanja; ti sustavi na odgovarajući način prate izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obveze u skladu s Prilogom VII. dijelom 4. točkom 44.;

(e) institucionalna jamstvena shema provodi svoje vlastito preispitivanje rizika koja se priopćuje pojedinim članovima;

(f) institucionalna jamstvena shema sastavlja i objavljuje, jednom godišnje, konsolidirano izvješće koje obuhvaća bilancu, račun dobiti i gubitka, izvješće o položaju te izvješće o riziku s obzirom na institucionalnu jamstvenu shemu kao cjelinu ili izvješće koje obuhvaća agregiranu bilancu, agregirani račun dobiti i gubitka, izvješće o položaju i izvješće o riziku s obzirom na institucionalnu jamstvenu shemu kao cjelinu;

(g) članovi institucionalne jamstvene sheme obvezni su svoju namjeru istupanja iz sheme objaviti barem 24 mjeseca unaprijed;

(h) višestruko korištenje elemenata koji su prihvatljivi za izračun vlastitih sredstava (engl. multiple gearing), kao i sva neprikladna stvaranja vlastitih sredstava između članova institucionalne jamstvene sheme, eliminiraju se;

(i) institucionalna jamstvena shema temelji se na širokom članstvu kreditnih institucija s pretežno homogenim poslovnim profilom; i

(j) relevantna nadležna tijela odobravaju i prate adekvatnost sustava navedenih u točki (d) u redovnim intervalima.

U takvom slučaju dodjeljuje se ponder rizika 0 %.

Članak 81.

1. Vanjska kreditna procjena može se koristiti za određivanje pondera rizika izloženosti u skladu s člankom 80. samo ako se VIKP koji tu procjenu daje priznaje kao prihvatljiv za tu svrhu od strane nadležnih tijela („prihvatljiv VIKP" u smislu ovog pododjeljka).

2. Nadležna tijela priznaju VIKP kao prihvatljiv u svrhu članka 80. samo ako su se uvjerila da je njegova metodologija procjene u skladu sa zahtjevima objektivnosti, neovisnosti, kontinuiranog preispitivanja i transparentnosti te da dobivena kreditna procjena zadovoljava zahtjeve vjerodostojnosti i transparentnosti. U tu svrhu, nadležna tijela uzimaju u obzir tehničke kriterije navedene u Prilogu VI. dijelu 2.

3. Ako nadležna tijela države članice priznaju VIKP kao prihvatljiv, nadležna tijela drugih država članica mogu priznati taj VIKP kao prihvatljiv bez provođenja svojih vlastitih procesa ocjenjivanja.

4. Nadležna tijela čine javno dostupnim objašnjenje procesa priznavanja, kao i listu prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu.

Članak 82.

1. Nadležna tijela određuju, uzimajući u obzir tehničke kriterije navedene u Prilogu VI. dijelu 2., s kojim su stupnjem kreditne kvalitete iz dijela 1. tog Priloga povezane relevantne kreditne procjene prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu. Ta određenja su objektivna i dosljedna.

2. Nakon što su nadležna tijela države članice izvršila određenja iz stavka 1., nadležna tijela drugih država članica mogu priznati ta određenja bez provođenja vlastitog procesa određivanja.

Članak 83.

1. Korištenje kreditnih procjena vanjskih institucija za kreditnu procjenu za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom kreditne institucije mora biti dosljedno i u skladu s Prilogom VI. dijelom 3. Kreditne procjene ne smiju se koristiti selektivno.

2. Kreditne institucije koriste zatražene kreditne procjene. Međutim, uz dopuštenje relevantnog nadležnog tijela one mogu koristiti nezatražene procjene.

Pododjeljak 2.

Pristup zasnovan na internim rejting sustavima (IRB pristup)

Članak 84.

1. U skladu s ovim pododjeljkom, nadležna tijela mogu dozvoliti kreditnim institucijama da izračunavaju svoje iznose izloženosti ponderirane rizikom korištenjem Pristupa zasnovanog na internim rejting sustavima (IRB pristup). Zahtijeva se eksplicitno dopuštenje u slučaju svake kreditne institucije.

2. Dopuštenje se izdaje samo ako se nadležno tijelo uvjerilo da su sustavi kreditne institucije za upravljanje i dodjelu rejtinga izloženostima kreditnom riziku odgovarajući i da se cjelovito provode te da posebno zadovoljavaju sljedeće standarde u skladu s Prilogom VII. dijelom 4.:

(a) sustav dodjele rejtinga kreditne institucije omogućuje smislenu procjenu karakteristika dužnika i transakcija, smislenu diferencijaciju rizika i točnu i dosljednu kvantitativnu ocjenu rizika;

(b) interni rejtinzi i procjene neispunjavanja obveze i gubitaka koji se koriste u izračunu kapitalnih zahtjeva i povezanih sustava i procesa imaju bitnu ulogu u procesu upravljanja rizikom i odlučivanju, kao i u odobravanju kredita, internoj raspodjeli kapitala i u funkcijama korporativnog upravljanja kreditne institucije;

(c) kreditna institucija ima jedinicu za kontrolu rizika odgovornu za sustave rejtinga, koja je na odgovarajući način neovisna i slobodna od neprimjerenih utjecaja;

(d) kreditna institucija prikuplja i pohranjuje sve relevantne podatke kako bi osigurala učinkovitu potporu svojem mjerenju kreditnog rizika i procesu upravljanja; i

(e) kreditna institucija dokumentira svoje sustave dodjele rejtinga i načelo za njihovo sastavljanje te vrednuje svoje sustave za dodjelu rejtinga.

Ako matična kreditna institucija u EU i njezina društva kćeri ili matični financijski holding u EU i njegova društva kćeri koriste IRB pristup na jedinstvenoj osnovi, nadležna tijela mogu dopustiti zadovoljavanje minimalnih zahtjeva iz Priloga VII. dijela 4. od strane matičnog društva i njegovih društava kćeri koja se promatraju zajedno.

3. Kreditna institucija koja podnosi zahtjev za korištenje IRB pristupa dokazuje da koristi za dotične kategorije izloženosti iz IRB pristupa sustave za dodjelu rejtinga koji su u velikoj mjeri u skladu s minimalnim zahtjevima navedenima u Prilogu VII. dijelu 4. za mjerenje internog rizika i u svrhu upravljanja, barem tri godine prije nego što joj bude dopušteno korištenje IRB pristupa.

4. Kreditna institucija koja podnosi zahtjev za korištenje vlastitih procjena gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) i/ili konverzijskih faktora dokazuje da je procjenjivala i koristila vlastite procjene LGD-a i/ili konverzijske faktore na način koji je bio u velikoj mjeri dosljedan s minimalnim zahtjevima za korištenje vlastitih procjena tih parametara, navedenih u Prilogu VII. dijela 4., barem tri godine prije nego što joj bude dopušteno korištenje vlastitih procjena LGD-a i/ili konverzijskih faktora.

5. Ako kreditna institucija prestane biti usklađena sa zahtjevima navedenima u ovom pododjeljku, ona dostavlja nadležnom tijelu plan za pravovremenu ponovnu usklađenost ili mu mora pokazati da učinak neusklađenosti nije značajan.

6. Ako matična kreditna institucija u EU i njezina društva kćeri ili matični financijski holding u EU i njegova društva kćeri namjeravaju koristiti IRB pristup, nadležna tijela različitih pravnih subjekata blisko surađuju kao što je navedeno u člancima od 129. do 132.

Članak 85.

1. Ne dovodeći u pitanje članak 89., kreditne institucije i sva matična društva i njihova društva kćeri provode IRB pristup za sve izloženosti.

Uz odobrenje nadležnih tijela, provedbu je moguće obaviti postupno po različitim kategorijama izloženosti iz članka 86., unutar iste poslovne jedinice, po različitim poslovnim jedinicama u istoj grupi ili pri uporabi vlastitih procjena LGD-a ili konverzijskih faktora za izračun pondera rizika za izloženosti prema poduzećima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama.

U slučaju kategorije izloženosti stanovništvu iz članka 86., provedbu je moguće obaviti postupno po različitim kategorijama izloženosti kojima odgovaraju različite korelacije iz Priloga VII. dijela 1. točaka od 10. do 13.

2. Provedba, kao što je navedeno u stavku 1., obavlja se u razumnom razdoblju koje se dogovara zajedno s nadležnim tijelima. Provedba se obavlja uz primjenu strogih uvjeta koje utvrđuju nadležna tijela. Tim je uvjetima svrha osigurati da se fleksibilnost iz stavka 1. ne koristi selektivno u svrhu postizanja smanjenih minimalnih zahtjeva za kapitalom s obzirom na one kategorije izloženosti ili poslovne jedinice koje je još potrebno uključiti u IRB pristup ili u korištenje vlastitih procjena LGD-a i/ili konverzijskih faktora.

3. Kreditne institucije koje koriste IRB pristup za bilo koju kategoriju izloženosti istodobno primjenjuju IRB pristup za kategoriju izloženosti na osnovi vlasničkih vrijednosnih papira.

4. Uz primjenu stavaka od 1. do 3. ovog članka i članka 89., kreditne institucije koje su dobile dopuštenje prema članku 84. za korištenje IRB pristupa ne smiju se vratiti na primjenu pododjeljka 1. za izračun iznosa izloženosti ponderiranog rizikom, osim iz dokazano opravdanog razloga i uz odobrenje nadležnih tijela.

5. Uz primjenu stavaka 1. i 2. ovog članka i članka 89., kreditne institucije koje su dobile dopuštenje prema članku 87. stavku 9. za korištenje vlastitih procjena LGD-a i konverzijskih faktora ne smiju se vratiti na primjenu LGD vrijednosti i konverzijskih faktora iz članka 87. stavka 8., osim iz dokazano opravdanog razloga i uz odobrenje nadležnih tijela.

Članak 86.

1. Svaka izloženost raspoređuje se u jednu od sljedećih kategorija izloženosti:

(a) potraživanja ili potencijalna potraživanja od središnjih država i od središnjih banaka;

(b) potraživanja ili potencijalna potraživanja od institucija;

(c) potraživanja ili potencijalna potraživanja od poduzeća;

(d) potraživanja od stanovništva ili potencijalna potraživanja od stanovništva;

(e) potraživanja na osnovi vlasničkih vrijednosnih papira;

(f) sekuritizacijske pozicije; ili

(g) ostala imovina na osnovi nekreditnih obveza.

2. Sljedeće izloženosti tretiraju se kao izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama:

(a) izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne razine države ili prema javnim državnim tijelima, koje se tretiraju kao izloženosti prema središnjoj državi prema pododjeljku 1.; i

(b) izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama i međunarodnim organizacijama koje imaju ponder rizika 0 % prema pododjeljku 1.

3. Sljedeće izloženosti tretiraju se kao izloženosti prema institucijama:

(a) izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne razine države koje se ne tretiraju kao izloženosti prema središnjoj državi, prema pododjeljku 1.;

(b) izloženosti prema državnim javnim tijelima koje se tretiraju kao izloženosti prema institucijama, prema pododjeljku 1.; i

(c) izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama koje nemaju ponder rizika 0 % prema pododjeljku 1.

4. Kako bi bile prihvatljive za kategoriju izloženosti stanovništvu iz točke (d) stavka 1. izloženosti zadovoljavaju sljedeće kriterije:

(a) to su izloženosti prema pojedinoj osobi ili osobama, ili prema malim ili srednje velikim subjektima, pod uvjetom da u drugom slučaju ukupni iznos koji klijent dužnik ili grupa povezanih klijenata duguje kreditnoj instituciji i matičnim društvima i njezinim društvima kćerima, uključujući sve dospjele nenaplaćene izloženosti, no isključujući potraživanja ili potencijalna potraživanja osigurana kolateralom u obliku stambene nekretnine, ne smije prema saznanju kreditne institucije koja je poduzela razumne mjere da bi potvrdila situaciju, premašivati 1 milijun EUR;

(b) kreditna institucija ih tretira u svom upravljanju rizikom dosljedno tijekom vremena i na sličan način;

(c) njima se ne upravlja tako pojedinačno kao kod izloženosti u kategoriji izloženosti prema poduzećima; i

(d) svaka predstavlja jednu od značajnog broja izloženosti kojima se slično upravlja.

Sadašnja vrijednost minimalnih plaćanja stanovništva na osnovi ugovora o najmu/ugovora o lizingu prihvatljiva je za kategoriju izloženosti stanovništvu.

5. Sljedeće izloženosti klasificiraju se kao izloženosti po vlasničkim ulaganjima:

(a) nedužničke izloženosti, koje sadrže podređeno preostalo potraživanje u odnosu na imovinu ili prihod izdavatelja; i

(b) dužničke izloženosti čiji je ekonomski sadržaj sličan izloženostima navedenima u točki (a).

6. U kategoriji izloženosti prema poduzećima kreditne institucije zasebno određuju kao izloženosti na osnovi specijaliziranog kreditiranja one izloženosti koje imaju sljedeće karakteristike:

(a) izloženost je prema subjektu koji je osnovan posebno radi financiranja i/ili upravljanja fizičkom imovinom;

(b) ugovorni aranžmani daju vjerovniku značajan stupanj kontrole nad imovinom i prihodima koje oni ostvaraju; i

(c) primarni izvor otplate obveza jest prihod koji ostvaruje financirana imovina, a ne neovisna sredstva iz šire komercijalne djelatnosti.

7. Svaka kreditna obveza koja nije raspoređena u kategoriju izloženosti iz točaka (a), (b) i od (d) do (f) stavka 1. raspoređuje se u kategoriju izloženosti iz točke (c) tog stavka.

8. Kategorija izloženosti iz točke (g) stavka 1. uključuje preostalu vrijednost imovine u najmu, ako nije uključena u izloženost na osnovi lizinga kao što je definirano u Prilogu VII. dijelu 3. stavku 4.

9. Metodologija koju koristi kreditna institucija za raspoređivanje izloženosti u različite kategorije izloženosti mora biti odgovarajuća i dosljedna tijekom vremena.

Članak 87.

1. Iznosi izloženosti ponderirani rizikom za kreditni rizik za izloženosti koje se odnose na jednu od kategorija izloženosti navedene u točkama od (a) do (e) ili (g) članka 86. stavka 1. izračunavaju se u skladu s Prilogom VII. dijelom 1. točkama od 1. do 27., osim ako se odbijaju od vlastitih sredstava.

2. Iznosi izloženosti ponderirani rizikom za razrjeđivački rizik za kupljena potraživanja izračunavaju se u skladu s Prilogom VII. dijelom 1. točkom 28. Ako kreditna institucija ima potpuno regresno pravo u odnosu na prodavatelja kupljenih potraživanja s obzirom na rizik neispunjavanja obveze i za razrjeđivački rizik, ne trebaju se primjenjivati odredbe članaka 87. i 88. s obzirom na kupljena potraživanja. Umjesto toga, izloženost se može tretirati kao kolateralizirana izloženost.

3. Izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za kreditni rizik i razrjeđivački rizik temelji se na relevantnim parametrima povezanima s dotičnom izloženošću. Oni uključuju vjerojatnost neispunjavanja obveze (PD), gubitak zbog neispunjavanja obveze (LGD), dospijeće (M) i iznos izloženosti. PD i LGD mogu se razmatrati pojedinačno ili zajedno, u skladu s Prilogom VII. dijelom 2.

4. Iznimno od stavka 3., izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za kreditni rizik za sve izloženosti raspoređene u kategoriju iz točke (e) članka 86. stavka 1. provodi se u skladu s Prilogom VII. dijelom 1. točkama od 17. do 26., uz odobrenje nadležnih tijela. Nadležna tijela dozvoljavaju kreditnoj instituciji da upotrebljava pristup naveden u Prilogu VII. dijelu 1. točkama 25. i 26. samo ako kreditna institucija zadovoljava minimalne zahtjeve navedene u Prilogu VII. dijelu 4. točkama od 115. do 123.

5. Iznimno od stavka 3., iznosi izloženosti ponderirani rizikom za kreditni rizik za izloženosti na osnovi specijaliziranog kreditiranja mogu se izračunavati u skladu s Prilogom VII. dijelom 1. točkom 6. Nadležna tijela objavljuju upute o načinu na koji kreditne institucije trebaju dodjeljivati pondere rizika izloženostima na osnovi specijaliziranog kreditiranja prema Prilogu VII. dijelu 1. točki 6. te odobravaju metodologije dodjele pondera kreditnih institucija.

6. Za izloženosti iz kategorija izloženosti navedenih u točkama od (a) do (d) članka 86. stavka 1. kreditne institucije osiguravaju vlastite procjene vjerojatnosti neispunjavanja obveze u skladu s člankom 84. i Prilogom VII. dijelom 4.

7. Za izloženosti iz kategorije izloženosti navedene u točki (d) članka 86. stavka 1. kreditne institucije osiguravaju vlastite procjene LGD-a i konverzijskih faktora u skladu s člankom 84. i Prilogom VII. dijelom 4.

8. Za izloženosti iz kategorija izloženosti navedenih u točkama od (a) do (c) članka 86. stavka 1. kreditne institucije primjenjuju vrijednosti LGD-a navedene u Prilogu VII. dijelu 2. točki 8. te konverzijske faktore navedene u Prilogu VII. dijelu 3. točki 9. podtočkama od (a) do (d).

9. Iznimno od stavka 8., za sve izloženosti iz kategorija izloženosti, navedenih u točkama od (a) do (c) članka 86. stavka 1. nadležna tijela mogu dozvoliti kreditnim institucijama da koriste vlastite procjene LGD-a i konverzijskih faktora u skladu s člankom 84. i Prilogom VII. dijelom 4.

10. Iznosi izloženosti ponderirani rizikom za sekuritizirane izloženosti i za izloženosti iz kategorije izloženosti navedene u točki (f) članka 86. stavka 1. izračunavaju se u skladu s pododjeljkom 4.

11. Ako izloženosti u obliku udjela subjektima za zajednička ulaganja (CIU) zadovoljavaju kriterije navedene u Prilogu VI. dijelu 1. točkama 77. i 78., a kreditna institucija je svjesna svih odnosnih izloženosti CIU-a, kreditna institucija treba pregledati te izloženosti kako bi izračunala iznose izloženosti ponderirane rizikom i iznose očekivanoga gubitka u skladu s metodama iz ovog pododjeljka.

Ako kreditna institucija ne zadovoljava uvjete za korištenje metoda navedenih u ovom pododjeljku, iznosi izloženosti ponderirani rizikom i iznosi očekivanoga gubitka izračunavaju se u skladu sa sljedećim pristupima:

(a) za izloženosti iz kategorije izloženosti navedene u točki (e) članka 86. stavka 1. pristup naveden u Prilogu VII. dijelu 1. točkama od 19. do 21. Ako u tu svrhu kreditna institucija nije u mogućnosti razlikovati izloženosti po vlasničkim ulaganjima koja ne kotiraju na burzi od izloženosti po vlasničkim ulaganjima kojima se trguje na burzi i po ostalim vlasničkim ulaganjima, ona tretira dotične izloženosti kao izloženosti po ostalim vlasničkim ulaganjima;

(b) za sve ostale odnosne izloženosti pristup naveden u pododjeljku 1. uz primjenu sljedećih izmjena:

i. izloženosti se raspoređuju u odgovarajuću kategoriju izloženosti i dodjeljuje im se ponder rizika koji odgovara stupnju kreditne kvalitete odmah iznad stupnja kreditne kvalitete koji bi bio uobičajeno dodijeljen izloženosti; i

ii. izloženostima raspoređenim u više stupnjeve kreditne kvalitete, kojima bi uobičajeno bio dodijeljen ponder rizika od 150 %, dodjeljuje se ponder rizika 200 %.

12. Ako izloženosti u obliku CIU-a ne zadovoljavaju kriterije navedene u Prilogu VI. dijelu 1. točkama 77. i 78. ili kreditna institucija nije svjesna svih odnosnih izloženosti CIU-a, kreditna institucija mora pregledati odnosne izloženosti i izračunati iznose izloženosti ponderirane rizikom i iznose očekivanoga gubitka u skladu s pristupom navedenim u Prilogu VII. dijelu 1. točkama od 19. do 21. Ako u tu svrhu kreditna institucija nije u mogućnosti razlikovati izloženosti po vlasničkim ulaganjima koja ne kotiraju na burzi od izloženosti po vlasničkim ulaganjima kojima se trguje na burzi i po ostalim vlasničkim ulaganjima, ona tretira dotične izloženosti kao izloženosti po ostalim vlasničkim ulaganjima. U tu svrhu, izloženosti koje nisu po vlasničkim ulaganjima raspoređuju se u jednu od kategorija (vlasnička ulaganja koja ne kotiraju na burzi, vlasnički vlasnička ulaganja kojima se trguje na burzi ili ostala vlasnička ulaganja) navedenih u Prilogu VII. dijelu 1. točki 19., a nepoznate izloženosti raspoređuju se u kategoriju ostalih vlasničkih ulaganja.

Umjesto prethodno opisane metode kreditne institucije mogu same izračunavati ili se mogu osloniti na treću osobu pri izračunu i izvješćivanju o prosječnim iznosima izloženosti ponderiranih rizikom na temelju odnosnih izloženosti CIU-a u skladu sa sljedećim pristupima, pod uvjetom da je na adekvatan način osigurana ispravnost izračuna i izvješća:

(a) za izloženosti iz kategorije izloženosti navedene u točki (e) članka 86. stavka 1. pristup naveden u Prilogu VII. dijelu 1. točkama od 19. do 21. Ako u tu svrhu kreditna institucija nije u mogućnosti razlikovati izloženosti po vlasničkim ulaganjima koja ne kotiraju na burzi od izloženosti po vlasničkim ulaganjima kojima se trguje na burzi i po ostalim vlasničkim ulaganjima, ona tretira dotične izloženosti kao izloženosti po ostalim vlasničkim ulaganjima; ili

(b) za sve ostale odnosne izloženosti, pristup naveden u pododjeljku 1. uz primjenu sljedećih izmjena:

i. izloženosti se raspoređuju u odgovarajuću kategoriju izloženosti i dodjeljuje im se ponder rizika koji odgovara stupnju kreditne kvalitete odmah iznad stupnja kreditne kvalitete koji bi bio uobičajeno dodijeljen izloženosti; i

ii. izloženostima raspoređenim u više stupnjeve kreditne kvalitete, kojima bi uobičajeno bio dodijeljen ponder rizika od 150 %, dodjeljuje se ponder rizika 200 %.

Članak 88.

1. Iznosi očekivanih gubitaka za izloženosti raspoređene u jednu od kategorija izloženosti navedenih u točkama od (a) do (e) članka 86. stavka 1. izračunavaju se u skladu s metodama iz Priloga VII. dijela 1. točaka od 29. do 35.

2. Izračun iznosa očekivanih gubitaka u skladu s Prilogom VII. dijelom 1. točkama od 29. do 35. temelji se na istim ulaznim vrijednostima za PD, LGD, a iznos izloženosti za svaku izloženost kao da se koriste za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom u skladu s člankom 87. Za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza, kada kreditne institucije koriste vlastite procjene LGD-a, očekivani gubitak (EL) jednak je najboljoj procjeni kreditne institucije očekivanoga gubitka (EL_{BE}) za izloženost koja je u statusu neispunjavanja obveza, u skladu s Prilogom VII. dijelom 4. točkom 80.

3. Iznosi očekivanoga gubitka za sekuritizirane izloženosti izračunavaju se u skladu s pododjeljkom 4.

4. Iznos očekivanoga gubitka za izloženosti koje su raspoređene u kategoriju izloženosti, navedenu u točki (g) članka 86. stavka 1., jest nula.

5. Iznos očekivanoga gubitka za razrjeđivački rizik kupljenih potraživanja izračunava se u skladu s metodama navedenima u prilogu VII. dijelu 1. točki 35.

6. Iznos očekivanoga gubitka za izloženosti iz članka 87. stavaka 11. i 12. izračunava se u skladu s metodama navedenima u Prilogu VII. dijelu 1. točkama od 29. do 35.

Članak 89.

1. Uz odobrenje nadležnih tijela kreditne institucije kojima je dopušteno korištenje IRB pristupa u izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanoga gubitka za jednu ili više kategorija izloženosti mogu primjenjivati pododjeljak 1. za sljedeće:

(a) kategoriju izloženosti iz točke (a) članka 86. stavka 1. ako je broj značajnih drugih ugovornih stranaka ograničen te bi za kreditnu instituciju bila nepotrebno opterećujuća provedba rejting sustava za te druge ugovorne stranke;

(b) kategoriju izloženosti iz točke (b) članka 86. stavka 1. ako je broj značajnih drugih ugovornih stranaka ograničen te bi za kreditnu instituciju bila nepotrebno opterećujuća provedba rejting sustava za te druge ugovorne stranke;

(c) izloženosti u poslovnim linijama koje nisu značajne, kao i kategorije izloženosti koje nisu značajne u smislu veličine i percipiranog profila rizičnosti;

(d) izloženosti prema središnjoj državi matične države članice i prema jedinicama regionalne i lokalne razine države i upravnim tijelima pod uvjetom da:

i. ne postoji razlika u riziku između izloženosti prema toj središnjoj državi i tih ostalih izloženosti zbog posebnih javnih uređenja; i

ii. izloženosti prema središnjoj državi dodjeljuje se ponder rizika 0 % prema pododjeljku 1.;

(e) izloženosti kreditne institucije prema drugoj ugovornoj stranci koja je njezino matično društvo, njezino društvo kći ili društvo kći njezinog matičnog društva, pod uvjetom

da je druga ugovorna stranka institucija ili financijski holding, financijska institucija, društvo za upravljanje imovinom ili društvo pomoćne usluge na koje se primjenjuju odgovarajući bonitetni zahtjevi ili je to društvo povezano odnosom u značenju članka 12. stavka 1. Direktive 83/349/EEZ te izloženosti koje zadovoljavaju zahtjeve navedene u članku 80. stavku 8.;

(f) izloženosti po vlasničkim ulaganjima prema subjektima za čije se kreditne obveze priznaje ponder rizika 0 % prema pododjeljku 1. (uključujući javno financirane subjekte kod kojih je moguća primjena pondera rizika nula);

(g) izloženosti po vlasničkim ulaganjima prema zakonodavnim programima za promicanje posebnih sektora gospodarstva koji osiguravaju kreditnim institucijama značajne subvencije za ulaganje te uključuju neki oblik državnog nadzora i ograničenja za ulaganje u vlasničke vrijednosne papire. Ovo isključenje ograničeno je na ukupno 10 % osnovnih vlastitih sredstava uvećano za dopunska vlastita sredstva;

(h) izloženosti utvrđene u Prilogu VI. dijelu 1. točki 40. koje zadovoljavaju uvjete koji su tamo navedeni; ili

(i) državna jamstva i jamstva koja reosigurava država u skladu s Prilogom VIII. dijelom 2. točkom 19.

Ovaj stavak ne sprečava nadležna tijela ostalih država članica da dozvoljavaju primjenu pravila iz pododjeljka 1. za izloženosti po vlasničkim ulaganjima, koje imaju dozvolu za takav tretman u drugim državama članicama.

2. U smislu stavka 1., kategorije izloženosti po vlasničkim ulaganjima kreditne institucije smatraju se značajnima ako njihova ukupna vrijednost, koja isključuje izloženosti po vlasničkim ulaganjima, nastale prema zakonodavnim programima iz stavka 1. točke (g), premašuje, u prosjeku tijekom prethodne godine, 10 % vlastitih sredstava kreditne institucije. Ako je broj tih izloženosti po vlasničkim ulaganjima manji od 10 pojedinačnih udjela, taj prag iznosi 5 % vlastitih sredstava kreditne institucije.

Pododjeljak 3.

Smanjenje kreditnog rizika

Članak 90.

U smislu ovog pododjeljka „kreditna institucija vjerovnik" znači kreditnu instituciju koja ima dotičnu izloženost, bez obzira proizlazi li ona iz kredita ili ne.

Članak 91.

Kreditne institucije koje koriste standardizirani pristup prema člancima od 78. do 83. ili koje koriste IRB pristup prema člancima od 84. do 89., no koje ne koriste vlastite procjene LGD-a i konverzijske faktore iz članaka 87. i 88., mogu priznavati smanjenje kreditnog rizika u skladu s ovim pododjeljkom, pri izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom u smislu članka 75. točke (a) ili kao relevantni iznos očekivanoga gubitka u svrhu izračuna iz točke (q) članka 57. i članka 63. stavka 3.

Članak 92.

1. Tehnika koja se koristi za pružanje kreditne zaštite zajedno s poduzetim aktivnostima i mjerama te provedenim postupcima i politikama od strane kreditne institucije vjerovnika mora biti takva da osigurava aranžmane o kreditnoj zaštiti koji su pravno učinkoviti i provedivi u svim relevantnim mjestima nadležnosti.

2. Kreditna institucija vjerovnik poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi osigurala učinkovitost aranžmana o kreditnoj zaštiti i tretiranje povezanih rizika.

3. U slučaju materijalne kreditne zaštite, kako bi bila prihvatljiva za priznavanje, imovina na koju se oslanja mora biti dovoljno likvidna, a njezina vrijednost tijekom vremena mora biti dovoljno stabilna da bi se osigurala odgovarajuća izvjesnost što se tiče ostvarene kreditne zaštite s obzirom na pristup koji se koristi za izračun iznosa rizikom ponderirane izloženosti i stupnja dozvoljenog priznavanja. Prihvatljivost je ograničena na imovinu navedenu u Prilogu VIII. dijelu 1.

4. U slučaju materijalne kreditne zaštite kreditna institucija vjerovnik ima pravo pravovremeno likvidirati ili zadržati imovinu iz koje proizlazi zaštita u slučaju neispunjavanja obveze, insolventnosti ili stečaja dužnika - ili nekog drugog kreditnog događaja navedenog u dokumentaciji o transakciji - te, ako je to primjereno, skrbnika koji drži kolateral. Stupanj korelacije između vrijednosti imovine na kojoj se temelji zaštita i kreditne kvalitete dužnika ne smije biti neprimjeren.

5. U slučaju nematerijalne kreditne zaštite, kako bi ona bila prihvatljiva, strana koja se obvezuje mora biti dovoljno pouzdana, a ugovor o zaštiti mora biti pravno učinkovit i provediv u svim relevantnim mjestima nadležnosti, da bi se osigurala odgovarajuća izvjesnost što se tiče ostvarene kreditne zaštite s obzirom na pristup koji se koristi za izračun iznosa rizikom ponderirane izloženosti i stupnja dozvoljenog priznavanja. Prihvatljivost je ograničena na pružatelje zaštite i vrstu ugovora o zaštiti, koji su navedeni u Prilogu VIII. dijelu 1.

6. Potrebna je usklađenost s minimalnim zahtjevima navedenima u Prilogu VIII. dijelu 2.

Članak 93.

1. Ako su zahtjevi iz članka 92. zadovoljeni, izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom te, ako je potrebno, iznos očekivanih gubitaka moguće je izmijeniti u skladu s Prilogom VIII. dijelovima od 3. do 6.

2. Niti jedna izloženost s obzirom na koju je ostvareno smanjenje kreditnog rizika, ne smije prouzročiti veći iznos izloženosti ponderiran rizikom ili iznos očekivanoga gubitka od inače identične izloženosti s obzirom na koju ne postoji smanjenje kreditnog rizika.

3. Ako iznos izloženosti ponderiran rizikom već uzima u obzir kreditnu zaštitu iz članaka od 78. do 83. ili članaka od 84. do 89., ovisno o slučaju, izračun kreditne zaštite više se ne priznaje prema ovom pododjeljku.

Pododjeljak 4.

Sekuritizacija

Članak 94.

Ako kreditna institucija koristi standardizirani pristup naveden u člancima od 78. do 83. za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za kategoriju izloženosti u koju se raspoređuju sekuritizirane izloženosti prema članku 79., ona mora izračunavati iznos izloženosti ponderiran rizikom za sekuritizacijsku poziciju u skladu s Prilogom IX. dijelom 4. točkama od 1. do 36.

U svim ostalim slučajevima ona izračunava iznos izloženosti ponderiran rizikom u skladu s Prilogom IX. dijelom 4. točkama od 1. do 5. i točkama od 37. do 76.

Članak 95.

1. Ako je značajni kreditni rizik povezan sa sekuritiziranim izloženostima prenesen s kreditne institucije koja je inicijator u skladu s uvjetima iz Priloga IX. dijela 2., ta kreditna institucija može:

(a) u slučaju tradicionalne sekuritizcije, isključiti iz svog izračuna iznosa izloženosti ponderiranih rizikom te, ako je to relevantno iz iznosa očekivanih gubitaka isključiti izloženosti koje je sekuritizirala; i

(b) u slučaju sintetske sekuritizacije, izračunavati iznose izloženosti ponderirane rizikom te, ako je to relevantno, iznose očekivanih gubitaka s obzirom na sekuritizirane izloženosti, u skladu s Prilogom IX. dijelom 2.

2. Ako se primjenjuje stavak 1., kreditna institucija inicijator mora izračunavati iznose izloženosti ponderirane rizikom propisane u Prilogu IX. za pozicije koje može imati u sekuritizaciji.

Ako kreditna institucija inicijator ne prenese značajni kreditni rizik u skladu sa stavkom 1., ne mora izračunavati iznose izloženosti ponderirane rizikom za bilo koje pozicije koje može imati u dotičnoj sekuritizaciji.

Članak 96.

1. Kako bi se izračunao iznos izloženosti ponderiran rizikom za sekuritizacijsku poziciju, ponderi rizika dodjeljuju se iznosu izloženosti pozicije u skladu s Prilogom IX. na temelju kreditne kvalitete pozicije koja se može odrediti s obzirom na kreditnu procjenu vanjskih institucija za kreditnu procjenu ili na neki drugi način, kao što je navedeno u Prilogu IX.

2. Ako je izloženost vezana uz različite tranše u sekuritizaciji, izloženost prema svakoj tranši smatra se zasebnom sekuritizacijskom pozicijom. Smatra se da pružatelji kreditne zaštite za sekuritizacijske pozicije imaju pozicije u sekuritizaciji. Sekuritizacijske pozicije uključuju izloženosti po osnovi sekuritizacije, koje proizlaze iz ugovora o kamatnim i valutnim izvedenicama.

3. Ako se na sekuritizacijsku poziciju primjenjuje materijalna ili nematerijalna kreditna zaštita, ponder rizika koji se primjenjuje na tu poziciju moguće je izmijeniti u skladu s člancima od 90. do 93., koji se tumače zajedno s Prilogom IX.

4. Uz primjenu točke (r) članka 57. i članka 66. stavka 2., iznos izloženosti ponderiran rizikom uključuje se u ukupne iznose izloženosti kreditne institucije ponderirane rizikom u smislu članka 75. točke (a).

Članak 97.

1. Kreditna procjena vanjske institucije za kreditnu procjenu može se koristiti za određivanje pondera rizika sekuritizacijske pozicije u skladu s člankom 96. samo ako nadležna tijela priznaju tu vanjsku instituciju za kreditnu procjenu kao prihvatljivu u tu svrhu (dalje u tekstu: prihvatljiva vanjska institucija za kreditnu procjenu).

2. Nadležna tijela priznaju vanjsku instituciju za kreditnu procjenu kao prihvatljivu u svrhu stavka 1. samo ako su se uvjerila da ona zadovoljava zahtjeve propisane člankom 81., uzimajući u obzir tehničke kriterije u Prilogu VI. dijelu 2. te ako je pokazala sposobnost u području sekuritizacije, o čemu svjedoči snažno tržišno prihvaćanje.

3. Ako nadležna tijela države članice priznaju vanjsku instituciju za kreditnu procjenu kao prihvatljivu u svrhu stavka 1., nadležna tijela ostalih država članica mogu priznati tu vanjsku instituciju za kreditnu procjenu kao prihvatljivu u tu svrhu bez provođenja svojeg vlastitog postupka procjene.

4. Nadležna tijela javno objavljuju objašnjenje postupka priznavanja, kao i popis priznatih vanjskih institucija za kreditnu procjenu.

5. Kako bi se upotrebljavala u svrhu stavka 1., kreditna procjena prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu mora biti usklađena s načelima vjerodostojnosti i transparentnosti, kao što je razrađeno u Prilogu IX. dijelu 3.

Članak 98.

1. U svrhu primjene pondera rizika na sekuritizacijske pozicije, nadležna tijela određuju s kojim su stupnjem kreditne kvalitete navedenim u Prilogu IX. povezane relevantne kreditne procjene prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu. Ta određenja su objektivna i dosljedna.

2. Nakon što su nadležna tijela države članice izvršila određenja iz stavka 1., nadležna tijela drugih država članica mogu priznati ta određenja bez provođenja vlastitog procesa određivanja.

Članak 99.

Korištenje kreditnih procjena vanjskih institucija za kreditnu procjenu u izračunu iznosa izloženosti kreditnih institucija ponderiranih rizikom prema članku 96. mora biti dosljedno i u skladu s Prilogom IX. dijelom 3. Kreditne procjene ne smiju se koristiti selektivno.

Članak 100.

1. Pri sekuritizaciji revolving izloženosti koje podliježu odredbi o prijevremenoj isplati, kreditna institucija inicijator izračunava u skladu s Prilogom IX. dodatni iznos izloženosti ponderiran rizikom, s obzirom na rizik da se razine kreditnog rizika kojemu je izložena mogu povećati nakon realizacije odredbe o prijevremenoj isplati.

2. U tu svrhu, „revolving izloženost" jest izloženost pri kojoj je za nepodmirene iznose klijenata dozvoljena fluktuacija na temelju njihove odluke da se zadužuju i otplaćuju do određenog limita, a odredba o prijevremenoj isplati jest ugovorna klauzula kojom se zahtijeva, po nastanku definiranih događaja, otplata investitorove pozicije prije izvorno određenog dospijeća izdanih vrijednosnih papira.

Članak 101.

1. Kreditna institucija inicijator koja s obzirom na sekuritizaciju koristi članak 95. pri izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom ili kreditna institucija sponzor ne smiju, s ciljem smanjenja potencijalnih ili stvarnih gubitaka za investitore, pružati potporu sekuritizaciji veću od one prema njezinim ugovornim obvezama.

2. Ako se kreditna institucija inicijator ili kreditna institucija sponzor ne uskladi sa stavkom 1. s obzirom na sekuritizaciju, nadležno tijelo mora u najmanju mjeru od njih zahtijevati da drže kapital za sve sekuritizirane izloženosti kao da one nisu sekuritizirane. Kreditna institucija mora javno objaviti da je pružila izvanugovornu potporu te kako to utječe na jamstveni kapital.

Odjeljak 4.

Minimalni zahtjevi za vlastitim sredstvima za operativni rizik

Članak 102.

1. Nadležna tijela zahtijevaju od kreditnih institucija da drže vlastita sredstva za operativni rizik u skladu s pristupima navedenima u člancima 103., 104. i 105.

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 4., kreditne institucije koje koriste pristup naveden u članku 104. ne smiju se vratiti na primjenu pristupa navedenog u članku 103. osim iz dokazano opravdanog razloga i uz odobrenje nadležnih tijela.

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 4., kreditne institucije koje koriste pristup naveden u članku 105. ne smiju se vratiti na primjenu pristupa navedenog u člancima 103. ili 104. osim iz dokazano opravdanog razloga i uz odobrenje nadležnih tijela.

4. Nadležna tijela mogu dozvoliti kreditnim institucijama korištenje kombinacije pristupa u skladu s Prilogom X. dijelom 4.

Članak 103.

Kapitalni zahtjev za operativni rizik prema jednostavnom pristupu predstavlja određeni postotak relevantnog pokazatelja u skladu s parametrima navedenima u Prilogu X. dijelu 1.

Članak 104.

1. Prema standardiziranom pristupu, kreditne institucije dijele svoje aktivnosti u nekoliko poslovnih linija kao što je navedeno u Prilogu X. dijelu 2.

2. Za svaku poslovnu liniju, kreditna institucija izračunava kapitalni zahtjev za operativni rizik kao određeni postotak relevantnog pokazatelja u skladu s parametrima navedenima u Prilogu X. dijelu 2.

3. Za određene poslovne linije, nadležna tijela mogu pod određenim okolnostima dozvoliti kreditnoj instituciji da koristi relevantni alternativni pokazatelj za određivanje njezinog kapitalnog zahtjeva za operativni rizik kao što je navedeno u Prilogu X. dijelu 2. točkama od 5. do 11.

4. Kapitalni zahtjev za operativni rizik prema standardiziranom pristupu predstavlja zbroj kapitalnih zahtjeva za operativni rizik po svim pojedinim poslovnim linijama.

5. Parametri za standardizirani pristup navedeni su u Prilogu X. dijelu 2.

6. Kako bi zadovoljila uvjete za primjenu standardiziranog pristupa, kreditna institucija mora zadovoljavati kriterije navedene u Prilogu X. dijelu 2.

Članak 105.

1. Kreditne institucije mogu koristiti napredne pristupe na temelju svojih vlastitih sustava mjerenja operativnog rizika pod uvjetom da nadležna tijela izričito odobre korištenje dotičnih modela za izračun zahtjeva za vlastitim sredstvima.

2. Kreditne institucije dokazuju svojim nadležnim tijelima da zadovoljavaju kriterije za priznavanje, navedene u Prilogu X. dijelu 3.

3. Kada matična kreditna institucija u EU i njezina društva kćeri ili društva kćeri matičnog financijskog holdinga u EU namjeravaju koristiti napredni pristup, nadležna tijela različitih pravnih subjekata blisko surađuju kao što je navedeno u člancima od 129. do 132. Primjena bi trebala uključivati elemente navedene u Prilogu X. dijelu 3.

4. Ako matična kreditna institucija u EU i njezina društva kćeri ili društva kćeri matičnog financijskog holdinga u EU koriste napredni pristup na jedinstvenoj osnovi, nadležna tijela mogu dozvoliti da matično društvo i njegova društva kćeri promatrana zajedno zadovoljavaju kvalifikacijske uvjete navedene u Prilogu X., dijelu 3.

Odjeljak 5.

Velike izloženosti

Članak 106.

1. „Izloženosti", u smislu ovog odjeljka, znače bilo koju stavku imovine ili izvanbilančnu stavku iz odjeljka 3. pododjeljka 1. bez primjene pondera rizika ili stupnjeva rizika koji su tamo navedeni.

Izloženosti koje proizlaze iz stavki navedenih u Prilogu IV. izračunavaju se u skladu s jednom od metoda iz Priloga III. U smislu ovog odjeljka također se primjenjuje Prilog III. dio 2. točka 2.

Svi elementi koji su u potpunosti obuhvaćeni vlastitim sredstvima mogu, uz suglasnost nadležnih tijela, biti isključeni iz određivanja izloženosti pod uvjetom da takva vlastita sredstva nisu uključena u vlastita sredstva kreditne institucije u smislu članka 75. ili u izračun ostalih pokazatelja predviđenih ovom Direktivom te drugim aktima Zajednice.

2. Izloženosti ne uključuju:

(a) u slučaju deviznih transakcija, izloženosti nastale u redovnom tijeku namire u roku 48 sati nakon plaćanja; ili

(b) u slučaju transakcija za kupnju ili prodaju vrijednosnih papira, izloženosti nastale u redovnom tijeku namire u roku pet radnih dana nakon plaćanja ili isporuke vrijednosnih papira, ovisno o tomu što je ranije.

Članak 107.

U svrhu primjene ovog odjeljka izraz „kreditna institucija" obuhvaća sljedeće:

(a) kreditnu instituciju, uključujući njezine podružnice u trećim državama; i

(b) svako društvo čije dionice kotiraju ili ne kotiraju na burzi, uključujući njegove podružnice, koje zadovoljava definiciju „kreditna institucija" i dobilo je odobrenje za rad u trećoj zemlji.

Članak 108.

Izloženost kreditne institucije prema klijentu ili prema grupi povezanih klijenata smatra se velikom izloženošću, ako je njezina vrijednost jednaka ili premašuje 10 % njezinih vlastitih sredstava.

Članak 109.

Nadležna tijela zahtijevaju da svaka kreditna institucija ima odgovarajuće administrativne i računovodstvene postupke, kao i adekvatne mehanizme interne kontrole u svrhu utvrđivanja i evidentiranja svih velikih izloženosti i njihovih naknadnih promjena u skladu s ovom Direktivom te u svrhu praćenja tih izloženosti s obzirom na vlastitu politiku izloženosti svake kreditne institucije.

Članak 110.

1. Kreditna institucija izvješćuje nadležna tijela o svakoj velikoj izloženosti.

Države članice osiguravaju prema svom diskrecijskom pravu da se izvješćivanje provodi u skladu s jednom od sljedećih metoda:

(a) izvješćivanje o svim velikim izloženostima barem jednom godišnje, zajedno s izvješćivanjem tijekom godine o svim novim velikim izloženostima te o svakom povećanju postojećih velikih izloženosti od barem 20 % s obzirom na prethodnu obavijest; ili

(b) izvješćivanje o svim velikim izloženostima barem četiri puta godišnje.

2. Osim u slučaju institucija koje se oslanjaju na članak 114. za priznavanje kolaterala pri izračunu iznosa izloženosti u smislu stavaka 1., 2. i 3. članka 111., izloženosti izuzete prema članku 113. stavku 3. točkama od (a) do (d) i od (f) do (h) ne moraju se prijavljivati kao što je propisano u stavku 1., a učestalost izvješćivanja određenu točkom (b) stavkom 1. ovog članka moguće je smanjiti na dva puta godišnje za izloženosti navedene u članku 113. stavku 3. točki (e) i (i) te u člancima 115. i 116.

Ako se kreditna institucija poziva na ovaj stavak, dužna je voditi evidenciju navedenih razloga barem jednu godinu nakon događaja zbog kojeg je došlo do izuzeća, tako da nadležna tijela mogu utvrditi je li ono opravdano.

3. Države članice mogu zahtijevati od kreditnih institucija da analiziraju moguće koncentracije svoje izloženosti prema izdavateljima kolaterala ili da izvješćuju o svim značajnim rezultatima svoja nadležna tijela.

Članak 111.

1. Kreditna institucija ne smije imati izloženost prema klijentu ili prema grupi povezanih klijenata čija vrijednost prelazi 25 % njezinih vlastitih sredstava.

2. Ako je klijent ili grupa povezanih klijenata matično društvo ili društvo kći kreditne institucije i/ili jednog ili više društava kćeri tog matičnog društva, postotak propisan stavkom 1. smanjuje se na 20 %. Države članice mogu, međutim, izuzeti izloženosti nastale prema takvim klijentima od ograničenja od 20 % ako one osiguraju posebno praćenje takvih izloženosti pomoću drugih mjera ili postupaka. One su dužne izvijestiti Komisiju i Europski odbor za bankarstvo o sadržaju takvih mjera ili postupaka.

3. Kreditna institucija ne smije imati velike izloženosti koje u ukupnom iznosu premašuju 800 % njezinih vlastitih sredstava.

4. Kreditna institucija je u svakom trenutku biti usklađena s ograničenjima propisanima u stavcima 1. 2. i 3. s obzirom na svoje izloženosti. Ako u iznimnom slučaju izloženosti premašuju ta ograničenja, o toj činjenici bez odgode obavješćuje nadležna tijela, koja mogu, ako to okolnosti opravdavaju, dopustiti kreditnoj instituciji ograničeno razdoblje u kojem se mora uskladiti s tim ograničenjem.

Članak 112.

1. U smislu članaka od 113. do 117., izraz „garancija" uključuje kreditne izvedenice koje se priznaju prema člancima od 90. do 93. osim kreditnih zapisa.

2. Uz primjenu stavka 3. ako je prema člancima od 113. do 117. dozvoljeno priznavanje materijalne ili nematerijalne kreditne zaštite, ona podliježe usklađivanju sa zahtjevima za prihvatljivošću i ostalim minimalnim zahtjevima navedenima u člancima od 90. do 93. u svrhu izračuna iznosa izloženosti ponderiranih rizikom prema člancima od 78. do 83.

3. Ako se kreditna institucija oslanja na članak 114. stavak 2., priznavanje materijalne kreditne zaštite podliježe relevantnim zahtjevima iz članaka od 84. do 89.

Članak 113.

1. Države članice mogu propisati ograničenja koja su stroža od onih određenih u članku 111.

2. Države članice mogu u potpunosti ili djelomično izuzeti iz primjene članka 111. stavaka 1. 2. i 3. izloženosti koje nastaju za kreditnu instituciju prema njezinom matičnom društvu, prema drugim društvima kćerima tog matičnog društva ili prema njezinim vlastitim društvima kćerima, ako su ta društva obuhvaćena nadzorom na konsolidiranoj osnovi, koji se primjenjuje i na tu kreditnu instituciju u skladu s ovom Direktivom ili ekvivalentnim standardima koji su na snazi u trećoj zemlji.

3. Države članice mogu u potpunosti ili djelomično izuzeti sljedeće izloženosti iz primjene članka 111.:

(a) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od središnje države ili od središnjih banaka kojima bi se, kada ne bi bila osigurana, dodijelio ponder rizika 0 % prema člancima od 78. do 83.;

(b) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od međunarodnih organizacija ili multilateralnih razvojnih banaka kojima bi se, kada ne bi bila osigurana, dodijelio ponder rizika 0 % prema člancima od 78. do 83.;

(c) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja osigurana eksplicitnom garancijom središnje države, središnjih banaka, međunarodnih organizacija, multilateralnih razvojnih banaka ili javnih državnih tijela kod kojih bi se neosiguranim potraživanjima od subjekta koji daje garanciju dodijelio ponder rizika 0 % prema člancima od 78. do 83.;

(d) ostale izloženosti koje je moguće pripisati, ili za koje jamči, središnja država, središnje banke, međunarodne organizacije, multilateralne razvojne banke ili javna državna tijela, kod kojih bi se neosiguranim potraživanjima od subjekta kojemu se pripisuje izloženost ili koji jamči za izloženost dodijelio ponder rizika 0 % prema člancima od 78. do 83.;

(e) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja i ostale izloženosti prema središnjoj državi ili središnjim bankama, koje nisu spomenute u točki (a), koje su nominirane i koje se prema potrebi financiraju u nacionalnoj valuti dužnika;

(f) stavke imovine i ostale izloženosti osigurane, kao što zahtijevaju nadležna tijela, kolateralom u obliku dužničkih vrijednosnih papira koje izdaje središnja država ili središnje banke, međunarodne organizacije, multilateralne razvojne banke, jedinice regionalne ili lokalne razine države u državama članicama ili javna državna tijela, čiji vrijednosni papiri predstavljaju potraživanja od njihovog izdavatelja kojima bi bio dodijeljen ponder rizika 0 %, prema člancima od 78. do 83.;

(g) stavke imovine i ostale izloženosti, osigurane kao što to zahtijevaju nadležna tijela, kolateralom u obliku novčanih depozita položenih u kreditnu instituciju koja je vjerovnik ili u kreditnu instituciju koja je matično društvo ili društvo kći institucije koja je vjerovnik;

(h) stavke imovine i ostale izloženosti, osigurane, kao što to zahtijevaju nadležna tijela, kolateralom u obliku potvrda o depozitu koje je izdala kreditna institucija koja je vjerovnik ili kreditna institucija koja je matično društvo ili društvo kći kreditne institucije koja je vjerovnik, te koje su kod njih pohranjene;

(i) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja i ostale izloženosti prema institucijama, s dospijećem od godinu dana ili kraćim, no koje ne predstavljaju vlastita sredstava takvih institucija;

(j) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja i ostale izloženosti prema institucijama koje nisu kreditne institucije, no koje ispunjavaju uvjete navedene u Prilogu VI. dijelu 1. točki 85., s dospijećem od godinu dana ili kraćim te koja su osigurana u skladu s istom točkom;

(k) trgovinske mjenice i ostale slične mjenice s dospijećem od godinu dana ili kraćim, na kojima su potpisi drugih kreditnih institucija;

(l) pokrivene obveznice koje zadovoljavaju uvjete iz Priloga VI. dijela 1. točaka od 68. do 70.;

(m) do daljnjeg usklađenja, udjeli u društvima za osiguranje iz članka 122. stavka 1. do 40 % vlastitih sredstava kreditnih institucija koja stječu takav udjel;

(n) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od regionalnih ili središnjih kreditnih institucija s kojima je kreditna institucija vjerovnik povezana u mrežu u skladu sa

zakonskim ili statutarnim odredbama te koje su prema tim odredbama odgovorne za poslove gotovinskog kliringa unutar mreže;

(o) izloženosti osigurane, kao što zahtijevaju nadležna tijela, kolateralom u obliku vrijednosnih papira koji nisu navedeni u točki (f);

(p) krediti osigurani, kao što to zahtijevaju nadležna tijela, hipotekom na stambenu nekretninu ili udjelima u finskim društvima za izgradnju stambenih nekretnina, koja posluju u skladu s Finskim zakonom o društvima za izgradnju stambenih nekretnina iz 1991. ili naknadno donesenim ekvivalentnim zakonodavstvom te transakcijama lizinga prema kojima najmodavac zadržava potpuno vlasništvo nad stambenom nekretninom danom u najam, sve dok najmoprimac ne ostvari svoju mogućnost kupnje u svim slučajevima do 50 % vrijednosti dotične stambene nekretnine;

(q) sljedeće izloženosti, ako im je dodijeljen ponder rizika 50 % prema člancima od 78. do 83. te samo do 50 % vrijednosti dotične nekretnine:

i. izloženosti osigurane hipotekom na urede i ostale poslovne prostore ili udjelima u finskim društvima za izgradnju stambenih nekretnina, koja posluju u skladu s Finskim zakonom o društvima za izgradnju stambenih nekretnina iz 1991. ili naknadno donesenim ekvivalentnim zakonodavstvom s obzirom na urede ili ostale poslovne prostore; i

ii. izloženosti povezane s transakcijama davanja u najam nekretnina s obzirom na urede ili ostale poslovne prostore;

u smislu točke ii., do 31. prosinca 2011. nadležna tijela svake države članice mogu dopustiti kreditnim institucijama priznavanje 100 % vrijednosti dotičnih nekretnina. Na kraju tog razdoblja taj se tretman preispituje. Države članice obavješćuju Komisiju o svojoj primjeni tog povlaštenog tretmana;

(r) 50 % izvanbilančnih stavki srednjeg/niskog rizika kao što je navedeno u Prilogu II.;

(s) uz suglasnost nadležnih tijela, garancije osim kreditnih garancija koje se zasnivaju na zakonskim ili podzakonskim propisima te koje izdaju za svoje članove uzajamne jamstvene sheme koje imaju status kreditnih institucija, a čiji se iznos ponderira ponderom 20 %; i

(t) izvanbilančne stavke koje imaju mali rizik iz Priloga II., pod uvjetom da je sklopljen ugovor s klijentom ili grupom povezanih klijenata prema kojem izloženost može nastati samo ako je utvrđeno da ona neće dovesti do prekoračenja ograničenja primjenljivih prema članku 111. stavcima od 1. do 3.

Smatra se da su gotovina koja je primljena prema kreditnim zapisima koje su izdale kreditne institucije te krediti i depoziti druge ugovorne stranke koje je kreditna institucija odobrila ili primila, koji podliježu ugovorima o bilančnom netiranju koji se priznaju prema člancima od 90. do 93. uključeni u točku (g).

U smislu točke (o), vrijednosni papiri koji se koriste kao kolateral vrednuju se prema tržišnoj cijeni, moraju imati vrijednost koja premašuje izloženosti za koje jamče te se njima trguje na burzi ili su oni stvarno prenosivi i redovno kotiraju na tržištu koje djeluje pod okriljem priznatih stručnih organizatora te moraju omogućavati, kao što to zahtijevaju nadležna tijela države članice u kojoj kreditna institucija ima porijeklo, utvrđivanje objektivne cijene tako da u svakom trenutku može biti provjeren višak vrijednosti vrijednosnih papira. Zahtijevani višak vrijednosti je 100 %. Međutim, on iznosi 150 % u slučaju dionica i 50 % u slučaju dužničkih vrijednosnih papira koje izdaju institucije, jedinice regionalne razine države u državama članicama ili jedinice lokalne razine države, osim onih navedenih u podtočki (f), te u slučaju dužničkih vrijednosnih papira koje izdaju multilateralne razvojne banke kojima se ne dodjeljuje ponder rizika 0 % prema člancima od 78. do 83. Ako postoji neusklađenost između dospijeća izloženosti i dospijeća kreditne zaštite, kolateral se ne priznaje. Vrijednosni papiri koji se koriste kao kolateral ne smiju predstavljati vlastita sredstva kreditne institucije.

U smislu točke (p) vrijednost nekretnine izračunava se, kao što zahtijevaju nadležna tijela, na temelju strogih standarda vrednovanja koji su propisani zakonom ili drugim propisom. Vrednovanje se provodi barem jednom godišnje. U smislu točke (p) stambene nekretnine znače stambene prostore u kojima dužnik stanuje ili ih iznajmljuje.

Države članice obavješćuju Komisiju o svim odobrenim izuzećima prema točki (s), kako bi se osiguralo da ona ne dovedu do narušavanja tržišnog natjecanja.

Članak 114.

1. Uz poštivanje stavka 3., u svrhu izračuna iznosa izloženosti u smislu članka 111. stavaka od 1. do 3. države članice mogu, s obzirom na kreditne institucije koje koriste složenu metodu financijskog kolaterala prema člancima od 90. do 93., kao alternativu za korištenje potpunog ili djelomičnog izuzeća dozvoljenog u skladu s točkama (f), (g), (h) i (o) članka 113. stavka 3., dopustiti takvim kreditnim institucijama da koriste iznos manji od iznosa izloženosti, no ne manji od ukupnog iznosa potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti prema klijentima ili grupi povezanih klijenata.

U tu svrhu, „potpuno prilagođena vrijednost izloženosti" znači onaj iznos koji je izračunan u skladu s člancima od 90. do 93., uzimajući u obzir smanjenje kreditnog rizika, prilagodbu zbog volatilnosti te sve ročne neusklađenosti (E*).

Ako se ovaj stavak primjenjuje na kreditnu instituciju, točke (f), (g), (h) i (o) članka 113. stavka 3. ne primjenjuju se na dotičnu kreditnu instituciju.

2. Uz primjenu stavka 3., kreditnoj instituciji kojoj je dozvoljeno korištenje vlastitih procjena LGD-a i konverzijskih faktora za kategoriju izloženosti prema člancima od 84. do 89., može biti dozvoljeno, ako su se nadležna tijela uvjerila da je ona sposobna procjenjivati učinke financijskog kolaterala za svoje izloženosti zasebno od ostalih aspekata relevantnih za LGD, priznavanje takvih učinaka u izračunu iznosa izloženosti u smislu članka 111. stavaka od 1. do 3.

Nadležna tijela moraju se uvjeriti u održivost procjena koje izrađuje kreditna institucija za korištenje pri smanjenju iznosa izloženosti u svrhu usklađenosti s odredbama članka 111.

Ako je kreditnoj instituciji dozvoljeno korištenje vlastitih procjena učinaka financijskog kolaterala, ona to mora činiti u skladu s pristupom koji je prihvaćen za izračun kapitalnih zahtjeva.

Kreditnim institucijama kojima je dozvoljeno korištenje vlastitih procjena LGD-a i konverzijskih faktora za kategoriju izloženosti prema člancima od 84. do 89., a koje ne izračunavaju iznos svojih izloženosti primjenom metode navedene u prvom podstavku, može biti dozvoljeno korištenje pristupa iz stavka 1. ili izuzeća iz članka 113. stavka 3. točke (o) za izračun iznosa izloženosti. Kreditne institucije koriste samo jednu od ove dvije metode.

3. Kreditna institucija kojoj je dozvoljeno korištenje metoda opisanih u stavcima od 1. do 2. pri izračunu iznosa izloženosti u svrhu članka 111. stavaka od 1. do 3., mora provoditi povremeno testiranje otpornosti na stres svojih koncentracija kreditnog rizika, kao i u odnosu na ostvarivu vrijednost bilo kojeg primljenog kolaterala.

To povremeno testiranje otpornosti na stres odnosi se na rizike koji proizlaze iz potencijalnih promjena tržišnih uvjeta koji bi mogli negativno utjecati na adekvatnost vlastitih sredstava institucije, kao i na rizike koji proizlaze iz unovčavanja kolaterala u stresnoj situaciji.

Kreditna institucija mora pokazati nadležnim tijelima da su provedena testiranja na stres adekvatna i odgovarajuća za procjenu takvih rizika.

U slučaju da takvo testiranje otpornosti na stres ukaže na nižu ostvarivu vrijednost primljenog kolaterala od one za koju bi bilo dopušteno da se uzme u obzir prema stavcima 1. i 2., ovisno o situaciji u skladu s time se umanjuje vrijednost kolaterala koja se smije priznati pri izračunu iznosa izloženosti u svrhu članka 111. stavaka od 1. do 3.

Takve kreditne institucije uključuju sljedeće u svoje strategije za tretiranje rizika koncentracije:

(a) politike i postupke za tretiranje rizika koji proizlaze iz ročne neusklađenosti između izloženosti i svake kreditne zaštite za te izloženosti;

(b) politike i postupke u slučaju da testiranje otpornosti na stres ukazuje nižu ostvarivu vrijednost kolaterala od one koja se uzima u obzir prema stavcima 1. i 2.; i

(c) politike i postupci koji se odnose na rizik koncentracije koji proizlazi iz primjene tehnika za smanjenje kreditnog rizika te posebno velikih neizravnih kreditnih izloženosti, na primjer prema jednom izdavatelju vrijednosnih papira koji se uzimaju kao kolateral.

4. Ako se učinci kolaterala priznaju prema uvjetima iz stavaka 1. ili 2., države članice mogu tretirati svaki pokriveni dio izloženosti kao da je nastao za izdavatelja kolaterala, a ne za klijenta.

Članak 115.

1. U smislu članka 111. stavaka od 1. do 3. države članice mogu dodijeliti ponder od 20 % za stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od jedinica regionalne i lokalne razine države u državama članicama, ako bi tim potraživanjima bio dodijeljen ponder rizika od 20 % prema člancima od 78. do 83. te za ostale izloženosti prema takvim državama i za koje te države jamče, potraživanjima od kojih se dodjeljuje ponder rizika od 20 % prema člancima od 78. do 83. Međutim, države članice mogu umanjiti taj postotak na 0 % za stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od jedinica regionalnih i lokalnih razina države u državama članicama, ako bi takvim potraživanjima bio dodijeljen ponder rizika od 0 % prema člancima od 78. do 83. te za ostale izloženosti prema takvim državama i za koje te države jamče, potraživanjima od kojih se dodjeljuje ponder rizika od 0 % prema člancima od 78. do 83.

2. U smislu članka 111. stavaka od 1. do 3. države članice mogu dodijeliti ponder 20 % za stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od institucija i ostale izloženosti od institucije s dospijećem duljim od jedne godine, no kraćim od tri godine, te ponder od 50 % za stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od institucija s dospijećem duljim od tri godine, pod uvjetom da se radi o dužničkim instrumentima koje je izdala institucija i da su ti dužnički instrumenti, prema mišljenju nadležnih tijela, stvarno prenosivi na tržištu kojeg su osnovali stručni organizatori i da dnevno kotiraju na tom tržištu, ili čije su izdanje odobrila nadležna tijela države članice u kojoj imaju porijeklo institucije izdavatelji. Niti u kojem slučaju te stavke ne mogu predstavljati vlastita sredstva.

Članak 116.

Odstupajući od članka 113. stavka 3. točke (i) i članka 115. stavka 2., države članice mogu dodijeliti ponder od 20 % stavkama imovine koje predstavljaju potraživanja od institucija i ostale izloženosti prema institucijama, bez obzira na njihovo dospijeće.

Članak 117.

1. Ako za izloženost prema klijentu jamči treća strana ili kolateral u obliku vrijednosnih papira koje je izdala treća strana prema uvjetima propisanima u članku 113. stavku 3. točki (o), države članice mogu:

(a) tretirati izloženost kao da je nastala za garanta, a ne za klijenta; ili

(b) tretirati izloženost kao da je nastala za treću stranu, a ne za klijenta, ako za izloženost definiranu u članku 113. stavku 3. točki (o) jamči kolateral prema uvjetima koji su tamo propisani.

2. Ako države članice primjenjuju tretman naveden u točki (a) stavku 1.:

(a) ako je garancija nominirana u valuti drugačijoj od one u kojoj je nominirana izloženost, iznos izloženosti za koji se smatra da je pokriven izračunava se u skladu s odredbama o postupanju s valutnom neusklađenošću za nematerijalnu kreditnu zaštitu iz članka VIII.;

(b) neusklađenost između dospijeća izloženosti i dospijeća zaštite tretira se u skladu s odredbama o postupanju s ročnom neusklađenošću iz Priloga VIII.; i

(c) moguće je priznati djelomičnu pokrivenost u skladu s tretmanom navedenim u Prilogu VIII.

Članak 118.

Ako se ne primjenjuje usklađenost kreditne institucije na pojedinačnoj ili potkonsolidiranoj osnovi s obvezama koje propisuje ovaj odjeljak prema članku 69. stavku 1. ili ako se primjenjuju odredbe iz članka 70. u slučaju matične kreditne institucije u državi članici, potrebno je poduzeti mjere kako bi se osigurala zadovoljavajuća raspodjela rizika unutar grupe.

Članak 119.

Do 31. prosinca 2007. Komisija mora dostaviti Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o funkcioniranju ovog odjeljka zajedno sa svim odgovarajućim prijedlozima.

Odjeljak 6.

Kvalificirani udjeli izvan financijskog sektora

Članak 120.

1. Niti jedna kreditna institucija ne smije imati kvalificirane udjele čiji iznos prelazi 15 % njezinih vlastitih sredstava u društvu koje nije niti kreditna institucija, niti financijska institucija, niti društvo koje obavlja poslove koji su izravno povezani s bankovnim ili pomoćnim bankovnim uslugama, kao što je lizing, faktoring, upravljanje investicijskim fondovima, upravljanje uslugama obrade podataka ili bilo koje druge slične aktivnosti.

2. Ukupni iznos kvalificiranih udjela kreditne institucije u društvima koja nisu kreditne institucije, financijske institucije ili društva koja obavljaju poslove koji su izravno povezani s bankovnim ili pomoćnim bankovnim uslugama, kao što je lizing, faktoring, upravljanje investicijskim fondovima, upravljanje uslugama obrade podataka ili bilo koje druge slične aktivnosti ne smije biti veći od 60 % njezinih vlastitih sredstava.

3. Ograničenja propisana u stavcima 1. i 2. mogu se prekoračiti samo u iznimnim okolnostima. U takvim slučajevima, međutim, nadležna tijela zahtijevaju od kreditne institucije da poveća svoja vlastita sredstva ili da poduzme druge jednakovrijedne mjere.

Članak 121.

Dionice koje privremeno drži kreditna institucija za vrijeme financijske sanacije ili aktivnosti spašavanja ili za vrijeme uobičajenog tijeka pokroviteljstva za izdanje vrijednosnih papira ili koje se drže u ime institucije i za tuđi račun, ne smatraju se kvalificiranim udjelima u svrhu izračuna ograničenja propisanih člankom 120. stavcima 1. i 2. Dionice koje nisu financijska dugoročna imovina kao što je definirano u članku 35. stavku 2. Direktive 86/635/EEZ, ne uključuju se u izračun.

Članak 122.

1. Države članice ne moraju primjenjivati ograničenja propisana u članku 120. stavcima 1. i 2. na udjele u društvima za osiguranje kao što je definirano u direktivama 73/239/EEZ i 2002/83/EZ ili u društvima za reosiguranje kao što je definirano u Direktivi 98/78/EZ.

2. Države članice mogu propisati da nadležna tijela ne trebaju primjenjivati ograničenja propisana u članku 120. stavcima 1. i 2. ako odrede da 100 % od iznosa za koji kvalificirani udjeli kreditne institucije prekoračuju ograničenja mora biti pokriveno vlastitim sredstvima te ako ona nisu uključena u izračun koji se zahtijeva prema članku 75. Ako su prekoračena oba ograničenja propisana člankom 120. stavcima 1. i 2., iznos koji se pokriva vlastitim sredstvima jest veći iznos između ta dva prekoračena iznosa.

POGLAVLJE 3.

Proces procjene kreditne institucije

Članak 123.

Kreditne institucije imaju odgovarajuće, učinkovite i potpune strategije i procese za kontinuiranu procjenu i održavanje iznosa, vrste i raspodjele internog kapitala koji one smatraju adekvatnim za pokrivanje karaktera i razine rizika kojima su ili bi mogle biti izložene.

Te strategije i procesi podliježu redovitom internom preispitivanju kako bi se osiguralo da su oni i dalje sveobuhvatni i razmjerni vrsti, opsegu i složenosti poslova određene kreditne institucije.

POGLAVLJE 4.

Nadzor i objavljivanje od strane nadležnih tijela

Odjeljak 1.

Nadzor

Članak 124.

1. Uzimajući u obzir tehničke kriterije navedene u Prilogu XI., nadležna tijela preispituju uređenje, strategije, procese i mehanizme koje su provele kreditne institucije kako bi se uskladile s ovom Direktivom te procjenjuju rizike kojima su kreditne institucije izložene ili kojima bi mogle biti izložene.

2. Opseg preispitivanja i procjene iz stavka 1. odgovara zahtjevima iz ove Direktive.

3. Na temelju preispitivanja i procjene iz stavka 1. nadležna tijela određuju osiguravaju li uređenje, strategije, procesi i mehanizmi koje su provele kreditne institucije i vlastita sredstva koja one osiguravaju odgovarajuće upravljanje i pokrivanje njihovih rizika.

4. Nadležna tijela određuju učestalost i intenzitet preispitivanja i procjene iz stavka 1. uzimajući u obzir veličinu, sustavni značaj, vrstu, opseg i složenost poslova dotične kreditne institucije te uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti. Preispitivanje i procjena ažuriraju se barem jednom godišnje.

5. Preispitivanje i procjena koju obavljaju nadležna tijela uključuje izloženost kreditnih institucija kamatnom riziku koji proizlazi iz poslova koji nisu trgovanje. Mjerenje se traži u slučaju institucija čija ekonomska vrijednost padne za više od 20 % njihovih vlastitih sredstava uslijed iznenadne i neočekivane promjene kamatnih stopa, čiju veličinu propisuju nadležna tijela te koja se ne smije razlikovati između kreditnih institucija.

Članak 125.

1. Ako je matično društvo matična kreditna institucija u državi članici ili matična kreditna institucija u EU, nadzor na konsolidiranoj osnovi provode nadležna tijela koja su joj izdala odobrenje za rad prema članku 6.

2. Ako je matična kreditna institucija matični financijski holding u državi članici ili matični financijski holding u EU, nadzor na konsolidiranoj osnovi provode nadležna tijela koja su toj kreditnoj instituciji izdala odobrenje za rad prema članku 6.

Članak 126.

1. Ako kreditne institucije koje su dobile odobrenje za rad u dvije ili više država članica imaju kao svoje matično društvo isti matični financijski holding u državi članici ili isti matični financijski holding u EU, nadzor na konsolidiranoj osnovi provode nadležna tijela kreditne institucije koja je dobila odobrenje za rad u državi članici u kojoj je osnovan financijski holding.

Ako matična društva kreditnih institucija koja su dobila odobrenje za rad u dvije ili više država članica obuhvaćaju više od jednog financijskog holdinga sa središnjom upravom u različitim državama članicama i kreditna institucija postoji u svakoj od tih država, nadzor na konsolidiranoj osnovi provodi nadležno tijelo kreditne institucije s najvećim ukupnim bilančnim iznosom.

2. Ako više od jedne kreditne institucije koje su dobile odobrenje za rad u Zajednici ima kao svoje matično društvo isti financijski holding, a niti jedna od tih kreditnih institucija nema odobrenje za rad u državi članici u kojoj je taj financijski holding osnovan, nadzor na konsolidiranoj osnovi provodi nadležno tijelo koje je izdalo odobrenje za rad kreditnoj instituciji s najvećim ukupnim bilančnim iznosom, koja se u smislu ove Direktive smatra kreditnom institucijom koja je pod kontrolom matičnog financijskog holdinga u EU.

3. U posebnim slučajevima, nadležna tijela mogu se na temelju zajedničkog sporazuma odreći kriterija navedenih u stavcima 1. i 2. ako bi njihova primjena bila neprimjerena, uzimajući u obzir kreditne institucije i relativni značaj njihovih aktivnosti u različitim državama te mogu imenovati drugo nadležno tijelo za provedbu nadzora na konsolidiranoj osnovi. U takvim slučajevima, prije nego što donesu odluku, nadležna tijela pružaju mogućnost matičnoj kreditnoj instituciji u EU ili matičnom financijskom holdingu u EU ili kreditnoj instituciji s najvećim ukupnim bilančnim iznosom, ovisno o slučaju, da iskažu svoje mišljenje o toj odluci.

4. Nadležna tijela obavješćuju Komisiju o svakom sporazumu u okviru stavka 3.

Članak 127.

1. Države članice donose sve potrebne mjere, prema potrebi, za uključivanje financijskih holdinga u konsolidirani nadzor. Ne dovodeći u pitanje članak 135., konsolidacija financijskog položaja financijskog holdinga ne smije niti na koji način podrazumijevati da se od nadležnih tijela traži da imaju nadzornu ulogu s obzirom na financijski holding na pojedinačnoj osnovi.

2. Ako nadležna tijela države članice ne uključe društvo kćer kreditne institucije u nadzor na konsolidiranoj osnovi prema jednom od slučajeva iz točaka (b) i (c) članka 73. stavka 1., nadležna tijela države članice u kojoj se nalazi društvo kćer kreditne institucije mogu tražiti od matičnog društva informacije koje mogu olakšati njihov nadzor nad tom kreditnom institucijom.

3. Države članice osiguravaju da njihova nadležna tijela koja su odgovorna za provođenje nadzora na konsolidiranoj osnovi mogu zatražiti od društava kćeri kreditne institucije ili od financijskog holdinga, koji nisu uključeni u nadzor na konsolidiranoj osnovi, informacije iz članka 137. U tom slučaju primjenjuju se postupci za prijenos i provjeru informacija, propisani u tom članku.

Članak 128.

Ako države članice imaju više od jednog nadležnog tijela za bonitetni nadzor kreditnih institucija i financijskih institucija, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi organizirale koordinaciju između takvih tijela.

Članak 129.

1. Osim obveza koje su propisane odredbama ove Direktive, nadležna tijela odgovorna za obavljanje nadzora na konsolidiranoj osnovi nad matičnim kreditnim institucijama EU-a i kreditnim institucijama koje su pod kontrolom matičnih kreditnih institucija EU-a i kreditnim institucijama koje su pod kontrolom matičnih financijskih holdinga izvršavaju sljedeće zadaće:

(a) usklađivanje prikupljanja i distribucije relevantnih ili nužnih informacija u okviru redovnog poslovanja i u izvanrednim situacijama; i

(b) planiranje i usklađivanje nadzornih aktivnosti u redovnom poslovanju i u izvanrednim situacijama, kao i s obzirom na aktivnosti iz članka 124., u suradnji s uključenim nadzornim tijelima.

2. U slučaju zahtjeva za dopuštenje iz članka 84. stavka 1., članka 87. stavka 9. i članka 105., odnosno iz Priloga III. dijela 6., koje podnosi matična kreditna institucija u EU i njezina društva kćeri ili zajednička društva kćeri matičnog financijskog holdinga u EU, nadležna tijela zajedno surađuju i savjetuju se kako bi odlučila hoće li ili neće izdati traženo dopuštenje te kako bi utvrdila moguće uvjete o kojima ovisi takvo dopuštenje.

Zahtjevi iz prvog podstavka podnose se samo nadležnom tijelu iz stavka 1.

Nadležna tijela čine sve što je u njihovoj moći kako bi donijela zajedničku odluku o zahtjevu u roku šest mjeseci. Zajednička odluka mora biti iznesena i u potpunosti obrazložena u dokumentu kojeg nadležno tijelo iz stavka 1. dostavlja podnositelju zahtjeva.

Rok naveden u podstavku 3. počinje teći od datuma primitka potpunog zahtjeva od strane nadležnog tijela iz stavka 1. Nadležno tijelo iz stavka 1. dostavlja potpuni zahtjev drugim nadležnim tijelima bez odgode.

Ako nadležna tijela ne donesu zajedničku odluku u roku od šest mjeseci, nadležna tijela iz stavka 1. donose svoju vlastitu odluku o zahtjevu. Zajednička odluka mora biti iznesena i u potpunosti obrazložena u dokumentu, pri čemu je potrebno uzeti u obzir mišljenje i zadrške ostalih nadležnih tijela, iskazane tijekom razdoblja od šest mjeseci. Nadležno tijelo iz stavka 1. dostavlja odluku podnositelju zahtjeva i ostalim nadležnim tijelima.

Smatra se da su odluke iz trećeg i petog podstavka konačne i da ih primjenjuju nadležna tijela u dotičnim državama članicama.

Članak 130.

1. Ako se pojavi izvanredna situacija unutar bankovne grupe koja potencijalno ugrožava stabilnost financijskog sustava u svakoj od država članica u kojima su subjekti iz grupe dobili odobrenje za rad, nadležno tijelo odgovorno za provođenje nadzora na konsolidiranoj osnovi što je prije moguće, uz primjenu poglavlja 1. odjeljka 2., obavješćuje tijela iz članka 49. točke (a) i članka 50. Ta se obveza primjenjuje na sva nadležna tijela navedena u člancima 125. i 126. s obzirom na određenu grupu te na nadležno tijelo navedeno u članku 129. stavku 1. Ako je to moguće, nadležno tijelo mora koristiti postojeće definirane komunikacijske kanale.

2. Kada nadležno tijelo odgovorno za nadzor na konsolidiranoj osnovi treba informaciju koja je već dostavljena drugom nadležnom tijelu, stupa u kontakt s tim tijelom kad god je to moguće, kako bi se spriječilo dvostruko izvješćivanje različitih tijela uključenih u nadzor.

Članak 131.

Kako bi se olakšao i uspostavio učinkovit nadzor, nadležno tijelo koje je odgovorno za nadzor na konsolidiranoj osnovi i ostala nadležna tijela moraju imati pisane aranžmane za usklađivanje i suradnju.

Prema tim aranžmanima moguće je povjeriti dodatne zadaće nadležnom tijelu odgovornom za nadzor na konsolidiranoj osnovi, a postupci za proces odlučivanja i za suradnju s drugim nadležnim tijelima mogu biti pobliže određeni.

Nadležna tijela odgovorna za izdavanje odobrenja za rad društva kćeri matičnog društva koje je kreditna institucija mogu, na temelju bilateralnog sporazuma, prenijeti svoju odgovornost za nadzor na nadležna tijela koja su izdala odobrenje za rad i nadziru matično društvo, tako da ona preuzimaju odgovornost za nadzor društva kćeri u skladu s ovom Direktivom. Komisiju je potrebno izvješćivati o postojanju i sadržaju takvih sporazuma. Ona prosljeđuje te informacije nadležnim tijelima drugih država članica i Europskom odboru za bankarstvo.

Članak 132.

1. Nadležna tijela međusobno blisko surađuju. Ona dostavljaju jedna drugima sve informacije koje su nužne ili relevantne za ispunjavanje nadzornih zadaća drugih tijela prema ovoj Direktivi. U tom pogledu nadležna tijela na zahtjev priopćuju sve relevantne informacije, a na svoju vlastitu inicijativu priopćuju sve nužne informacije.

Informacija iz prvog podstavka smatra se nužnom ako bi mogla značajno utjecati na procjenu financijske snage kreditne institucije ili financijske institucije u drugoj državi članici.

Nadležna tijela odgovorna za konsolidirani nadzor nadležnih kreditnih institucija u EU i kreditnih institucija koje su pod kontrolom matičnih financijskih holdinga u EU dostavljaju sve relevantne informacije nadležnim tijelima u drugim državama članicama koja nadziru društva kćeri tih matičnih društava. Pri utvrđivanju opsega relevantnih informacija uzima se u obzir značaj tih društava kćeri unutar financijskog sustava u tim državama članicama.

Nužne informacije navedene u prvom podstavku posebno uključuju sljedeće stavke:

(a) utvrđivanje strukture grupe svih glavnih kreditnih institucija u grupi kao nadležnih tijela kreditnih institucija u grupi;

(b) postupci za prikupljanje informacija od kreditnih institucija u grupi te provjera tih informacija;

(c) nepovoljna kretanja u kreditnoj instituciji ili u ostalim subjektima iz grupe koja bi mogla ozbiljno negativno utjecati na kreditnu instituciju; i

(d) glavne sankcije i iznimne mjere koje poduzimaju nadležna tijela u skladu s ovom Direktivom, uključujući propisivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva prema članku 136., te propisivanje bilo kojih ograničenja za korištenje naprednog pristupa za izračun zahtjeva za vlastitim sredstvima prema članku 105.

2. Nadležna tijela odgovorna za nadzor kreditnih institucija koje su pod kontrolom matične kreditne institucije u EU, kad god je to moguće, kontaktiraju nadležno tijelo navedeno u članku 129. stavku 1. kada im je potrebna informacija koja se odnosi na provedbu pristupa i metodologija navedenih u ovoj Direktivi, koja je možda već dostupna nadležnom tijelu.

3. Dotična nadležna tijela međusobno se savjetuju prije donošenja odluke s obzirom na sljedeća pitanja, ako su te odluke značajne za nadzorne zadaće drugih nadležnih tijela:

(a) promjene u dioničarskoj strukturi, organizacijskoj ili upravljačkoj strukturi kreditne institucije u grupi, koje zahtijevaju odobrenje ili dopuštenje nadležnih tijela; i

(b) glavne sankcije ili iznimne mjere koje poduzimaju nadležna tijela, uključujući propisivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva prema članku 136., te propisivanje bilo kakvih ograničenja za korištenje naprednog pristupa za izračun zahtjeva za vlastitim sredstvima prema članku 105.

U smislu točke (b) uvijek je potrebno savjetovati se s nadležnim tijelom odgovornim za nadzor na konsolidiranoj osnovi.

Međutim, nadležno tijelo može odlučiti da se neće savjetovati u izvanrednim slučajevima ili ako bi takvo savjetovanje moglo ugroziti učinkovitost odluke. U tom slučaju nadležno tijelo bez odgode izvješćuje druga nadležna tijela.

Članak 133.

1. Nadležna tijela odgovorna za nadzor na konsolidiranoj osnovi u svrhu nadzora zahtijevaju potpunu konsolidaciju svih kreditnih institucija i financijskih institucija koje su društva kćeri matičnih društava.

Međutim, nadležna tijela mogu zahtijevati samo proporcionalnu konsolidaciju, ako je, prema njihovom mišljenju, odgovornost matičnog društva koje ima udjel u kapitalu ograničena s obzirom na odgovornost drugih dioničara ili članova čija je solventnost zadovoljavajuća. Odgovornost drugih dioničara i članova mora biti jasno utvrđena, ako je to potrebno, i formalno potpisanim aranžmanima.

U slučaju kada su društva povezana odnosom u značenju članka 12. stavka 1. Direktive 83/349/EEZ, nadležna tijela određuju način na koji treba provoditi konsolidaciju.

2. Nadležna tijela odgovorna za nadzor na konsolidiranoj osnovi zahtijevaju proporcionalnu konsolidaciju udjela u kreditnim institucijama i financijskim institucijama kojima upravlja društvo uključeno u konsolidaciju zajedno s jednim ili više društava koja nisu uključena u konsolidaciju, ako je odgovornost tih društava ograničena visinom njihovog udjela u kapitalu.

3. U slučaju udjela ili kapitalnih veza osim onih navedenih u stavcima 1. i 2., nadležna tijela utvrđuju hoće li i na koji način konsolidacija biti provedena. Ona posebno mogu dozvoliti ili zahtijevati korištenje metode udjela. Ta metoda, međutim, ne smije biti osnova za uključivanje dotičnih društava u nadzor na konsolidiranoj osnovi.

Članak 134.

1. Ne dovodeći u pitanje članak 133., nadležna tijela utvrđuju hoće li i na koji način konsolidacija biti provedena u sljedećim slučajevima:

(a) ako, prema mišljenju nadležnih tijela, kreditna institucija ima značajan utjecaj nad jednom ili više kreditnih institucija ili financijskih institucija, no ne posjeduje udjel ili druge kapitalne veze u tim institucijama; i

(b) ako su dvije ili više kreditnih institucija ili financijskih institucija pod jedinstvenom upravom, osim u skladu s ugovorom ili klauzulama društvenog ugovora ili statuta.

Nadležna tijela posebno mogu dozvoliti ili zahtijevati korištenje metode navedene u članku 12. Direktive 83/349/EEZ. Ta metoda, međutim, ne smije biti osnova za uključivanje dotičnih društava u konsolidirani nadzor.

2. Ako se konsolidirani nadzor zahtijeva u skladu s člancima 125. i 126., društva za pomoćne usluge i društva za upravljanje imovinom, kao što je definirano u Direktivi 2002/87/EZ, uključuju se u konsolidaciju u slučajevima i u skladu s metodama propisanima u članku 133. i stavku 1. ovog članka.

Članak 135.

Države članice mogu zahtijevati da osobe koje stvarno upravljaju poslovanjem financijskog holdinga imaju dovoljno dobar ugled i dovoljno iskustvo za obavljanje tih zadaća.

Članak 136.

1. Nadležna tijela zahtijevaju od bilo koje kreditne institucije koja ne ispunjava zahtjeve iz ove Direktive da poduzme potrebne aktivnosti ili mjere u ranoj fazi, kako bi se razriješila situacija.

U tu svrhu, mjere koje su na raspolaganju nadležnim tijelima uključuju sljedeće:

(a) obvezivanje kreditne institucije na držanje vlastitih sredstava koja su veća od minimalne razine propisane člankom 75.;

(b) zahtijevanje poboljšanja uređenja, procesa, mehanizama i strategija koje se provode u svrhu usklađenosti s člancima 22. i 123.;

(c) zahtijevanje od kreditnih institucija da primjenjuju posebne politike rezerviranja ili tretman imovine u smislu zahtjeva za vlastitim sredstvima;

(d) ograničavanje ili limitiranje poslovanja, djelatnosti ili mreže kreditnih institucija; i

(e) zahtijevanje smanjenja rizika svojstvenog aktivnostima, proizvodima i sustavima kreditnih institucija.

Na donošenje tih mjera primjenjuje se poglavlje 1. odjeljak 2.

2. Nadležna tijela propisuju posebne zahtjeve za vlastita sredstva koja premašuju minimalnu razinu propisanu člankom 75., barem za kreditne institucije koje ne zadovoljavaju zahtjeve propisane člancima 22., 109. i 123., ili s obzirom na koje je utvrđen negativni rezultat prilikom izdavanja, kao što je opisano u članku 124. stavku 3., ako nije vjerojatno da bi samo primjena drugih mjera dovoljno poboljšala uređenje, procese, mehanizme i strategije, u odgovarajućem vremenskom roku.

Članak 137.

1. Do daljnjeg usklađivanja konsolidacijskih metoda, države članice određuju da, ako je mješoviti holding matično društvo jedne ili više kreditnih institucije, nadležna tijela odgovorna za izdavanje odobrenja za rad i nadzor tih kreditnih institucija dostavljaju sve informacije koje bi mogle biti relevantne u svrhu nadzora društava kćeri kreditne institucije pristupanjem mješovitom holdingu i njegovim društvima kćerima bilo izravno bilo preko društava kćeri kreditne institucije.

2. Države članice propisuju da njihova nadležna tijela mogu provoditi, ili su provodila izravni nadzor pomoću vanjskih inspektora, kako bi se provjerile informacije primljene od mješovitih holdinga i njihovih društava kćeri. Ako je mješoviti holding ili jedno od njegovih društava kćeri društvo za osiguranje, također je moguće koristiti postupak propisan člankom 140. stavkom 1. Ako je mješoviti holding ili jedno od njegovih društava kćeri smješten u državi članici, osim u onoj u kojoj je smješteno društvo kći kreditne institucije, izravna provjera informacija provodi se u skladu s postupcima propisanima člankom 141.

Članak 138.

1. Ne dovodeći u pitanje poglavlje 2. odjeljak 5., države članice propisuju da, ako je matično društvo jedne ili više kreditnih institucija mješoviti holding, nadležna tijela odgovorna za nadzor tih kreditnih institucija provode opći nadzor nad transakcijama između kreditne institucije i mješovitog holdinga i njegovih društava kćeri.

2. Nadležna tijela zahtijevaju od kreditnih institucija da imaju adekvatne procese upravljanja rizicima i mehanizme unutarnje kontrole, uključujući dobre izvještajne i računovodstvene postupke, kako bi na odgovarajući način utvrđivale, mjerile, pratile i kontrolirale transakcije sa svojim matičnim mješovitim holdingom i njegovim društvima kćerima. Nadležna tijela zahtijevaju izvješćivanje od strane kreditne institucije o svim značajnim transakcijama s tim subjektima osim onih navedenih u članku 110. Postupci i značajne transakcije podliježu ispitivanju nadležnih tijela.

Ako te transakcije unutar grupe predstavljaju prijetnju za financijski položaj kreditne institucije, nadležna tijela odgovorna za nadzor institucije poduzimaju odgovarajuće mjere.

Članak 139.

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da ne postoje zakonske prepreke koje bi društvima uključenim u nadzor na konsolidiranoj osnovi, mješovitim holdinzima i njihovim društvima kćerima ili društvima kćerima koja su pokrivena člankom 127. stavkom 3. sprečavala razmjenu bilo kakvih informacije koje bi bile relevantne u svrhu nadzora u skladu s člancima od 124. do 138. i ovim člankom.

2. Ako su matično društvo i svako njegovo društvo kći koji su kreditne institucije, smješteni u različitim državama članicama, nadležna tijela svake države članice priopćuju jedna drugima sve relevantne informacije koje mogu omogućavati ili olakšavati provedbu nadzora na konsolidiranoj osnovi.

Ako nadležna tijela država članica u kojima je smješteno matično društvo sama ne provode nadzor na konsolidiranoj osnovi u skladu s člancima 125. i 126., nadležna tijela odgovorna za provođenje takvog nadzora mogu ih pozvati da zatraže od matičnog društva sve informacije koje bi mogle biti relevantne u svrhu nadzora na konsolidiranoj osnovi te da ih proslijede tim tijelima.

3. Države članice odobravaju razmjenu između svojih nadležnih tijela informacija navedenih u stavku 2. uz pretpostavku da u slučaju financijskih holdinga, financijskih institucija ili društava za pomoćne usluge prikupljanje ili posjedovanje informacija niti na koji način ne podrazumijeva da se od nadležnih tijela traži da imaju nadzornu ulogu s obzirom na te institucije ili društva koja posluju samostalno.

Slično tomu, države članice odobravaju svojim nadležnim tijelima razmjenu informacija navedenih u članku 137. pod pretpostavkom da prikupljanje ili posredovanje informacija niti na koji način ne podrazumijeva da nadležna tijela imaju nadzornu ulogu s obzirom na mješoviti holding i ona njegova društva kćeri koja nisu kreditne institucije ili društva kćeri koja su obuhvaćena člankom 127. stavkom 3.

Članak 140.

1. Ako kreditna institucija, financijski holding ili mješoviti holding kontroliraju jedno ili više društava kćeri koja su društva za osiguranje ili druga društva koja pružaju investicijske usluge te koja podliježu izdavanju odobrenja za rad, nadležna tijela i tijela kojima je povjeren javni zadaća nadzora društava za osiguranje ili tih drugih društava koja pružaju investicijske usluge blisko surađuju. Ne dovodeći u pitanje njihove pojedine odgovornosti, ta tijela jedna drugima dostavljaju informacije za koje je vjerojatno da bi mogle pojednostaviti njihov posao i omogućiti nadzor poslovanja i cjelokupnog financijskog položaja društava koje nadziru.

2. Za informacije koje su primljene u okviru nadzora na konsolidiranoj osnovi, a posebno za svaku razmjenu informacija između nadležnih tijela koja je navedena u ovoj Direktivi, vrijedi obveza čuvanja profesionalne tajne definirane u poglavlju 1. odjeljku 2.

3. Nadležna tijela odgovorna za nadzor na konsolidiranoj osnovi utvrđuju popis financijskih holdinga navedenih u članku 71. stavku 2. Taj se popis priopćuje nadležnim tijelima drugih država članica i Komisiji.

Članak 141.

Ako pri primjeni ove Direktive nadležna tijela jedne države članice žele u posebnim slučajevima provjeriti informacije koje se odnose na kreditnu instituciju, financijski holding, financijsku instituciju, društvo za pomoćne usluge, mješoviti holding, društva kćeri koja su obuhvaćena člankom 137. ili društva kćeri obuhvaćena člankom 127. stavkom 3., a koja su smještena u drugoj državi članici, ona zahtijevaju od nadležnih tijela te druge države članice da provedu provjeru. Tijela koja prime takav zahtjev u okviru svoje nadležnosti djeluju ili tako da sama provedu provjeru ili dozvoljavajući tijelima koja su podnijela zahtjev da provedu provjeru, ili dozvoljavajući revizoru ili stručnjaku da provede provjeru. Nadležno tijelo koje je podnijelo zahtjev može, ako to želi, sudjelovati u provjeri ako samo ne obavlja provjeru.

Članak 142.

Ne dovodeći u pitanje odredbe svojeg kaznenog prava, države članice osiguravaju da sankcije ili mjere čija je svrha okončavanje uočenih kršenja ili uzroka takvih kršenja mogu biti propisane za financijske holdinge i mješovite holdinge, ili za njihove stvarne rukovoditelje koji krše zakone i druge propise koji su doneseni radi provedbe članaka od 124. do 141. i ovog članka. Nadležna tijela blisko surađuju kako bi osigurala da te sankcije ili mjere proizvode željene rezultate, posebno kada središnja uprava ili glavni poslovni nastan financijskog holdinga ili mješovitog holdinga nisu smješteni u njihovom sjedištu.

Članak 143.

1. Ako kreditna institucija čije je matično društvo kreditna institucija ili financijski holding, čije je sjedište u trećoj zemlji, ne podliježe konsolidiranom nadzoru prema člancima 125. i 126., nadležna tijela provjeravaju je li kreditna institucija predmet konsolidiranog nadzora od strane nadležnog tijela iz treće države, koji je ekvivalentan onome koji je reguliran načelima propisanima u ovoj Direktivi.

Provjeru obavlja nadležno tijelo koje bi bilo odgovorno za konsolidirani nadzor, kada bi se primjenjivao stavak 3. na zahtjev matičnog društva ili bilo kojeg reguliranog subjekta koji je dobio odobrenje za rad u Zajednici, ili na svoju vlastitu inicijativu. To nadležno tijelo mora se savjetovati s drugim uključenim nadležnim tijelima.

2. Komisija može zatražiti od Europskog odbora za bankarstvo da donese opće smjernice o tomu je li vjerojatno da će se uređenjem konsolidiranog nadzora nadležnih tijela u trećim državama ostvariti ciljevi konsolidiranog nadzora, kao što je definirano u ovom poglavlju, s obzirom na kreditne institucije čije matično društvo ima sjedište u trećoj zemlji. Odbor preispituje sve te smjernice i uzimati u obzir sve promjene uređenja konsolidiranog nadzora koji primjenjuju nadležna tijela.

Nadležno tijelo koje obavlja provjeru navedenu u prvom podstavku stavka 1. uzima u obzir svaku takvu smjernicu. U tu svrhu, nadležno tijelo mora se savjetovati s Odborom prije donošenja odluke.

3. Ako takav ekvivalentan nadzor ne postoji, države članice smisleno primjenjuju odredbe iz ove Direktive na kreditnu instituciju ili dozvoljavaju svojim nadležnim tijelima da primjenjuju druge odgovarajuće nadzorne tehnike kojima se postižu ciljevi nadzora kreditnih institucija na konsolidiranoj osnovi.

Nakon savjetovanja s drugim uključenim nadležnim tijelima s tim nadzornim tehnikama mora se složiti nadležno tijelo koje bi bilo odgovorno za konsolidirani nadzor.

Nadležna tijela mogu posebno zahtijevati osnivanje financijskog holdinga koji ima svoje sjedište u Zajednici te primjenjivati odredbe o konsolidiranom nadzoru na konsolidiranu poziciju tog financijskog holdinga.

Nadzorne tehnike imaju svrhu postizanja ciljeva konsolidiranog nadzora kao što je definirano u ovom poglavlju te je o njima potrebno izvijestiti druga uključena nadležna tijela i Komisiju.

Odjeljak 2.

Objavljivanje od strane nadležnih tijela

Članak 144.

Nadležna tijela objavljuju sljedeće informacije:

(a) tekstove zakona, propisa, administrativnih pravila i općih smjernica koje su donesene u njihovim državama članicama u području bonitetne regulative;

(b) način korištenja mogućnosti i diskrecijskih prava koja su dostupna u zakonodavstvu Zajednice;

(c) opće kriterije i metodologije koje koriste u preispitivanju i procjeni navedenoj u članku 124.; i

(d) ne dovodeći u pitanje odredbe propisane poglavljem 1. odjeljkom 2., agregirane statističke podatke o ključnim aspektima provedbe bonitetnog okvira u svakoj državi članici.

Objavljivanje navedeno u prvom podstavku mora biti dostatno za omogućavanje smislene usporedbe pristupa donesenih od strane nadležnih tijela različitih država članica. Podaci se objavljuju u uobičajenom formatu i redovito se ažuriraju. Objavljivanja su dostupna na jedinstvenoj elektroničkoj lokaciji.

POGLAVLJE 5.

Objavljivanje od strane kreditnih institucija

Članak 145.

1. U smislu ove Direktive, kreditne institucije javno objavljuju informacije propisane u Prilogu XII. dijelu 2. uz primjenu odredbi iz članka 146.

2. Priznavanje od strane nadležnih tijela prema poglavlju 2., odjeljku 3., pododjeljcima 2. i 3. i članku 105. instrumenata i metodologija navedenih u Prilogu XII. dijelu 3. predmet je javnog objavljivanja informacija koje su tamo navedene od strane kreditnih institucija.

3. Kreditne institucije donose formalnu politiku za usklađivanje sa zahtjevima za objavljivanjem propisanima u stavcima 1. i 2. te imaju politike za procjenu prikladnosti svojeg objavljivanja, kao i provjeravanja i učestalosti.

4. Kreditne institucije bi trebale, ako se to od njih zatraži, u pismenom obliku objasniti svoje odluke o rejtingu malim i srednjim poduzećima i drugim korporativnim podnositeljima zahtjeva za kredit. Ako se djelovanje sektora u tom pogledu pokaže neučinkovitim, potrebno je poduzeti mjere na nacionalnoj razini. Administrativni troškovi objašnjenja određuju se na odgovarajućoj razini s obzirom na veličinu kredita.

Članak 146.

1. Iznimno od članka 145., kreditne institucije mogu propustiti jedno ili više objavljivanja navedenih u Prilogu XII. dijelu 2., ako se smatra da informacija koja se daje u takvom objavljivanju nije značajna s obzirom na kriterij naveden u Prilogu XII. dijelu 1. točki 1.

2. Iznimno od članka 145., kreditne institucije mogu propustiti jednu ili više informacija uključenih u objavljivanja navedena u Prilogu XII. dijelovima 2. i 3., ako se te informacije smatraju zaštićenim ili povjerljivim s obzirom na kriterije navedene u Prilogu XII. dijelu 1. točkama 2. i 3.

3. U iznimnim slučajevima navedenima u stavku 2., dotična kreditna institucija iskazuje u svojim objavljivanjima činjenicu da pojedine informacije nisu objavljene, razlog za neobjavljivanje te objavljuje općenitije informacije o predmetu na koji se odnosi zahtjev za objavljivanjem, osim ako su one klasificirane kao zaštićene ili povjerljive prema kriterijima iz Priloga XII. dijela 1. točaka 2. i 3.

Članak 147.

1. Kreditne institucije objavljuju informacije kao što se zahtijeva prema članku 145. najmanje jednom godišnje. Informacije se objavljuju kada je to moguće.

2. Kreditne institucije također utvrđuju je li potrebno učestalije objavljivanje nego što je određeno stavkom 1. s obzirom na kriterije navedene u Prilogu XII. dijelu 1. točki 4.

Članak 148.

1. Kreditne institucije mogu odrediti odgovarajući medij, mjesto i način provjere učinkovite usklađenosti sa zahtjevima za objavljivanje propisanima u članku 145. Ako je to moguće, sva objavljivanja obavljaju se na jednom mediju ili mjestu.

2. Može se smatrati da ekvivalentna objavljivanja kreditne institucije prema računovodstvenim zahtjevima, zahtjevima kotiranja na burzi ili ostalim zahtjevima predstavljaju usklađenost s člankom 145. Ako se objavljivanja ne uključuju u financijske izvještaje, kreditne institucije navode gdje ih je moguće pronaći.

Članak 149.

Iznimno od članaka od 146. do 148., države članice ovlašćuju nadležna tijela da zahtijevaju od kreditnih institucija:

(a) jedno ili više objavljivanja navedenih u Prilogu XII., dijelovima 2. i 3.;

(b) objavljivanje jedne ili više informacija učestalije od jednom godišnje te utvrđivanje rokova za objavu;

(c) korištenje posebnih medija i mjesta za objavljivanje osim financijskih izvještaja; i

(d) korištenje posebnih načina provjere za objavljivanja koja nisu obuhvaćena zakonskom revizijom.

GLAVA VI.

IZVRŠNE OVLASTI

Članak 150.

1. Ne dovodeći u pitanje prijedlog koji Komisija podnosi, što se tiče vlastitih sredstava, u skladu s člankom 62., potrebno je provesti tehničke prilagodbe u sljedećim područjima u skladu s postupkom navedenim u članku 151. stavku 2.:

(a) pojašnjenje definicija kako bi se uzela u obzir, pri primjeni ove Direktive, kretanja na financijskim tržištima;

(b) pojašnjenje definicija kako bi se osigurala jedinstvena primjena ove Direktive;

(c) usklađivanje terminologije i oblikovanje definicija u skladu s naknadnim pravnim aktima o kreditnim institucijama i povezanim pitanjima;

(d) tehnička prilagodba popisu u članku 2.;

(e) izmjena iznosa osnivačkog kapitala propisanog u članku 9. kako bi se uzela u obzir kretanja u gospodarskom i monetarnom području;

(f) proširenje sadržaja popisa iz članaka 23. i 24. i navedenog u Prilogu I. ili prilagodba terminologije koja se koristi u tom popisu, kako bi se uzela u obzir kretanja na financijskim tržištima;

(g) područja u kojima nadležna tijela razmjenjuju informacije, kao što je navedeno u članku 42.;

(h) tehnička prilagodba u člancima od 56. do 67. i članku 74. kao posljedica promjena računovodstvenih standarda ili zahtjeva koji uzimaju u obzir zakonodavstvo Zajednice ili s obzirom na konvergenciju nadzornih praksa;

(i) izmjene popisa kategorija izloženosti iz članaka 79. i 86. kako bi se uzela u obzir kretanja na financijskim tržištima;

(j) iznos naveden u članku 79. stavku 2. točki (c), članku 86. stavku 4. točki (a), Prilogu VII. dijelu 1. točki 5. te u Prilogu VII. dijelu 2. točki 15. kako bi se uzeli u obzir učinci inflacije;

(k) popis i klasifikacija izvanbilančnih stavki u prilozima II. i IV. i njihov tretman u određivanju iznosa izloženosti u smislu glave V. poglavlja 2. odjeljka 3.; ili

(l) usklađivanje odredbi iz priloga od V. do XII., kako bi se uzela u obzir kretanja na financijskim tržištima (posebno novi financijski proizvodi) ili promjene računovodstvenih standarda ili zahtjeva, koje uzimaju u obzir zakonodavstvo Zajednice, ili s obzirom na konvergenciju nadzorne prakse.

2. Komisija može donijeti sljedeće provedbene mjere u skladu s postupkom iz članka 151. stavka 2.;

(a) navođenje veličine iznenadnih i neočekivanih promjena kamatnih stopa iz članka 124. stavka 5.;

(b) privremeno smanjenje minimalne razine vlastitih sredstava propisane člankom 75. i/ili pondera rizika propisanih u glavi V. poglavlju 2. odjeljku 3., kako bi se uzele u obzir posebne okolnosti;

(c) ne dovodeći u pitanje izvješće iz članka 119., pojašnjenje izuzeća navedenih u članku 111. stavku 4., člancima 113., 115. i 116.;

(d) navođenje ključnih aspekata u vezi s kojima je potrebno objaviti agregirane statističke podatke prema članku 144. stavku 1. točki (d); ili

(e) navođenje oblika, strukture, popisa sadržaja i datuma godišnje objave informacija navedenih u članku 144.

3. Niti jedna od donesenih provedbenih mjera ne smije promijeniti bitne odredbe ove Direktive.

4. Ne dovodeći u pitanje provedbu već donesenih mjera, nakon isteka dvogodišnjeg razdoblja od donošenja ove Direktive, a najkasnije do 1. travnja 2008., obustavlja se primjena odredbi ove Direktive koje zahtijevaju donošenje tehničkih pravila, izmjena i odluka u skladu sa stavkom 2. Djelujući na prijedlog Komisije i u skladu s postupkom propisanim u članku 251. Ugovora, Parlament i Vijeće mogu obnoviti te odredbe te ih u tu svrhu preispituju prije isteka razdoblja ili do datuma navedenog u ovom stavku, ovisno o tomu koji datum je ranije.

Članak 151.

1. Komisiji pomaže Europski odbor za bankarstvo koji je osnovan na temelju Odluke Komisije 2004/10/EZ ([1]).

2. Pri pozivanju na ovaj stavak, primjenjuje se postupak propisan u članku 5. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 7. stavka 3. i članka 8.

Razdoblje određeno u članku 5. stavku 6. Odluke 1999/468/EZ je tri mjeseca.

3. Odbor donosi svoj poslovnik.

GLAVA VII.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

POGLAVLJE 1.

Prijelazne odredbe

Članak 152.

1. Kreditne institucije koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom, u skladu s člancima od 84. do 89., tijekom prvog, drugog i trećeg razdoblja od dvanaest mjeseci nakon 31. prosinca 2006. osiguravaju vlastita sredstva koja su u svakom trenutku veća ili jednaka iznosima navedenima u stavcima 3., 4. i 5.

2. Kreditne institucije koje koriste napredne pristupe kao što je navedeno u članku 105., za izračun svojih kapitalnih zahtjeva za operativni rizik tijekom drugog i trećeg razdoblja od dvanaest mjeseci nakon 31. prosinca 2006., osiguravaju vlastita sredstva koja su u svakom trenutku veća ili jednaka iznosu navedenom u stavcima 4. i 5.

3. Za prvo razdoblje od dvanaest mjeseci navedeno u stavku 1. iznos vlastitih sredstava mora biti 95 % ukupnog minimalnog iznosa vlastitih sredstava koja bi kreditna institucija morala imati tijekom tog razdoblja prema članku 4. Direktive Vijeća 93/6/EEZ od 15. ožujka 1993. o adekvatnosti kapitala investicijskih društava i kreditnih institucija ([2]), kako je stajalo u tekstu te Direktive i Direktive 2000/12/EZ prije 1. siječnja 2007.

4. Za drugo razdoblje od dvanaest mjeseci navedeno u stavku 1. iznos vlastitih sredstava mora biti 90 % ukupnog minimalnog iznosa vlastitih sredstava koja bi kreditna institucija morala imati tijekom tog razdoblja prema članku 4. Direktive Vijeća 93/6/EEZ, kako je stajalo u tekstu te Direktive i Direktive 2000/12/EZ prije 1. siječnja 2007.

5. Za treće razdoblje od dvanaest mjeseci, navedeno u stavku 1., iznos vlastitih sredstava mora biti 80 % ukupnog minimalnog iznosa vlastitih sredstava koja bi kreditna institucija morala imati tijekom tog razdoblja prema članku 4. Direktive Vijeća 93/6/EEZ, kako je stajalo u tekstu te Direktive i Direktive 2000/12/EZ prije 1. siječnja 2007.

6. Usklađenost sa zahtjevima iz stavaka od 1. do 5. temelji se na iznosima vlastitih sredstava koji su u potpunosti prilagođeni kako bi pokazivali razlike u izračunu vlastitih sredstava prema Direktivi 2000/12/EZ i Direktivi 93/6/EEZ kako su glasile prije 1. siječnja 2007. i izračunu vlastitih sredstava prema ovoj Direktivi koja proizlazi iz različitih tretmana očekivanoga gubitka i neočekivanoga gubitka prema člancima od 84. do 89. ove Direktive.

7. U smislu stavaka od 1. do 6. ovog članka, primjenjuju se članci od 68. do 73.

8. Do 1. siječnja 2008. kreditne institucije mogu tretirati članke koji predstavljaju standardizirani pristup naveden u glavi V. poglavlju 2. odjeljku 3. pododjeljku 1. kao da se zamjenjuju člancima od 42. do 46. Direktive 2000/12/EZ, kako su glasili prije 1. siječnja 2007.

9. Ako se ostvaruje diskrecijsko pravo navedeno u stavku 8., primjenjuje se sljedeće glede odredbi Direktive 2000/12/EZ.

(a) odredbe te Direktive navedene u člancima od 42. do 46. primjenjuju se u tekstu koji je vrijedio prije 1. siječnja 2007.;

(b) „vrijednost prilagođena za rizik" iz članka 42. stavka 1. te Direktive znači „iznos izloženosti ponderiran rizikom";

(c) iznosi iz članka 42. stavka 2. te Direktive moraju biti u skladu s iznosima izloženosti ponderiranima rizikom;

(d) „kreditne izvedenice" uključuju se u popis „visokorizičnih" stavki iz Priloga II. toj Direktivi; i

(e) tretman naveden u članku 43. stavku 3. te Direktive primjenjuje se na izvedene instrumente navedene u Prilogu IV. toj Direktivi, bez obzira jesu li bilančni ili izvanbilančni, a iznosi koji su dobiveni tretmanom navedenim u Prilogu III. smatraju se iznosima izloženosti ponderiranima rizikom.

10. Ako se ostvaruje diskrecijsko pravo iz stavka 8., primjenjuje se sljedeće glede tretmana izloženosti za koje se primjenjuje standardizirani pristup:

(a) Glava V. poglavlje 2. odjeljak 3. pododjeljak 3. koji se odnosi na priznavanje smanjenja kreditnog rizika ne primjenjuje se;

(b) Nadležna tijela mogu prestati primjenjivati glavu V. poglavlje 2. odjeljak 3. pododjeljak 4., koji se odnosi na tretman sekuritizacije.

([1]) SL L 3, 7.1.2004., str. 36.
([2]) SL L 141, 11.6.1993., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2005/1/EZ.

11. Ako se ostvaruje diskrecijsko pravo navedeno u stavku 8., kapitalni zahtjevi za operativni rizik prema članku 75. stavku (d) smanjuju se za postotak koji predstavlja omjer iznosa izloženosti kreditne institucije za koje se izračunava iznos izloženosti ponderiran rizikom u skladu s diskrecijskim pravom iz stavka 8. i ukupnog iznosa njezinih izloženosti.

12. Ako kreditna institucija izračunava iznose izloženosti ponderirane rizikom za sve svoje izloženosti u skladu s diskrecijskim pravom iz stavka 8., moguća je primjena članaka od 48. do 50. Direktive 2000/12/EZ, koji se odnose na velike izloženosti, u tekstu koji je vrijedio prije 1. siječnja 2007.

13. Ako se ostvaruje diskrecijsko pravo iz stavka 8., upućivanje na članke od 78. do 83. ove Direktive tumači se kao upućivanje na članke od 42. do 46. Direktive 2000/12/EZ u tekstu koji je vrijedio prije 1. siječnja 2007.

14. Ako se ostvaruje diskrecijsko pravo iz stavka 8., članci 123., 124., 145. i 149. ne primjenjuju se prije tamo navedenog datuma.

Članak 153.

Pri izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za izloženosti koje proizlaze iz transakcija najma nekretnina koje su uredi ili drugi poslovni prostori smješteni na njihovom državnom području, te zadovoljavaju kriterije navedene u Prilogu VI. dijelu 1. točki 54., nadležna tijela mogu do 31. prosinca 2012. dozvoljavati dodjeljivanje pondera rizika od 50 % bez primjene Priloga VI. dijela 1. točaka 55. i 56.

Do 31. prosinca 2010. nadležna tijela mogu priznavati, u svrhu definiranja osiguranog dijela dospjelog nenaplaćenog kredita u smislu Priloga VI., kolateral koji se razlikuje od prihvatljivog kolaterala prema člancima od 90. do 93.

Pri izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom u smislu Priloga VI. dijela 1. točke 4., do 31. prosinca 2012. isti se ponderi rizika dodjeljuju s obzirom na izloženosti prema središnjoj državi ili središnjim bankama država članica, nominirane i financirane u domaćoj valuti bilo koje države članice, koji bi se primjenjivali na takve izloženosti nominirane i financirane u njihovoj domaćoj valuti.

Članak 154.

1. Do 31. prosinca 2011. nadležna tijela svake države članice mogu, u smislu Priloga VI. dijela 1. točke 61., odrediti broj dana proteklih od roka dospijeća do 180 za izloženosti navedene u Prilogu VI. dijelu 1. točkama od 12. do 17. i od 41. do 43. prema drugima ugovornim strankama smještenima na njihovom državnom području, ako to zahtijevaju lokalni uvjeti. Pojedinačni broj može se razlikovati po proizvodnim linijama.

Nadležna tijela koja ne ostvaruju diskrecijsko pravo iz prvog podstavka s obzirom na izloženosti prema drugim ugovornim stranama smještenima na njihovom državnom području, mogu odrediti veći broj dana za izloženosti prema drugim ugovornim stranama smještenima na državnom području drugih država članica, čija su nadležna tijela koristila to diskrecijsko pravo. Specifični broj iznosi od 90 dana do broja dana koji su odredila ta druga nadležna tijela za izloženosti prema takvim drugim ugovornim stranama na njihovom državnom području.

2. Za kreditne institucije koje podnose zahtjev nadležnim tijelima za primjenu IRB pristupa prije 2010., uvjet trogodišnjeg prethodnog korištenja propisan člankom 84. stavkom 3. može se smanjiti na razdoblje koje nije kraće od godine dana do 31. prosinca 2009.

3. Za kreditne institucije koje podnose zahtjev za korištenje vlastitih procjena LGD-a i/ili konverzijskih faktora, trogodišnje prethodno razdoblje korištenja propisano u članku 84. stavku 4. može se smanjiti na dvije godine do 31. prosinca 2008.

4. Do 31. prosinca 2012. nadležna tijela svake države članice mogu dozvoliti kreditnim institucijama da nastave primjenjivati na udjele navedene u članku 57. stavku (o), stečene prije 20. srpnja 2006., tretman iz članka 38. Direktive 2000/12/EZ u obliku u kojem je taj članak glasio prije 1. siječnja 2007.

5. Do 31. prosinca 2010. prosječni LGD ponderiran izloženošću za sve izloženosti prema stanovništvu osigurane stambenim nekretninama te koje ne ostvaruju korist od garancija središnje države ne smije biti niži od 10 %.

6. Do 31. prosinca 2017. nadležna tijela država članica mogu izuzeti iz tretmana prema IRB pristupu određene izloženosti po vlasničkim ulaganjima koje drže kreditne institucije i društva kćeri u EU tih kreditnih institucija u toj državi članici na dan 31. prosinca 2007.

Izuzete pozicije mjere se kao broj dionica na dan 31. prosinca 2007. i sve dodatne dionice koje proizlaze izravno uslijed posjedovanja tih udjela, sve dok ne povećavaju razmjerni udio vlasništva u portfeljnom društvu.

Ako stjecanje povećava razmjerni udio vlasništva u određenom društvu, taj dio udjela koji je višak nije moguće izuzeti. Izuzeće se isto tako ne primjenjuje na udjele na koje je prvobitno bilo primijenjeno izuzeće, no ti su udjeli prodani i ponovo kupljeni.

Za izloženosti po vlasničkim ulaganjima, koje su pokrivene ovim prijelaznim odredbama, vrijede kapitalni zahtjevi izračunani u skladu s glavom V. poglavljem 2. odjeljkom 3. pododjeljkom 1.

7. Do 31. prosinca 2011. za izloženosti prema poduzećima nadležna tijela svake države članice mogu odrediti broj dana proteklih od roka dospijeća kojeg se moraju pridržavati sve kreditne institucije u njezinom mjestu nadležnosti prema definiciji „neispunjavanja obveza”, navedenoj u Prilogu VII. dijelu 4. točki 44. za izloženosti prema drugim ugovornim strankama koje su smještene u toj državi članici. Specifični broj iznosi od 90 dana do 180 dana, ako to dopuštaju lokalni uvjeti. Za izloženosti prema drugim ugovornim strankama smještenima

ma državnom području drugih država članica, nadležna tijela određuju broj dana proteklih od roka dospijeća koji nije veći od broja koji su odredila nadležna tijela dotične države članice.

Članak 155.

Do 31. prosinca 2012. za kreditne institucije čiji relevantan pokazatelj za poslovnu liniju trgovanja i prodaje predstavlja barem 50 % ukupnih relevantnih pokazatelja za sve njezine poslovne linije, u skladu s Prilogom X. dijelom 2. točkama od 1. do 4., države članice mogu primjenjivati postotak 15 % na poslovnu liniju „trgovanje i prodaja".

POGLAVLJE 2.

Završne odredbe

Članak 156.

Komisija, u suradnji s državama članicama, te uzimajući u obzir doprinos Europske središnje banke, mora periodično pratiti ima li ova Direktiva kao cjelina, zajedno s Direktivom 2006/49/EZ, značajan utjecaj na gospodarski ciklus te mora u svjetlu tog ispitivanja razmotriti jesu li opravdane neke korektivne mjere.

Na temelju te analize te uzimajući u obzir doprinos Europske središnje banke, Komisija sastavlja dvogodišnje izvješće i dostavlja ga uz bilo koje odgovarajuće prijedloge Europskom parlamentu i Vijeću. Pri sastavljanju izvješća, na adekvatan način uzimaju se u obzir doprinosi od strana koje uzimaju i odobravaju kredit.

Do 1. siječnja 2012. Komisija preispituje i izvješćuje o primjeni ove Direktive, posebnu pažnju posvećujući svim aspektima članaka od 68. do 73., članka 80. stavka 7., članka 80. stavka 8. i članka 129. te dostavlja to izvješće Parlamentu i Vijeću zajedno sa svim odgovarajućim prijedlozima.

Članak 157.

1. Do 31. prosinca 2006. države članice donose i objavljuju zakone i druge propise kako bi se uskladile s člancima 4., 22., 57., člancima od 61. do 64., člankom 66., člancima od 68. do 106., člankom 108., člancima od 110. do 115., člancima od 117. do 119., člancima od 123. do 127., člancima od 129. do 132., člankom 133., 136., člancima od 144. do 149. te člancima od 152. do 155. i prilozima II., III. i V. do XII. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba i korelacijsku tablicu između tih odredaba i ove Direktive.

Iznimno od stavka 3., države članice primjenjuju te odredbe od 1. siječnja 2007.

Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. One uključuju i izjavu da se u postojećim zakonima i drugim propisima upućivanja na direktive stavljene izvan snage ovom Direktivom smatraju upućivanjima na ovu Direktivu. Države članice određuju način upućivanja te oblik navedene izjave.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

3. Države članice primjenjuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s člankom 87. stavkom 9. i člankom 105. najranije od 1. siječnja 2008.

Članak 158.

1. Direktiva 2000/12/EZ, kako je izmijenjena direktivama navedenima u Prilogu XIII., dijelu A, ovim se stavlja izvan snage ne dovodeći u pitanje obveze država članica koje se odnose na rokove za prijenos navedenih direktiva iz Priloga XIII., dijela B u nacionalno zakonodavstvo.

2. Upućivanja na direktive stavljene izvan snage smatraju se upućivanjima ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga XIV.

Članak 159.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 160.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 14. lipnja 2006.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednik	*Predsjednik*
J. BORRELL FONTELLES	H. WINKLER

PRILOG I.

POPIS DJELATNOSTI KOJE PODLIJEŽU UZAJAMNOM PRIZNAVANJU

1. Primanje depozita i drugih povratnih sredstava
2. Kreditiranje, uključujući između ostalog: potrošački kredite, hipotekarne kredite, faktoring, sa ili bez regresa, financiranje trgovačkih transakcija (uključujući forfeiting)
3. Financijski lizing
4. Usluge prijenosa novca
5. Izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (npr. kreditne kartice, putnički čekovi i bankovne mjenice)
6. Garancije i preuzete obveze
7. Trgovanje za vlastiti račun ili za račun klijenata:

   (a) instrumentima tržišta novca (čekovima, mjenicama, certifikatima o depozitu itd.);

   (b) stranom valutom;

   (c) ročnicama i opcijama;

   (d) valutnim i kamatnim instrumentima; ili

   (e) prenosivim vrijednosnim papirima.
8. Sudjelovanje u izdavanju vrijednosnih papira i pružanje usluga povezanih sa spomenutim izdanjima
9. Savjetovanje društava u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom i povezanim pitanjima te usluge u vezi sa spajanjima i stjecanjem društava
10. Posredovanje na novčanom tržištu
11. Upravljanje portfeljima i savjetovanje
12. Čuvanje i upravljanje vrijednosnim papirima
13. Usluge prikupljanja podataka o kreditnoj sposobnosti klijenata
14. Usluge iznajmljivanja sefova

Usluge i djelatnosti iz odjeljaka A i B Priloga I. Direktivi 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata ([1]) su predmet uzajamnog priznavanja sukladno ovoj Direktivi ako se odnose na financijske instrumente iz odjeljka C Priloga I. spomenutoj Direktivi.

([1]) SL L 145, 30.4.2004., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2006/31/EZ (SL L 114, 27.4.2006., str. 60.).

PRILOG II.

KLASIFIKACIJA IZVANBILANČNIH STAVKI

Visoki rizik:

— garancije koje imaju svojstva kreditnih supstituta,

— kreditne izvedenice,

— akcepti,

— indorsiranje mjenica koje ne nose ime druge kreditne institucije,

— transakcije s pravom regresa,

— neopozivi *stand-by* akreditivi koji imaju svojstvo kreditnih supstituta,

— imovina stečena na temelju ugovora o izravnoj terminskoj kupnji,

— terminski položeni terminski depoziti,

— neplaćeni dio djelomično uplaćenih dionica i vrijednosnih papira,

— ugovori o prodaji i ponovnoj kupnji imovine definirani u članku 12. stavcima 3. i 5. Direktive 86/635/EEZ, te

— ostale stavke visokog rizika.

Srednji rizik:

— izdani i potvrđeni dokumentarni akreditivi (vidjeti također srednji/niski rizik),

— jamstva i garancije (uključujući garanciju za ozbiljnost ponude, garanciju za dobro obavljanje posla, carinsku garanciju i garanciju za podmirenje poreza) te garancije koje nemaju svojstvo kreditnih supstituta,

— neopozivi *stand-by* akreditivi koji nemaju svojstvo kreditnih supstituta,

— neiskorišteni kreditni aranžmani (sporazumi o pozajmljivanju, kupnji vrijednosnih papira, izdavanju garancija ili akcepta) s početnim dospijećem dužim od jedne godine,

— obveza s osnove izdanja kratkoročnih obveznica (engl. NIFs) i revolving obveza s osnove pružanja usluga provedbe ponude odnosno prodaje srednjoročnih obveznica uz obvezu otkupa (engl. RUFs),

— ostale stavke koje nose srednji rizik te kako je obaviještena Komisija.

Srednji/niski rizik:

— dokumentarni akreditivi kod kojih predmet trgovanja ima ulogu osiguranja i drugi kratkoročni zajmovi s automatskom otplatom iz prihoda,

— neiskorišteni kreditni aranžmani (sporazumi o pozajmljivanju, kupnji vrijednosnih papira, izdavanju garancija ili akcepta) s početnim dospijećem do i uključujući godinu dana koji ne mogu biti opozvani bezuvjetno u bilo koje vrijeme i bez otkaznog roka ili koji učinkovito ne predviđaju automatski prekid zbog pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika, i

— ostale stavke koje nose srednji/niski rizik te kako je obaviještena Komisija.

Niski rizik:

— neiskorišteni kreditni aranžmani (sporazumi o pozajmljivanju, kupnji vrijednosnih papira, izdavanju garancija ili akcepta) koji mogu biti opozvani bezuvjetno u bilo kojem trenutku bez otkaznog roka ili koji učinkovito predviđaju automatski prekid zbog pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika. Kreditne linije odobrene stanovništvu mogu se smatrati bezuvjetno opozivima ako ugovoreni uvjeti dopuštaju kreditnoj instituciji da ih otkaže u najširem dopustivom opsegu sukladno zakonu o zaštiti potrošača i povezanim zakonima, i

— ostale stavke koje nose niski rizik te kako je obaviještena Komisija.

PRILOG III.

TRETMAN RIZIKA DRUGE UGOVORNE STRANKE KOD IZVEDENIH INSTRUMENATA, REPO TRANSAKCIJA, TRANSAKCIJA POZAJMLJIVANJA VRIJEDNOSNIH PAPIRA ILI ROBE, TRANSAKCIJA S DUGIM ROKOM NAMIRE I KREDITIRANJA KUPNJE VRIJEDNOSNIH PAPIRA UZ UPLATU NADOKNADE

DIO 1.

Definicije pojmova

U smislu ovog Priloga primjenjuju se sljedeće definicije pojmova:

Opći pojmovi

1. „Kreditni rizik druge ugovorne stranke (CCR)" znači rizik da bi suprotna strana u transakciji mogla prestati ispunjavati obveze prije konačne namire novčanih tokova u transakciji.

2. „Središnja druga ugovorna stranka" znači subjekt koji pravno posreduje između suprotnih strana u ugovorima kojima se trguje na jednom ili više financijskih tržišta te postaje kupac za svakog prodavatelja te prodavatelj za svakog kupca.

Vrste transakcija

3. „Transakcije s dugim rokom namire" znači transakcije kod kojih druga ugovorna stranka preuzima obvezu isporuke vrijednosnog papira, robe ili strane valute u zamjenu za novčana sredstva, druge financijske instrumente ili robu, ili obratno, na datum namire ili isporuke koji je naveden u ugovoru kao duži rok između najkraćeg na tržištu uobičajenog roka za tu vrstu transakcije i roka od pet radnih dana nakon datuma kad je kreditna institucija zaključila transakciju.

4. „Transakcije kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu nadoknade" (engl. Margin Lending Transactions) znači transakcije u sklopu kojih kreditna institucija odobrava kredit vezano uz kupnju, prodaju, držanje ili trgovanje vrijednosnim papirima. Transakcije kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu nadoknade ne uključuju druge kredite osigurane kolateralom u obliku vrijednosnih papira.

Skupovi za netiranje, skupovi za zaštitu i povezani pojmovi

5. „Skupovi za netiranje" znači grupe transakcija s pojedinom drugom ugovornom strankom, koje su podložne pravno obvezujućim bilateralnim sporazumima o netiranju te za koje se priznaje netiranje sukladno dijelu 7. ovog Priloga te člancima od 90. do 93. Svaku transakciju koja nije podložna pravno obvezujućem bilateralnom sporazumu koji se priznaje sukladno dijelu 7. ovog Priloga potrebno je tumačiti kao zasebni skup za netiranje u smislu ovog Priloga.

6. „Rizična pozicija" znači vrijednost rizika koja se dodjeljuje transakciji na temelju standardizirane metode iz dijela 5. po unaprijed utvrđenom algoritmu.

7. „Skupovi za zaštitu" znači skupovi rizičnih pozicija iz transakcija unutar pojedinog skupa za netiranje za koje je važan samo njihov saldo pri utvrđivanju iznosa izloženosti na temelju standardizirane metode iz dijela 5.

8. „Ugovor o nadoknadi" znači ugovor ili odredbe ugovora na temelju kojih je jedna ugovorna stranka obvezna dostaviti drugoj ugovornoj stranci kolateral kada izloženost spomenute suprotne ugovorne stranke prema drugoj ugovornoj stranci prijeđe određenu razinu.

9. „Prag nadoknade" znači najveći iznos izloženosti koji može biti nepodmiren dok jedna strana ne ostvari pravo da zahtijeva kolateral.

10. „Razdoblje nadoknade za rizik" znači razdoblje od posljednje razmjene kolaterala koji pokriva skup za netiranje transakcija kod kojih druga ugovorna stranka nije izvršila obveze do trenutka kad je pozicija druge ugovorne stranke zatvorena te ponovno uspostavljena zaštita tržišnog rizika koji iz toga proizlazi.

11. „Efektivno dospijeće sukladno metodi internih modela za skupove za netiranje čije je dospijeće duže od godine dana" znači omjer zbroja očekivane izloženosti tijekom trajanja transakcija u skupu za netiranje, koja je diskontirana po nerizičnoj stopi prinosa te podijeljena iznosom očekivane izloženosti tijekom razdoblja od jedne godine u skupu za

netiranje koja je diskontirana po nerizičnoj stopi prinosa. To se efektivno dospijeće može prilagoditi tako da odražava rizik obnavljanja koji nastaje radi zamjene očekivane izloženosti s efektivnom očekivanom izloženošću za razdoblja u budućnosti koja traju kraće od godine dana.

12. „Netiranje između različitih kategorija proizvoda” znači uključivanje transakcija s različitim kategorijama proizvoda u isti skup za netiranje na temelju pravila za netiranje između različitih kategorija proizvoda iz ovog Priloga.

13. U smislu dijela 5. „Tekuća tržišna vrijednost (CMV)” odnosi se na neto tržišnu vrijednost portfelja transakcija u skupu netiranja s drugom ugovornom strankom. Za izračun tekuće tržišne vrijednosti upotrebljavaju se pozitivne i negativne tržišne vrijednosti transakcija.

Distribucija

14. „Distribucija tržišnih vrijednosti” znači procjena distribucije vjerojatnosti neto tržišnih vrijednosti transakcija u skupu za netiranje za neki budući datum (razdoblje procjene), uzimajući u obzir realiziranu tržišnu vrijednost navedenih transakcija do tog trenutka.

15. „Distribucija izloženosti” znači procjena distribucije vjerojatnosti tržišnih vrijednosti transakcija tako da se za negativne predviđene tržišne vrijednosti uzima vrijednost jednaka nuli.

16. „Distribucija neosjetljiva na rizik” znači distribucija tržišnih vrijednosti ili izloženosti u nekom budućem razdoblju pri čemu se distribucija izračunava upotrebom tržišno pretpostavljenih vrijednosti kao što su pretpostavljene volatilnosti.

17. „Stvarna distribucija” znači distribucija tržišnih vrijednosti ili izloženosti u nekom budućem razdoblju, pri čemu se distribucija izračunava upotrebom povijesnih ili realiziranih vrijednosti kao što su volatilnosti izračunane upotrebom povijesnih promjena cijena ili tečaja.

Mjerenje izloženosti i prilagodba

18. „Tekuća izloženost” znači, ovisno o tome koja je vrijednost viša, nula ili tržišna vrijednost transakcije odnosno portfelja transakcija unutar skupa za netiranje s drugom ugovornom strankom, koja bi predstavljala gubitak u slučaju neispunjavanja obveza druge ugovorne stranke, ako se pretpostavi da u slučaju stečaja vrijednost spomenutih transakcija nije moguće nadoknaditi.

19. „Najveća izloženost” znači visok percentil distribucije izloženosti na bilo koji budući datum prije datuma dospijeća najdulje transakcije u skupu za netiranje.

20. „Očekivana izloženost (EE)” znači prosjek distribucije izloženosti na bilo koji budući datum prije dospijeća transakcije s najduljim dospijećem u skupu za netiranje.

21. „Efektivna očekivana izloženost na određeni datum” znači maksimalna očekivana izloženost na navedeni datum ili na bilo koji prethodni datum. Za određeni datum ona se može odrediti kao viša između očekivane izloženosti na taj datum ili efektivne izloženosti na prethodni datum.

22. „Očekivana pozitivna izloženost (EPE)” znači ponderirani prosjek očekivanih izloženosti tijekom razdoblja očekivanih izloženosti, pri čemu su ponderi omjer koji pojedina očekivana izloženost predstavlja u cijelom vremenskom intervalu. Pri izračunu minimalnih kapitalnih zahtjeva uzima se prosjek tijekom prve godine ili, ako ugovori u okviru skupa za netiranje dospijevaju za manje od jedne godine, tijekom razdoblja do dospijeća ugovora s najdužim dospijećem u skupu za netiranje.

23. „Efektivna očekivana pozitivna izloženost (Efektivni EPE)” znači ponderirani prosjek očekivanih izloženosti tijekom prve godine ili, ako svi ugovori u okviru skupa za netiranje dospijevaju za manje od jedne godine, tijekom razdoblja do dospijeća ugovora s najdužim dospijećem u skupu za netiranje, pri čemu je ponder omjer koji pojedina očekivana izloženost predstavlja u cijelom vremenskom intervalu.

24. „Prilagodba kreditnom vrednovanju” znači prilagodba srednjim tržišnim vrijednostima portfelja transakcija s drugom ugovornom strankom. Ta prilagodba odražava tržišnu vrijednost kreditnog rizika druge ugovorne stranke zbog neispunjavanja ugovornih obveza. Ta prilagodba može odražavati tržišnu vrijednost kreditnog rizika druge ugovorne stranke ili tržišnu vrijednost kreditnog rizika i kreditne institucije i druge ugovorne stranke.

25. „Jednostrana prilagodba kreditnom vrednovanju" znači prilagodba kreditnom vrednovanju koja prikazuje tržišnu vrijednost kreditnog rizika druge ugovorne stranke prema kreditnoj instituciji, ali ne prikazuje tržišnu vrijednost kreditnog rizika kreditne institucije prema drugoj ugovornoj stranci.

Rizici povezani s rizikom druge ugovorne stranke

26. „Rizik obnavljanja" znači iznos za koji je podcijenjena očekivana pozitivna izloženost kad se očekuje da će se buduće transakcije s drugom ugovornom strankom kontinuirano odvijati. Dodatna izloženost koja proizlazi iz takvih budućih transakcija nije uključena u izračun očekivane pozitivne izloženosti (EPE).

27. „Opći korelacijski rizik" (engl. general wrong-way risk) nastaje kad je vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) druge ugovorne stranke pozitivno korelirana s općim faktorima tržišnog rizika.

28. „Specifični korelacijski rizik" nastaje kad izloženost prema određenoj drugoj ugovornoj stranci pozitivno korelira s vjerojatnošću neispunjavanja obveza druge ugovorne stranke zbog prirode transakcije s drugom ugovornom strankom. Smatra se da je kreditna institucija izložena specifičnom korelacijskom riziku ako se očekuje da će buduća izloženost prema određenoj drugoj ugovornoj stranci biti visoka kad je i vjerojatnost neispunjavanja obveza druge strane također visoka.

DIO 2.

Odabir metode

1. Sukladno točkama od 2. do 7. kreditne institucije određuju iznos izloženosti za ugovore navedene u Prilogu IV. sukladno jednoj od metoda iz dijela od 3. do 6. Kreditne institucije koje nisu prihvatljive za tretman sukladno članku 18. stavku 2. Direktive 2006/49/EZ ne smiju koristiti metodu iz dijela 4. Kreditne institucije pri izračunu iznosa izloženosti za ugovore navedene u točki 3. Priloga IV. ne smiju koristiti metode iz dijela 4.

   Kombiniranje metoda iz dijelova od 3. do 6. dopušteno je trajno u okviru grupe, ali ne u okviru jednog pravnog subjekta. Kombiniranje metoda iz dijelova od 3. do 5. u okviru jednog pravnog subjekta dopušteno je u primjerima iz točke 19. dijela 5.

2. Sukladno odobrenju nadležnih tijela, kreditne institucije mogu odrediti iznos izloženosti za:

   i. ugovore navedene u Prilogu IV.;

   ii. repo transakcije;

   iii. transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe;

   iv. transakcije kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu nadoknade; i

   v. transakcije s dugim rokom namire

   upotrebom metode internih modela iz dijela 6.

3. Ako kreditna institucija osigura zaštitu od izloženost koja proizlazi iz knjige banke ili od izloženosti riziku druge ugovorne stranke kupnjom kreditnih izvedenica, ona može izračunavati svoj kapitalni zahtjev za osiguranu imovinu sukladno Prilogu VIII., dijelu 3. točkama od 83. do 92. ili na temelju odobrenja nadležnih tijela sukladno Prilogu VII., dijelu 1. točki 4. ili Prilogu VII., djelu 4. točkama od 96. do 104. U tim slučajevima vrijednost izloženosti za kreditni rizik druge ugovorne stranke za te kreditne izvedenice određuje se kao nula.

4. Iznos izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne stranke koji proizlazi iz prodanih kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza u knjizi banke, gdje ih se tretira kao kreditnu zaštitu koju pruža kreditna institucija te se za njih izračunava kapitalni zahtjev za kreditni rizik za cijeli zamišljeni iznos, određuje se kao nula.

5. Sukladno svim metodama iz dijelova od 3. do 6. iznos izloženosti za danu drugu stranu jednak je zbroju svih izloženosti izračunanih za svaki skup za netiranje s navedenom drugom stranom.

6. Iznos izloženosti jednak nuli za kreditni rizik druge ugovorne stranke može se dodijeliti izvedenicama ili repo ugovorima, transakcijama pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe, transakcijama s dugim rokom namire i transakcijama kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu nadoknade koje nisu namirene sa središnjom drugom stranom

ili ih je središnja druga strana odbila. K tome, iznos izloženosti jednak nuli može se pripisati izloženosti kreditnom riziku središnjih drugih strana koje proizlaze iz izvedenica, repo ugovora, uzimanja ili transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira ili roba, transakcija s dugim rokom namire, transakcija kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu nadoknade ili drugih izloženosti koje utvrde nadležna tijela, a koje kreditna institucija ima nepodmirene prema središnjoj drugoj strani. Kreditni rizik druge ugovorne stranke (CCR) središnje druge ugovorne stranke prema svim sudionicima koji sudjeluju u aranžmanima mora biti u potpunosti osiguran kolateralom na dnevnoj osnovi.

7. Izloženosti koje proizlaze iz transakcija s dugim rokom namire mogu se utvrditi upotrebom bilo koje od metoda navedenih u dijelu od 3. do 6., neovisno o metodi koja je izabrana za tretman neuvrštenih izvedenih instrumenata, repo ugovora, transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira i robe i transakcija kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu nadoknade. Kreditne institucije koje primjenjuju pristup iz članaka od 84. do 89. mogu pri izračunu kapitalnog zahtjeva za transakcije s dugim rokom namire trajno upotrebljavati pondere rizika na temelju pristupa iz članaka od 78. do 83. neovisno o značajnosti tih pozicija.

8. Kod metoda iz dijelova 3. i 4. nadležna tijela moraju osigurati da zamišljeni iznos koji se uzima u obzir bude primjereno mjerilo rizika koji proizlazi iz ugovora. Ako ugovor predviđa multipliciranje novčanih tokova, zamišljeni iznos mora se prilagoditi kako bi uzeo u obzir učinke multiplikacije na strukturu rizika koji proizlaze iz tog ugovora.

DIO 3.

Metoda tržišne vrijednosti

Korak (a): pripisivanjem tekućih tržišnih cijena ugovorima (mark-to-market) dobiva se tekući trošak zamjene svih ugovora s pozitivnim vrijednosnima.

Korak (b): za dobivanje iznosa potencijalne buduće kreditne izloženosti, osim u slučaju „floating/floating" kamatnih swapova kod kojih se izračunava samo tekući trošak zamjene, zamišljeni iznosi glavnice ili odnosne vrijednosti množe se s postocima u tablici 1.:

Tablica 1. [1] [2]

Preostali rok do dospijeća [3]	Ugovori na kamatnu stopu	Ugovori koji se odnose na valute i zlato	Ugovori koji se odnose na vlasničke instrumente	Ugovori koji se odnose na plemenite metale	Ugovori koji se odnose na robu koja nije plemeniti metal
Godina ili manje	0 %	1 %	6 %	7 %	10 %
Više od jedne manje, manje od pet godina	0,5 %	5 %	8 %	7 %	12 %
Više od pet godina	1,5 %	7,5 %	10 %	8 %	15 %

[1] Ugovori koji ne pripadaju niti u jednu od pet kategorija navedenih u ovoj tablici tretiraju se kao ugovori u vezi s robom koja nije plemeniti metal.

[2] Kod kredita s višestrukim zamjenama glavnice postoci se moraju pomnožiti s brojem preostalih otplata koje treba izvršiti u skladu s ugovorom.

[3] Kod ugovora koji su strukturirani da namire preostalu izloženost u skladu s utvrđenim datumima otplate i gdje su uvjeti ponovno postavljeni tako da je tržišna vrijednost ugovora jednaka nuli na te utvrđene datume, preostali rok do dospijeća bio bi jednak vremenu do sljedećeg postavljenog datuma. U slučaju ugovora u vezi s kamatnom stopom koji zadovoljavaju te kriterije i imaju preostali rok do dospijeća duži od godine dana, postotak ne smije biti niži od 0,5 %.

U svrhu izračunavanja potencijalne buduće kreditne izloženosti u skladu s korakom (b), nadležna tijela mogu kreditnim institucijama dopustiti primjenu postotaka iz tablice 2. umjesto postotaka propisanih u tablici 1., pod uvjetom da institucije iskoriste mogućnost predviđenu u Prilogu IV., točki 21. Direktive 2006/49/EZ za ugovore koji se odnose na robu, osim zlata, u smislu stavka 3. Priloga IV. ovoj Direktivi:

Tablica 2.

Preostali rok do dospijeća	Plemeniti metali (osim zlata)	Neplemeniti metali	Poljoprivredni proizvodi (za široku upotrebu)	Ostalo, uključujući energente
Godinu ili manje	2 %	2,5 %	3 %	4 %
Više od jedne, manje od pet godina	5 %	4 %	5 %	6 %
Više od pet godina	7,5 %	8 %	9 %	10 %

Korak (c): zbroj tekućih troškova zamjene i potencijalne buduće kreditne izloženosti je vrijednosti izloženosti.

DIO 4.

Metoda originalne izloženosti

Korak (a): zamišljena vrijednost glavnice svakog instrumenta množi se s niže navedenim postocima:

Tablica 3.

Izvorni rok dospijeća [1]	Ugovori na kamatnu stopu	Ugovori koji se odnose na valute i zlato
Jedna godina ili kraći	0,5 %	2 %
Više od jedne godine, ali ne više od dvije godine	1 %	5 %
Dodatak za svaku dodatnu godinu	1 %	3 %

Korak (b): tako dobivena originalna izloženost predstavlja iznos izloženosti.

DIO 5.

Standardizirana metoda

1. Standardizirana metoda (SM) može se koristiti samo za neuvrštene izvedene instrumente i transakcije s dugim rokom namire. Iznos izloženosti izračunava se za svaki skup za netiranje zasebno. Ona se izračunava tako da se oduzme vrijednost kolaterala kako slijedi:

iznos izloženosti =

[1] Kod ugovora o kamatnim stopama kreditne institucije mogu, uz pristanak nadležnih tijela, odabrati ili izvorni ili preostali rok do dospijeća.

$$\beta^* \max\left(CMV - CMC; \sum_j \left|\sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj}\right|^* CCRM_j\right)$$

gdje je:

CMV = tekuća tržišna vrijednost portfelja transakcija u okviru skupa za netiranje s drugom stranom bez odbitka vrijednosti kolaterala, tj. gdje je:

$$CMV = \sum_i CMV_i$$

gdje je:

CMVi = tekuća tržišna vrijednost transakcije i;

CMC = tekuća tržišna vrijednost kolaterala pripisanog skupu za netiranje, tj. gdje je:

$$CMC = \sum_l CMC_l$$

gdje je:

CMCl = tekuća tržišna vrijednost kolaterala l;

i = indeks koji znači transakciju;

l = indeks koji znači kolateral;

j = indeks koji znači kategoriju skupa za zaštitu. Ti skupovi za zaštitu odgovaraju faktorima rizika za koje se rizici pozicije sa suprotnim predznacima poništavaju kako bi se dobio neto rizik pozicije na kojem se zatim temelji mjera izloženosti;

RPTij = rizična pozicija koji proizlazi iz transakcije i u vezi s nizom za zaštitu j;

RPClj = rizična pozicija koji proizlazi iz kolaterala L u vezi s nizom za zaštitu j;

CCRMj = multiplikator CCR-a iz tablice 5. u vezi s nizom za zaštitu j;

β = 1,4.

Kolateral primljen od druge ugovorne stranke ima pozitivan predznak, a kolateral dan drugoj stranci negativan predznak.

Kolateral koji se priznaje u ovoj metodi je ograničen na prihvatljivi kapital sukladno točki 11. dijela 1. Priloga VIII. ovoj Direktivi i točki 9. Priloga II. Direktivi 2006/49/EZ.

2. Ako transakcija neuvrštenim izvedenim instrumentima s linearnim profilom rizičnosti nalaže zamjenu financijskog instrumenta za isplatu, dio koji se odnosi na plaćanje se naziva novčanom stranom. Transakcije koje nalažu zamjenu isplate za isplatu sastoje se od dvije novčane strane. Novčane strane se sastoje od bruto isplata dogovorenih ugovorom, uključujući zamišljeni iznos transakcije. U svrhu niže navedenih izračuna kreditne institucije mogu zanemariti kamatni rizik koji proizlazi iz novčanih strana s preostalim dospijećem manjim od jedne godine. Kreditne institucije mogu tretirati transakcije koje se sastoji od dvije novčane strane nominirane u istoj valuti, primjerice ugovore o razmjeni osnove, kao jednu agregiranu transakciju. Tretman za novčane strane primjenjuje se na agregiranu transakciju.

3. Transakcije s linearnim profilom rizičnosti gdje su odnosni financijski instrumenti vlasnički vrijednosni papiri (uključujući dioničke indekse), zlato, drugi plemeniti metali ili druga roba raspoređuju se u rizičnu poziciju u istom vlasničkom vrijednosnom papiru (uključujući dioničke indekse) ili robi (uključujući zlato ili druge plemenite metale) ili poziciju kamatnog rizika za istu novčanu stranu. Ako je novčana strana nominirana u stranoj valuti ona se još uspoređuje s rizičnom pozicijom u dotičnoj valuti.

4. Poslovi s linearnim profilom rizičnosti gdje je odnosni instrument dužnički instrument raspoređuju se u poziciju kamatnog rizika za dužnički instrument i drugu poziciju kamatnog rizika za novčanu stranu. Poslovi s linearnim profilom rizičnosti, koji nalažu zamjenu isplate za isplatu, uključujući terminske poslove u stranoj valuti se raspoređuju se u poziciju kamatnog rizika za svaku platnu stranu. Ako je odnosni dužnički financijski instrument nominiran u

stranoj valuti, dužnički instrument se raspoređuje se u rizičnu poziciju u toj valuti. Ako je novčana strana nominirana u stranoj valuti, novčana strana se također raspoređuje u rizičnu poziciju u toj valuti. Iznos izloženosti pripisan valutnom ugovoru o razmjeni osnove je nula.

5. Veličina rizične pozicije koja proizlazi iz transakcije s linearnim profilom rizičnosti je efektivna zamišljena vrijednost (tržišna vrijednost pomnožena s količinom) odnosnih financijskih instrumenata (uključujući robu) izražena u nacionalnoj valuti kreditne institucije, osim za dužničke instrumente.

6. Za dužničke instrumente i novčane strane, veličina rizične pozicije je efektivna zamišljena vrijednost nepodmirenih bruto isplata (uključujući zamišljeni iznos) izražena u domaćoj valuti kreditne institucije i pomnožena s modificiranim trajanjem dužničkog instrumenta ili platne strane.

7. Veličina rizične pozicije koja proizlazi iz kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza je nominalna vrijednost referentnog dužničkog instrumenta pomnožena s preostalim rokom do dospijeća kreditne izvedenice na osnovu nastanka statusa neispunjavanja obveza.

8. Veličina rizične pozicije koja proizlazi iz neuvrštenih izvedenih instrumenata s nelinearnim profilom rizičnosti, uključujući opcije i instrumente slične opcijama, jednaka je delta ekvivalentu efektivne zamišljene vrijednosti osnovnog financijskog instrumenta u transakciji, osim ako se radi o dužničkom instrumentu.

9. Veličina rizične pozicije koja proizlazi iz neuvrštenih izvedenih instrumenata s nelinearnim profilom rizičnosti, uključujući opcije i instrumente slične opcijama, kod kojih je odnosni instrument ili novčana strana jednaka je delta ekvivalentu efektivne zamišljene vrijednosti financijskog instrumenta ili novčane strane pomnožene s modificiranim trajanjem dužničkog instrumenta.

10. Pri utvrđivanju rizičnih pozicija kolateral primljen od druge ugovorne stranke se tretira kao potraživanje od druge ugovorne stranke na temelju ugovora o izvedenom financijskom instrumentu (duga pozicija) koji dospijeva na današnji dan, dok se pruženi kolateral tretira kao obveze prema drugoj ugovornoj stranci (kratka pozicija) koja dospijeva na današnji dan.

11. Kreditne institucije mogu koristiti sljedeće formule kako bi utvrdile veličinu i predznak rizične pozicije:

za sve instrumente osim dužničkih instrumenata:

efektivna zamišljena vrijednost, ili

delta ekvivalent zamišljena vrijednost = $p_{ref} \frac{\partial V}{\partial p}$

gdje je:

P_{ref} = cijena odnosnog instrumenta, izražena u referentnoj valuti;

V = vrijednost financijskog instrumenta (u slučaju opcija to je cijena opcije, a u slučaju transakcije s linearnim profilom rizičnosti to je vrijednost odnosnog instrumenta);

p = cijena osnovnog instrumenta, izražena u istoj valuti kao V;

za dužničke instrumente i novčane strane svih transakcija:

efektivna zamišljena vrijednost pomnožena s modificiranim trajanjem, ili

delta ekvivalent u zamišljenoj vrijednosti pomnožen s modificiranim trajanjem

$\frac{\partial V}{\partial r}$

gdje je:

V = vrijednost financijskog instrumenta (u slučaju opcija to je cijena opcije, a u slučaju transakcije s linearnim profilom rizičnosti to je vrijednost samog osnovnog instrumenta ili novčane strane);

r = razina kamatne stope.

Ako je V nominiran u valuti koja nije referentna valuta, vrijednost izvedenog financijskog instrumenta je potrebno pretvoriti u referentnu valutu tako da ju se pomnoži s dotičnim tečajem.

12. Rizične pozicije potrebno je razvrstati u skupove za zaštitu. Za svaki skup za zaštitu izračunava se apsolutni iznos zbroja rizičnih pozicija. Taj se zbroj naziva „neto rizična pozicija" te se navodi kao:

$$\left|\sum_{i} RPT_{ij} - \sum_{l} RPC_{lj}\right|$$

u formulama iz stavka 1.

13. Za pozicije kamatnog rizika na temelju novčanih depozita koji su primljeni od druge ugovorne stranke kao kolateral, na temelju novčanih strana ili odnosnih dužničkih instrumenta, na koje se u skladu s tablicom 1. Priloga I. Direktivi 2006/49/EZ primjenjuje kapitalni zahtjev od 1,60 % ili manje, postoji šest skupova za zaštitu za svaku valutu, kako je navedeno u tablici 4. niže u tekstu. Skupovi za zaštitu određeni su kombiniranjem kriterija „dospijeće" i „referentne kamatne stope".

Tablica 4.

	Kamatne stope koje odražavaju državne kamatne stope	Kamatne stope koje odražavaju nedržavne referentne kamatne stope
Dospijeće	← 1 godina	← 1 godina
Dospijeće	> 1 — ← 5 godina	> 1 — ← 5 godina
Dospijeće	> 5 godina	> 5 godina

14. Za pozicije kamatnog rizika vezano uz odnosne dužničke instrumente ili novčane strane kod kojih je kamatna stopa povezana s referentnom kamatnom stopom koja predstavlja opću tržišnu razinu kamatnih stopa, preostali rok do dospijeća je vremensko razdoblje do sljedeće prilagodbe kamatne stope. U svim drugim slučajevima, preostali rok do dospijeća jednak je razdoblju do dospijeća odnosnog dužničkog instrumenta, ili u slučaju novčane strane, preostalo razdoblje trajanja transakcije.

15. Za svakog izdavatelja referentnog dužničkog instrumenta koji je osnova za kreditnu izvedenicu na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza, postoji jedan skup za zaštitu.

16. Za pozicije kamatnog rizika vezano uz novčane depozite koje je druga ugovorna stranka položila kao kolateral, kad ta druga strana nema neplaćenih obveza s niskim specifičnim rizikom te za osnovne dužničke instrumente za koje se sukladno tablici 1. Priloga I. Direktivi 2006/49/EZ primjenjuje kapitalni zahtjev viši od 1,60 %, postoji jedan skup za zaštitu za svakog izdavatelja. Kad novčana strana oponaša taj dužnički instrument, postoji također jedan skup za zaštitu za svakog izdavatelja referentnog dužničkog instrumenta. Kreditne institucije mogu rasporediti rizične pozicije koje proizlaze iz dužničkih instrumenata određenog izdavatelja ili referentnih dužničkih instrumenata istog izdavatelja, koje oponašaju novčane strane ili koje su osnova za kreditne izvedenice na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza u isti skup za zaštitu.

17. Odnosni financijski instrumenti koji nisu dužnički instrumenti raspoređuju se u iste skupove za zaštitu samo ako su u potpunosti jednaki ili slični instrumenti. U svim drugim slučajevima oni se raspoređuju u različite skupove za zaštitu. Sličnost instrumenata utvrđuje se kako slijedi:

— kod vlasničkih instrumenata, slični instrumenti su oni koji imaju istog izdavatelja. Dionički indeks tretira se kao poseban izdavatelj,

— kod plemenitih metala slični instrumenti su oni kod kojih se radi o istom metalu. Indeks plemenitih metala se tretira kao poseban plemeniti metal,

— kod električne energije slični instrumenti su prava i obveze isporuke koje se odnose na isto razdoblje najvećeg opterećenja ili slabijeg opterećenja unutar razdoblja od 24 sata, i

— kod robe, slični instrumenti su oni koji predstavljaju istu vrstu robe. Robni indeks tretira se kao posebna roba.

18. Muliplikatori kreditnog rizika druge ugovorne stranke (CCRM) za različite kategorije skupova za zaštitu navedeni su u tablici 5.:

Tablica 5.

	Kategorije skupova za zaštitu	Multiplikatori kreditnog rizika druge ugovorne stranke (CCRM)
1.	Kamatne stope	0,2 %
2.	Kamatne stope za rizične pozicije u vezi s referentnim dužničkim instrumentom koji je osnova za kreditnu izvedenicu na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza te na koji se primjenjuje kapitalni zahtjev od 1,60 % ili manje sukladno tablici 1. Priloga I. Direktivi 2006/49/EZ	0,3 %
3.	Kamatne stope za rizične pozicije u vezi s dužničkim instrumentom ili referentnim dužničkim instrumentom na koji se primjenjuje kapitalni zahtjev viši od 1,60 % sukladno tablici 1. Priloga I. Direktivi 2006/49/EZ.	0,6 %
4.	Valutni tečajevi	2,5 %
5.	Električna energija	4 %
6.	Zlato	5 %
7.	Vlasnički vrijednosni papiri	7 %
8.	Plemeniti metali (osim zlata)	8,5 %
9.	Ostala robe (isključujući plemenite metale i električnu energiju	10 %
10.	Odnosni instrumenti neuvrštenih izvedenih instrumenata koji nisu navedeni u niti jednoj od ranije spomenutih kategorija	10 %

Odnosni instrumenti neuvrštenih izvedenih instrumenata iz točke 10. tablice 5. raspoređuju se u različite skupove za zaštitu za svaku kategoriju odnosnog instrumenta.

19. Za transakcije s nelinarnim profilom rizičnosti ili za novčane strane i transakcije s dužničkim instrumentima kao odnosnim instrumentima za koje kreditna institucija ne može odrediti deltu ili modificirano trajanje putem modela koji je odobrilo nadležno tijelo u svrhe određivanja minimalnog kapitalnog zahtjeva za tržišni rizik, nadležno tijelo konzervativno određuje visinu rizične pozicije i multiplikatore kreditnog rizika druge ugovorne stranke (CCRM) koji se primjenjuju. Nadležna tijela mogu također zahtijevati upotrebu metode iz dijela 3. Netiranje se ne priznaje (tj. iznos izloženosti se određuje kao da postoji skup za netiranje koji obuhvaća samo tu zasebnu transakciju).

20. Kreditna institucija obvezna je uspostaviti interne postupke u svrhe provjere, prije uključivanja transakcije u skup za zaštitu, je li transakcija obuhvaćena pravno valjanim sporazumom o netiranju koji udovoljava zahtjevima iz dijela 7.

21. Kreditna institucija koja koristi kolateral za smanjenje kreditnog rizika druge ugovorne stranke obavezna je uspostaviti interne postupke u svrhe provjere, prije priznavanja učinka kolaterala u svojim izračunima udovoljava li kolateral standardima pravne sigurnosti iz Priloga VIII.

DIO 6.

Metoda internog modela

1. Sukladno odobrenju nadležnih tijela, kreditna institucija može koristiti Metodu internog modela (IMM) za izračun iznosa izloženosti u transakcijama iz dijela 2. stavka 2. točke i. ili transakcijama iz dijela 2. točke 2. podtočaka ii., iii.

i iv. ili transakcijama iz dijela 2. točke 2. podtočaka od i. do iv. U svakom od navedenih slučajeva mogu se također uključiti transakcije iz dijela 2. točke 2. podtočke v. Kreditne institucije mogu odlučiti da neće upotrebljavati ovu metodu za izloženosti koje nisu značajne veličinom ili rizičnošću. Da bi koristila Metodu internog modela kreditna institucija mora ispunjavati zahtjeve navedene u ovom dijelu.

2. Sukladno odobrenju nadležnih tijela, Metoda internog modela može se primjenjivati djelomično za različite transakcije te tijekom tog razdoblja kreditne institucije mogu koristiti metode iz dijela 3. ili 5. Ne dovodeći u pitanje ostatak ovog dijela, od kreditnih se institucija ne zahtijeva upotreba određene vrste modela.

3. Za transakcije neuvrštenim izvedenim instrumentima i za sve transakcije s dugim rokom namire za koje kreditna institucija nije dobila dozvolu za upotrebu Metode internog modela, ona upotrebljava metode iz dijela 3. ili 5. Kombinirana primjena tih dviju metoda je trajno dozvoljena unutar grupe. Kombinirana primjena tih dviju metoda u okviru jednog pravnog subjekta se može dozvoliti samo ako se jedna od metoda koristi u slučajevima iz dijela 5. točke 19.

4. Kreditne institucije koje su dobile dozvolu za upotrebu Metode internog modela ne smiju ponovno početi upotrebljavati metode iz dijela 3. ili 5. osim gdje je naveden valjan razlog i po dobivanju dozvole nadležnih tijela. Ako kreditna institucije prestane poštivati zahtjeve iz ovog dijela, ona mora nadležnom tijelu predočiti plan za ponovno pravovremeno usklađivanje sa zahtjevima ili pokazati da učinak neprimjenjivanja tih zahtjeva nije značajan.

Iznos izloženosti

5. Iznos izloženosti se mjeri na razini skupa za netiranje. Model mora točno određivati distribuciju predviđenih promjena tržišnih iznosa skupa za netiranje koje se mogu pripisati promjenama tržišnih varijabli kao što su kamatne stope ili tečajne stope. Model zatim izračunava iznos izloženosti za skup za netiranje na svaki budući datum uzimajući u obzir promjene tržišnih varijabli. Za druge ugovorne stranke, čija je izloženost osigurana uplatom nadoknade (engl. margined counterparties) model može obuhvaćati buduća kretanja vrijednosti kolaterala.

6. Kreditne institucije mogu uključivati prihvatljiv financijski kolateral iz točke 11. dijela 1. Priloga VIII. ovoj Direktivi i točke 9. Priloga II. Direktivi 2006/49/EZ u svoje prognostičke distribucije promjena tržišnih vrijednosti skupa za netiranje, ako kolateral ispunjava zahtjeve koji se odnose na količinu, kvalitetu i podatke za Metodu internog modela.

7. Iznos izloženosti izračunava se kao umnožak alfe (α) i efektivne očekivane pozitivne izloženosti (efektivni EPE) kako slijedi:

Iznos izloženosti = α × efektivni EPE

gdje je:

alfa (α) 1,4, ali nadležna tijela mogu zahtijevati i viši α, a efektivna očekivana pozitivna izloženost izračunava se procjenom očekivane izloženosti (EEt) kao prosječne izloženosti na neki budući datum t, pri čemu je prosjek uzet iz mogućih budućih vrijednosti relevantnih faktora tržišnog rizika. Interni model procjenjuje očekivanu izloženost (EE) na temelju serije budućih datuma t1, t2, t3 itd.

8. Efektivni EE izračunava se kao:

Efektivni EEtk = max(Efektivni EEtk − 1; EEtk)

gdje je:

tekući datum određen kao t0 te je efektivan EEt0 jednak trenutačnoj izloženosti.

9. U skladu s time, efektivna očekivana pozitivna izloženost (efektivni EPE) je prosječni efektivni EE tijekom prve godine buduće izloženosti. Ako svi ugovori u okviru skupa za netiranje dospijevaju unutar razdoblja kraćeg od jedne godine očekivana pozitivna izloženost (EPE) je prosjek EE-a do dospijeća svih ugovora u skupu za netiranje. Efektivni EPE se izračunava kao ponderirani prosjek efektivnog EE-a:

$$EfektivniEPE = \sum_{k=1}^{\min(1\text{year};\text{maturity})} EfektivniEE^{*}_{tk}\Delta t_k$$

gdje je:

ponderi $\Delta tk = tk - tk\text{-}1$ dopuštaju izračun budućih izloženosti na datume koji nisu jednakomjerno vremenski raspodijeljeni.

10. Veličina očekivane izloženosti (EE) ili najviše izloženosti se izračunava na temelju distribucije izloženosti koja uzima u obzir moguće odstupanja od uobičajene distribucije izloženosti.

11. Kreditne institucije mogu koristiti mjeru koja je konzervativnija od α pomnoženo s efektivnom očekivanom pozitivnom izloženošću (efektivnim EPE) kako se izračunava u skladu s gore navedenom jednadžbom za svaku drugu ugovornu stranku.

12. Ne dovodeći u pitanje točku 7. nadležna tijela mogu dopustiti kreditnim institucijama korištenje njihovih vlastitih procjena α, uz poštivanje praga od 1,2 za α, pri čemu je α jednako omjeru internog kapitala iz potpune simulacije izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne stranke prema svim dugim ugovornim strankama (brojnik) i internog kapitala koji se temelji na očekivanoj pozitivnoj izloženosti (nazivnik). U nazivniku se očekivana pozitivna izloženost (EPE) koristi kao da je fiksan iznos izloženosti. Kreditne institucije obvezne su dokazati da njihove interne procjene α u brojniku obuhvaćaju značajne izvore stohastičke ovisnosti distribucije tržišnih vrijednosti transakcija ili portfelja transakcije prema svim drugim ugovornim strankama. Vlastite procjene α uzimaju u obzir rascjepkanost portfelja.

13. Kreditna institucija obvezna je osigurati da brojnik i nazivnik za izračun α budu izračunani dosljedno kad je riječ o metodologiji modeliranja, određivanju parametara i sastavu portfelja. Pristup koji se koristi mora se temeljiti na pristupu koji se zasniva na internom kapitalu kreditne institucije, mora biti dobro dokumentiran te mora proći neovisnu validaciju. K tome, kreditne institucije preispituju svoje vlastite procjene barem jednom kvartalno ili češće ako se sastav portfelja s vremenom mijenja. Kreditne institucije također ocjenjuju rizik koji proizlazi iz modela.

14. Gdje je primjereno, kolebanja i korelacije faktora tržišnog rizika koji se koriste u zajedničkoj simulaciji tržišnog i kreditnog rizika trebaju biti uvjetovana faktorom kreditnog rizika kako bi odražavala potencijalna povećanja volatilnosti ili korelacije u razdoblju gospodarske recesije.

15. Ako na skup za netiranje odnosi ugovor o nadoknadi, kreditne institucije koriste jednu od sljedećih mjera očekivane pozitivne izloženosti (EPE):

(a) efektivni EPE bez uzimanja u obzir ugovora o nadoknadi;

(b) prag, ako je pozitivan, sukladno ugovoru o nadoknadi plus dodatak koji odražava potencijalno povećanje izloženosti tijekom razdoblja nadoknade za rizik. Dodatak se izračunava kao očekivano povećanje izloženosti skupa za zaštitu, počevši s tekućom izloženošću nula tijekom razdoblja nadoknade za rizik. Na razdoblje nadoknade za rizik, koji se koristi za tu namjenu, utvrđen je prag od pet radnih dana za niz za netiranje koji se sastoji samo od repo ugovora i njima sličnih transakcija, pri čemu se uzima u obzir dnevno prilagođavanje nadoknade i usklađivanje s tržišnim cijenama te prag od deset radnih dana za sve ostale skupove za netiranje; ili

(c) ako model obuhvaća učinke određivanja nadoknade pri procjeni efektivne izloženosti (EE), sukladno odobrenju nadležnih tijela može se u jednadžbi iz točke 8. izravno koristiti EE izračunan putem modela.

Minimalni zahtjevi za modele efektivne pozitivne izloženosti

16. Model efektivne pozitivne izloženosti (EPE) kreditne institucije mora udovoljavati operativnim zahtjevima iz točke od 17. do 41.

Kontrola kreditnog rizika druge ugovorne stranke

17. Kreditna institucije dužna je osnovati kontrolnu organizacijsku jedinicu koja je odgovorna za oblikovanje i provedbu njezinog sustava upravljanja kreditnim rizikom druge ugovorne stranke, uključujući početnu i trajnu validaciju modela. Spomenuta jedinica kontrolira cjelovitost ulaznih podataka te izrađuje i analizira izvješća o rezultatima modela mjerenja rizika kreditne institucije, uključujući i vrednovanje odnosa između mjera izloženosti riziku te kreditnih i trgovinskih limita. Spomenuta jedinica neovisna je od jedinica odgovornih za poslovanje kreditima i jedinica koje trguju te se na nju ne smije neprimjereno utjecati; jedinici se osigurava primjereno osoblje; jedinica je odgovorna izravno višoj razini rukovodstva kreditne institucije. Rad jedinice je neizostavno uključen u postupke svakodnevnog upravljanja kreditnim rizicima kreditne institucije. Njezini rezultati su u skladu s time sastavni dio postupka planiranja, praćenja i kontrole kreditnog i ukupnog profila rizičnosti kreditne institucije.

18. Kreditna institucija dužna je imati politike, procese i sustave upravljanja kreditnim rizikom druge ugovorne stranke (CCR), koji su koji su dobro koncipirani te se primjenjuju u cijelosti. Dobar okvir upravljanja kreditnim rizikom druge ugovorne stranke uključuje prepoznavanje, mjerenje, upravljanje, odobravanje i interno izvješćivanje o kreditnom riziku druge ugovorne stranke.

19. Politikama kreditne institucije za upravljanje rizikom vodi se računa o tržišnim rizicima, rizicima likvidnosti i operativnim rizicima koje je moguće povezati s kreditnim rizikom druge ugovorne stranke. Kreditna institucija ne posluje s drugom ugovornom strankom bez provjere njezine kreditne sposobnosti te uzima u obzir kreditni rizik pri namiri i prije namire transakcije. Tim rizicima upravlja se što je bolje moguće cjelovito na razini druge ugovorne stranke (agregiranjem izloženosti koje proizlaze iz kreditnog rizika druge ugovorne stranke s drugim kreditnim izloženostima) te na razini cijele kreditne institucije.

20. Uprava kreditne institucije i više rukovodstvo aktivno su uključeni u proces kontrole kreditnog rizika druge ugovorne stranke te ga smatraju ključnim aspektom poslovanja kojem je potrebno namijeniti značajna sredstva. Više rukovodstvo pazi na ograničenja i pretpostavke koje se upotrebljavaju u modelu koji se koristi te je svjesno učinka koji ta ograničenja i pretpostavke mogu imati na pouzdanost izlaznih podataka. Više rukovodstvo također uzima u obzir nesigurnosti tržišnog okruženja i operativna pitanja te su svjesni kako se oni odražavaju u modelu.

21. Dnevna izvješća o izloženosti kreditne institucije kreditnom riziku druge strane preispituje samo ona razina rukovodstva koja je dovoljno visoko te ima potrebne ovlasti za smanjivanje pozicija koje su odobrili pojedini kreditni referenti ili trgovci te smanjivanje ukupne izloženosti kreditne institucije kreditnom riziku druge ugovorne stranke.

22. Sustav mjerenja kreditnog rizika druge ugovorne stranke pojedine kreditne institucije koristi se zajedno s internim kreditnim i trgovinskim limitima. Kreditni i trgovinski limiti povezani su s modelom mjerenja rizika kreditne institucije na trajno dosljedan način te na način koji kreditni referenti trgovci i više rukovodstvo dobro razumiju.

23. Mjerenje kreditnog rizika druge strane koje obavlja kreditna institucija uključuje mjerenje dnevnog i unutar dnevnog korištenja kreditnih linija. Kreditna institucija mjeri tekuću izloženost u bruto i neto iznosu, odnosno sa i bez kolaterala. Na razini portfelja te na razini druge ugovorne stranke kreditna institucija izračunava i prati najvišu izloženosti ili potencijalnu buduću izloženost u intervalima pouzdanosti po odabiru kreditne institucije. Kreditna institucija vodi računa o velikim ili koncentriranim pozicijama, uključujući pozicije grupe povezanih drugih ugovornih stranka, prema gospodarskoj grani, tržištu itd.

24. Kreditna institucija ima uspostavljen rutinski i točan program testiranja otpornosti na stres, kao dodatak analizi kreditnog rizika druge strane koja se temelji na svakodnevnim rezultatima modela za mjerenje rizika kreditne institucije. Rezultate takvog testiranja u redovitim vremenskim razmacima preispituje više rukovodstvo te ih uključuje u politike kreditnog rizika druge ugovorne stranke i u limite koje određuje uprava ili rukovodstvo. Ako testiranje otpornosti na stres pokaže posebnu ranjivost na određenu kombinaciju okolnosti poduzimaju se hitni koraci za primjereno upravljanje tim rizicima.

25. Kreditna institucija mora imati rutinski postupak za osiguravanje poštivanja dokumentiranog niza internih politika, kontrola i postupka u vezi s djelovanjem sustava za upravljanje kreditnim rizikom druge ugovorne stranke. Sustav upravljanja kreditnim rizikom druge ugovorne stranke je detaljno dokumentiran te sadrži objašnjenje empirijskih tehnika koje se koriste za mjerenje kreditnog rizika druge ugovorne stranke.

26. Kreditna institucija u redovitim intervalima obavlja neovisno preispitivanja upravljanja kreditnim rizikom druge ugovorne stranke putem vlastitog procesa interne revizije. To preispitivanje uključuje kako poslovanje organizacijskih jedinica iz točke 17. te neovisne organizacijske jedinice za kontrolu kreditnog rizika druge strane. Preispitivanje cjelokupnog procesa upravljanje kreditnim rizikom druge ugovorne stranke obavlja se redovito te posebno uključuje:

(a) primjerenost dokumentacije u vezi sa sustavom i procesom upravljanje kreditnim rizikom druge ugovorne stranke;

(b) organiziranje jedinice za kontrolu kreditnog rizika druge ugovorne stranke;

(c) uključivanje mjera kreditnog rizika druge ugovorne stranke u svakodnevno upravljanje rizicima;

(d) proces odobravanja za modele za ocjenjivanje cijene rizika i sustave vrednovanja koje upotrebljavaju zaposlenici koji ugovaraju transakcije iz kojih proizlazi izloženost i zaposlenici koji provode knjigovodstvenu evidenciju ugovorenih transakcija (engl. front and back office);

(e) validaciju svake značajne promjene u procesu mjerenja kreditnog rizika druge ugovorne stranke;

(f) opseg kreditnog rizika druge ugovorne stranke obuhvaćen modelom mjerenja rizika;

(g) cjelovitost sustava obavješćivanja rukovodstva;

(h) točnost i cjelovitost podataka u vezi s kreditnim rizikom druge ugovorne stranke;

(i) provjeru dosljednosti, pravovremenosti i pouzdanosti izvora podataka na kojima se temelje interni modeli, uključujući neovisnost takvih izvora podataka;

(j) točnost i prikladnost pretpostavki u vezi s volatilnošću i korelacijom;

(k) točnost vrednovanja i pretvorbe izračuna rizika, i

(l) provjera točnosti modela učestalim provođenjem retroaktivnog testiranja;

Test upotrebljivosti

27. Distribucija izloženosti do koje se došlo internim modelom koji se koristi za izračun efektivne očekivane pozitivne izloženosti (EPE) uključuje se u svakodnevni proces upravljanja kreditnim rizikom druge ugovorne stranke kreditne institucije. U skladu s tim rezultati internog modela imaju ključnu ulogu pri odobravanju kredita, upravljanju kreditnim rizikom druge ugovorne stranke, internom raspoređivanju kapitala i upravljanju kreditnom institucijom.

28. Kreditna institucija vodi evidenciju upotrebe internih modela kojima se određuje distribucija izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne stranke. Na taj način kreditna institucija dokazuje da je najmanje jednu godinu prije odobrenja nadležnih tijela upotrebljavala interni model koji ispunjava minimalne zahtjeve za izračun distribucije izloženosti, na kojoj se temelji izračun očekivane pozitivne izloženosti.

29. Interni model koji se upotrebljava za određivanje distribucije izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne stranke je dio okvira upravljanja kreditnim rizikom druge ugovorne stranke koji uključuje utvrđivanje mjerenje, upravljanje, odobravanje i interno izvješćivanje kreditnog rizika druge ugovorne stranke. Taj okvir uključuje mjerenje iskorištenosti kreditnih linija (agregiranje izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne stranke s ostalim kreditnim izloženostima) i interno raspoređivanje kapitala. Uz očekivanu pozitivnu izloženost (EPE) kreditna institucija mjeri i upravlja tekućim izloženostima. Gdje je prikladno, kreditna institucija mjeri tekuće izloženosti bruto i neto osnovi, sa i bez kolaterala. Test upotrebljivosti je zadovoljen ako kreditna institucija upotrebljava druge mjere kreditnog rizika druge ugovorne stranke, kao što su najviša izloženosti ili potencijalna buduća izloženost (PFE), koje se temelje na distribuciji izloženosti dobivenoj putem istog modela za izračun očekivane pozitivne izloženosti (EPE).

30. Po potrebi kreditna institucija raspolaže sistemskim mogućnostima za dnevnu procjenu očekivane izloženosti (EE) osim ako ne dokaže nadležnim tijelima da je izračun njezine izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne stranke potreban u rjeđim intervalima.

31. Izloženost se mjeri, prati i kontrolira tijekom razdoblja trajanja svih ugovora u skupu za netiranje (ne samo tijekom razdoblja od jedne godine). Kreditna institucija ima uspostavljene postupke za utvrđivanje i kontrolu rizika drugih ugovornih stranaka u slučajevima gdje je izloženost dulja od jedne godine. K tome, projicirano povećanje izloženosti je podatak koji se unosi u model internog kapitala kreditne institucije.

Testiranje otpornosti na stres

32. Kreditna institucija uspostavlja dobre postupke za testiranje otpornosti na iznimne situacije koji se upotrebljavaju pri procjeni adekvatnosti kapitala za kreditni rizik druge ugovorne stranke. Spomenute mjere otpornosti na stres se uspoređuju s mjerama očekivane pozitivne izloženosti (EPE) te ih kreditna institucija uzima u obzir kao dio postupka iz članka 123. Testiranje otpornosti na stres uključuje i prepoznavanje mogućih događaja ili budućih promjena gospodarskih uvjeta koji mogu imati nepovoljne učinke na kreditnu izloženost kreditne institucije kao i njezinu sposobnost da se prilagodi takvim promjenama.

33. Kreditna institucija testira otpornost na stres svojih izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne stranke, uključujući istodobno testiranje čimbenika tržišnog i kreditnog rizika. Testiranje otpornosti na stres za kreditni rizik druge strane uzima u obzir rizik koncentracije (prema pojedinoj drugoj ugovornoj stranci i grupama ugovornih stranaka), rizik korelacije između tržišnog i kreditnog rizika te rizik da bi zatvaranje pozicije suprotne ugovorne stranke moglo prouzročiti značajna kretanja na tržištu. Testiranje otpornosti na iznimne situacije uzima u obzir i učinke takvih značajnih kretanja na tržištu na vlastite pozicije kreditne institucije te uključuje taj učinak u procjenu kreditnog rizika druge ugovorne stranke.

Korelacijski rizik

34. Kreditne institucije na odgovarajući način uzimaju u obzir izloženosti iz kojih proizlazi značajan stupanj općeg korelacijskog rizika.

35. Kreditne institucije imaju uspostavljene postupke za prepoznavanje, praćenje i kontrolu slučajeva specifičnog korelacijskog rizika, koji započinju na početku transakcije te se primjenjuju tijekom razdoblja trajanja transakcije.

Cjelovitost postupka modeliranja

36. Model mora odražavati uvjete i odredbe transakcije pravovremeno, cjelovito i na konzervativan način. Spomenuti uvjeti obavezno uključuju zamišljeni iznos ugovora, dospijeće, referentnu imovinu, ugovore o nadoknadi, sporazume o netiranju. Uvjeti i odredbe se pohranjuju u bazi podataka koja se formalno i redovito revidira. Postupak za

priznavanje sporazuma o netiranju zahtjeva potvrdu pravnika radi provjere pravne izvršivosti netiranja, a neovisna jedinica unosi iznos u bazu podataka. Prijenos uvjeta i podataka o odredbama transakcije također je predmet interne revizije. Između modela i sustava baze izvornih podataka postoje formalni procesi usklađivanja radi trajne provjere jesu li uvjeti i odrednice transakcije pravilno ili barem konzervativno iskazani u očekivanoj pozitivnoj izloženosti (EPE).

37. Model upotrebljava tekuće tržišne podatke za izračun tekućih izloženosti. Pri upotrebi povijesnih podataka za procjenu volatilnosti i korelacije upotrebljavaju se podaci za barem tri protekle godine te ih se ažurira jednom tromjesečno ili češće ako to dopuštaju tržišni uvjeti. Podaci obuhvaćaju cijeli spektar gospodarskih uvjeta, kao što je primjerice cjeloviti poslovni ciklus. Neovisna jedinica provjerava cijene koje je navela poslovna jedinica. Podaci se pribavljaju neovisno od poslovnih linija, pravovremeno se i pravilno unose u model te se ih se održava u bazi koja se formalno i redovito revidira. Kreditna institucija ima i dobro razvijen postupak za provjeru kvalitete podataka putem kojeg se iz podataka odstranjuju krivi podaci i/ili anomalije. Ako se model oslanja na zamjenske vrijednosti tržišnih podataka, što uključuje nove proizvode, gdje možda nisu dostupni povijesni podaci za prethodne tri godine, interne politike kreditne institucije navode primjerene zamjenske vrijednosti te je kreditna institucija dužna empirički dokazati da određena zamjenska vrijednost predstavlja konzervativnu procjenu odnosnog rizika u nepovoljnim tržišnim uvjetima. Ako model uključuje učinak kolaterala na promjene u tržišnoj vrijednosti skupa za netiranje, kreditna institucija mora raspolagati primjerenim povijesnim podacima za modeliranje volatitlnosti kolaterala.

38. Model podliježe postupku validacije. Postupak validacije je jasno opisan u politikama i postupcima kreditne institucije. Postupak validacije određuje vrstu testiranja koje je potrebno da bi se osigurala cjelovitost modela te utvrdili uvjeti pod kojima dolazi do kršenja pretpostavki što može dovesti do podcjenjivanja iznosa očekivane pozitivne izloženosti. Postupak validacije uključuje preispitivanje sveobuhvatnosti modela.

39. Kreditna institucija nadzire utvrđene rizike te ima uspostavljene postupke za prilagođavanje svojih procjena očekivane pozitivne izloženosti (EPE) kad ti rizici postanu značajni. To uključuje sljedeće:

(a) kreditna institucija prepoznaje i upravlja svojom izloženošću specifičnom korelacijskom riziku;

(b) za izloženosti s rastućim profilom rizičnosti nakon isteka godine dana, kreditna institucija na redovitoj osnovi uspoređuje očekivanu pozitivnu izloženosti tijekom jedne godine s očekivanom pozitivnom izloženošću tijekom trajanja razdoblja izloženosti; i

(c) za izloženosti s preostalim rokom do dospijeća kraćim od jedne godine, kreditna institucija redovito uspoređuje trošak zamjene (tekuća izloženost) i realizirani profil izloženosti, i/ili pohranjuje podatke koji dopuštaju takvu usporedbu.

40. Kreditna institucija ima uspostavljene interne postupke za provjeru, prije uključivanja transakcije u skup za netiranje, je li transakcija obuhvaćena pravno valjanim sporazumom o netiranju koji udovoljava zahtjevima iz dijela 7.

41. Kreditna institucija koja upotrebljava kolateral za smanjenje svog kreditnog rizika druge ugovorne stranke ima uspostavljene interne postupke za provjeru, prije priznavanja učinaka kolaterala u svojim izračunima, udovoljava li kolateral standardima pravne sigurnosti iz Priloga VIII.

Zahtjevi vezani uz validaciju modela očekivane pozitivne izloženosti

42. Model očekivane pozitivne izloženosti (EPE) kreditne institucije mora ispunjavati sljedeće zahtjeve vezane uz validaciju:

(a) kvalitativne zahtjeve vezane uz validaciju iz Priloga V. Direktivi 2006/49/EZ;

(b) kamatne stope, tečajne stope, cijene vlasničkih vrijednosnih papira, robe i ostali faktori tržišnog rizika predviđaju se za duga vremenska razdoblja pri mjerenju izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne stranke. Učinkovitost modela za predviđanje faktora tržišnog rizika vrednuje se tijekom duljeg vremenskog razdoblja;

(c) modeli za određivanje cijena koji se koriste za izračun kreditnog rizika druge strane za određeni scenarij potencijalnih budućih šokova vezanih uz faktore tržišnog rizika testiraju se kao dio modela postupka validacije. Modeli za određivanje cijene opcija uzimaju u obzir nelinearnu narav vrijednosti opcija vezano uz faktore tržišnog rizika;

(d) model očekivane pozitivne izloženosti mora uzeti u obzir informacije koje su karakteristične za pojedinu transakciju kako bi se agregirale izloženosti na razini skupa za netiranje. Kreditna institucija provjerava jesu li transakcije pripisane prikladnom skupu za netiranje unutar modela;

(e) model očekivane pozitivne izloženosti uključuje i informacije koje su karakteristične za pojedinu transakciju kako bi obuhvatio učinke nadoknade. Uzima u obzir kako tekući iznos nadoknade tako i nadoknadu do koje će doći između ugovornih stranaka u budućnosti. Takav model poštuje narav sporazuma o nadoknadi (unilateralni ili bilateralni), učestalost poziva na uplatu nadoknade, rizik razdoblja pokrića, najniži prag nepokrivene izloženosti koji je kreditna institucija voljna prihvatiti, te najniži iznos prijenosa. Takav model ili prikazuje promjene tržišne vrijednosti danog kolaterala ili primjenjuje pravila iz Priloga VIII;

(f) statično povijesni program retroaktivnog testiranja prošlih podataka reprezentativnih portfelja druge ugovorne stranke je sastavni dio postupka validacije modela. Kreditna institucija u redovitim vremenskim razmacima provodi program retroaktivnog testiranja na većem broju reprezentativnih portfelja druge ugovorne stranke (stvarno ili hipotetsko). Ti reprezentativni portfelji odabiru se na temelju njihove osjetljivosti na značajne faktore rizika i korelacije kojima je izložena kreditne institucija.

Ako program retroaktivnog testiranja ukazuje da model nije dovoljno točan, nadležna tijela povlače odobrenje za primjenu modela ili nalažu poduzimanje odgovarajućih mjera u svrhu poboljšanja modela u kratkom roku. Ona također mogu naložiti kreditnoj instituciji održavanje dopunskih vlastitih sredstava u skladu s člankom 136.

DIO 7.

Ugovorno netiranje (ugovori o obnovi i drugi sporazumi o netiranju)

(a) Vrste netiranja koje nadležna tijela mogu priznavati

U smislu ovog dijela „druga ugovorna stranka" je bilo koji subjekt (uključujući fizičke osobe) koji je ovlašten zaključiti sporazum o netiranju, dok je „sporazum o netiranju različitih kategorija proizvoda" pismeni bilateralni sporazum između kreditne institucije i druge ugovorne stranke koji uspostavlja jednu pravnu obvezu koja obuhvaća sve uključene bilateralne standardizirane ugovore i transakcije koje pripadaju različitim kategorijama proizvoda. Sporazumi o netiranju različitih kategorija proizvoda obuhvaćaju samo bilateralno netiranje.

U svrhe netiranja različitih kategorija proizvoda sljedeće se smatra različitim kategorijama proizvoda:

i. repo ugovori, obratni repo ugovori, transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira;

ii. transakcije kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu nadoknade;

iii. instrumenti iz Priloga IV.

Nadležna tijela mogu priznati sljedeće vrste sporazuma o netiranju kao smanjenje rizika:

i. bilateralne ugovore o obnovi između kreditne institucije i druge ugovorne stranke prema kojima se uzajamna potraživanja i obveze automatski prebijaju na način da se novacijom utvrđuje jedinstveni neto iznos svaki put kad se ista primjenjuje i time stvara pravno obvezujući jedinstveni novi ugovor koji ranije ugovore stavlja izvan snage;

ii. ostale bilateralne ugovori između kreditne institucije i njezine druge ugovorne stranke; i

iii. sporazumi o netiranju različitih kategorija proizvoda za kreditne institucije kojima su njihova nadležna tijela odobrila upotrebu metode iz dijela 6, za transakcije koje pripadaju u područje primjene te metode. Netiranje transakcija koje su započeli članovi iste grupe ne priznaju se u svrhe izračunavanja kapitalnog zahtjeva.

(b) Uvjeti priznavanja

Nadležna tijela ugovorno netiranje mogu priznati kao netiranje samo pod sljedećim uvjetima:

i. kreditna institucija mora s drugom ugovornom strankom imati zaključen sporazum o netiranju, koji stvara jedinstvenu pravnu obvezu obuhvaćajući sve uključene transakcije, tako da u slučaju neispunjavanja obveze druge ugovorne stranke zbog kašnjenja, stečaja, likvidacije ili bilo koje druge slične okolnosti, kreditna institucija može potraživati ili imati obvezu platiti samo neto iznos pozitivnih i negativnih s tržišnim cijenama usklađenih vrijednosti uključenih pojedinačnih transakcija;

ii. kreditna institucija mora nadležnim tijelima dostaviti pisana i pravno utemeljena mišljenja kako bi u slučaju pravnog prigovora nadležni sudovi i upravna tijela, u slučajevima opisanim u podtočki i., mogli utvrditi da su potraživanja i obveze kreditne institucije ograničene na neto iznos, kao što je opisano u podtočki i., a u skladu s:

— pravom mjesta nadležnosti u kojem je osnovana druga ugovorna stranka i, ako je uključena inozemna podružnica društva, također u skladu s pravom mjesta nadležnosti u kojem je smještena podružnica,

— pravom koje regulira pojedinačne transakcije koje su uključene, i

— pravom koje regulira bilo koji ugovor ili sporazum potreban u svrhu postizanja ugovornog netiranja;

iii. kreditna institucija mora propisati postupke kako bi osigurala preispitivanje pravne valjanosti ugovornog netiranja u svjetlu mogućih promjena relevantnih zakona,

iv. kreditna institucija pohranjuje svu zahtijevanu dokumentaciju u svojoj evidenciji,

v. učinci netiranja različitih kategorija proizvoda uključuju se u mjerenje agregirane izloženosti kreditnom riziku svake pojedine druge strane te kreditna institucija na temelju toga upravlja svojim kreditnim rizikom druge ugovorne stranke,

vi. kreditni rizik u vezi sa svakom drugom ugovornom strankom agregira se kako bi se izračunala jedinstvena pravno-obvezujuća izloženost za sve transakcije. Spomenuti se iznos uključuje u kreditne limite te pri internom izračunu kapitala.

Nadležna se tijela moraju uvjeriti te ako je to potrebno savjetovati se s ostalim nadležnim tijelima, da su sporazumi o netiranju pravno valjani sukladno pravu svakog relevantnog mjesta nadležnosti. Ako se nadležna tijela nisu uvjerila u spomenuto, sporazum o netiranju ne priznaje se kao smanjenje rizika niti za jednu od ugovornih stranaka.

Nadležna tijela mogu prihvatiti obrazložena pravna mišljena koja su sastavljena prema vrstama ugovornog netiranja.

Nikakav ugovor koji sadrži odredbu kojom se dopušta da druga ugovorna stranka koja nije u statusu neispunjavanja obveza izvrši samo ograničena plaćanja ili da uopće ne izvrši plaćanja u korist strane koja je u statusu neispunjavanja obveza, čak i ako je isti neto vjerovnik (tzv. *walkaway* klauzula), ne može se priznati kao smanjenje rizika.

K tome, za sporazum o netiranju između različitih kategorija proizvoda moraju biti ispunjeni sljedeći kriteriji:

(a) neto zbroj iz točke (b) podtočke i. ovog dijela je neto zbroj pozitivnih i negativnih vrijednosti koje je moguće realizirati (tzv. close out values) za sve uključene pojedinačne bilateralne stanardizirane ugovore pozitivnih i negativnih s tržištem usklađenih vrijednosti pojedinih transakcija („neto iznos za različite kategorije proizvoda”);

(b) pismena i obrazložena pravna mišljenja iz točke (b) podtočke ii. ovog dijela osvrću se na valjanost i ovršivost cijelog sporazuma o netiranju između različitih kategorija proizvoda sukladno uvjetima ugovora te učinku sporazuma o netiranju na značajne odredbe svih eventualno uključenih individualnih bilateralnih standardiziranih sporazuma o netiranju. Pravno mišljenje općenito priznaje kao takvo pravna struka u državi članici u kojoj je kreditna institucija dobila odobrenje za rad ili je pravni memorandum koji se bavi svim relevantnim pitanjima na razuman način;

(c) kreditna institucija donosi postupke sukladno točki (b) podtočki iii. ovog dijela, s ciljem provjere jesu li sve transakcije koje se uključuju u skup za netiranje obuhvaćene pravnim mišljenjem;

(d) uzimajući u obzir sporazume o netiranju između različitih kategorija proizvoda, kreditna institucija nastavlja ispunjavati zahtjeve za priznavanje bilateralnog netiranja i zahtjevima iz članaka od 90. i 93. za priznavanje smanjenja kreditnog rizika u vezi sa svakim uključenim bilateralnim standardiziranim sporazumom o netiranju i transakcijom.

(c) Učinci priznavanja

Netiranje u smislu dijelova 5. i 6. priznaje se kako je ondje navedeno.

i. Ugovori o obnovi

Ponderi se mogu dodijeliti jedinstvenim neto iznosima koji su utvrđeni ugovorima o obnovi, a ne bruto iznosima. Tako se, u primjeni dijela 3., u

— koraku (a): tekući troškovi zamjene, i u

— koraku (b): zamišljeni iznosi glavnice i odnosne vrijednosti

mogu dobiti uzimajući u obzir ugovor o obnovi. U primjeni dijela 4., u koraku (a) zamišljena glavnica može se izračunati uzimajući u obzir ugovor o obnovi; moraju se primijeniti postoci iz tablice 3.

ii. Drugi sporazumi o netiranju

U primjeni dijela 3.

— u koraku (a), tekući troškovi zamjene za ugovore uključene u sporazum o netiranju mogu se dobiti uzimajući u obzir stvarne hipotetičke neto troškove zamjene koji proizlaze iz ugovora; u slučaju kada netiranje dovodi do neto obveze za kreditnu instituciju koja izračunava neto trošak zamjene, tekući trošak zamjene računa se kao „0”, i

— u koraku (b), iznos potencijalne buduće kreditne izloženosti za sve ugovore uključene u sporazum o netiranju može se smanjiti prema sljedećoj jednadžbi:

$$PCE_{red} = 0{,}4 * PCE_{bruto} + 0{,}6 * NGR * PCE_{bruto}$$

gdje je:

— PCEred = smanjeni iznos potencijalne buduće kreditne izloženosti za sve ugovore s dotičnom drugom ugovornom strankom koji su obuhvaćeni pravno valjanim bilateralnim sporazumom o netiranju,

— PCEbruto = zbroj iznosa potencijalne buduće kreditne izloženosti za sve ugovore s dotičnom drugom ugovornom strankom koji su obuhvaćeni pravno valjanim bilateralnim dvostranim o netiranju i koji se izračunavaju množenjem vjerojatnih iznosa glavnice s postocima utvrđenim u tablici 1.,

— NGR = „omjer neto-bruto”: prema odabiru nadležnih tijela ili:

i. zasebni izračun: kvocijent neto troška zamjene za sve ugovore obuhvaćene pravno valjanim bilateralnim sporazumom o netiranju s dotičnom drugom ugovornom strankom (brojnik) i bruto troška zamjene za sve ugovore uključene u pravno valjani bilateralni sporazum o netiranju s dotičnom drugom ugovornom strankom (nazivnik); ili

ii. ukupni izračun: kvocijent zbroja neto troškova zamjene izračunanih na bilateralnoj osnovi za sve druge ugovorne stranke uzimajući u obzir ugovore obuhvaćene pravno valjanim sporazumima o netiranju (brojnik) i bruto troškova zamjene za sve ugovore obuhvaćene pravno valjanim sporazumima o netiranju (nazivnik).

Ako države članice dopuštaju kreditnim institucijama odabir metoda, odabrana metoda mora se dosljedno primjenjivati.

Za izračun potencijalne buduće kreditne izloženosti prema ranije navedenoj formuli, potpuno usklađeni ugovori obuhvaćeni sporazumom o netiranju mogu se uzeti u obzir kao jedinstveni ugovor sa zamišljenom glavnicom koja odgovara neto primicima. Potpuno usklađenim ugovorima smatraju se valutni forvardi ili slični ugovori u kojima zamišljena glavnica odgovara novčanim tokovima, ako novčani tokovi dospijevaju na isti dan i u cijelosti ili djelomično nominirani u istoj valuti.

U primjeni dijela 4., u koraku (a)

— potpuno usklađeni ugovori obuhvaćeni sporazumom o netiranju mogu se uzeti u obzir kao jedinstveni ugovor sa zamišljenom glavnicom koja odgovara neto primicima, a zamišljeni iznosi glavnice množe se postocima navedenim u tablici 3.,

— za sve ostale ugovore obuhvaćene sporazumom o netiranju, važeći postoci mogu se smanjiti kao što je naznačeno u tablici 6.:

Tablica 6.

Početno dospijeće [1]	Ugovori koji se odnose na kamatnu stopu	Ugovori koji se odnose na valute i zlato
Jedna godina ili manje	0,35 %	1,50 %
Više od jedne godine, ali ne više od dvije godine	0,75 %	3,75 %
Dodatak za svaku dodatnu godinu	0,75 %	2,25 %

[1] Kod ugovora koji se odnose na kamatne stope kreditne institucije mogu, uz pristanak nadležnih tijela, odabrati ili početni ili preostali rok do dospijeća.

PRILOG IV.

VRSTE IZVEDENICA

1. Ugovori na kamatne stope:

   (a) jednovalutni kamatni ugovori o razmjeni (engl. single-currency interest rate swaps);

   (b) ugovori o razmjeni osnove (engl. basis swaps);

   (c) kamatni forvardi;

   (d) kamatne ročnice;

   (e) kupljene kamatne opcije;

   (f) ostali ugovori slične naravi.

2. Valutni ugovori i ugovori koji se odnose na zlato:

   (a) međuvalutni kamatni ugovori o razmjeni (engl. cross-currency interest rate swaps);

   (b) valutni forvardi;

   (c) valutne ročnice;

   (d) kupljene valutne opcije;

   (e) ostali ugovori slične naravi;

   (f) ugovori slične naravi kao (a) i (e) koji se odnose na zlato.

3. Ugovori koji su po svojim karakteristikama slični onima iz točke 1. podtočaka od (a) do (e) i točke 2. podtočaka od (a) do (d) koji se odnose na druge referentne stavke ili indekse. Navedeno uključuje barem instrumente navedene u točkama od 4. do 7., 9. i 10. odjeljka C Priloga I. Direktivi 2004/39/EZ koji nisu na drugi način uključeni u točke 1. i 2.

PRILOG V.

TEHNIČKI KRITERIJI POVEZANI S ORGANIZACIJOM I TRETMANOM RIZIKA

1. UPRAVLJANJE

1. Upravljačko tijelo iz članka 11. donosi odredbe u vezi s razdvajanjem dužnosti u organizaciji te sprečavanjem sukoba interesa.

2. TRETMAN RIZIKA

2. Upravljačko tijelo iz članka 11. odobrava i redovito preispituje strategije i politike za preuzimanje, upravljanje, praćenje i smanjenje rizika kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena, uključujući i rizike koje predstavlja makroekonomsko okruženje u kojem institucija posluje u vezi sa stanjem poslovnog ciklusa.

3. KREDITNI RIZIK I RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANKE

3. Krediti se odobravaju sukladno dobrim i jasno definiranim kriterijima. Postupak odobravanja, izmjene, obnavljanja i refinanciranja kredita je jasno određen.

4. Stalno upravljanje i praćenje različitih portfelja i izloženosti osjetljivih na kreditni rizik, uključujući i prepoznavanje i upravljanje problematičnim kreditima te obavljanje prikladnih ispravaka vrijednosti te formiranje pričuva obavlja se putem učinkovitih sustava.

5. Diversifikacija kreditnih portfelja usklađena je s obzirom na ciljna tržišta kreditne institucije te opću strategiju kreditne institucije.

4. REZIDUALNI RIZIK

6. Rizik da bi se priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika koje upotrebljava kreditna institucija mogle pokazati manje učinkovite od očekivanja se razmatra i kontrolira putem pisanih politika i postupaka.

5. KONCENTRACIJSKI RIZIK

7. Koncentracijski rizik koji proizlazi iz izloženosti drugim ugovornim strankama, grupama povezanih drugih ugovornih stranaka i drugim ugovornim strankama iz istoga gospodarskog sektora, iste geografske regije, iste djelatnosti ili vezano uz istu robu, primjena tehnika za smanjivanje kreditnog rizika, uključujući posebno rizike povezane s velikim posrednim kreditnim izloženostima (npr. primjerice jedan davatelj kolaterala) razmatra se i kontrolira putem pisanih politika i postupaka.

6. SEKURITIZACIJSKI RIZIK

8. Rizici koji proizlaze iz sekuritizacijskih transakcija u kojima su kreditne institucije inicijator ili sponzor procjenjuju se i razmatraju u skladu s primjerenim politikama i postupcima da bi se osiguralo da se ekonomski sadržaj transakcije bude u cijelosti obuhvaćen u ocjeni rizika i odlukama uprave.

9. Kreditne institucije koje su inicijatori revolving sekuritizacijskih transakcija koje uključuju odredbe o prijevremenoj isplati, imaju planove likvidnosti za reagiranje na posljedice planirane i prijevremene isplate.

7. TRŽIŠNI RIZIK

10. Primjenjuju se politike i postupci za mjerenje i upravljanje svim značajnim izvorima i učincima tržišnih rizika.

8. KAMATNI RIZIK KOJI PROIZLAZI IZ KNJIGE BANKE

11. Uspostavljaju se sustavi za vrednovanje i upravljanje rizikom koji proizlazi iz potencijalnih promjena kamatnih stopa koje utječu na aktivnosti kreditne institucije koje nisu aktivnosti trgovanja.

9. OPERATIVNI RIZIK

12. Provode se politike i postupci za vrednovanje i upravljanje izloženošću operativnom riziku, koji uključuju i događaje koji nisu česti, ali imaju značajan utjecaj. Ne dovodeći u pitanje definicije iz članka 4. stavka 22. kreditne institucije će odrediti što predstavlja operativni rizik u smislu tih politika i postupaka.

13. Pripremaju se planovi za nepredvidive situacije i planovi za neprekinuto poslovanje koji kreditnoj instituciji osiguravanju mogućnost neprekinutog poslovanja i ograničavanje gubitaka u slučaju ozbiljnog poremećaja poslovanja.

10. LIKVIDNOSNI RIZIK

14. Uspostavljaju se trajne i prema budućnosti usmjerene politike i procesi za mjerenje i upravljanje neto pozicijom sredstava i zahtjevima. Proučavaju se različiti scenariji te se redovito preispituju pretpostavke na kojima se temelje odluke u vezi s neto pozicijom.

15. Pripremaju se planovi za nepredvidive situacije u slučaju krize likvidnosti.

PRILOG VI.

STANDARDIZIRANI PRISTUP

DIO 1.

PONDERI RIZIKA

1. IZLOŽENOST PREMA SREDIŠNJOJ DRŽAVI I SREDIŠNJIM BANKAMA

1.1. **Tretman**

1. Ne dovodeći u pitanje točke od 2. do 7. izloženostima prema središnjoj državi i središnjim bankama dodjeljuje se ponder rizika 100 %.

2. Sukladno točki 3. izloženostima prema središnjoj državi i središnjim bankama za koje je na raspolaganju kreditna procjena imenovane vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP) dodjeljuje se ponder rizika sukladno tablici 1. prema šest stupnjeva na ljestvici procjene kreditne kvalitete koje dodjeljuju nadležna tijela u skladu s kreditnim procjenama prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu

Tablica 1.

Stupanj kreditne kvalitete	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Ponder rizika	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %

3. Izloženostima prema Europskoj središnjoj banci dodjeljuje se ponder rizika 0 %.

1.2. **Izloženosti u nacionalnoj valuti dužnika**

4. Izloženostima prema središnjim državama i središnjim bankama država članica koje su nominirane i financirane u nacionalnoj valuti te središnje države i središnje banke dodjeljuje se ponder rizika 0 %.

5. Kad nadležna tijela treće zemlje, koja primjenjuje nadzorne i druge zakonske propise istovjetne onima koji se primjenjuju u Zajednici, dodjele ponder rizika koji je niži od pondera navedenog u točkama 1. i 2. izloženostima prema svojoj središnjoj državi i središnjoj banci koja su nominirana i financirana u nacionalnoj valuti, države članice mogu dopustiti svojim kreditnim institucijama ponderiranje spomenutih izloženosti na isti način.

1.3. **Upotreba kreditnih procjena agencija za kreditiranje izvoza**

6. Nadležna tijela priznaju kreditne procjene agencije za kreditiranje izvoza ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

(a) radi se o suglasnoj ocjeni rizika izvoznih kreditnih agencija koje sudjeluju u „Dogovoru o smjernicama za službeno podupirane izvozne kredite" OECD-a; ili

(b) agencija za kreditiranje izvoza objavljuje svoje kreditne procjene te je obavezna koristiti dogovorenu metodologiju OECD-a, kreditna procjena je povezana s jednom od osam minimalnih premija osiguranja izvoznih poslova (MEIP) utvrđenih dogovorenom metodologijom OECD-a.

7. Izloženostima kod kojih se kreditna procjena agencija za kreditiranje izvoza priznaje u svrhe dodjeljivanja pondera rizika dodjeljuje se ponder rizika sukladno tablici 2.

Tablica 2.

MEIP	0	1	2	3	4	5	6	7
Ponder rizika	0 %	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

2. IZLOŽENOST PREMA LOKALNOJ I REGIONALNOJ DRŽAVI

8. Ne dovodeći u pitanje točke od 9. do 11., izloženosti prema regionalnoj i lokalnoj državi ponderiraju se kao izloženosti prema institucijama. Ovaj tretman neovisan je od mogućnosti korištenja diskrecijskog prava iz članka 80. stavka 3. Povlašteni tretman za kratkoročne izloženosti iz točke 31., 32. i 37. ne primjenjuje se.

9. Izloženosti prema regionalnoj i lokalnoj državi tretiraju se kao izloženosti središnjoj državi pod čijom nadležnošću su osnovane ako ne postoji razlika između takvih rizika jer jedinice regionalne i lokalne države imaju moć prikupljanja prihoda te radi postojanja posebnih institucionalnih uredbi koje smanjuju njihov rizik neispunjavanja obveza.

Nadležna tijela pripremaju i objavljuju popis jedinica regionalne i lokalne države kojima se dodjeljuje ponder rizika kao jedinicama središnje države.

10. Izloženosti crkvama i religijskim zajednicama koje su osnovane u obliku pravnih osoba javnog prava tretiraju se kao izloženosti jedinicama regionalne i lokalne države, ako naplaćuju poreze sukladno zakonu koji im daje to pravo osim što se ne primjenjuje točka 9. U tom slučaju se u smislu članaka 89. stavka 1. točke (a), ne isključuje dopuštenje za primjenu pododjeljka 1. odjeljka 3. poglavlja 2. glave V.

11. Kad nadležna tijela treće države koja primjenjuju nadzorne i druge zakonske propise barem istovjetne onima koje se primjenjuju u Zajednici tretiraju izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj državi kao izloženosti prema svojoj središnjoj državi, države članice svojom kreditnim institucijama mogu dopustiti ponderiranje izloženosti prema spomenutim regionalnim i lokalnim državama na isti način.

3. IZLOŽENOSTI PREMA UPRAVNIM TIJELIMA I NETRGOVAČKIM PODUZEĆIMA

3.1. **Tretman**

12. Ne dovodeći u pitanje točke od 13. do 17., izloženostima prema upravnim tijelima i netrgovačkim poduzećima dodjeljuje se ponder rizika 100 %.

3.2. **Javna državna tijela**

13. Ne dovodeći u pitanje točke od 14. do 17., izloženostima prema javnim državnim tijelima dodjeljuje se ponder rizika 100 %.

14. Na temelju diskrecijskog prava nadležnih tijela izloženosti prema javnim državnim tijelima mogu se tretirati kao izloženosti institucijama. Nadležna tijela koriste spomenuto diskrecijsko pravo neovisno o diskrecijskom pravu navedenom u članku 80. stavku 3. Povlašteni tretman za kratkoročne izloženosti iz točke 31., točke 32., i točke 37. ne primjenjuje se.

15. U iznimnim okolnostima izloženosti javnim državnim tijelima mogu se tretirati kao izloženosti središnjoj državi u čijoj su nadležnosti oni osnovani ako sukladno mišljenju nadležnih tijela nema razlike u riziku između spomenutih izloženosti zbog postojanja odgovarajuće garancije središnje države.

16. Ako nadležna tijela jedne države članice koriste diskrecijsko pravo da tretiraju izloženosti javnim državnim tijelima kao izloženosti institucijama ili izloženosti središnjoj državi u kojoj su one osnovane, nadležna tijela druge države članice mogu dozvoliti svojim kreditnim institucijama da tim izloženostima prema javnim državnim tijelima dodjeljuju ponder rizika na isti način.

17. Kad nadležna tijela treće zemlje koja primjenjuju nadzorne i druge zakonske propise barem istovjetne onima koje se primjenjuju u Zajednici tretiraju izloženosti prema javnim državnim tijelima kao izloženosti prema institucijama, države članice svojom kreditnim institucijama mogu dopustiti ponderiranje izloženosti spomenutim jedinicama regionalne i lokalne države na isti način.

4. IZLOŽENOSTI PREMA MULTILATERALNIM RAZVOJNIM BANKAMA

4.1. **Područje primjene**

18. U smislu članaka od 78. do 83. Međuamerička investicijska korporacija (Inter-American Investment Corporation), Crnomorska trgovinska i razvojna banka (the Black Sea Trade and Development Bank) te Srednjeamerička banka za gospodarsku integraciju (Central American Bank for Economic Integration) smatraju se multilateralnim razvojnim bankama (MDB).

4.2. **Tretman**

19. Ne dovodeći u pitanje točku 20. i 21., izloženosti multilateralnim razvojnim bankama tretiraju se na isti način kao izloženosti institucijama u skladu s točkama od 29. do 32. Povlašteni tretman iz točke 31., točke 32. i točke 37. ne primjenjuje se.

20. Izloženostima prema sljedećim razvojnim bankama dodjeljuje se ponder rizika 0 %.

(a) Međunarodna banka za obnovu i razvoj (the International Bank for Reconstruction and Development);

(b) Međunarodna financijska korporacija (the International Finance Corporation);

(c) Međuamerička razvojna banka (the Inter-American Development Bank);

(d) Azijska razvojna banka (the Asian Development Bank);

(e) Afrička razvojna banka (the African Development Bank);

(f) Razvojna banka Vijeća Europe (the Council of Europe Development Bank);

(g) Nordijska investicijska banka (the Nordic Investment Bank);

(h) Karipska razvojna banka (the Caribbean Development Bank);

(i) Europska banka za obnovu i razvoj (the European Bank for Reconstruction and Development);

(j) Europska investicijska banka (the European Investment Bank);

(k) Europski investicijski fond (the European Investment Fund);

(l) Međunarodna agencija za osiguravanje ulaganja (the Multicultural Investment Guarantee Agency).

21. Ponder rizika od 20 % dodjeljuje se djelu neplaćenog upisanog kapitala Europskog investicijskog fonda.

5. IZLOŽENOSTI PREMA MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

22. Izloženostima prema sljedećim međunarodnim organizacijama dodjeljuje se ponder rizika 0 %.

(a) Europska zajednica;

(b) Međunarodni monetarni fond;

(c) Banka za međunarodne namire.

6. IZLOŽENOST PREMA INSTITUCIJAMA

6.1. **Tretman**

23. Jedna od dvije metode iz točaka od 26. do 27. i od 29. do 32. primjenjuju se pri određivanju pondera rizika za izloženosti prema institucijama.

24. Ne dovodeći u pitanje druge odredbe točaka od 23. do 39., izloženostima financijskim institucijama koje imaju dozvolu ili ih nadziru nadležna tijela odgovorna za izdavanje odobrenja za rad i nadzor kreditnih institucija te za koje vrijede jednakovrijedni bonitetni zahtjevi onima koji se primjenjuju na kreditne institucije dodjeljuju se ponderi kao izloženostima prema institucijama.

6.2. **Najniža granica pondera rizika za izloženosti prema institucijama kojima nije dodijeljen rejting**

25. Izloženostima prema instituciji koja nema rejting ne dodjeljuje se niži ponder rizika nego onaj koji se primjenjuje na izloženosti njezinoj središnjoj državi.

6.3. **Metoda zasnovana na ponderu rizika za središnju državu**

26. Izloženostima prema institucijama dodjeljuje se ponder rizika sukladno stupnju kreditne kvalitete iz tablice 3. kojem su dodijeljene izloženosti središnje države u mjestu nadležnosti u kojem je institucija osnovana.

Tablica 3.

Stupanj kreditne kvalitete dodijeljen središnjoj državi	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Ponder rizika izloženosti	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

27. Ponder rizika prema institucijama osnovanima u državama čijoj središnjoj državi nije dodijeljen rejting ne prelazi 100 %.

28. Za izloženosti prema institucijama s izvornim efektivnom dospijećem od tri mjeseca ili manje, ponder rizika je 20 %.

6.4. **Metoda na osnovi kreditne procjene**

29. Izloženostima prema institucijama s izvornim efektivnim dospijećem dužim od tri mjeseca za koje je na raspolaganju kreditna procjena imenovane vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP) dodjeljuje se ponder rizika sukladno tablici 4. prema šest stupnjeva na ljestvici procjene kreditne kvalitete koje dodjeljuju nadležna tijela u skladu s kreditnim procjenama prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu.

Tablica 4.

Stupanj kreditne kvalitete	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Ponder rizika	20 %	50 %	50 %	100 %	100 %	150 %

30. Izloženostima prema institucijama koje nemaju rejting dodjeljuje se ponder rizika od 50 %.

31. Izloženostima prema instituciji s izvornim efektivnim dospijećem od tri mjeseca ili manje za koju je na raspolaganju kreditna procjena imenovane vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP) dodjeljuje se ponder rizika sukladno tablici 5. prema šest stupnjeva na ljestvici ocjenjivanja kreditne kvalitete koje dodjeljuju nadležna tijela u skladu s kreditnim procjenama prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu:.

Tablica 5.

Stupanj kreditne kvalitete	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Ponder rizika	20 %	20 %	20 %	50 %	50 %	150 %

32. Izloženostima institucijama koje nemaju rejting s izvornim efektivnim dospijećem od tri mjeseca ili manje dodjeljuje se ponder rizika od 20 %.

6.5. **Interakcija s kratkoročnim kreditnim procjenama**

33. Ako se izloženostima prema institucijama upotrebljava metoda iz točaka od 29. do 32. interakcija sa specifičnim kratkoročnim procjenama je sljedeća.

34. Ako ne postoji procjena kratkoročne izloženosti, općeniti povlašteni tretman za kratkoročne izloženosti kako je navedeno u točki 31. upotrebljava se za sve izloženosti prema institucijama s preostalim rokom do dospijeća do tri mjeseca.

35. Ako postoji kratkoročna procjena i ako takva procjena određuje primjenu povoljnijeg ili potpuno jednakog pondera rizika nego što je upotreba općeg povlaštenog tretmana za kratkoročne izloženosti, kako je navedeno u točki 31., tada se kratkoročna procjena primjenjuje samo za tu navedenu izloženost. Za druge kratkoročne izloženosti se primjenjuje opći povlašteni tretman za kratkoročne izloženosti, kako je navedeno u točki 31.

36. Ako postoji kratkoročna procjena i ako takva procjena određuje primjenu manje povoljnog pondera rizika nego što je primjena općeg povlaštenog tretmana za kratkoročne izloženosti, kako je navedeno u točki 31., tada se opći povlašteni tretman ne primjenjuje te se svim kratkoročnim potraživanjima kojima nije dodijeljen rejting dodjeljuje jednaki ponder rizika kao onaj koji se upotrebljava kod određene kratkoročne procjene.

6.6. **Kratkoročne izloženosti u nacionalnoj valuti zajmoprimca**

37. Izloženostima prema institucijama s preostalim rokom do dospijeća od 3 mjeseca ili manje koje su nominirane i financirane u nacionalnoj valuti, nadležna tijela mogu prema objema metodama koje su opisane u točkama od 26. do 27. i od 29. do 32. dodijeliti ponder rizika koji je za jednu kategoriju manje povoljan nego povlašteni ponder rizika, kako je opisano u točkama 4. i 5., nego što je dodijeljen izloženostima prema njezinim jedinicama središnje države.

38. Izloženostima s preostalim rokom do dospijeća od 3 mjeseca ili manje, koje su nominirane i financirane u nacionalnoj valuti zajmoprimca ne dodjeljuje se ponder rizika manji od 20 %.

6.7. **Ulaganja u instrumente jamstvenog kapitala**

39. Ulaganjima u instrumente vlasničkog ili jamstvenog kapitala, koje izdaju institucije dodjeljuje se ponder rizika 100 % osim ako se oduzimaju od vlastitih sredstava.

6.8. **Minimalne pričuve sukladno zahtjevima ESB-a**

40. Ako postoji izloženost prema instituciji u obliku minimalnih pričuva koje kreditna institucija raspoređuje sukladno zahtjevima ESB-a ili središnje banke države članice, države članice mogu dopustiti upotrebu pondera rizika koji se primjenjuju za izloženosti prema središnjoj banci dotične države članice, ako:

(a) se pričuve drže sukladno Uredbi (EZ) br. 1745/2003 Europske središnje banke od 12. rujna 2003. o primjeni minimalnih pričuva [1] ili uredbi koja je kasnije zamijenila tu uredbu, ili sukladno nacionalnim zahtjevima koji su ekvivalentni toj Uredbi u svim značajnim segmentima; i

(b) se pričuve u slučaju stečaja ili nesolventnosti institucije, kod kojih se drže pričuve, pravovremeno i u cijelosti vrate kreditnoj instituciji i nisu na raspolaganju za pokriće drugih obveza institucije.

[1] SL L 250, 2.10.2003., str. 10.

7. IZLOŽENOSTI PREMA PODUZEĆIMA

7.1. **Tretman**

41. Izloženostima za koje je na raspolaganju kreditna procjena imenovane vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP), dodjeljuje se ponder rizika sukladno tablici 6. prema šest stupnjeva na ljestvici procjene kreditne kvalitete koje dodjeljuju nadležna tijela u skladu s kreditnim procjenama prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu.

Tablica 6.

Stupanj kreditne kvalitete	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Ponder rizika	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

42. Izloženostima za koje nije na raspolaganju kreditna procjena dodjeljuje se ponder rizika od 100 % ili ponder rizika koji se dodjeljuje jedinicama središnje države poduzeća, ovisno o tomu koji je viši.

8. IZLOŽENOSTI PREMA STANOVNIŠTVU

43. Izloženostima koje ispunjavaju kriterije iz članka 79. stavka 2. dodjeljuje se ponder rizika 75 %.

9. IZLOŽENOSTI OSIGURANE NEKRETNINAMA

44. Ne dovodeći u pitanje točke od 45. do 60., izloženostima koje su u potpunosti osigurane nekretninama dodjeljuje se ponder rizika 100 %.

9.1. **Izloženosti osigurane hipotekama na stambenim nekretninama**

45. Izloženostima ili bilo kojem djelu izloženosti koje su u potpunosti osigurane, kako zahtijevaju nadležna tijela, hipotekama na stambene nekretnine, koje koristi ili će koristiti vlasnik ili stvarni korisnik u slučaju osobnih investicijskih poduzeća, dodjeljuje se ponder rizika od 35 %.

46. Izloženostima koje su u cijelosti i potpuno osigurane, kako zahtijevaju nadležna tijela s dionicama u finskim društvima za izgradnju, koja posluju u skladu s Finskim zakonom o društvima za izgradnju stambenih nekretnina iz 1991. ili naknadno usvojenim ekvivalentnim zakonima, koje se odnose na stambene nekretnine koje koristi ili će koristiti vlasnik, odnosno iznajmljuje ili će iznajmljivati vlasnik, dodjeljuje se ponder rizika od 35 %.

47. Za izloženosti prema zajmoprimcima u poslovima zakupa nekretnina vezanih uz stambene nekretnine, gdje je kreditna institucija zajmodavac te zajmoprimac ima mogućnost kupnje, dodjeljuje se ponder rizika od 35 % pod uvjetom da se nadležno tijelo uvjerilo da je izloženost kreditne institucije u cijelosti i potpuno osigurano njezinim vlasništvom nad nekretninom.

48. Pri provođenju njihove odluke u svrhe točaka od 45. do 47. nadležna tijela smatraju da su njihovi zahtjevi ispunjeni ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) vrijednost nekretnine nije u velikoj mjeri ovisna o kreditnoj kvaliteti dužnika. Ovaj zahtjev ne isključuje okolnost gdje u potpunosti makroekonomski čimbenici utječu kako na vrijednost nekretnina tako i na ispunjavanje obveza zajmoprimca;

(b) rizičnost zajmoprimca ne ovisi u velikoj mjeri o prinosu po odnosnoj imovini ili projektu već o odnosnoj sposobnosti zajmoprimca da otplaćuje dug iz drugih sredstava. Otplata zajma tako ne ovisi u velikoj mjeri o tijeku novca koji generira odnosna nekretnina koja služi kao kolateral;

(c) ispunjeni su minimalni zahtjevi iz Priloga VIII. dijela 2. točke 8. te pravila vrednovanja iz Priloga VIII. dijela 3. točaka od 62. do 65.; i

(d) vrijednost nekretnine znatno prelazi iznos izloženosti.

49. Nadležna tijela mogu odustati od uvjeta iz točke 48. podtočke (b) za izloženosti koje su u cijelosti i potpuno osigurane hipotekama na stambene nekretnine koje se nalaze na njihovom državnom području ako imaju dokaze da je na njihovom državnom području prisutno dobro razvijeno tržište stambenim nekretninama gdje su stope gubitka dovoljno niske da opravdavaju takav tretman.

50. Ako nadležna tijela jedne države članice iskoriste diskrecijsko pravo iz točke 49., nadležna tijela druge države članice mogu dopustiti svojim kreditnim institucijama da izloženostima koje su u cijelosti i potpuno osigurane hipotekama na stambenim nekretninama dodijele ponder rizika od 35 %.

9.2. **Izloženosti osigurane hipotekama na poslovne nekretnine**

51. Sukladno diskrecijskom pravu nadležnih tijela, izloženostima ili bilo kojem dijelu izloženosti koji je u cijelosti i potpuno osiguran, kako zahtijevaju nadležna tijela, s hipotekama na urede ili druge poslovne prostore može se dodijeliti ponder rizika od 50 %.

52. Sukladno diskrecijskom pravu nadležnih tijela, izloženostima ili bilo kojem dijelu izloženosti koji je u cijelosti i potpuno osiguran, kako zahtijevaju nadležna tijela, dionicama u finskim društvima za izgradnju koja posluju sukladno Finskom Zakonu o društvima za izgradnju iz 1991. ili naknadno usvojenim ekvivalentnim zakonima, koji se odnose na urede i druge poslovne prostore, može se dodijeliti ponder rizika od 50 %.

53. Sukladno diskrecijskom pravu nadležnih tijela, izloženostima povezanima s transakcijama zakupa nekretnina, koje se odnose na urede ili druge poslovne objekte, koji se nalaze na njihovom državnom području, a u kojima je kreditna institucija zajmodavac, a zajmoprimac ima mogućnost kupnje, može se dodijeliti ponder rizika od 50 % pod uvjetom da je izloženost kreditne institucije u cijelosti i potpuno osigurana sukladno zahtjevima nadležnih tijela s njezinim vlasništvom nad nekretninom.

54. Primjena točaka od 51. do 53. uvjetovana je sljedećim:

(a) vrijednost nekretnine nije u velikoj mjeri ovisna o kreditnoj kvaliteti dužnika. Ovaj zahtjev ne isključuje okolnost gdje u potpunosti makroekonomski čimbenici utječu kako na vrijednost nekretnina tako i na ispunjavanje obveza zajmoprimca;

(b) rizik zajmoprimca ne smije u značajnoj mjeri ovisiti o prinosu odnosne nekretnine ili projekta već o odnosnoj mogućnosti zajmoprimca da otplaćuje dug iz drugih sredstava. Otplata zajma tako ne smije značajno ovisiti u o tijeku novca koji generira odnosna nekretnina koja se koristi kao kolateral; i

(c) ispunjeni su minimalni zahtjevi iz Priloga VIII. dijela 2. točke 8. te pravila vrednovanja iz Priloga VIII. dijela 3. točaka od 62. do 65.

55. Ponder rizika od 50 % dodjeljuje se djelu kredita koji ne prelazi limit izračunan sukladno jednim od sljedeća dva uvjeta:

(a) 50 % tržišne vrijednosti dotične nekretnine;

(b) 50 % tržišne vrijednosti nekretnine ili 60 % hipotekarne vrijednosti, ovisno o tome koja je niža, u onim državama članicama koje su zakonima ili podzakonskim aktima odredile stroga mjerila za procjenu hipotekarne vrijednosti.

56. Ponder rizika od 100 % dodjeljuje se djelu kredita koji prelazi ograničenja određena u točki 55.

57. Ako nadležna tijela jedne države članice uvaže diskrecijsko pravo iz točaka od 51. do 53., nadležna tijela druge države članice mogu dopustiti svojim kreditnim institucijama upotrebu pondera rizika od 50 % za izloženosti koje su u cijelosti i potpuno osigurane hipotekama na poslovne nekretnine.

58. Nadležna tijela mogu otkloniti uvjet iz točke 54. podtočke (b) za izloženosti koje su u cijelosti osigurane hipotekama na poslovne nekretnine koje su smještene na njihovom državnom području, ako imaju dokaze da je na njihovom državnom području već dugo prisutno dobro razvijeno tržište poslovnim nekretninama na kojem stope gubitka ne prelaze sljedeće limite:

(a) gubici na temelju kredita osiguranih poslovnim nekretninama do 50 % tržišne vrijednosti (gdje je primjenljivo i ako je niža, 60 % hipotekarna vrijednost (MLV)) ne smije prelaziti 0,3 % neotplaćenih kredita, osiguranih poslovnim nekretninama u danoj godini; i

(b) ukupni gubici na temelju kredita osiguranim poslovnim nekretninama ne smiju prelaziti 0,5 % neotplaćenih kredita, osiguranih poslovnim nekretninama u danoj godini.

59. Ako bilo koji od limita iz točke 58. u danoj godini ne bude ispunjen pravo na korištenje točke 58. prestaje te se primjenjuju uvjeti iz točke 54. podtočke (b) dok se ne udovolji uvjetima iz stavka 58. tijekom jedne od sljedećih godina.

60. Ako nadležna tijela jedne države članice priznaju diskrecijsko pravo iz točke 58., nadležna tijela druge države članice mogu dopustiti svojim kreditnim institucijama upotrebu pondera rizika od 50 % za izloženosti koje su u cijelosti i potpuno osigurane hipotekama na poslovne nekretnine.

10. DOSPJELA NENAPLAĆENA POTRAŽIVANJA

61. Ne dovodeći u pitanje odredbe iz točaka od 62. do 65., neosiguranom djelu bilo koje stavke koji je dospio prije više od 90 dana te koji prelazi prag koji su odredila nadležna tijela te koji odražava razumnu razinu rizika dodjeljuje se ponder rizika od:

(a) 150 %, ako su ispravci vrijednosti manji od 20 % neosiguranog dijela ukupne izloženosti prije smanjenja za utvrđene ispravke vrijednosti; i

(b) 100 %, ako ispravci vrijednosti nisu manji od 20 % neosiguranog dijela ukupne izloženosti prije smanjenja za utvrđene ispravke vrijednosti.

62. U smislu određivanja osiguranog dijela dospjelog nenaplaćenog potraživanja, prihvatljivim kolateralom i garancijama smatraju se oni koji su prihvatljivi u svrhe smanjivanja kreditnog rizika.

63. Međutim, ako je dospjelo nenaplaćeno potraživanje u potpunosti osigurano oblicima osiguranja osim onih koji su prihvatljivi u svrhe smanjivanja kreditnog rizika, može se primijeniti ponder rizika od 100 % uz poštivanje diskrecijskog prava nadležnih tijela na temelju strogih operativnih kriterija kako bi se osigurala dobra kvaliteta kolaterala ako ispravci vrijednosti dostižu 15 % izloženosti uključujući ispravke vrijednosti.

64. Izloženostima navedenim u točkama od 45. do 50., umanjenima za ispravke vrijednosti, dodjeljuje se ponder rizika od 100 % ako su dospjele prije više od 90 dana. Ako ispravci vrijednosti iznose najmanje 20 % izloženosti uključujući ispravke vrijednosti, ponder rizika za ostatak izloženosti može se smanjiti na 50 % sukladno diskrecijskom pravu nadležnih tijela.

65. Izloženostima iz točke od 51. do 60. dodjeljuje se ponder rizika od 100 % ako su dospjele prije više od 90 dana.

11. VISOKORIZIČNA POTRAŽIVANJA

66. Sukladno diskrecijskom pravu nadležnih tijela izloženostima povezanima s posebno visokim rizikom, kao što su ulaganja u kapital društva s visokoprofitabilnim projektima visokog stupnja rizika (engl. venture captial firms) i ulaganja u vlastiti kapital dodjeljuje se ponder rizika od 150 %.

67. Nadležna tijela mogu dopustiti da se nedospjelim nenaplaćenim potraživanjima, sukladno odredbama prethodnih stavaka dodjeli ponder rizika od 150 % i za koje nisu izvršeni ispravci vrijednosti, dodijeli ponder rizika:

(a) od 100 % ako ispravci vrijednosti nisu manji od 20 % vrijednosti izloženosti prije smanjenja za utvrđene ispravke vrijednosti; i

(b) od 50 % ako ispravci vrijednosti nisu manji od 50 % izloženosti prije smanjenja za utvrđene ispravke vrijednosti.

12. IZLOŽENOSTI NA TEMELJU ULAGANJA U POKRIVENE OBVEZNICE

68. „Pokrivene obveznice" znači obveznice koje su određene člankom 22. stavkom 4. Direktive 85/611/EEZ te koje su osigurane bilo kakvom prihvatljivom imovinom kako slijedi:

(a) izloženostima prema ili s garancijom središnje države, središnjih banaka, javnih državnih tijela ili jedinica lokalne i regionalne države u Europskoj uniji;

(b) izloženostima prema ili s garancijom središnje države države koje nisu članice Europske unije, središnjih banaka država koje nisu članice Europske unije, multilateralnih razvojnih banaka, međunarodnih organizacija koje su uključuju u prvi korak kreditne kvalitete, kako je navedeno u ovom Prilogu te izloženosti prema ili s garancijom javnih državnih tijela država koje nisu članice Europske unije, jedinicama regionalne i lokalne države država koje nisu članice Europske unije kojima se dodjeljuje ponder rizika kao za izloženosti jedinicama središnje države i središnjim bankama sukladno stavcima 8., 9.,14., ili 15., i koje se uključuju u prvi stupanj kreditne kvalitete kako je navedeno u ovom Prilogu te izloženosti u smislu ovog stavka koje se uključuju u drugi stupanj kreditne kvalitete kako je navedeno u ovom Prilogu, ako ne prelaze 20 % nominalnog iznosa nepodmirenih obveza koje proizlaze iz pokrivenih obveznica institucija koje su ih izdale;

(c) izloženostima institucijama koje se uključuju u prvi stupanj kreditne kvalitete kako je navedeno u ovom Prilogu. Ukupna izloženost ove vrste ne prelazi 15 % nominalnog iznosa nepodmirenih obveza koje proizlaze iz pokrivenih obveznica kreditne institucije koja ih je izdala. Izloženosti nastale prijenosom i upravljanjem plaćanjima dužnika ili likvidacijskim prihodima na temelju kredita osiguranih nekretninama odobrenih držateljima pokrivenih obveznica nisu obuhvaćene limitom od 15 %. Izloženosti prema institucijama iz Europske unije s rokom do dospijeća koje ne prelazi 100 dana ne spadaju u okvir prvog stupnja kreditne kvalitete već te institucije moraju u skladu s ovim Prilogom ispuniti uvjete za drugi stupanj kreditne kvalitete;

(d) kreditima koji su osigurani stambenim nekretninama ili udjelima u finskim društvima za izgradnju stambenih nekretnina iz točke 46., do visine manje vrijednosti iznosa glavnice zaloga, zajedno s mogućim prethodnim pravima zaloga, i 80 % vrijednosti imovine dane u zalog, ili kreditima koji su osigurani dionicama s pravom prvenstva koje su izdali francuski fondovi Fonds Communs de Crèances ili ekvivalentni sekuritizacijski subjekti koje uređuju zakoni države članice koja sekuritizira izloženosti stambenim nekretninama pod uvjetom da se najmanje 90 % imovine spomenutih Fonds Communs de Crèances ili ekvivalentnih sekuritizacijskih subjekata koje uređuju zakoni države članice sastoje od hipoteka kombiniranih s prethodnim pravima zaloga do visine niže vrijednosti između dospjelih iznosa kredita po jedinicama s pravom prvenstva, iznosa glavnice zaloga i 80 % vrijednosti založenih nekretnina i jedinica iz ovog Priloga, koje su uvrštene u prvi stupanj kreditne kvalitete, pri čemu ti udjeli ne prelaze 20 % nominalnog iznosa preostalog izdanja. Izloženosti nastale prijenosom ili upravljanjem plaćanjima dužnika u vezi s likvidacijskim prihodima dužnika na temelju kredita osiguranih založenim nekretninama jedinica s pravom prvenstva ili dužničkim vrijednosnim papirima nisu uzete u izračun ograničenja od 90 %;

(e) krediti osigurani poslovnim nekretninama ili dionicama u finskim društvima za izgradnju stambenih nekretnina iz stavka 52. do visine manje vrijednosti iznosa kredita od prava zaloga zajedno s mogućim prethodnom pravima zaloga i 60 % vrijednosti založenih nekretnina, ili krediti osigurani dionicama s pravom prvenstva koje je izdao francuski fond Fonds Communs de Crèances ili ekvivalentni sekuritizacijski subjekti koji su uređeni zakonima države članice koja sekuritizira izloženosti na temelju poslovnih nekretnina pod uvjetom da se barem 90 % imovine spomenutog Fonds Communs de Crèances ili ekvivalentnih sekuritizacijskih subjekata kojima upravlja država članica sastoji od hipoteka kombiniranih s prethodnim zalogom do visine manje vrijednosti između dospjelih iznosa kredita po jedinicama pravom prednosti, iznosa glavnice prava zaloga i 60 % vrijednosti založenih dionica i dionica iz ovog Priloga koje su uvrštene u prvi stupanj kreditne kvalitete, pri čemu ti udjeli ne prelaze 20 % nominalne vrijednosti izdanih obveznica. Nadležna tijela mogu također priznati kredite osigurane poslovnim nekretninama gdje je omjer kredita i založene nekretnine od 60 % prekoračen do najviše 70 %, ako ukupna vrijednost svih sredstava založenih kao garancija za pokrivene obveznice veća od nominalnog iznosa obveza na temelju pokrivenih obveznica prelazi nominalan iznos obveza koje proizlaze iz pokrivenih obveznica za najmanje 10 % te ako potraživanje imatelja obveznica ispunjavaju zahtjeve o pravnoj sigurnosti iz Priloga VIII. Potraživanje imatelja obveznica moraju imati prednost pred ostalim potraživanjima nad osiguranjem. Izloženosti nastale prijenosom ili upravljanjem dužnikovim plaćanjima ili likvidacijskim prihodom na temelju kredita osiguranog založenim nekretninama jedinica s pravom prvenstva ili dužničkim vrijednosnim papirima nisu obuhvaćene u izračun ograničenja od 90 %; ili

(f) krediti osigurani brodovima gdje pravo zaloga nad brodom zajedno sa svim prethodnom pravima zaloga ne prelaze 60 % vrijednosti založenog broda.

U ovom smislu „osiguran kolateralom" uključuje primjere gdje je imovina opisana u podtočkama od (a) do (f) namijenjena isključivo zaštiti imatelja obveznica od gubitaka u skladu s važećim zakonima.

Do 31. prosinca 2010. gornja granica od 20 % za udjele s pravom prednosti koje je izdao francuski fond Fonds Communs de Crèances ili ekvivalentni sekuritizacijski subjekt sukladno podtočkama (d) i (e) ne upotrebljava se, ako za te udjele s pravom prednosti nije na raspolaganju kreditna procjena imenovane vanjske institucije za kreditnu procjenu koja je najpovoljnija kreditna kategorija, koju je vanjska institucija za kreditnu procjenu dodijelila pokrivenim obveznicama. Prije istoka tog razdoblja ovo izuzeće se preispituje te na temelju spomenutog Komisija može ako je potrebno produžiti spomenuto razdoblje sukladno postupku iz članka 151. stavka 2. sa ili bez takve revizijske klauzule.

Do 31. prosinca 2010. se postotni udjel od 60 % iz podtočke (f) može zamijeniti postotnim udjelom od 70 %. Prije isteka tog razdoblja ovo se izuzeće preispituje te na temelju spomenutog Komisija može ako je potrebno produžiti spomenuto razdoblje sukladno postupku iz članka 151. stavka 2.

69. Kreditne institucije za nekretnine kojima su osigurane pokrivene obveznice ispunjavaju minimalne zahtjeve iz Priloga VIII. dijela 2. točke 8. te poštuju pravila za vrednovanje iz točaka od 62. do 65. dijela 3. Priloga VIII.

70. Iznimno od točaka 68. i 69. pokrivene obveznice koje udovoljavaju definicijama iz članka 22. stavka 4. Direktive 85/611/EEZ te su izdane prije 31. prosinca 2007. su također prihvatljive za povlašteni tretman do njihovog dospijeća.

71. Pokrivenim se obveznicama dodjeljuje ponder rizika na temelju pondera rizika dodijeljenog nadređenim neosiguranim izloženostima prema kreditnoj instituciji koja ih izdaje. Primjenjuje se sljedeća veza između pondera rizika:

(a) ako je izloženostima prema instituciji dodijeljen ponder rizika od 20 %, pokrivenoj obveznici dodjeljuje se ponder rizika od 10 %;

(b) ako je izloženostima prema instituciji dodijeljen ponder rizika od 50 %, pokrivenoj obveznici dodjeljuje se ponder rizika od 20 %;

(c) ako je izloženostima prema instituciji dodijeljen ponder rizika od 100 %, pokrivenoj obveznici dodjeljuje se ponder rizika od 50 %;

(d) ako je izloženostima prema instituciji dodijeljen ponder rizika od 150 %, pokrivenoj obveznici dodjeljuje se ponder rizika od 100 %.

13. STAVKE KOJE PREDSTAVLJAJU SEKURITIZACIJSKE POZICIJE

72. Iznos izloženosti ponderiran rizikom za sekuritizacijske pozicije određuje se sukladno člancima od 94. do 101.

14. KRATKOROČNE IZLOŽENOSTI PREMA INSTITUCIJAMA I PODUZEĆIMA

73. Kratkoročnim izloženostima prema institucijama ili poduzećima za koje je na raspolaganju kreditna procjena imenovane vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP) dodjeljuje se ponder rizika sukladno tablici 7. kako slijedi, u vezi sa šest stupnjeva na ljestvici procjene kreditne kvalitete koje dodjeljuju nadležna tijela kreditnim procjenama prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu:

Tablica 7.

Stupanj kreditne kvalitete	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Ponder rizika	20 %	50 %	100 %	150 %	150 %	150 %

15. IZLOŽENOSTI U OBLIKU UDJELA U SUBJEKTIMA ZA ZAJEDNIČKA ULAGANJA (CIU)

74. Ne dovodeći u pitanje stavke od 75. do 81. izloženostima u obliku udjela u subjektima za zajednička ulaganja (CIU) se dodjeljuje ponder rizika od 100 %.

75. Izloženostima u obliku udjela u subjektima za zajednička ulaganja (CIU) za koje je na raspolaganju kreditna procjena imenovane vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP) se dodjeljuje ponder rizika sukladno tablici 8. u vezi sa šest stupnjeva na ljestvici procjene kreditne kvalitete koje dodjeljuju nadležna tijela kreditnim procjenama prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu:

Tablica 8.

Stupanj kreditne kvalitete	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Ponder rizika	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

76. Ako nadležna tijela smatraju da je pozicija u subjektima za zajednička ulaganja (CIU) povezana s posebno visokim rizikom oni zahtijevaju da se navedenoj poziciji dodijeli ponder rizika od 150 %.

77. Kreditne institucije mogu odrediti ponder rizika za subjekte za zajednička ulaganja (CIU) kako je navedeno u stavcima od 79. do 81. ako su ispunjeni sljedeći kriteriji primjerenosti:

(a) subjektom za zajednička ulaganja (CIU) upravlja društvo koje je predmet nadzora u državi članici ili, uz dozvolu nadležnog tijela kreditne institucije; ako:

i. subjektom za zajednička ulaganja (CIU) upravlja društvo koje je predmet nadzora koje je jednakovrijedno nadzoru određenom zakonima Zajednice; i

ii. je osigurana primjerena suradnja između nadležnih tijela.

(b) prospekt subjekta za zajednička ulaganja (CIU) ili istovjetan dokument uključuje:

i. kategorije sredstava u koja subjekti za zajednička ulaganja (CIU) smiju ulagati; i

ii. ako postoje ograničenja za ulaganja, relativna ograničenja te metodologiju za njihov izračun; i

(c) subjekt za zajednička ulaganja (CIU) izvješćuje o svojem poslovanju barem jednom godišnje kako bi se osigurala procjena njegove imovine i obveza i prihoda iz poslovanja tijekom izvještajnog razdoblja.

78. Ako kreditna institucija prizna kao prihvatljiv subjekt za zajednička ulaganja (CIU) iz treće države kako je navedeno u točki 77. podtočki (a) nadležno tijelo u drugoj državi članici može iskoristiti to priznavanje bez obavljanja vlastite procjene.

79. Ako je kreditna institucija upoznata s odnosnim izloženostima subjekta za zajednička ulaganja (CIU), može upotrijebiti odnosne izloženosti za izračun prosječnog pondera rizika za subjekt za zajednička ulaganja (CIU) sukladno metodama iz članaka od 78. do 83.

80. Ako kreditna institucija nije upoznata s odnosnim izloženostima subjekta za zajednička ulaganja (CIU), može izračunati prosječni ponder rizika subjekta za zajednička ulaganja (CIU) sukladno metodama iz članka od 78. do 83. uz poštivanje sljedećih pravila: pretpostavlja se da subjekt za zajednička ulaganja (CIU) prvo ulaže, u najvećem dopuštenom opsegu u okviru svog mandata, u kategorije izloženosti na koje se odnose najviši kapitalni zahtjevi te zatim ulaže u padajućim redoslijedom dok ne dostigne ukupnu gornju granicu za ulaganja.

81. Kreditne institucije mogu prepustiti izračun pondera rizika za subjekt za zajednička ulaganja (CIU) i izvješćivanje trećoj strani sukladno metodama iz točaka 79. i 80., ako je osiguran pravilan izračun i izvješćivanje.

16. OSTALE STAVKE

16.1. **Tretman**

82. Materijalnoj imovini u smislu članka 4. stavka 10. Direktive 86/635/EEZ dodjeljuje se ponder rizika od 100 %.

83. Aktivnim vremenskim razgraničenjima za koja institucije na može odrediti druge ugovorne stranke sukladno Direktivi 86/635/EEZ dodjeljuje se ponder rizika 100 %.

84. Gotovinskim stavkama u postupku naplate dodjeljuje se ponder rizika od 20 %. Gotovini u blagajni i ekvivalentnim gotovinskim sredstvima dodjeljuje se ponder rizika od 0 %.

85. Države članice mogu dopustiti ponder rizika od 10 % za izloženosti institucijama specijaliziranima za međubankovna tržišta i tržišta javnog duga u njihovoj matičnoj državi članici, koja su pod strogim nadzorom nadležnih tijela, ako su navedene stavke imovine u cijelosti i potpuno osigurane sukladno zahtjevima nadležnih tijela matične države članice, sa stavkama kojima je dodijeljen ponder rizika od 0 % ili 20 % i koje nadležna tijela matičnih država članica priznaju kao prikladan kolateral.

86. Ulaganjima u vlastiti kapital i drugim sudjelujućim udjelima, osim ako su oduzeti od vlastitih sredstava se dodjeljuje ponder rizika od barem 100 %.

87. Zlatu u trezoru ili na posebnoj lokaciji, u količini koja je pokrivena obvezama na istoj osnovi dodjeljuje se ponder rizika od 0 %.

88. Kod ugovora o prodaji ili povratnoj kupnji ili izravnoj terminskoj kupnji upotrebljava se ponder rizika koji se dodjeljuje za imovinu na koje se ugovori odnose, a ne suprotnim ugovornim strankama.

89. Ako kreditna institucija osigurava kreditnu zaštitu za određeni broj izloženosti pod uvjetom da n-to neispunjavanje obveza uzrokuje plaćanje te da kreditni događaj prekida ugovor, te ako je kreditnu procjenu proizvoda obavila prihvatljiva vanjska institucija za kreditnu procjenu, dodjeljuju se ponderi rizika propisani u člancima od 94. do 101. Ako vanjska institucija za kreditnu procjenu proizvodu nije dodijelila rejting, ponderi rizika za izloženosti uključene u košaru agregiraju se, isključujući izloženosti n-1 do najviše 1 250 % te množe s nominalnim iznosom zaštite koji osigurava kreditna izvedenica da bi se došlo do iznosa izloženosti ponderiranog rizikom. Izloženosti n-1, koje se isključuju iz agregiranja se određuju na temelju toga da isključuju one izloženosti od kojih svaka uzrokuje niži iznos izloženosti ponderiran rizikom nego iznos izloženosti ponderiran rizikom bilo koje izloženosti koja je uključena u agregiranje.

DIO 2.

Priznavanje vanjskih institucija za kreditnu procjenu (VIKP) i raspoređivanje njihovih kreditnih procjena

1. METODOLOGIJA

1.1. **Objektivnost**

1. Nadležna tijela provjeravaju je li metodologija za dodjeljivanje kreditnih procjena konzervativna, sustavna, trajna te je li se njezina validacija zasnovana na prošlim iskustvima.

1.2. **Neovisnost**

2. Nadležna tijela moraju provjeriti da na metodologiju nema vanjskih političkih utjecaja ili ograničenja te ekonomskih pritisaka koji bi mogli utjecati na kreditnu procjenu.

3. Neovisnost metodologije vanjskih institucija za kreditnu procjenu (VIKP) procjenjuju nadležna tijela sukladno čimbenicima kao što su:

(a) vlasnička i organizacijska struktura vanjske institucije za kreditnu procjenu;

(b) financijska sredstva vanjske institucije za kreditnu procjenu;

(c) ekipiranost i stručnost vanjske institucije za kreditnu procjenu; i

(d) korporativno upravljanje vanjske institucije za kreditnu procjenu.

1.3. **Trajno preispitivanje**

4. Nadležna tijela provjeravaju preispituju li se kreditne procjene vanjskih institucija za kreditnu procjenu (VIKP) redovito te jesu li prilagođene promjenama financijskih uvjeta. Spomenuto preispitivanje obavljaju se nakon svih značajnih događaja te barem jednom godišnje.

5. Prije svakog priznavanja nadležna tijela provjeravaju je li metodologija procjene za svaki tržišni segment uspostavljena u skladu sa standardima kako slijedi:

(a) provođenje retroaktivnog testiranja mora biti uspostavljeno za razdoblje od najmanje godinu dana;

(b) nadležna tijela moraju nadzirati regularnost postupka preispitivanja koji obavlja vanjska institucija za kreditnu procjenu (VIKP); i

(c) nadležna tijela moraju imati mogućnost od vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP) primati podatke o opsegu njihovih kontakata s višom razinom rukovodstva subjekata koje procjenjuje.

6. Nadležna tijela poduzimaju sve potrebne mjere kako bi ih vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP) obavijestile o svim značajnim promjenama metodologije koju upotrebljavaju za dodjeljivanje kreditnih procjena.

1.4. **Transparentnost i objavljivanje**

7. Nadležna tijela poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale javnu raspoloživost načela metodologije koju upotrebljavaju vanjske institucije za kreditnu procjenu da bi formulirale svoje kreditne procjene kako bi potencijalni korisnici mogli odlučiti jesu li one dobivene na razuman način.

2. POJEDINAČNE KREDITNE PROCJENE

2.1. **Vjerodostojnost i tržišno prihvaćanje**

8. Nadležna tijela provjeravaju priznaju li korisnici kreditni procjena na tržištu pojedinačne kreditne procjene vanjskih institucija za kreditnu procjenu (VIKP) kao vjerodostojne i pouzdane.

9. Vjerodostojnost procjenjuju nadležna tijela sukladno čimbenicima kao što su:

(a) tržišni udjeli vanjskih institucija za kreditnu procjenu (VIKP);

(b) prihodi koje ostvaruje vanjska institucija za kreditnu procjenu (VIKP) te općenitije financijska sredstva vanjske institucije za kreditnu procjenu;

(c) postojanje oblikovanja cijena na temelju kreditne procjene; i

(d) barem dvije kreditne institucije upotrebljavaju pojedinačnu kreditnu procjenu vanjske institucije za kreditnu procjenu pri izdavanju obveznica i/ili procjeni kreditnog rizika.

2.2. **Transparentnost i objavljivanje**

10. Nadležna tijela provjeravaju da su individualne kreditne procjene dostupne po jednakim uvjetima barem svim kreditnim institucijama koje imaju legitiman interes u vezi s tim individualnim kreditnim procjenama.

11. Nadležna tijela provjeravaju da su individualne kreditne procjene dostupne strankama koje nisu domaće po jednakim uvjetima kao domaćim kreditnim institucijama, koji imaju legitiman interes u vezi s tim individualnim kreditnim procjenama.

3. „RASPOREĐIVANJE"

12. Radi razlikovanja između relativnih stupnjeva rizika koje izražava svaka kreditna procjena, nadležna tijela razmatraju kvantitativne čimbenike kao što su dugoročna stopa neispunjavanja obveza povezana sa svim stavkama kojima je dodijeljena ista kreditna procjena. Za novo osnovane vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP) i za one koji imaju samo kratku evidenciju podataka o neispunjavanju obveza nadležna tijela pitaju vanjske institucije za kreditnu procjenu koji je po njihovom mišljenju dugoročni stupanj neispunjavanja obveza povezan sa svim stavkama kojima je dodijeljena ista kreditna procjena.

13. Radi razlikovanja između relativnih stupnjeva rizika koje izražava svaka kreditna procjena, nadležna tijela razmatraju kvantitativne čimbenike kao što je skupina izdavatelja koju pokriva vanjska institucija za kreditnu procjenu (VIKP), raspon kreditnih procjena koje dodjeljuje vanjska institucija za kreditnu procjenu (VIKP), značenje svake kreditne procjene i definicija statusa neispunjavanja obveza svake pojedine vanjske institucije za kreditnu procjenu.

14. Nadležna tijela uspoređuju stope neispunjavanja obveza za svaku kreditnu procjenu pojedine vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP) te ih uspoređuju s referentnim mjerilom određenim na temelju stopa neispunjavanja obveza koje su zabilježile druge vanjske institucije za kreditnu procjenu u vezi sa skupinom izdavatelja koja po mišljenju nadležnih tijela predstavlja jednakovrijednu razinu kreditnog rizika.

15. Ako nadležna tijela smatraju da su stope neispunjavanja obveza za kreditne procjene pojedine vanjske institucije za kreditnu procjenu značajno i sistematski više od referentnog mjerila, dodjeljuju kreditnoj procjeni vanjske institucije za kreditnu procjenu viši stupanj kreditne kvalitete na ljestvici procjene kreditne kvalitete.

16. Ako vanjska institucija za kreditnu procjenu u slučaju gdje su nadležna tijela povećala ponder rizika za njezinu kreditnu procjenu dokaže da stupnjevi neispunjavanja obveza vezano uz njezinu kreditnu procjenu nisu više značajno i sistematski više od referentnog mjerila, nadležna tijela mogu odlučiti da kreditnoj procjeni vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP) vrate prvotni stupanj kreditne kvalitete na ljestvici procjene kreditne kvalitete.

DIO 3.

Upotreba kreditnih procjena vanjskih institucija za kreditnu procjenu (VIKP) za određivanje pondera rizika

1. TRETMAN

1. Kreditna institucija može imenovati jednu ili više prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu (VIKP) koje će se koristiti za određivanje pondera rizika koji se dodjeljuju imovini i izvanbilančnim stavkama.

2. Kreditna institucija koja odluči upotrebljavati kreditne procjene koje je pripremila prihvatljiva vanjska institucija za kreditnu procjenu (VIKP) za neke kategorije stavaka mora primjenjivati te kreditne procjene dosljedno za sve izloženosti iz navedene kategorije.

3. Kreditna institucija koja odluči primjenjivati samo kreditne procjene prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP) mora ih upotrebljavati trajno i dosljedno.

4. Kreditna institucija može upotrebljavati kreditne procjene vanjskih institucija za kreditnu procjenu koje uzimaju u obzir sve iznose kako glavnicu tako i pripadajuće kamate.

5. Ako je za ocijenjenu stavku na raspolaganju samo jedna kreditna procjena imenovanih vanjskih institucija za kreditnu procjenu (VIKP), za određivanje pondera rizika za navedenu stavku upotrebljava se ta kreditna procjena.

6. Ako su na raspolaganju dvije kreditne procjene imenovanih vanjskih institucija za kreditnu procjenu koje odgovaraju različitim ponderima rizika dodjeljuje se viši ponder rizika.

7. Ako su za ocijenjenu stavku na raspolaganju više od dvije kreditne procjene imenovanih vanjskih institucija za kreditnu procjenu (VIKP), upotrebljavaju se kreditne procjene koje daju dva najniža pondera rizika. Ako se spomenuta dva najniža pondera rizika razlikuju, dodjeljuje se viši ponder rizika. Ako su spomenuta dva najniža pondera rizika jednaka upotrebljava se spomenuti ponder rizika.

2. KREDITNA PROCJENA IZDAVATELJA I IZDANJA

8. Ako postoji kreditna procjena za određeni program izdanja ili za odobreno kreditiranje kojem pripada stavka koja predstavlja izloženost, navedena kreditna procjena upotrebljava se za određivanje pondera rizika koji se koristi za navedenu stavku.

9. Ako za određenu stavku ne postoji neposredna kreditna procjena, ali postoji kreditna procjena za određeni program izdanja ili za odobreno kreditiranje, kojemu stavka koja predstavlja izloženost ne pripada, ili ako postoji općenita kreditna procjena za izdavatelja, ta se kreditna procjena koristi ako daje viši ponder rizika nego što bi to inače bio slučaj ili ako daje niži ponder rizika te je dotična izloženost u svakom pogledu rangirana *pari passu* ili nadređeno u odnosu na dotični program izdanja ili odobreno kreditiranje ili nadređene neosigurane izloženosti tog izdavatelja.

10. Primjena točaka 8. i 9. ne sprečava primjenu točaka od 68. do 71. dijela 1.

11. Kreditne procjene za izdavatelje u okviru grupe poduzeća se ne mogu koristiti kao kreditna procjena drugog izdavatelja iz iste grupe poduzeća.

3. DUGOROČNE I KRATKOROČNE KREDITNE PROCJENE

12. Kratkoročne kreditne procjene mogu se koristiti samo za kratkoročnu imovinu i izvanbilančne stavke koje predstavljaju izloženost prema institucijama i poduzećima.

13. Kratkoročne kreditne procjene koriste se samo za stavke na koje se odnosi kratkoročna kreditna procjena te se ne upotrebljavaju da bi se iz njih izveo ponder rizika za neku drugu stavku.

14. Iznimno od točke 13., ako je procijenjenom kratkoročnom odobrenom kreditiranju dodijeljen ponder rizika od 150 %, onda se svim neocijenjenim kratkoročnim izloženostima prema istom dužniku također dodjeljuje ponder rizika od 150 %.

15. Iznimno od točke 13., ako je procijenjenom kratkoročnom odobrenom kreditiranju dodijeljen ponder rizika od 50 %, niti jednoj neprocijenjenoj kratkoročnoj izloženosti ne dodjeljuje se ponder rizika niži od 100 %.

4. STAVKE U DOMAĆOJ I STRANOJ VALUTI

16. Kreditna procjena koja se odnosi na stavku nominiranu u domaćoj valuti dužnika, se ne može upotrebljavati za izvođenje pondera rizika za drugu izloženost prema istom dužniku koja je nominirana u stranoj valuti.

17. Iznimno od stavka 16., ako izloženost nastane radi sudjelovanje kreditne institucije u kreditu koji je odobrila multilateralna razvojna banka, čiji status kreditora s pravom prvenstva je priznat na tržištu, nadležna tijela mogu dopustiti da se kreditna procjena obavljena za dužnikovu stavku u domaćoj valuti upotrijebi u svrhe određivanja pondera rizika.

PRILOG VII.

PRISTUP ZASNOVAN NA INTERNIM REJTING-SUSTAVIMA

DIO 1.

Iznosi izloženosti ponderirani rizikom i iznosi očekivanih gubitaka

1. IZRAČUN IZNOSA IZLOŽENOSTI PONDERIRANIH KREDITNIM RIZIKOM

1. Ako nije drugačije navedeno ulazni parametri vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD), gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) i vrijednost dospijeća (M) određuju se kako je navedeno u dijelu 2. dok se iznos izloženosti određuje kako je navedeno u dijelu 3.

2. Iznos izloženosti ponderiran rizikom za svaku izloženost izračunava se sukladno sljedećim formulama:

1.1. **Iznosi izloženosti ponderirani rizikom za izloženosti prema poduzećima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama.**

3. Sukladno točkama od 5. do 9. iznos izloženosti ponderirane rizikom za izloženosti prema poduzećima, institucijama te središnjoj državi i središnjim bankama izračunavaju se primjenom sljedećih formula:

$$\text{Korelacija (R)} = 0.12 \times \left(1 - EXP(-50^{*}\text{PD})\right)/\left(1 - EXP(-50)\right) + 0.24^{*}[1 - \left(1 - EXP(-50^{*}\text{PD})\right)/\left(1 - EXP(-50)\right)]$$

$$\text{Faktordospijeća (b)} = \left(0.11852 - 0.05478^{*}\ln(\text{PD})\right)^{2}$$

$$\left(\text{LGD}^{*}\text{N}[(1-\text{R})^{-0.5^{*}}\text{G(PD)} + \left(\text{R}/(1-\text{R})\right)^{0.5}{*}\text{G}(0.999)] - \text{PD}^{*}\text{LGD}\right)^{*}(1 - 1.5^{*}\text{b})^{-1}{*}\left(1 + (\text{M} - 2.5)^{*}\text{b}\right)^{*}12.5^{*}1.06$$

N(x) znači funkciju kumulativne distribucije standardne normalne slučajne varijable (tj. vjerojatnost da normalna slučajna varijabla s očekivanom vrijednošću 0 i varijancom 1 poprimi vrijednost manju ili jednaku x). G (z) znači inverz funkcije kumulativne distribucije standardne normalne slučajne varijable (tj. tako da za vrijednost x vrijedi N(x) = z).

Za PD = 0, RW je 0.

Za PD = 1, vrijedi sljedeće:

— za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza, za koje kreditne institucije primjenjuju vrijednosti LGD-a iz točke 8. dijela 2. RW je 0, i

— za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza kad kreditne institucije koriste vlastite procjene iznosa gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD), ponder rizika RW je Max{0, 12,5 * (LGD-EL_{BE})};

pri čemu EL_{BE} predstavlja najbolju procjenu očekivanoga gubitka za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza od strane kreditne institucije sukladno točki 80. dijelu 4.

Iznos izloženosti ponderiran rizikom = ponder rizika (RW) * iznos izloženosti.

4. Iznos izloženosti ponderiran rizikom za svaku izloženost koja zadovoljava zahtjeve iz Priloga VIII. dijela 1. točke 29. i Priloga VIII. dijela 2. točke 22. može se prilagoditi primjenom sljedeće formule:

Iznos izloženosti ponderiran rizikom = ponder rizika (RW) * iznos izloženosti * ((0,15 + 160*PDpp))

gdje:

PDpp predstavlja vjerojatnost neispunjavanja obveza pružatelja zaštite.

Ponder rizika (RW) izračunava se primjenom relevantne formule za izračun pondera rizika iz točke 3. Pritom se kao ulazni parametri za izračun pondera rizika koriste vjerojatnost neispunjavanja obveza dužnika (PD) i iznos gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) usporedive direktne izloženosti prema pružatelju zaštite. Faktor prilagodbe za efektivno dospijeće (b) izračunava se korištenjem niže vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) između niže vrijednosti vjerojatnosti neispunjavanja obveza za dužnika te vjerojatnosti neispunjavanja obveza pružatelja zaštite.

5. Za izloženosti prema poduzećima kod kojih su ukupni godišnji poslovni prihod na konsolidiranoj razini za grupu kojoj to poduzeće pripada manji od 50 milijuna EUR, kreditna institucija može koristiti niže navedenu formulu korelacije za izračun pondera rizika za izloženosti prema poduzećima.U spomenutoj formuli S je izražen kao ukupni godišnji poslovni prihod u milijunima EUR gdje je 5 milijuna EUR <= S <= 50 milijuna EUR. Prikazani poslovnih prihodi koji su manji od 5 milijuna EUR se tretiraju kao da iznose 5 milijuna EUR. Kod otkupljenih potraživanja ukupni godišnji poslovni prihodi bit će prosjek ponderiran pojedinačnim izloženostima u skupini.

$$\text{Korelacija (R)} = 0.12 \times \left(1 - EXP(-50^{*}\text{PD})\right)/\left(1 - EXP(-50)\right) + 0.24^{*}[1 - \left(1 - EXP(-50^{*}\text{PD})\right)/\left(1 - EXP(-50)\right)] - 0.04^{*}\left(1 - (\text{S} - 5)/45\right)$$

Kreditna institucija može zamijeniti ukupne godišnje poslovne prihode ukupnom imovinom konsolidirane grupe u slučajevima kad je ukupna imovina bolji pokazatelj veličine poduzeća od ukupnih godišnjih poslovnih prihoda.

6. Kod izloženosti u obliku specijaliziranog kreditiranja kod kojih kreditna institucija ne može dokazati da njezine procjene vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) zadovoljavaju minimalne zahtjeve iz dijela 4. pondere rizika dodjeljuje sukladno tablici 1. kako slijedi:

Tablica 1.

Preostali rok do dospijeća	Kategorija 1	Kategorija 2	Kategorija 3	Kategorija 4	Kategorija 5
Kraći od 2,5 godine	50 %	70 %	115 %	250 %	0 %
Jednak ili duži od 2,5 godine	70 %	90 %	115 %	250 %	0 %

Nadležna tijela mogu dopustiti kreditnoj instituciji da dodjeljuje povoljnije pondere od 50 % za izloženosti u kategoriji 1 i 70 % za izloženosti u kategoriji 2, ako su karakteristike kreditne institucije kao pokrovitelja izdanja i druge s rizikom povezane karakteristike kreditne institucije dovoljno snažne za relevantnu kategoriju.

Prilikom dodjele pondera rizika izloženostima na osnovi specijaliziranog kreditiranja kreditna institucija uzima u obzir minimalno sljedeće kriterije: financijsku snagu, političko i zakonodavno okruženje, karakteristike transakcija i/ili imovine, snagu sponzora ili izvođača, uključujući bilo koji oblik novčanih tokova koji proizlaze iz javno-privatnog partnerstva i skup instrumenata koji služe kao i sigurnosni paket mjera kreditne institucije.

7. U vezi s otkupljenim potraživanjima koje su kreditne institucije otkupile od poduzeća one moraju poštivati minimalne zahtjeve iz točaka od 105. do 109. dijela 4. Ako navedene izloženosti s osnove otkupljenih potraživanja zadovoljavaju dodatne zahtjeve iz točke 14. te ako bi za kreditnu instituciju bilo nepotrebno opterećenje za ova potraživanja upotrebljavati standarde kvantifikacije rizika za kategoriju izloženosti prema poduzećima iz dijela 4., kreditna institucija može koristiti standarde kvantifikacije rizika za kategoriju izloženosti prema stanovništvu iz dijela 4.

8. Za otkupljena potraživanja poduzeća, povratni otkupni diskonti, kolaterali ili djelomične garancije koje osiguravaju zaštitu od prvoga gubitka zbog neispunjavanja obveza, gubitka s osnove razrjeđivanja ili oboje mogu se tretirati ako pozicija prvoga gubitka u skladu sa sekuritizacijskim okvirom IRB pristupa.

9. Kad institucija pruža kreditnu zaštitu za određeni broj izloženosti uz uvjet da n-ti slučaj nastupanja statusa neispunjavanja obveza u skupu izloženosti uzrokuje plaćanje te da taj kreditni događaj dovodi do prekida ugovora, ako je tom proizvodu dodijeljena vanjska kreditna procjena od strane prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu (VIKP), primjenjivat će se ponderi rizika iz članaka od 94. do 101. Ako proizvod nema procjenu prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu, ponderi rizika izloženosti uključenih u košaricu se zbrajaju, isključujući n-1 izloženosti gdje je zbroj očekivanog iznosa gubitka pomnoženog s 12,5 te iznos izloženosti ponderiran rizikom ne prelazi nominalni iznos zaštite koju mu pruža kreditna izvedenica pomnožena s 12,5. N-1 izloženosti koje je potrebno isključiti iz zbroja utvrđuju se tako što one uključuju izloženosti od koji svaka nosi niži iznos izloženosti ponderiran rizikom od iznosa izloženosti ponderiranog rizikom od bilo koje izloženosti uključene u zbroj.

1.2. **Iznosi izloženosti ponderirani rizikom za izloženosti prema stanovništvu**

10. Sukladno točkama 12. i 13., iznos izloženosti ponderiran rizikom za izloženosti prema stanovništvu izračunava se primjenom sljedeće formule:

$$\text{Korelacija (R)} = 0.03 \times \left(1 - EXP(-35^{*}\text{PD})\right)/\left(1 - EXP(-35)\right) + 0.16^{*}[1 - (1 - EXP - 35^{*}\text{PD})/\left(1 - EXP(-35)\right)]$$

Ponder rizika (RW)

$$\left(LGD^{*}\text{N}\{(1-\text{R})^{-0.5}\text{G(PD)} + \left(\text{R}/(1-\text{R})\right)^{0.5}\text{G}(0.999)\} - \text{PD}^{*}12.5^{*}1.06\right)$$

N(x) znači funkciju kumulativne distribucije standardne normalne slučajne varijable (tj. vjerojatnosti da normalna slučajna varijabla s očekivanom vrijednošću 0 i varijancom 1, poprimi vrijednosti manju ili jednaku x). G(z) znači inverz funkcije kumulativne distribucije standardne normalne slučajne varijable (tj. vrijednost x je takva da vrijedi N(x) = z).

Kada je PD = 1 (izloženosti u statusu neispunjavanja obveza), RW je Max {0, 12.5 * (LGD-EL_{BE})},

pri čemu EL_{BE} predstavlja najbolju procjenu očekivanoga gubitka za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza iz točke 80. dijela 4.

Iznos izloženosti ponderiran rizikom = ponder rizika (RW) * iznos izloženosti.

11. Iznos izloženosti ponderiran rizikom za izloženosti prema malim i srednjim poduzećima kako su definirana u članku 86. stavku 4. koja zadovoljava zahtjeve propisane Prilogom VIII. dijelom 1. točkom 29. i Prilogom VIII. dijelom 2. točkom 22. može se izračunavati sukladno točki 4.

12. Za izloženosti stanovništvu koje su osigurane stambenom nekretninom korelaciju (R) koja iznosi 0,15 zamjenjuje iznos dobiven korelacijskom formulom u točki 10.

13. Za kvalificirajuće revolving izloženosti prema stanovništvu kako su definirane u točkama od (a) do (e), korelaciju (R) od 0,04 zamjenjuje iznos dobiven korelacijskom formulom u točki 10.

Iznosi se priznaju kao kvalificirajuće revolving izloženosti ako zadovoljavaju sljedeće uvjete:

(a) radi se o izloženostima prema fizičkim osobama;

(b) izloženosti su revolving izloženosti, neosigurane te ih u njihovom neiskorištenom iznosu kreditna institucija može odmah i bezuvjetno otkazati. (U ovom kontekstu revolving izloženosti su definirane kao izloženosti kod kojih postoji mogućnost da iskorišteni iznos fluktuira ovisno o odluci klijenta da posuđuje i otplaćuje do iznosa ograničenja koji je utvrdila kreditna institucija). Neiskorištene obveze mogu se smatrati bezuvjetno otkazivima ako uvjeti ugovora dopuštaju kreditnoj instituciji da ih otkaže u punom odobrenom iznosu sukladno zakonima koji reguliraju zaštitu potrošača i povezanim zakonima;

(c) maksimalna izloženost prema jednoj osobi u potportfelju iznosi 100 000 EUR ili manje;

(d) kreditna institucija može dokazati da je upotreba spomenute korelacije ograničena na portfelje s niskom volatilnošću stopa gubitaka, u usporedbi s njihovim prosječnim razinama stopa gubitka, posebno u sklopu kategorija s niskom vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD). Nadležna tijela preispituju relativnu volatilnost stopa gubitaka po potportfeljima kvalificirajućih revolving izloženosti prema stanovništvu kao i na razini ukupnog portfelja kvalificirajućih revolving izloženosti prema stanovništvu te namjeravaju razmjenjivati podatke o karakterističnim značajkama kvalificirajućih revolving stopa gubitaka u poslovanju sa stanovništvom u različitim mjestima nadležnosti, i

(e) nadležno tijelo smatra da je tretman izloženosti kao kvalificirajućih revolving izloženosti prema stanovništvu u skladu s odnosnim rizičnim značajkama potportfelja.

Iznimno od točke (b), kod kreditnih proizvoda koji su kolateralizirani na način da su vezani uz račun na koji se prima plaća, nadležna tijela mogu se odreći zahtjeva da izloženost bude neosigurana. Pritom se iznosi koji se naplaćuju iz kolaterala, neće uzeti u obzir prilikom procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza.

14. Da bi se otkupljena potraživanja mogla svrstati u kategoriju izloženosti prema stanovništvu, moraju udovoljiti minimalnim zahtjevima iz dijela 4. točaka od 105. do 109. te sljedećim uvjetima:

(a) kreditna institucija kupila je potraživanja od nepovezane treće strane te njezina izloženost prema dužniku po tom potraživanju ne uključuje nikakvu izloženost koja je izravno ili neizravno kreirana od strane same kreditne institucije;

(b) otkupljena potraživanje stečena su po tržišnim uvjetima između prodavatelja i dužnika. Kao takva ne priznaju se potraživanja među poduzećima kao i potraživanja na računima podložna kompenzaciji između društava koja kupuju i prodaju jedna drugom;

(c) kreditna institucija koja otkupljuje potraživanja ima pravo na sve prihode ili razmjerne prihode; i

(d) portfelj otkupljenih potraživanja je dostatno diversificiran.

15. Za otkupljena potraživanja poduzeća, povratni otkupni diskonti, kolaterali ili djelomične garancije koje osiguravaju zaštitu od prvoga gubitka zbog neispunjavanja obveza, gubitka s osnove razrjeđivanja ili oboje mogu se tretirati ako pozicija prvoga gubitka u skladu sa sekuritizacijskim okvirom IRB pristupa.

16. Za hibridne skupove otkupljenih potraživanja iz kategorije izloženosti prema stanovništvu kod kojih kreditna institucija koja ih je otkupila ne može razlučiti izloženosti osigurane nekretninama i kvalificirajuće revolving izloženosti prema stanovništvu, primjenjuje se funkcija izračuna pondera rizika za izloženosti stanovništvu koja rezultira najvišim kapitalnim zahtjevima.

1.3. **Iznosi izloženosti ponderirani rizikom za izloženosti po vlasničkim ulaganjima**

17. Kreditna institucija može primijeniti različite pristupe na različite portfelje ako i sama u procesu upravljanja rizicima koristi različite pristupe. Ako kreditna institucija koristi različite pristupe, dužna je dokazati nadležnim tijelima da je primjena spomenutog pristupa dosljedna te da nije određena radi regulatorne arbitraže.

18. Iznimno od točke 17. nadležna tijela mogu dopustiti dodjelu pondera rizika za izloženosti po vlasničkim ulaganjima u društva koja pružaju pomoćne usluge, sukladno tretmanu druge imovine s osnove nekreditnih obveza.

1.3.1. Jednostavna metoda pondera

19. Iznos izloženosti ponderiran rizikom izračunava sukladno sljedećoj formuli:

Ponder rizika (RW) = 190 % za izloženosti po vlasničkim ulaganjima koja ne kotiraju na burzi u dostatno diverzificiranim portfeljima.

Ponder rizika (RW) = 290 % za izloženosti po vlasničkim ulaganjima koja kotiraju na burzi.

Ponder rizika (RW) = 370 % za sve ostale izloženosti po vlasničkim ulaganjima.

Iznos izloženosti ponderiran rizikom = ponder rizika * iznos izloženosti.

20. Dopušteno je da se kratke pozicije u gotovini i izvedeni instrumenti koji nisu iz knjige banke prebijaju s dugim pozicijama u istim vlasničkim ulaganjima ako ti instrumenti izričito predstavljaju zaštitu određene izloženosti po vlasničkim ulaganjima te pružaju zaštitu tijekom barem još jedne godine. Ostale kratke pozicije moraju se tretirati kao da su duge pozicije s primjerenim ponderom rizika koji se množi s apsolutnom vrijednošću svake pojedine pozicije. U kontekstu ročne neusklađenosti pojedinih pozicija, koristi se metoda kao i za izloženosti prema poduzećima definirana točkom 16. Priloga VII. dijela 2.

21. Kreditne institucije mogu priznati nematerijalnu kreditnu zaštitu primljenu za izloženost po vlasničkim ulaganjima sukladno metodama iz članaka od 90. do 93.

1.3.2. PD/LGD pristup

22. Iznosi izloženosti ponderirani rizikom izračunavaju se sukladno formulama u točki 3. Ako kreditna institucija nema dovoljno podataka za korištenje definicije statusa neispunjavanja obveza iz točaka od 44. do 48. dijela 4., ponderu rizika dodjeljuje se faktor prilagodbe od 1,5.

23. Na razini pojedinačne izloženosti zbroj očekivanoga gubitka pomnožen s 12,5 i rizikom ponderiranog iznosa izloženosti ne prelazi iznos izloženosti pomnožen s 12,5.

24. Kreditne institucije mogu priznati nematerijalnu kreditnu zaštitu primljenu za izloženost po vlasničkim ulaganjima sukladno metodama iz članaka od 90. do 93. To je podložno gubitku zbog neispunjavanja obveza (LGD) od 90 % na izloženost pružatelja zaštite. za izloženosti po vlasničkim ulaganjima koja ne kotiraju na burzi u dostatno diversificiranim portfeljima može se primjenjivati LGD od 65 %. Za navedene potrebe M iznosi 5 godina.

1.3.3. Pristup zasnovan na internim modelima

25. Iznos izloženosti ponderiran rizikom predstavlja potencijalan gubitak po svim izloženostima po vlasničkim ulaganjima koji je izračunan upotrebom internih VaR modela jednostranog intervala pouzdanosti od 99. percentila za razlike tromjesečnih povrata i odgovarajuće nerizične stope izračunane na dugoročnom uzorku podataka, pomnožene s 12,5. Iznosi izloženosti ponderirani rizikom na razini pojedinačnih izloženosti neće biti niži od zbroja minimalnih iznosa izloženosti ponderiranih rizikom zahtijevanih sukladno PD/LGD pristupu i odgovarajućeg iznosa očekivanoga gubitka pomnoženog s 12,5, izračunanih na temelju PD vrijednosti iz dijela 4., točke 24. podtočke (a) i odgovarajućih LGD vrijednosti iz dijela 4. točaka 25. i 26.

26. Kreditne institucije mogu priznati nematerijalnu kreditnu zaštitu primljenu za poziciju vlasničkih papira.

1.4. **Iznos izloženosti ponderiran rizikom za ostala sredstva na osnovi nekreditnih obveza**

27. Iznosi izloženosti ponderiranih rizikom se izračunavaju sukladno formuli:

Iznos izloženosti ponderiran rizikom = 100 % × iznos izloženosti,

osim ako je izloženost preostala vrijednost. U tom slučaju se za svaku godinu formiraju pričuve i izračunava kako slijedi:

1/t * 100 % * iznos izloženosti,

gdje t predstavlja broj godina ugovora o najmu.

2. IZRAČUN IZNOSA IZLOŽENOSTI PONDERIRANIH RIZIKOM ZA RAZRJEĐIVAČKI RIZIK POTRAŽIVANJA

28. Ponderi rizika za razrjeđivački rizik potraživanja otkupljena od poduzeća i stanovništva:

Ponderi rizika izračunavaju se sukladno formuli iz točke 3. Ulazni parametri PD, LGD i iznos izloženosti utvrđuju se sukladno dijelu 2., iznos izloženosti utvrđuje se sukladno dijelu 3. te M iznosi 1 godinu. Ako kreditna institucija može dokazati nadležnim tijelima da razrjeđivački rizik nije materijalno značajan, on ne mora biti priznat.

3. IZRAČUN IZNOSA OČEKIVANOGA GUBITKA

29. Ako nije drugačije određeno, ulazni parametri PD i LGD se određuju sukladno dijelu 2. te se iznos izloženosti određuje sukladno dijelu 3.

30. Iznos očekivanoga gubitka za izloženosti prema poduzećima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama te izloženosti stanovništvu izračunavaju se sukladno sljedećim formulama:

Očekivani gubitak (EL) = PD × LGD.

Iznos očekivanoga gubitka = EL × iznos izloženosti.

Za iznos izloženosti u statusu neispunjavanja obveza (PD = 1) kad kreditna institucija koristi vlastite procijene LGD-a, EL je EL_{BE}, njezina najbolja procjena očekivanoga gubitka za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza izračunana sukladno dijelu 4. točki 80.

Za izloženosti na koje se primjenjuje tretman iz dijela 1. točke 4. EL je = 0.

31. Iznosi očekivanoga gubitka za izloženosti na osnovi specijaliziranog kreditiranja, u slučajevima kad kreditna institucija za dodjelu pondera rizika koristi metodu iz točke 6., dodjeljuju se sukladno tablici 2.

Tablica 2.

Preostali rok do dospijeća	Kategorija 1	Kategorija 2	Kategorija 3	Kategorija 4	Kategorija 5
Kraći od 2,5 godina	0 %	0,4 %	2,8 %	8 %	50 %
Jednak ili duži od 2,5 godina	0,4 %	0,8 %	2,8 %	8 %	50 %

Ako nadležna tijela ovlaste kreditnu instituciju da dodjeljuje povoljnije pondere rizika od 50 % u kategoriji 1 i od 70 % izloženostima u kategoriji 2, iznos očekivanoga gubitka (EL) za izloženosti u kategoriji 1 je 0 %, a za izloženosti u kategoriji 2 je 0,4 %.

32. Iznosi očekivanoga gubitka za izloženosti po vlasničkim ulaganjima u slučajevima gdje se iznosi izloženosti ponderirani rizikom izračunavaju sukladno metodi iz točaka od 19. do 21. izračunavaju se sukladno sljedećoj formuli:

Iznos očekivanoga gubitka = EL × iznos izloženosti

Vrijednosti EL-a su sljedeće:

Očekivani gubitak (EL) = 0,8 % za izloženosti po vlasničkim ulaganjima koja ne kotiraju na burzama u dostatno diversificiranim portfeljima

Očekivani gubitak (EL) = 0,8 % za izloženosti po vlasničkim ulaganjima koja kotiraju na burzi

Očekivani gubitak (EL) = 2,4 % za ostale izloženosti po vlasničkim ulaganjima.

33. Iznosi očekivanoga gubitka za izloženosti po vlasničkim ulaganjima kad se iznosi izloženosti ponderirane rizikom izračunavaju sukladno metodama iz točaka od 22. do. 24. izračunavaju se sukladno sljedećoj formuli:

Očekivani gubitak (EL) = PD × LGD i

Iznos očekivanoga gubitka = EL × iznos izloženosti

34. Iznosi očekivanoga gubitka za izloženosti po vlasničkim ulaganjima kad se iznosi rizikom ponderirane izloženosti izračunavaju sukladno metodama iz točaka od 25. do 26. su 0 %.

35. Iznosi očekivanoga gubitka za razrjeđivački rizik kupljenih potraživanja izračunavaju se sukladno sljedećoj formuli:

Očekivani gubitak (EL) = PD × LGD i

Iznos očekivanoga gubitka = EL × iznos izloženosti

4. TRETMAN IZNOSA OČEKIVANOGA GUBITKA

36. Iznosi očekivanih gubitaka izračunanih sukladno točkama 30., 31., i 35. oduzimaju se od zbroja iznosa ispravaka vrijednosti i rezerviranja koje se odnose na te izloženosti. Diskont vezan uz bilančne izloženosti otkupljene u statusu neispunjavanja obveza sukladno dijelu 3. točka 1. tretira se kao ispravak vrijednosti. Očekivani gubitak za sekuritizirane izloženosti te ispravci vrijednosti i rezerviranja za te izloženosti ne uključuju se u ovaj izračun.

DIO 2.

PD, LGD i dospijeće

1. Ulazni parametri vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD), gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) i vrijednost dospijeća (M) za izračun iznosa izloženosti ponderiranog rizikom i iznosa očekivanoga gubitka iz dijela 1. su oni koje je ocijenila kreditna institucija u skladu s dijelom 4., uz poštivanje sljedećih uvjeta.

1. IZLOŽENOSTI PREMA PODUZEĆIMA, INSTITUCIJAMA, SREDIŠNJIM DRŽAVAMA I SREDIŠNJIM BANKAMA

1.1. **Vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD)**

2. Vjerojatnost neispunjavanja obveza vezana uz izloženost prema poduzeću ili instituciji iznosi barem 0,03 %.

3. Za potraživanja otkupljena od poduzeća u vezi s kojima kreditna institucija ne može dokazati da njezine procjene vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) ispunjavaju minimalne zahtjeve iz dijela 4., vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) za te izloženosti određuje se sukladno sljedećim metodama: za nadređena potraživanja s osnove otkupljenih potraživanja od poduzeća vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) je procjena očekivanoga gubitka (EL) od strane kreditne institucije podijeljeno s gubitkom zbog neispunjavanja obveza (LGD) za ta potraživanja. Za podređena potraživanja s osnove otkupljenih potraživanja od poduzeća vjerojatnost neispunjavanja obveze (PD) je procjena kreditne institucije u vezi s očekivanim gubitkom (EL). Ako je kreditnoj instituciji dopuštena upotreba vlastitih procjena gubitka zbog neispunjavanja obveze (LGD) za izloženosti prema poduzećima te ako ona može pouzdano rastaviti svoje procjene očekivanoga gubitka (EL) za potraživanja otkupljena od poduzeća na vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) i gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD), može se upotrebljavati procjena vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD).

4. Vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) dužnika u statusu neispunjavanja obveza iznosi 100 %.

5. Kreditne institucije mogu priznati nematerijalnu kreditnu zaštitu za vjerojatnost neispunjavanja obveza sukladno odredbama članaka od 90. do 93. Međutim, za razrjeđivački rizik nadležna tijela mogu kao pružatelje prihvatljive nematerijalne zaštite priznati i one koji nisu navedeni u Prilogu VIII. dijelu 1.

6. Kreditne institucije koje koriste vlastite procjene gubitka zbog neispunjavanja (LGD) obveza mogu priznati nematerijalnu kreditnu zaštitu uz prilagođavanje vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) sukladno točki 10.

7. Za razrjeđivački rizik potraživanja otkupljenih od poduzeća, vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) je postavljena kao jednaka procjeni očekivanoga gubitka (EL) za razrjeđivački rizik. Ako je kreditnoj instituciji dopuštena upotreba vlastitih procjena gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) za izloženosti prema poduzećima te ako ona može pouzdano rastaviti svoje procjene očekivanoga gubitka (EL) za potraživanja otkupljena od poduzeća na vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) i gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD), može se upotrebljavati procjena vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD). Kreditne institucije mogu priznati nematerijalnu kreditnu zaštitu za vjerojatnost neispunjavanja obveza sukladno odredbama članaka od 90. do 93. Nadležna tijela mogu kao pružatelje prihvatljive nematerijalne kreditne zaštite priznati i one koji nisu navedeni u Prilogu VIII. dijelu 1. Ako je kreditnoj instituciji dopuštena upotreba vlastitih procjena gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) za razrjeđivački rizik potraživanja otkupljenih od poduzeća, ona može priznati nematerijalnu kreditnu zaštitu uz prilagođavanje vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) sukladno točki 10.

1.2. **Gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD)**

8. Kreditne institucije upotrebljavaju sljedeće vrijednosti LGD-a:

(a) nadređene izloženosti bez prihvatljivog kolaterala: 45 %;

(b) podređene izloženosti bez prihvatljivog kolaterala: 75 %;

(c) kreditne institucije mogu priznati materijalnu i nematerijalnu kreditnu zaštitu u gubitku zbog neispunjavanja obveza (LGD) sukladno odredbama iz članaka od 90. do 93;

(d) pokrivenim obveznicama kako su određene u Prilogu VI. dijelu 1. točkama od 68. do 70. može se dodijeliti vrijednost gubitka zbog neispunjavanja obveze od 12,5 %;

(e) za izloženosti koje proizlaze iz nadređenih potraživanja otkupljenih od poduzeća kod kojih kreditna institucija ne može dokazati da njezine procjene vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) ispunjavaju minimalne zahtjeve iz dijela 4.: 45 %;

(f) Za izloženosti koje proizlaze iz podređenih potraživanja otkupljenih od poduzeća kod kojih kreditna institucija ne može dokazati da njezine procjene vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) ispunjavaju minimalne zahtjeve iz dijela 4.: 100 %, i

(g) za razrjeđivački rizik potraživanja otkupljenih od poduzeća: 75 %.

Do 31. prosinca 2010. pokrivenim obveznicama, kako su određene u točkama od 68. do 70. Priloga VI. dijela 1. može se dodijeliti vrijednost gubitka zbog neispunjavanja obveza od 11,25 % ako:

— su pokrivene obveznice osigurane primjerenom imovinom određenom u točki 68. podtočkama od (a) do (c) Priloga VI. dijela 1. koja se priznaju u 1. stupanj kreditne kvalitete sukladno Prilogu VI.,

— vrijednost imovine određene Prilogom VI. dijelom 1. točkama 68. podtočkama od (d) do (e) koja se koriste kao osiguranje pokrivenih obveznica, ne smiju prelaziti 10 % nominalne vrijednosti preostalog izdanja pokrivenih obveznica,

— pokrivene obveznice nisu osigurane imovinom određenom Prilogom VI. dijelom 1. točkom 68. podtočkom (f); ili

— je pokrivenim obveznicama prihvatljiva vanjska institucija za kreditnu procjenu (VIKP) dodijelila najbolju kreditnu procjenu koju može dodijeliti pokrivenim obveznicama.

Do 31. prosinca 2010. provodi se preispitivanje tog odstupanja te sukladno spomenutom preispitivanju Komisija može dati prijedloge sukladno postupcima iz članka 151. stavka 2.

9. Ne dovodeći u pitanje točku 8., ako se za razrjeđivački rizik i rizik neispunjavanja obveza kreditnoj instituciji dozvoli upotreba vlastitih procjena gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) za izloženosti prema poduzećima te ako ona može pouzdano rastaviti svoje procjene očekivanoga gubitka (EL) za potraživanja otkupljena od poduzeća na vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) i gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD), za potraživanja otkupljena od poduzeća može se koristiti gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD).

10. Ne dovodeći u pitanje točku 8., ako se kreditnoj instituciji dozvoli upotreba vlastitih procjena gubitka zbog neispunjavanja obveza za izloženosti prema poduzećima, središnjoj državi i središnjim bankama, nematerijalna kreditna zaštita može se priznati uz prilagođavanje vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) i/ili gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) sukladno minimalnim zahtjevima određenima u dijelu 4. i odobrenju nadležnih tijela. Kreditna institucija osiguranim izloženostima ne dodjeljuje prilagođeni PD ili LGD tako da bi prilagođeni ponder rizika bude niži nego usporediva, izravna izloženost prema pružatelju garancije.

11. Ne dovodeći u pitanje točku 8. i točku 10., u smislu dijela 1. točke 4. gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD) usporedive izravne izloženosti prema pružatelju zaštite je ili LGD povezan s nezaštićenom izloženošću prema davatelju garancije ili nezaštićenom izloženošću dužniku; koju od dviju procjena mora upotrijebiti kreditna institucija ovisi o tome je li plaćanje osigurane izloženosti u slučaju neplaćanja kako dužnika tako i davatelja garancije ovisno o financijskom stanju dužnika ili financijskom stanju davatelja garancije, što je vidljivo iz raspoloživih dokaza i uvjeta garancije.

1.3. **Dospijeće**

12. Kreditne institucije sukladno točki 13. izloženostima koje proizlaze iz repo transakcija ili transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe dodjeljuju vrijednost dospijeća (M) od 0,5 godine, a svim drugim izloženostima M od 2,5 godina. Nadležna tijela mogu zahtijevati da sve kreditne institucije u njihovom mjestu nadležnosti koriste M za svaku izloženost kako je navedeno u točki 13.

13. Kreditne institucije koje imaju dozvolu za upotrebu vlastitih LGD-a i/ili vlastitih konverzijskih faktora za izloženosti prema poduzećima, središnjim državama i središnjim bankama izračunavaju M za svaku od tih izloženosti kako je navedeno u podtočkama od (a) do (e) te sukladno točkama od 14. do 16. Ni u kojem slučaju M ne smije biti veći od 5 godina:

(a) za instrument s otplatnom tablicom novčanih tokova M se izračunava sukladno sljedećoj formuli:

$$M = \mathrm{MAX}\left\{1;\ \mathrm{MIN}\left\{\sum_t t^* CF_t / \sum_t CF_t,\ 5\right\}\right\}$$

gdje CF_t znači novčane tokove (glavnicu, kamate i naknade) koje sukladno odredbama ugovora dužnik obavezan platiti tijekom razdoblja t;

(b) za izvedenice koje su predmet standardiziranog sporazuma o netiranju, M je ponderirani prosjek preostalog dospijeća izloženosti, pri čemu je M najmanje 1 godina. Zamišljeni iznos svake izloženosti upotrebljava se za ponderiranje dospijeća;

(c) za izloženosti na temelju izvedenih instrumenata koji su u cijelosti ili gotovo u cijelosti osigurani kolateralom (sukladno popisu iz Priloga IV.) te transakcija kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu pokrića koje su u cijelosti ili gotovo u cijelosti osigurane kolateralom, a koji su predmet standardiziranog sporazuma o netiranju, M je ponderirani prosjek preostalog roka do dospijeća gdje M iznosi najmanje 10 dana. Zamišljeni iznos svake transakcije koristi se za ponderiranje dospijeća;

(d) ako je kreditnoj instituciji dopušteno koristiti vlastite procjene vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) za potraživanja otkupljena od poduzeća, M je jednak prosječnom dospijeću otkupljenih potraživanja ponderiranih izloženošću, pri čemu M iznosi najmanje 90 dana. Ista vrijednost za M koristi se kod neiskorištenih iznosa za još ne otkupljena potraživanja na koja se kreditna institucija obvezala da će ih otkupiti ako ugovor o budućem otkupu sadrži učinkovite mehanizme, pokretače prijevremene isplate i druga obilježja za zaštitu kreditne institucije od značajnog pogoršanja kvalitete budućih potraživanja koje mora otkupiti tijekom trajanja ugovora. Ako ne postoje takvi zaštitni mehanizmi, M se za neiskorištene iznose izračunava kao iznos potencijalnog potraživanja s najdužim datumom dospijeća u preostalom razdoblja do isteka ugovora o otkupu budućih potraživanja, pri čemu je M najmanje 90 dana;

(e) za sve druge instrumente, osim onih navedenih u ovoj točki, ili ako kreditna institucija ne može izračunati M kako je navedeno u podtočki (a), M je najduže preostalo vrijeme (izraženo u godinama) koji dužnik ima na raspolaganju da u cijelosti ispuni svoje ugovorne obveze, pri čemu je M najmanje 1 godina;

(f) za kreditne institucije koje za izračun vrijednosti izloženosti upotrebljavaju interne modele iz Priloga III. dijela 6., M se izračunava za izloženosti na koje se odnosi ta metoda i za koje je najduže dospijeće ugovora uključenog u skup za netiranje duže od jedne godine sukladno sljedećoj formuli:

$$M = MIN\left(\frac{\sum_{k=1}^{1an\leq godinećo} EfektivnaEE_k * \Delta t_k * df_k + \sum_{tk>1godine}^{dospijeco} EE_k * \Delta t_k * df_k}{\sum_{k=1}^{tk\leq 1godina} EE_k EfektivnaEE * \Delta \mathbf{t}_k * df_k}; 5\right)$$

gdje je

df = je nerizični diskontni faktor za buduće vremensko razdoblje t_k dok su ostali simboli definirani u Prilogu III. dijelu 6.

Iznimno od prvog stavka točke 13. podtočke (f), kreditna institucija koja upotrebljava interni model za izračun jednostrane prilagodbe kreditnom vrednovanju (CVA) može uz dozvolu nadležnih tijela, koristiti efektivno vrijeme trajanja procijenjeno internim modelom kao vrijednost M.

Sukladno stavku 14. za skupove za netiranje kod kojih svi imaju početno dospijeće kraće od jedne godine primjenjuje se formula iz točke (a); i

(g) u smislu dijela 1. točke 4. M je efektivno dospijeće kreditne zaštite, ali uvijek najmanje godinu dana.

14. Iznimno od točke 13. podtočaka (a), (b), (d) i (e), M iznosi najmanje jedan dan za:

— izvedene instrumente koji su u potpunosti ili gotovo u potpunosti osigurani kolateralom, navedeni u Prilogu IV.,

— transakcije kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu naknade koje su u potpunosti ili gotovo u potpunosti osigurani kolateralom, i

— repo ugovore, transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira i robe,

pod uvjetom da dokumentacija zahtjeva dnevno određivanje nadoknade i dnevno određivanje vrijednosti te uključuje odredbe koje dopuštaju hitnu likvidaciju ili prijeboj kolaterala u slučaju neispunjavanja obveza ili propuštanja ponovnog određivanja naknade.

Osim toga za druge kratkoročne izloženosti koje odrede nadležna tijela, a koje nisu dio tekućeg financiranja dužnika od strane kreditne institucije, M iznosi najmanje jedan dan. Za svaki slučaj obavlja se detaljno preispitivanje relevantnih okolnosti.

15. Nadležna tijela mogu dopustiti da se za izloženosti prema poduzećima iz Zajednice čiji konsolidirani prihodi i konsolidirana imovina iznosi manje od 500 milijuna EUR koristi M naveden u točki 12. Nadležna tijela mogu zamijeniti iznos ukupne imovine od 500 milijuna EUR s iznosom od 1 000 milijuna EUR za poduzeća koja ulažu primarno u nekretnine.

16. Ročna neusklađenost tretira se kako je navedeno u člancima od 90. do 93.

2. IZLOŽENOSTI PREMA STANOVNIŠTVU

2.1. **Vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD)**

17. PD pojedine izloženosti mora iznositi najmanje 0,03 %.

18. PD dužnika ili, gdje se koristi pristup obveza, izloženosti u statusu neispunjavanja obveza je 100 %.

19. Za razrjeđivački rizik otkupljenih potraživanja vjerojatnost neispunjavanja obveza određuje se kao jednaka procjeni očekivanoga gubitka (EL) za razrjeđivački rizik. Ako kreditna institucija može pouzdano rastaviti svoje procjene očekivanoga gubitka (EL) za razrjeđivački rizik na vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) i gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD), može se upotrebljavati procjena vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD).

20. Nematerijalna kreditna zaštita može se priznati kao prihvatljiva prilagođavanjem procjena vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) sukladno točki 22. Kod razrjeđivačkog rizika gdje kreditne institucije ne koriste vlastite procjene gubitaka zbog neispunjavanja obveza, to vrijedi uz poštivanje članaka od 90. do 93.; nadležna tijela mogu u tom smislu priznati kao prihvatljive pružatelje nematerijalnog osiguranja i one koji nisu navedeni u Prilogu VIII. dijelu 1.

2.2. **Gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD)**

21. Kreditne institucije određuju vlastite procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) sukladno minimalnim zahtjevima iz dijela 4. i odobrenju nadležnih tijela. Za razrjeđivački rizik otkupljenih potraživanja koristi se vrijednost gubitka zbog neispunjavanja obveza od 75 %. Ako kreditna institucija može pouzdano rastaviti svoje procjene očekivanoga gubitka (EL) za razrjeđivački rizik na vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) i gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD), može se upotrebljavati procjena gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD).

22. Nematerijalna kreditna zaštita može se priznati kao prihvatljiva prilagođavanjem procjena vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) i gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) sukladno minimalnim zahtjevima iz dijela 4. točaka od 99. do 104. i odobrenju nadležnih tijela kao potpora pojedinačnoj izloženosti ili skupini izloženosti. Kreditna institucija izloženostima koje su osigurane garancijom ne dodjeljuje prilagođenu vjerojatnost izvršavanja obveza ili gubitka zbog neispunjavanja obveza koja bi dovela do toga da prilagođeni ponder rizika bude niži nego onaj usporedive izravne izloženosti prema garantu.

23. Iznimno od točke 22. u svrhe dijela 1. točke 11. gubitak zbog neispunjavanja obveza za usporedivu izravnu izloženost prema pružatelju zaštite jednak je procjeni gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) povezanoj s nezaštićenom izloženosti prema garantu ili nezaštićenom izloženosti prema dužniku ovisno o tome hoće li će plaćanje osigurane izloženosti u slučaju neispunjavanja obveza dužnika i garanta ovisiti o financijskom stanju dužnika ili garanta što je vidljivo iz raspoloživih dokaza i uvjeta garancije.

3. IZLOŽENOSTI NA PO VLASNIČKIM ULAGANJIMA U SKLADU S PD/LGD METODOM

3.1. **Vjerojatnost neispunjavanja obveze (PD)**

24. Vjerojatnosti neispunjavanja obveza se određuju sukladno metodama za izloženosti prema poduzećima.

Upotrebljavaju se sljedeće minimalne vrijednosti neispunjavanja obveza:

(a) 0,09 % za izloženosti po vlasničkim ulaganjima kojima se trguje na burzi gdje je ulaganje dio dugoročnog odnosa s klijentom;

(b) 0,09 % za izloženosti po vlasničkim ulaganjima kojima se ne trguje na burzi ako se povrati na ulaganje temelje na redovitim i periodičnim novčanim tokovima koji ne proizlaze iz kapitalne dobiti;

(c) 0,40 % za izloženosti po vlasničkim ulaganjima kojima se trguje na burzi osim kratkih pozicija iz dijela 1. točke 20.; i

(d) 1,25 % za sve ostale izloženosti po vlasničkim ulaganjima, uključujući ostale kratke pozicije iz dijela 1. točke 20.

3.2. **Gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD)**

25. Izloženosti po vlasničkim ulaganjima koji ne kotiraju na burzi u dovoljno diversificiranim portfeljima može se dodijeliti gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD) od 65 %.

26. Svim drugim izloženostima se dodjeljuje gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD) od 90 %.

3.3. **Dospijeće**

27. Svim izloženostima dodjeljuje se M od 5 godina.

DIO 3.

Iznos izloženosti

1. IZNOS IZLOŽENOSTI PREMA PODUZEĆIMA, INSTITUCIJAMA, SREDIŠNJIM DRŽAVAMA I BANKAMA TE IZLOŽENOSTI PREMA STANOVNIŠTVU

1. Ako nije navedeno drugačije, vrijednost bilančnih izloženosti se mjere bez ispravaka vrijednosti. To se pravilo primjenjuje i na imovinu kupljenu po cijeni koja se razlikuje od dugovanog iznosa. Razlika između dugovanog iznosa i knjigovodstvene vrijednosti te izloženosti, evidentirano u bilanci kreditnih institucija je označena kao diskont ako je vrijednost izloženosti viša, i kao premija, ako je niža.

2. Ako kreditne institucije upotrebljavaju standardizirane sporazume o netiranju u vezi s repo ugovorima ili transakcijama pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe, izloženost se izračunava sukladno člancima od 90. do 93.

3. Za bilančno netiranje kredita i depozita, kreditne institucije pri izračunu iznosa izloženosti primjenjuju metode iz članaka od 90. do 93.

4. Iznos izloženosti na osnovu najma je diskontirani minimalni iznos plaćanja najma/lizinga.

„Minimalni iznos plaćanja najma/lizinga" je jednak iznosima koje kreditna institucija zahtijeva ili može zahtijevati od najmoprimca u trenutku trajanja ugovora o najmu i plaćanja na osnovu bilo koje kupovne opcije iz najma (t.j. za koju je velika vjerojatnost da će biti izvršena). Sve preostale vrijednost na osnovu najma, osigurane garancijom, koja ispunjava uvijete određena točkama od 26. do 28. dijela 1. Priloga VIII. u vezi s prihvatljivošću pružatelja osiguranja kao i minimalne zahtjeve za priznavanje drugih vrsta garancija iz Priloga VIII. dijela 2. točaka od 14. do 19. treba također uključiti u minimalni iznos plaćanja najma/lizinga.

5. U slučaju bilo koje od stavki iz Priloga IV., iznos izloženosti određuje se metodama navedenim u Prilogu III.

6. Iznos izloženosti za izračun iznosa izloženosti otkupljenih potraživanja ponderiranih rizikom je nepodmireni iznos od kojeg se oduzimaju kapitalni zahtjevi za razrjeđivački rizik prije upotrebe tehnika za smanjenje kreditnog rizika.

7. U slučajevima gdje se radi o izloženosti u obliku prodanih vrijednosnih papira ili robe, danih ili posuđenih na temelju repo ugovora ili transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira, transakcija s dugim rokom namire ili transakcija kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu nadoknade, iznos izloženosti jednaka je vrijednosti vrijednosnih papira ili robe određenih sukladno članku 74. Ako se koristi složena metoda financijskog kolaterala, kako je navedeno u Prilogu VIII. dijelu 3., iznos izloženosti se povećava za prilagodbu zbog volatilnosti koji je primjeren za spomenute vrijednosne papire i robu kako je navedeno. Iznos izloženosti repo ugovora, transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe, transakcija s dugim rokom namire ili transakcija kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu nadoknade mogu se odrediti ili sukladno Prilogu III. ili Prilogu VIII. dijelu 3., točkama od 12. do 21.

8. Iznimno od točke 7. iznos izloženosti za nepodmirene izloženosti za kreditni rizik, kako ih odrede nadležna tijela, prema središnjoj drugoj ugovornoj stranci određuju se sukladno Prilogu II. dijelu 2. točki 6. pod uvjetom da su izloženosti za kreditni rizik druge strane za središnju drugu ugovornu stranku sa svim sudionicima u njezinim dogovorima u cijelosti osigurane na dnevnoj osnovi.

9. Iznos izloženosti za sljedeće stavke izračunava se kao odobren, ali neiskorišten iznos pomnožen s konverzijskim faktorom.

Kreditne institucije upotrebljavaju sljedeće konverzijske faktore:

(a) za neobvezujuće kreditne linije koje kreditna institucije može bezuvjetno otkazati u bilo kojem trenutku bez prethodne obavijesti, ili koje učinkovito omogućuju automatski prekid radi pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika se primjenjuje konverzijski faktor 0 %. Da bi primjenjivale konverzijski faktor 0 %, kreditne institucije aktivno nadziru financijsko stanje dužnika, a njihovi sustavi interne kontrole im omogućuju da odmah otkriju pogoršanje kreditne kvalitete dužnika. Za neiskorištene kreditne linije kod poslovanja sa stanovništvom se može smatrati da su bezuvjetno otkazive ako uvjeti dopuštaju kreditnoj instituciji da ih otkaže u punom opsegu koji je dopušten sukladno zakonima o zaštiti potrošača i srodnim propisima;

(b) za kratkoročne akreditive za kretanje robe primjenjuje se konverzijski faktor od 20 % kako za instituciju koja ih je izdala tako i za instituciju koja ih je potvrdila;

(c) za buduće preuzete obveze kupnje kod revolving otkupljenih potraživanja koje institucija može otkazati ili koje učinkovito omogućuju automatski prekid u bilo kojem trenutku bez prethodne obavijesti primjenjuje se konverzijski faktor 0 %. Da bi primjenjivale konverzijski faktor 0 %, kreditne institucije aktivno nadziru financijsko stanje dužnika, a njihovi sustavi interne kontrole im omogućuju da odmah otkriju pogoršanje kreditne kvalitete dužnika;

(d) za druge kreditne linije, aranžmani obveze s osnove izdanja kratkoročnih obveznica (engl. NIFs) i revolving obveze s osnove pružanja usluga provedbe ponude odnosno prodaje srednjoročnih obveznica uz obvezu otkupa (engl. RUFs) primjenjuje se konverzijski faktor od 75 %; i

(e) kreditne institucije koje ispunjavaju minimalne zahtjeve za upotrebu vlastitih procjena konverzijskih faktora kako je navedeno u dijelu 4. mogu koristiti vlastite procjene konverzijskih faktora za različite vrste proizvoda spomenutih u točkama od (a) do (d) sukladno odobrenju nadležnih tijela.

10. Ako se preuzeta obveza odnosi na produživanje druge obveze, primjenjuje se niži od dvaju konverzijskih faktora povezanih s pojedinom preuzetom obvezom.

11. Za sve druge izvanbilančne stavke osim onih spomenutih u točkama od 1. do 9. iznos izloženosti jednak je sljedećem postotnom udjelu njezine vrijednosti:

— 100 % za stavke visokog rizika,

— 50 % za stavke srednjeg rizika,

— 20 % za stavke srednjeg/niskog rizika, i

— 0 % za stavke niskog rizika.

U smislu ove točke vanbilančnim stavkama dodjeljuju se kategorije rizika navedene u Prilogu II.

2. IZLOŽENOSTI PO VLASNIČKIM ULAGANJIMA

12. Iznos izloženosti je iznos prikazan u financijskim izvještajima. Dopuštene mjere za izloženosti na osnovi vlasničkih vrijednosnih papira su kako slijedi:

(a) za ulaganja po fer vrijednosti čije promjene vrijednosti ulaze neposredno preko dohotka u vlastita sredstva, iznos izloženosti je fer vrijednost prikazana u bilanci;

(b) za ulaganja po fer vrijednosti, čije promjene vrijednosti ne ulaze preko dohotka, već u posebnu komponentu vlasničkog kapitala, prilagođenu za porez, iznos izloženosti je fer vrijednost navedena u bilanci;

(c) za ulaganja koja se mjere po nabavnoj vrijednosti ili po nižoj između nabavne vrijednosti i tržišne vrijednosti, iznos izloženosti je nabavna vrijednost ili tržišna vrijednost navedena u bilanci.

3. OSTALA IMOVINA NA OSNOVI NEKREDITNIH OBVEZA

13. Iznos izloženosti ostale imovine na osnovi nekreditnih obveza je iznos naveden u financijskim izvještajima.

DIO 4.

Minimalni zahtjevi za IRB pristup

1. SUSTAVI DODJELE REJTINGA

1. „Sustav dodjele rejtinga" obuhvaća sve metode, postupke, kontrole, prikupljanje podataka i IT sustave koji podupiru procjenu kreditnog rizika, raspoređivanje izloženosti u razrede ili skupove (rejting) te kvantificiranje statusa neispunjavanja obveza i gubitaka za određenu vrstu izloženosti.

2. Ako kreditna institucija koristi višestruke sustave dodjele rejtinga, načelo razvrstavanja dužnika ili transakcije u sustav dodjele rejtinga dokumentira se i primjenjuje na način koji prikladno odražava razinu rizika.

3. Kriteriji i postupci raspoređivanja se povremeno preispituju kako bi se ustanovilo jesu li i dalje prikladni za trenutačni portfelj i vanjske uvjete.

1.1. **Struktura sustava dodjele rejtinga**

4. Ako kreditna institucija koristi izravne procjene parametara rizika, njih se može smatrati rezultatima razreda na neprekidnoj ljestvici rejtinga.

1.1.1. Izloženosti poduzećima, institucijama i središnjim državama i središnjim bankama

5. Sustav dodjeljivanja rejtinga uzima u obzir karakteristike rizičnosti dužnika i izloženosti.

6. Sustav dodjeljivanja rejtinga ima ljestvicu rejtinga dužnika koja odražava isključivo količinske karakteristike rizika dužnikovog neispunjavanja obveza. Ljestvica rejtinga mora imati najmanje 7 razreda za dužnike koji nisu u statusu neispunjavanja obveza i jedan za dužnike koji su u statusu neispunjavanja obveza.

7. „Razred dužnika" znači kategorija rizika unutar rejting ljestvice sustava dodjeljivanja rejtinga, u koju se raspoređuju dužnici na osnovu određenog i jasno definiranog skupa kriterija za raspoređivanje, iz kojih se izvode procjene vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD). Kreditna institucija obvezna je dokumentirati odnos između razreda dužnika u smislu razine rizika od neispunjavanja obveza koja se pripisuje svakom razredu i kriterija koji se primjenjuju kako bi se razlikovala navedena razina rizika neplaćanja obveza.

8. Kreditne institucije čiji su portfelji usredotočeni na određeni segment tržišta i raspon rizika neispunjavanja obveza moraju imati dovoljno razreda dužnika u navedenom rasponu kako bi izbjegli pretjeranu koncentraciju dužnika u pojedinom razredu. Značajne koncentracije dužnika unutar pojedinog razreda moraju biti pokrepljene uvjerljivim empirijskim dokazima da razred dužnika pokriva razumno usku grupu vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) te da rizik neispunjavanja obveza svih dužnika unutar tog razreda pripada unutar tog raspona.

9. Nadležna tijela priznaju upotrebu vlastitih procjena gubitka zbog neispunjavanja obveza za izračun zahtjeva za kapitalom ako sustav za dodjelu rejtinga sadrži određenu ljestvicu izloženosti koja isključivo odražava karakteristike povezane s gubitkom zbog neispunjavanja obveza (LGD).

10. „Razred izloženosti” znači kategorija rizika u okviru ljestvice sustava dodjeljivanja rejtinga u koju se izloženosti raspoređuju na osnovi određenih i jasnih kriterija dodjeljivanja rejtinga iz kojih se izvode vlastite procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD). Određivanje razreda uključuje opis kako se izloženosti raspoređuju u pojedini razred i kriterija koji se koriste za razlikovanje razine rizika između pojedinih razreda.

11. Značajne koncentracije u okviru pojedinog razreda izloženosti moraju biti potkrijepljene uvjerljivim empirijskim dokazima da razred izloženosti pokriva razumno usku grupu gubitaka zbog neispunjavanja obveza (LGD) te da rizik povezan sa svim izloženostima u tom razreda pripada u spomenuti raspon.

12. Kreditne institucije koje koriste metode iz dijela 1. točke 6. za pripisivanje pondera rizika izloženostima koje proizlaze iz specijaliziranog kreditiranja izuzete su iz obveze da imaju ljestvicu rejtinga dužnika koja odražava isključivo karakteristike povezane s rizikom neispunjavanja obveza od strane dužnika vezano uz spomenute izloženosti. Iznimno od točke 6. spomenute institucije obvezne su za te izloženosti imati najmanje 4 razreda za dužnike koji nisu u statusu neispunjavanja obveza i jedan razred za dužnike u statusu neispunjavanja obveza.

1.1.2. Izloženosti prema stanovništvu

13. Sustavi dodjele rejtinga moraju iskazivati kako rizik dužnika tako i rizik izloženosti te obuhvatiti sve relevantne karakteristike dužnika i izloženosti.

14. Razina diferencijacije rizika mora osigurati da broj izloženosti u danom razredu ili skupini bude dostatan kako bi omogućio smislenu kvantifikaciju i validaciju karakteristika gubitka na razini spomenutog razreda ili skupine. Izloženosti i dužnici se raspoređuju u razrede ili skupine tako da se izbjegnu pretjerane koncentracije.

15. Kreditne institucije moraju dokazati da raspoređivanje izloženosti u razrede ili skupine osigurava smisleno razlikovanje rizika, omogućuje raspoređivanje dovoljno homogenih izloženosti u skupine te omogućuje točnu i dosljednu procjenu karakteristika gubitka na razini razreda ili skupine. Za otkupljena potraživanja raspoređivanje u skupine odražava prodavateljeve preuzete prakse i heterogenost njihovih klijenata.

16. Pri raspoređivanju izloženosti u razrede ili skupine kreditne institucije poštuju sljedeće čimbenike rizika:

(a) karakteristike rizika dužnika;

(b) karakteristike rizika izloženosti, uključujući proizvod ili vrstu kolaterala ili oboje. Kreditne institucije se izričito bave slučajevima gdje je više izloženosti pokriveno istim kolateralom; i

(c) neurednost u izvršavanju obveza, osim ako kreditna institucija dokaže nadležnom tijelu da neurednost u izvršavanju obveza nije značajan čimbenik rizika izloženosti.

1.2. **Raspoređivanje u razrede ili skupine**

17. Kreditna institucija uspostavlja posebne definicije, procese i kriterije za raspoređivanje izloženosti u razrede ili skupine sustava dodjele rejtinga.

(a) Definicije i kriteriji koji se odnose na razrede i skupine moraju biti dostatno detaljni kako bi omogućili osobama koje su nadležne za dodjeljivanje rejtinga dosljedno raspoređivanje dužnika ili izloženosti sa sličnim rizikom u isti razred ili skupinu. Raspoređivanje mora biti dosljedno kod različitih poslovnih linija, odjela te zemljopisnih lokacija;

(b) dokumentacija o postupku dodjeljivanja rejtinga omogućuje trećim osobama razumijevanje raspoređivanja izloženosti u razrede ili skupine, ponavljanje raspoređivanja u razrede ili skupine te vrednovanje prikladnosti raspoređivanja u razrede ili skupine; i

(c) kriteriji moraju biti u skladu s internim standardima kreditiranja kreditne institucije i njezinim politikama za postupanje s problematičnim dužnicima i izloženostima.

18. Kreditna institucija pri raspoređivanju dužnika i izloženosti u razrede ili skupine uzima u obzir sve relevantne informacije. Informacije moraju biti recentne te omogućavati kreditnoj instituciji predviđanje budućeg kretanja izloženosti. Što manje informacija ima na raspolaganju kreditna institucija, to je konzervativnije njezino raspoređivanje izloženosti u razrede ili skupine dužnika i izloženosti. Ako kreditna institucija koristi vanjski rejting kao glavni čimbenik pri određivanju internog rejtinga, ona mora osigurati i uzimanje u obzir drugih relevantnih informacija.

1.3. **Raspoređivanje izloženosti**

1.3.1. Izloženosti prema poduzećima, institucijama i središnjim bankama

19. Svaki dužnik raspoređuje se u razred dužnika u sklopu postupka odobravanja kredita.

20. Za one kreditne institucije kojima je dopušteno koristiti vlastite procjene gubitaka zbog neispunjavanja obveza (LGD) i/ili konverzijskih faktora, u sklopu procesa odobravanja kredita svaka izloženost raspoređuje se u razred izloženosti.

21. Kreditne institucije koje koriste metode iz dijela 1. točke 6. za dodjeljivanje pondera rizika izloženostima na osnovi specijaliziranog kreditiranja raspoređuju svaku od tih izloženosti u pojedini razred sukladno točki 12.

22. Svakom pravnom subjektu prema kojem je izložena kreditna institucija rejting se dodjeljuje zasebno. Kreditna institucija mora svom nadležnom tijelu dokazati da ima prihvatljive politike u vezi s tretmanom tih pojedinih stranaka dužnika i skupina povezanih osoba.

23. Odvojene izloženosti prema istom dužniku se raspoređuju u isti razred dužnika, neovisno o mogućim drugim razlikama u naravi svake pojedinačne transakcije. Slučajevi kad se odvojene izloženosti prema istom dužniku iznimno mogu rasporediti u nekoliko razreda su:

(a) državni prijenosni rizik, koji ovisi od tome jesu li izloženosti nominirane u domaćoj ili stranoj valuti;

(b) ako se tretman garancija vezanih uz izloženost može odraziti u prilagođenom raspoređivanju u razred dužnika;

(c) ako zaštita potrošača, bankarska tajna ili drugi propisi zabranjuju razmjenu podataka.

1.3.2. Izloženosti prema stanovništvu

24. Svaka izloženost se raspoređuje u razred ili skupinu u okviru procesa odobravanja kredita.

1.3.3. Korekcija dodijeljenog rejtinga

25. Pri raspoređivanju u kreditne razrede ili skupine kreditne institucije obvezne su evidentirati situacije u kojima ljudska odluka može imati primat nad ulaznim ili izlaznim podacima u postupku raspoređivanja te osobe ovlaštene za odobravanje tih korekcija. Kreditne institucije obvezne su dokumentirati te korekcije i odgovorne osobe. One analiziraju naplatu izloženosti kod rejtinga u vezi s kojim je došlo do korekcije od strane određene osobe, koja je nadležna za cjelokupno osoblje.

1.4. **Dosljednost postupka raspoređivanja**

1.4.1. Izloženosti prema poduzećima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama

26. Raspoređivanja i redovita preispitivanja raspoređivanja obavlja ili odobrava neovisna osoba koje nema neposrednih koristi od odluka ili odobravanja kredita.

27. Kreditne institucije obvezne su ažurirati raspoređivanja najmanje jednom godišnje. Visoko rizični dužnici i problematične izloženosti preispituju se češće. Kreditne institucije obavljaju novo raspoređivanje ako dobiju osobito važne podatke o dužniku ili izloženosti.

28. Kreditna institucija uspostavlja učinkovit postupak za dobivanje i ažuriranje relevantnih podataka o značajkama dužnika koje utječu na vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) i karakteristike transakcija koje utječu na gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD) i/ili konverzijske faktore.

1.4.2. Izloženosti prema stanovništvu

29. Kreditna institucija najmanje jednom godišnje ažurira raspoređivanje dužnika i izloženosti ili preispituje značajke gubitka i neurednost plaćanja svake određene skupine rizika, kako je primjereno. Kreditna institucija također barem jednom godišnje preispituje status pojedinih izloženosti u sklopu reprezentativnog uzorka za svaku skupinu kao sredstvo osiguranja da se izloženosti nastave raspoređivati u pravilne skupine.

1.5. **Upotreba modela**

30. Ako kreditna institucija upotrebljava statističke modele i druge mehaničke modele za raspoređivanje izloženosti u razrede ili skupine dužnika ili izloženosti:

(a) ona mora dokazati svojem nadležnom tijelu da model ima dobru moć predviđanja te da kapitalni zahtjevi nisu iskrivljeni radi njegove upotrebe. Ulazne varijable predstavljaju razumnu i učinkovitu osnovu za predviđanja. Model u najvećoj mogućoj mjeri mora biti nepristran;

(b) ona uspostavlja proces za pregledavanje ulaznih podataka u model, koje uključuje procjenu točnosti, cjelovitosti i primjerenosti podataka;

(c) ona dokazuje da su podaci koji su korišteni za sastavljanje modela reprezentativni za skupinu stvarnih dužnika i izloženosti kreditne instituciju;

(d) ona uspostavlja redoviti ciklus validacije modela koji uključuje praćenje djelovanja i stabilnosti modela, preispitivanje specifikacija modela te testiranje rezultata dobivenih putem modela u vezi sa stvarnim podacima; i

(e) ona dopunjava statistički model odlukama fizičkih osoba i nadzorom koji obavljaju fizičke osobe i na taj način preispituje raspoređivanja obavljena na temelju modela te osigurava pravilnu upotrebu modela. Cilj postupaka preispitivanja usmjeren je na pronalaženje i ograničavanje grešaka vezanih uz manjkavosti modela. Odluke fizičkih osoba moraju uzeti u obzir sve relevantne podatke koje nije obuhvatio model. Kreditna institucija mora dokumentirati na koji način su međusobno povezane odluke fizičkih osoba i rezultati modela.

1.6. **Dokumentiranje sustava dodjele rejtinga**

31. Kreditne institucije dokumentiraju detalje vezane uz sastavljanje i djelovanje svojih sustava dodjeljivanja rejtinga. Dokumentacija dokazuje poštivanje minimalnih zahtjeva u tom dijelu te se odnosi na pitanja kao što su raspoređivanje portfelja, kriteriji za dodjelu rejtinga, odgovornost stranaka koje dodjeljuju rejting dužnicima i izloženostima, učestalost preispitivanja raspoređivanja i nadzor rukovodstva nad postupkom dodjele rejtinga.

32. Kreditna institucija dokumentira razloge za izbor kreditnih rejtinga i analizu na temelju kojeg je proveden. Kreditna institucija dokumentira sve veće promjene u procesu dodjeljivanja rejtinga za rizik te spomenuta dokumentacija pomaže utvrđivanje promjena koje su izvršene u postupku dodjele rejtinga za rizik nakon posljednjeg preispitivanja koji su obavila nadležna tijela. Dokumentira se također i organizacija postupka dodjeljivanja rejtinga, uključujući i postupak raspoređivanja te strukturu unutarnjih kontrola.

33. Kreditne institucije dokumentiraju posebne definicije statusa neispunjavanja obveza i gubitka koje se interno koriste te dokazuju poštivanje definicija određenih ovom Direktivom.

34. Ako kreditna institucija upotrebljava statističke modele u procesu dodjeljivanja rejtinga, ona je obvezna dokumentirati njihovu metodologiju. Ti materijali:

(a) sadrže detaljan opis teorije, pretpostavaka i/ili matematičke i empirijske osnove za dodjeljivanje procjena razredima, pojedinim dužnicima, izloženostima ili skupinama, te izvore podataka korištene za procjenu modela;

(b) određuju strog statistički proces (uključujući i test djelovanja statističkog modela izvan uzorka i izvan vremena na/u kojem je bio generiran razvojni uzorak) za vrednovanje modela; i

(c) navode sve okolnosti u kojima spomenuti model ne djeluje učinkovito.

35. Uporaba modela dobivenog od domaćeg prodavatelja koji posjeduje autorska prava na tehnologiju nije opravdanje za izuzeće od obveze dokumentiranja ili bilo kojeg drugog zahtjeva u vezi sa sustavom dodjeljivanja rejtinga. Kreditna institucija ima obvezu zadovoljiti zahtjeve nadzornih tijela.

1.7. **Održavanje podataka**

36. Kreditne institucije prikupljaju i pohranjuju podatke o svojim internim rejtinzima sukladno odredbama članaka od 145. do 149.

1.7.1. Izloženosti prema poduzećima, institucijama te središnjim državama i središnjim bankama

37. Kreditne institucije prikupljaju i pohranjuju:

(a) potpune podatke o prošlim rejtinzima dužnika i priznatih garanata;

(b) datume dodjele rejtinga;

(c) ključne podatke i metodologije korištene za izvođenje rejtinga;

(d) podatke o osobama koje su odgovorne za dodjelu rejtinga;

(e) identitet dužnika i izloženosti koji se nalaze u statusu neispunjavanja obveza;

(f) datum i okolnosti spomenutog neispunjavanja obveza; i

(g) podatke o vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) i realiziranih stopa neispunjavanja obveza vezano uz razrede i kretanje između razreda kojima su dodijeljeni određeni rejtinzi;

Kreditne institucije, koje ne upotrebljavaju vlastite procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) i/ili konverzijskih faktora, prikupljaju i pohranjuju podatke o ostvarenim gubitcima zbog neispunjavanja obveza (LGD) i vrijednosti navedenih u dijelu 2. točki 8. te ostvarenih konverzijskih faktora s vrijednostima navedenim u dijelu 3. točki 9.

38. Kreditne institucije koje upotrebljavaju vlastite procjene gubitaka zbog neispunjavanja obveza (LGD) i/ili konverzijskih faktora, prikupljaju i pohranjuju:

(a) cjelovite podatke o prošlim ocjenama proizvoda te procjenama gubitaka zbog neispunjavanja obveza (LGD) i konverzijskih faktora povezanih sa svakom ljestvicom rejtinga;

(b) datume kad su dodijeljeni rejtinzi te obavljene procjene;

(c) ključne podatke i metodologije korištene za izvođenje rejtinga proizvoda i procjenu gubitaka zbog neispunjavanja obveza te konverzijskih faktora;

(d) podatke o osobi koja je dodijelila rejting proizvodu te osobu koja je obavila procjenu gubitaka zbog neispunjavanja obveza i konverzijskih faktora;

(e) podatke o procijenjenim i ostvarenim gubitcima zbog neispunjavanja obveza te konverzijskim faktorima povezanima sa svakom izloženošću kod koje je došlo do neispunjavanja obveza;

(f) podatke o gubitcima zbog neispunjavanja obveza (LGD) prije vrednovanja učinka garancije/ili kreditne izvedenice vezane uz pojedinu izloženosti i nakon nje za one kreditne institucije koje iskazuju učinke smanjenja kreditnog rizika na osnovi garancija i kreditnih izvedenica putem gubitaka zbog neispunjavanja obveza (LGD); i

(g) podatke o sastavnim dijelovima gubitaka za svako izloženost u statusu neispunjavanja obveza.

1.7.2. Izloženosti prema stanovništvu

39. Kreditne institucije prikupljaju i pohranjuju:

(a) podatke korištene u procesu raspoređivanja izloženosti u razrede ili skupine;

(b) podatke o procijenjenim vjerojatnostima neispunjavanja obveza (PD) i gubicima zbog neispunjavanja obveza (LGD) te konverzijskim faktorima povezanima s razredima ili skupinama izloženosti;

(c) identitet dužnika i izloženosti koji se nalaze u statusu neispunjavanja obveza;

(d) za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza, podatke o razredima ili skupinama u koje je bila raspoređena izloženost prije nastupanja statusa neispunjavanja obveza te stvarni gubici zbog neispunjavanja obveza i konverzijski faktori; i

(e) podatke o stopama gubitka za kvalificirajuće revolving izloženosti prema stanovništvu.

1.8. **Testiranja otpornosti na stres koja se upotrebljava pri procjeni adekvatnosti kapitala**

40. Kreditna institucija uspostavlja kvalitetne procese testiranja otpornosti na stres za procjenu adekvatnosti kapitala. Testiranje otpornosti na stres uključuje određivanje mogućih događaja ili budućih promjena ekonomskih uvjeta koje bi mogle imati nepovoljan utjecaj na kreditne izloženosti kreditne institucije te procjenu sposobnosti kreditne institucije da izdrži takve promjene.

41. Kreditna institucija redovito obavlja testiranje otpornosti na stres za kreditni rizik kako bi procijenila učinke određenih okolnosti na svoje ukupne kapitalne zahtjeve za kreditni rizik. Test koji odabire kreditna institucija je predmet supervizijskog nadzora. Test koji se koristi mora biti smislen i razmjerno konzervativan te uzimati u obzir mogući učinak barem scenarija blage recesije. Kreditna institucija procjenjuje kretanja između pojedinih rejtinga u slučaju scenarija iz testiranja otpornosti na stres. Portfelji koji se testiraju na otpornost na stres sadrže veliku većinu ukupne izloženosti kreditne institucije.

42. Kreditne institucije koje upotrebljavaju postupak određen u dijelu 1. točki 4. smatraju kao dio njihovog okvira za testiranje otpornosti na stres utjecaj pogoršanja kreditne kvalitete pružatelja zaštite, a posebno ako pružatelji osiguranja prestanu ispunjavati kriterij prihvatljivosti.

2. KVANTIFICIRANJE RIZIKA

43. Kreditne institucije pri određivanju parametara rizika koji se povezuju s razredima ili skupinama rejtinga, kreditne institucije primjenjuju niže navedene zahtjeve.

2.1. **Definicija statusa neispunjavanja obveza**

44. Smatra se da je nastupio „status neispunjavanja obveza” u vezi s određenim dužnikom ako su ispunjeni jedan od ili oba sljedeća uvjeta.

(a) kreditna institucija smatra da postoji mala vjerojatnost da će dužnik u cijelosti podmiriti svoje kreditne obveze prema kreditnoj instituciji, njezinom matičnom društvu ili bilo kojoj od njezinih društava kćeri, bez da kreditna institucija za plaćanje upotrebi mjere kao što je aktiviranje osiguranja (ako postoji);

(b) dužnik više od 90 dana kasni s plaćanjem značajnih kreditnih obveza prema kreditnoj instituciji, matičnom društvu ili bilo kojem od njezinih društava kćeri.

Kod dopuštenog prekoračenja dani kašnjenja započinju u trenutku kad dužnik prekorači dopušteni limit prekoračenja, ako je njegov dopušteni limit prekoračenja manji od iznosa tekućih obveza ili je iskoristio kredit bez dopuštenja pri čemu je iznos tog prekoračenja značajan.

„Dopušteni limit prekoračenja" znači limit prekoračenja o kojem je dužnik obaviješten.

Dani zakašnjenja kod kreditnih kartica počinju se brojati od dana dospijeća minimalnog iznosa koji je potrebno platiti.

U slučaju izloženosti prema stanovništvu i javnim državnim tijelima (PSE) nadležna tijela određuju broj dana zakašnjenja kako je određeno u točki 48.

U slučaju izloženosti prema poduzećima nadležna tijela mogu odrediti broj dana zakašnjenja, kako je određeno u članku 154. stavku 7.

U slučaju izloženosti stanovništvu kreditne institucije mogu primjenjivati definiciju statusa neispunjavanja obveze na razini izloženosti.

U svakom slučaju dospjela izloženost mora biti iznad granične vrijednosti koju je odredilo nadležno tijelo te koja odražava prihvatljivu razinu rizika.

45. Elementi koje treba smatrati pokazateljima vjerojatnosti da neće doći do plaćanja uključuju:

(a) kreditna institucija raspoređuje kreditnu obvezu kao neplaćenu nedospjelu obvezu;

(b) kreditna institucija obavlja ispravak vrijednosti kao rezultat značajnog opadanja kreditne kvalitete nakon što je kreditna institucija preuzela izloženost;

(c) kreditna institucija proda kreditnu obvezu i pri tome trpi značajan ekonomski gubitak povezano s kreditom;

(d) kreditna institucija odobri restrukturiranje problematične kreditne obveze, kad je vjerojatno da će to rezultirati smanjenom financijskom obvezom dužnika ili odgodom plaćanja glavnice, kamata ili (gdje je relevantno) naknada. To u slučaju izloženosti po vlasničkim ulaganjima, koja su procijenjena na temelju PD/LGD pristupa, uključuje restrukturiranje samog problematičnog vlasničkog papira;

(e) kreditna institucija daje prijedlog za stečajni postupak dužnika ili sličan prijedlog u vezi s dužnikovom kreditnom obvezom prema kreditnoj instituciji, njezinom matičnom društvu ili bilo kojem od njezinih društava kćeri;

(f) dužnik ili treća osoba uvode stečajni postupak ili sličan postupak koji može dovesti do smanjenja ili odgađanja plaćanja kreditne obveze prema kreditnoj instituciji, njezinom matičnom društvu ili bilo kojem od njezinih društava kćeri.

46. Kreditne institucije koje upotrebljavaju vanjske podatke koji nisu sami po sebi sukladni s definicijom statusa neispunjavanja obveza obavezne su dokazati nadležnim tijelima da su obavljene prikladne prilagodbe da bi se ostvarila približna istovjetnost u definiranju statusa neispunjavanja obveza.

47. Ako kreditna institucija smatra da je izloženost za koju je prethodno nastupio status neispunjavanja obveza takva da više ne vrijedi niti jedan događaj pokretač koje ukazuje na nastupanje statusa neispunjavanja, kreditna institucija procjenjuje dužnika ili izloženost kao izloženost koja nije u statusu neispunjavanja obveze. Ako naknadno nastupe događaji sukladno definiciji neispunjavanja obveza, smatra se da je nastupio novi status neispunjavanja obveza.

48. Za izloženosti prema stanovništvu i javnim državnim tijelima (PSE) nadležna tijela svake države članice određuju točan broj dana kašnjenja koje moraju poštivati sve kreditne institucije u mjestu nadležnosti sukladno definiciji statusa neispunjavanja obveza iz točke 44. za izloženosti prema drugim ugovornim strankama koje se nalaze u tim državama članicama. Utvrđeni broj iznosi između 90 i 180 dana te se može razlikovati za različite proizvode. Za izloženosti prema spomenutim drugim ugovornim strankama koje se nalaze na područjima drugih država članica nadležna tijela određuju broj dana zakašnjenja koji ne smije biti viši od broja dana koji su odredila nadležna tijela dotične države članice.

2.2. **Ukupni zahtjevi za procjenu**

49. Vlastite procjene kreditne institucije parametara rizika PD, LGD, konverzijskih faktora i EL uključuju sve relevantne podatke, informacije i metode. Procjene su izvedene uz primjenu prošlih iskustava i empirijskih dokaza te se ne temelje isključivo na prosuđivanju. Procjene su utemeljene i intuitivne te su zasnovane na značajnim nositeljima parametara rizika. Što manje podataka ima kreditna institucija to je konzervativnija pri procjeni.

50. Kreditna institucija mora biti sposobna provesti podjelu svojih gubitaka s aspekta učestalosti neispunjavanja obveza, gubitka zbog neispunjavanja obveza, konverzijskog faktora ili gubitka ako se koriste procjene očekivanoga gubitka na čimbenike koje smatra nositeljima određenih parametara rizika. Kreditna institucija mora dokazati da su njezine procjene reprezentativne za dugoročna iskustva.

51. Poštuju se sve promjene kreditne prakse ili procesa za naplatu potraživanja tijekom promatranih razdoblja iz točaka 66., 71., 82., 86., 93. i 95. Procjene kreditne institucije uzimaju u obzir tehnički napredak i nove podatke te druge informacije koje postanu dostupne. Kreditne institucije preispituju svoje procjene kad se pojave nove informacije odnosno najmanje jednom godišnje.

52. Populacija izloženosti koju predstavljaju podaci korišteni za procjenjivanje, kreditni standardi koji su se koristili kad su podaci prikupljeni i druge relevantne značajke moraju biti usporedive s onima koje imaju izloženosti i standardi kreditne institucije. Kreditna institucija također mora dokazati da su ekonomski i tržišni uvjeti u kojima su nastali podaci relevantni za sadašnje i predvidljive uvjete. Broj izloženosti u uzorku i razdoblje koje pokrivaju podaci koji se koriste za kvantifikaciju mora biti dostatan da bi kreditna institucija bila sigurna u točnost i nepokolebljivost svojih procjena.

53. Za otkupljena potraživanja procjene odražavaju sve relevantne informacije koje su dostupne kreditnoj instituciji koja kupuje potraživanja, a odnose se na kvalitetu odnosnih potraživanja, uključujući i podatke za slične skupove izloženosti koje pruža prodavatelj, kreditna institucija koja kupi potraživanja ili vanjski izvori. Kreditna institucija koja kupi potraživanja mora ponovo vrednovati sve podatke koje je dobila od prodavatelja.

54. Kreditna institucija svojim procjenama dodaje određenu mjeru konzervativnosti koja je razmjerna očekivanom opsegu grešaka u procjeni. Ako metodologije i podaci nisu u potpunosti zadovoljavajući te je očekivani opseg grešaka veći, veći je i stupanj konzervativnosti.

55. Ako kreditne institucije koriste različite procjene za izračun pondera rizika i za interne potrebe, moraju to dokumentirati te se njihova utemeljenost mora dokazati nadležnim tijelima.

56. Ako kreditne institucije mogu dokazati svojim nadležnim tijelima da su za podatke koji su bili prikupljeni prije datuma primjene ove Direktive obavljene potrebne prilagodbe kako bi se postigla općenita istovjetnost s definicijama statusa neispunjavanja obveza ili gubitka, nadležna tijela mogu dopustiti kreditnim institucijama određeni stupanj fleksibilnosti pri upotrebi zahtijevanih standarda u vezi s podacima.

57. Ako kreditna institucije koristi podatke koji su prikupljeni preko više kreditnih institucija ona mora dokazati:

(a) da su sustavi dodjeljivanja rejtinga i drugi kriteriji kreditne institucije slični njezinim vlastitim;

(b) skup je reprezentativan za portfelj za koji se koriste skupni podaci; i

(c) kreditna institucija dosljedno upotrebljava skupne podatke tijekom vremena za svoje procjene.

58. Ako kreditna institucija upotrebljava podatke koji su sakupljeni preko više kreditnih institucija ona je odgovorna za dosljednost svog sustava dodjele rejtinga. Kreditna institucija mora dokazati nadležnom tijelu da raspolaže dostatnim vlastitim znanjem o svojim sustavima dodjeljivanja rejtinga, uključujući i učinkoviti nadzor i reviziju procesa dodjele rejtinga.

2.2.1. Zahtjevi specifični za procjenu vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD)

Izloženosti prema poduzećima, institucijama središnjim državama i središnjim bankama

59. Kreditne institucije procjenjuju vjerojatnost izvršavanja obveza (PD) za svaki razred dužnika na osnovi dugoročnih prosjeka jednogodišnjih stopa neispunjavanja obveza.

60. Kreditne institucije mogu za potraživanja otkupljena od poduzeća procjenjivati očekivani gubitak (EL) za svaki razred dužnika na temelju dugoročnih prosjeka jednogodišnjih ostvarenih stopa neispunjavanja obveza.

61. Ako kreditna institucija izvodi dugoročne prosječne procjene vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) i gubitaka zbog neispunjavanja obveza (LGD) za potraživanja otkupljena od poduzeća od procjena očekivanoga gubitka i prikladne vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) i gubitaka zbog neispunjavanja obveza (LGD), proces za procjenu ukupnih gubitaka mora udovoljavati ukupnim standardima za procjenu vjerojatnosti neispunjavanja obveza i gubitka zbog neispunjavanja obveza iz tog dijela, rezultat mora biti dosljedan s konceptom gubitka zbog neispunjavanja obveza iz točke 73.

62. Kreditne institucije upotrebljavaju tehnike procjene vjerojatnosti neispunjavanja obveza samo s pratećom analizom. One priznaju važnost prosudbe pri kombiniranju rezultata različitih tehnika i obavljanju ispravaka radi ograničenja tehnika i informacija.

63. Ako kreditna institucija koristi podatke o internim iskustvima s neispunjavanjem obveza za procjenu vjerojatnosti neispunjavanja obveza, u svojoj analizi ona mora dokazati da procjene ispunjavaju preuzete standarde i pojašnjavaju moguće razlike koje možda postoje između sustava dodjeljivanja rejtinga koji je generirao te podatke i trenutnim sustavom dodjeljivanja rejtinga. Ako se preuzeti standardi ili sustavi dodjeljivanja rejtinga promjene kreditna institucija dodaje veći stupanj konzervativnosti svojoj procjeni vjerojatnosti neispunjavanja obveza.

64. Ako kreditne institucije povezuju ili raspoređuju svoje interne razrede u ljestvicu koju koristi vanjska institucija za kreditnu procjenu (VIKP) ili slične organizacije te zatim dodjeljuju svojim razredima stupnjeve neispunjavanja obveze preuzete prema razredima vanjske organizacije raspoređivanje se temelji na usporedbi internih i vanjskih kriterija dodjele rejtinga svakog zajedničkog dužnika. Potrebno je izbjegavati pristranosti i nedosljednosti u postupku raspoređivanja ili osnovnim podacima. Kriteriji vanjske organizacije koji su osnova za korištene podatke za kvantifikaciju usmjerena su samo na rizik neispunjavanja obveza i ne odražavaju karakteristike transakcije. Analiza kreditne institucije uključuje usporedbu korištenih definicija, sukladno zahtjevima u točkama od 44. do 48. Kreditna institucija dokumentira osnovu za raspoređivanje.

65. Ako kreditna institucija koristi statističke modele za predviđanje neispunjavanja obveze, dopušteno joj je procjenjivati vjerojatnost neispunjavanja obveza kao jednostavni prosjek procjena vjerojatnosti neispunjavanja obveza za pojedinačne dužnike u danom razredu. Kreditna institucija pri uporabi modela za određivanje vjerojatnosti neispunjavanja obveza za ovu namjenu mora poštivati standarde iz točke 30.

66. Neovisno o tome koristi li kreditna institucija za procjenu vjerojatnosti neispunjavanja obveza eksterne, interne ili skupne podatke ili kombinaciju svih triju, razdoblje korištenog prethodnog promatranje mora biti barem pet godina za barem jedan od izvora podataka. Ako dostupno razdoblje podataka obuhvaća dulje razdoblje za bilo koji izvor, a ti su podaci primjereni, koristi se duže razdoblje. Spomenuta točka se također primjenjuje na PD/LGD pristup na vlasničke papire. Države članice mogu dopustiti kreditnim institucijama kojima nije dopušteno koristiti vlastite procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) ili konverzijskih faktora da u provedbi IRB pristupa koriste relevantne podatke koji obuhvaćaju razdoblje od dvije godine. Razdoblje koje treba obuhvatiti produljuje se za jednu godinu sve dok relevantni podaci ne pokriju razdoblje od pet godina.

Izloženosti prema stanovništvu

67. Kreditne institucije procjenjuju vjerojatnost neispunjavanja obveza za razred ili skupinu dužnika na osnovi dugoročnih prosjeka jednogodišnjih stopa neispunjavanja obveza.

68. Iznimno od točke 67. procjene vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) mogu se također izvesti iz ostvarenih gubitaka i odgovarajućih procjena gubitka zbog neispunjavanja obveza.

69. Kreditne institucije smatraju interne podatke za raspoređivanje izloženosti u razrede ili skupine kao primarni izvor podataka za procjenjivanje značajki gubitka. Kreditne institucije mogu koristiti vanjske podatke (uključujući skupne podatke) ili statističke modele za kvantifikaciju, ako je moguće dokazati snažnu povezanost između:

(a) procesa kreditne institucije za raspoređivanje izloženosti u razrede ili skupine te procesa koje koristi eksterni izvor podataka; i

(b) internog profila rizičnosti kreditne institucije i sastava eksternih podataka.

Za otkupljena potraživanja prema stanovništvu, kreditna institucija može koristiti eksterne i interne referentne podatke. Za usporedbu kreditne institucije koriste sve relevantne izvore podataka.

70. Ako kreditna institucija izvodi dugoročne prosječne procjene vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) i gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) za izloženosti stanovništvu iz procjena ukupnih gubitaka i odgovarajuće procjene vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) i gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD), proces za procjenu ukupnih gubitaka mora poštivati ukupne standarde za procjenu vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) i gubitaka zbog neispunjavanja obveza (LGD) iz ovog dijela te rezultat mora biti sukladan s pojmom gubitka zbog neispunjavanja obveza definiranom iz točke 73.

71. Neovisno o tome koristi li kreditna institucija eksterne, interne ili skupne izvore podataka ili kombinaciju svih triju, za procjenu značajki gubitka razdoblje korištenog prethodnog opažanja mora biti barem pet godina za barem jedan izvor podataka. Ako za bilo koji izvor dostupno opažanje obuhvaća duže razdoblje te su ti podaci primjereni, koristi se spomenuto duže razdoblje. Kreditna institucija ne mora pridavati jednaki značaj povijesnim podacima ako može dokazati nadležnom tijelu da noviji podaci bolje predviđaju stope gubitka. Države članice mogu dopustiti kreditnim institucijama da pri provođenju IRB pristupa imaju podatke koji obuhvaćaju razdoblje od dvije godine. Razdoblje koje treba obuhvatiti produljuje se za jednu godinu sve dok relevantni podaci ne pokriju razdoblje od pet godina.

72. Kreditne institucije obvezne su uočiti i analizirati očekivane promjene parametara rizika tijekom trajanja kreditne izloženosti (sezonske učinke).

2.2.2. Zahtjevi specifični za vlastite procjene gubitka zbog neispunjavanja obveze (LGD)

73. Kreditne institucije procjenjuju LGD za razrede ili skupine izloženosti na temelju prosjeka ostvarenih gubitaka zbog neispunjavanja obveza za razred ili skupinu izloženosti koristeći sve uočene slučajeve neispunjavanja obveza u izvorima podataka (prosjek ponderiran slučajevima neispunjavanja obveza).

74. Kreditne institucije koriste procjene gubitka zbog neispunjavanja obveze (LGD) koje su primjerene za razdoblje gospodarske recesije ako su one konzervativnije od dugoročnog prosjeka. Ako se očekuje da će sustav raspoređivanja rejtinga konstantno dostavljati ostvarene gubitke zbog neispunjavanja obveza na razini razreda ili skupine, kreditne institucije moraju izvršiti ispravke svojih procjena parametara rizika prema razredu ili skupini kako bi ograničile utjecaj gospodarske recesije na kapital.

75. Kreditna institucija uzima u obzir opseg međusobne ovisnosti između rizika dužnika i rizika kolaterala ili pružatelja kolaterala. Slučajevi kod kojih postoji visoki stupanj međusobne ovisnosti tretiraju se na konzervativan način.

76. Valutne neusklađenosti između odnosne obveze i kolaterala se tretiraju konzervativno pri procjeni gubitka zbog neispunjavanja obveze (LGD) kreditne institucije.

77. Ako procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) uzimaju u obzir postojanje kolaterala, one se ne smiju temeljiti isključivo na procijenjenoj tržišnoj vrijednosti kolaterala. Procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) moraju uzimati u obzir učinak potencijalne nesposobnosti kreditnih institucija da brzo uspostave kontrolu nad primljenim osiguranjem te ga unovče.

78. Ako procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) uzimaju u obzir postojanje kolaterala, kreditne institucije moraju uspostaviti interne zahtjeve za upravljanje kolateralom, pravnu sigurnost i upravljanje rizikom koji su u skladu sa zahtjevima iz Priloga VIII. dijela 2.

79. Ako kreditna institucija prizna kolateral pri određivanju vrijednosti izloženosti za kreditni rizik druge ugovorne stranke sukladno dijelu 5. ili 6. Priloga III., mogući iznos za koji se očekuje da će biti naplaćen iz tog osiguranja ne uzima se u obzir pri procjeni gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD).

80. U posebnim slučajevima za izloženosti koje su već u statusu neispunjavanja obveza, kreditna institucija temelji ukupni iznos svojih najboljih procjena očekivanoga gubitka za svaku izloženost vezano uz gospodarsko okruženje i status izloženosti te mogućnosti dodatnih neočekivanih gubitaka u razdoblju naplate.

81. Ako su neplaćene zakašnjele naknade kapitalizirane u računu dobiti i gubitka kreditne institucije, one se dodaju mjeri izloženosti i gubitka kreditne institucije.

Izloženosti prema poduzećima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama

82. Procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza temelje se na podacima koji pokrivanju najmanje pet godina, tako da se svakoj godini nakon uvođenja IRB pristupa doda još jedna godina dok se ne dostigne minimum od sedam godina za barem jedan izvor podataka. Ako dostupno razdoblje pokriva duže razdoblje opažanja za neki od izvor te su podaci relevantni, upotrebljava se duže razdoblje.

Izloženosti prema stanovništvu

83. Iznimno od stavka 73., procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) mogu biti izvedene iz ostvarenih gubitaka i prikladnih procjena vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD).

84. Iznimno od stavka 89. kreditne institucije mogu prikazati buduća povlačenja u svojim konverzijskim faktorima ili svojim procjenama gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD).

85. Za otkupljena potraživanja od stanovništva kreditne institucije mogu koristiti eksterne i interne referentne podatke za procjenu gubitka zbog neispunjavanja obveza.

86. Procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) temelje se na podacima koji obuhvaćaju najmanje pet godina. Iznimno od točke 73. kreditna institucija ne mora pridavati jednaki značaj povijesnim podacima ako može dokazati nadležnom tijelu da noviji podaci bolje predviđaju stope gubitka. Države članice mogu dopustiti kreditnim institucijama da pri provođenju IRB pristupa imaju podatke koji obuhvaćaju razdoblje od dvije godine. Razdoblje koje treba obuhvatiti produljuje se za jednu godinu sve dok relevantni podaci ne pokriju razdoblje od pet godina.

2.2.3. Zahtjevi specifični za vlastite procjene konverzijskih faktora

87. Kreditne institucije procjenjuju konverzijske faktore za razred ili skup izloženosti na temelju prosječnih ostvarenih konverzijskih faktora za razred ili skupinu izloženosti koristeći sve uočene slučajeve neispunjavanja obveza u izvorima podataka (prosjek ponderiran slučajevima neispunjavanja obveza).

88. Kreditne institucije koriste procjene konverzijskih faktora koje su primjerene za razdoblje gospodarske recesije ako su one konzervativnije od dugoročnog prosjeka. Ako se očekuje da će sustav raspoređivanja rejtinga konstantno dostavljati ostvarene konverzijske faktore na razini razreda ili skupine, kreditne institucije moraju izvršiti ispravke svojih procjena parametara rizika za razred ili skupinu kako bi ograničile utjecaj gospodarske recesije na kapital.

89. Procjene konverziskih faktora kreditnih institucija odražavaju mogućnost dodatnih povlačenja od strane dužnika do i nakon trenutka aktivacije statusa neispunjavanja obveza.

Procjena konverzijskog faktora konzervativnija je ako se može očekivati snažna pozitivna korelacija između učestalosti neispunjavanja obveza i visine konverzijskog faktora.

90. Pri izradi procjene konverzijskih faktora kreditne institucije uzimaju u obzir svoje specifične politike i strategije, usvojene u vezi s nadziranjem računa i obradom plaćanja. Kreditne institucije također uzimaju u obzir svoju sposobnost i spremnost sprečavanja budućih povlačenja u okolnostima koje još ne predstavljaju neispunjavanje obveza kao što je kršenje odredbi ili ostale slučajevi tehničkog neispunjavanja obveza.

91. Kreditne institucije moraju imati primjerene sustave i postupke za nadzor odobrenih sredstava, tekućeg stanja preostalih iznosa iz osnove kreditnih linija te promjena u preostalim raspoloživim izloženostima prema dužniku i razredu. Kreditna institucija mora biti sposobna nadzirati raspoloživa stanja na dnevnoj osnovi.

92. Ako kreditne institucije koriste različite procjene kreditnih faktora za izračun iznosa izloženosti ponderiranog rizikom i interne namjene, to se dokumentira te se nadležnim tijelima mora dokazati razumnost takvih procjena.

Izloženosti prema poduzećima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama

93. Procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza temelje se na podacima koji pokrivaju najmanje pet godina, tako što se svakoj godini nakon uvođenja IRB pristupa dodaje jedna godina dok se ne dostigne minimalno sedam godina za barem jedan izvor podataka. Ako dostupno razdoblje pokriva duže razdoblje opažanja za neki od izvor te su podaci relevantni, upotrebljava se duže razdoblje.

Izloženosti prema stanovništvu

94. Iznimno od točke 89. kreditne institucije prikazuju buduća povlačenja u svojim konverzijskim faktorima ili svojim procjenama gubitka zbog neispunjavanja obveze.

95. Procjene konverzijskih faktora temelje se na podacima koji pokrivaju najmanje pet godina. Iznimno od točke 87. kreditna institucija ne treba pripisivati jednaki značaj povijesnim podacima ako može dokazati nadležnom tijelu da novi podaci bolje predviđaju povlačenja. Države članice mogu dopustiti kreditnim institucijama da pri usvajanju IRB pristupa koriste relevantne podatke koji pokrivaju razdoblje od dvije godine. Razdoblje koje treba pokriti se svake godine produžuje za jednu godinu dok relevantni podaci ne pokrivaju razdoblje od pet godina.

2.2.4. Minimalni zahtjevi za procjenu učinaka garancija i kreditnih izvedenica

Izloženosti prema poduzećima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama gdje se koriste vlastite procjene gubitka zbog neispunjavanja obveze i izloženosti stanovništvu.

96. Zahtjevi iz točaka od 97. do 104. ne koriste se za garancije koje pružaju institucije, središnje države i središnje banke ako je kreditna institucija dobila dozvolu za primjenu pravila iz članaka od 78. do 83. za izloženosti prema takvim subjektima. U tom slučaju primjenjuju se zahtjevi iz članaka od 90. do 93.

97. U slučaju garancija stanovništva, ti se zahtjevi također primjenjuju na raspoređivanje izloženosti u razrede ili skupine te procjenu vjerojatnosti neispunjavanja obveza.

Prihvatljivi garanti i garancije

98. Kreditne institucije uspostavljaju jasno definirane kriterije za sve vrste garanata koje priznaju pri izračunu iznosa izloženosti ponderiranog rizikom.

99. Za priznate garante primjenjuju se jednaka pravila kao i za dužnike, kako je navedeno u točkama od 17. do 29.

100. Garancija mora biti potvrđena pismenim putem, garant ju ne može otkazati te ona ostaje na snazi dok obveza nije u potpunosti ispunjena (do iznosa i uvjeta garancije), ona mora biti zakonski provediva u mjestu nadležnosti gdje garant ima imovinu koja može služiti za podmirivanje izloženosti. Garancije koje propisuju uvjete sukladno kojima nije nužno da garant ispuni garanciju (uvjetovana garancija) mogu se priznati ako ih odobre nadležna tijela. Kreditne institucija mora dokazati da su kriteriji raspoređivanja uzimaju u obzir moguće pogoršanje učinka smanjenja rizika.

Kriteriji prilagodbe

101. Kreditna institucija uspostavlja jasno definirana pravila za prilagodbu razreda, skupina ili procjena gubitka u trenutku neispunjavanja obveza (LGD) te u slučaju otkupljenih potraživanja od stanovništva i prihvatljivih otkupljenih potraživanja, postupak raspoređivanja izloženosti u razrede ili skupine, koji odražavaju utjecaj garancija na izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom. Ti su kriteriji sukladni minimalnim zahtjevima iz točaka od 17. do 29.

102. Spomenuti kriteriji su utemeljeni i intuitivni. Oni uzimaju u obzir sposobnost i spremnost garanta da ispuni uvjete garancije, predviđeni vremenski okvir bilo kojeg plaćanja garanta, stupanj do kojeg je sposobnost garanta da ispunjava uvjete garancije povezana s dužnikovom sposobnošću otplate te opseg preostalog rizika prema dužniku.

Kreditne izvedenice

103. Minimalni zahtjevi za garancije u ovom dijelu se također primjenjuju za kreditne izvedenice za samo jednu izloženost. U vezi s neusklađenošću između odnosne obveze i referentne obveze kreditne izvedenice ili obveze koja se koristi za određivanje je li nastupio kreditni događaj, upotrebljavaju se zahtjevi iz Priloga VIII. dijela 2. točke 21. Za izloženosti stanovništvu i prihvatljive otkupljena potraživanja ova se točka upotrebljava za proces raspoređivanja u razrede ili skupove.

104. Kriteriji moraju uzimati u obzir strukturu isplate kreditnih izvedenica te konzervativno procjenjivati utjecaj koji to ima na stupanj i trenutak naplate. Kreditna institucija uzima u obzir opseg u kojem postoje drugi oblici rezidualnog rizika.

2.2.5. Minimalni zahtjevi za otkupljena potraživanja

Pravna sigurnost

105. Struktura ugovora mora osiguravati da je u svim predvidljivim okolnostima kreditna institucija stvarni vlasnik te da kontrolira sva novčana primanja od potraživanja. Ako dužnik obavi plaćanja izravno prodavatelju ili serviseru, kreditna institucija mora redovito provjeravati jesu li plaćanja posredovana u cijelosti te sukladno ugovornim odredbama. „Serviser" znači subjekt koji upravlja skupom otkupljenih potraživanja ili odnosnih kreditnih izloženosti na dnevnoj osnovi. Kreditne institucije moraju donijeti postupke koji osiguravaju zaštitu vlasništva nad potraživanjima i novčanih primitaka u slučaju stečaja ili pravnih postupaka koji mogu značajno odgoditi zajmodavčevu mogućnost likvidacije ili prijenosa potraživanja ili zadržavanja kontrole nad novčanim primicima.

Učinkovitost sustava praćenja

106. Kreditne institucije prate kvalitetu otkupljenih potraživanja i financijsku situaciju prodavatelja i servisera, a posebice:

(a) kreditna institucija procjenjuje korelaciju između kvalitete otkupljenih potraživanja i financijske situacije prodavatelja i servisera te ima uspostavljene interne politike i postupke koji osiguravaju dostatnu zaštitu od takvih nepredviđenih događaja, uključujući i dodjeljivanje internog rejtinga rizika za svakog prodavatelja i servisera;

(b) kreditna institucija uspostavlja jasne i učinkovite politike i postupke za određivanje primjerenosti prodavatelja i servisera. Kreditna institucija ili njezin zastupnik obavlja redovita preispitivanja prodavatelja i servisera kako bi provjerila točnost izvješća koje dostavlja prodavatelj ili serviser, otkrila prijevare ili operativne nedostatke te provjerila kvalitetu prodavateljevih kreditnih politika i postupaka te politika i postupaka naplate servisera. Rezultate preispitivanja potrebno je dokumentirati;

(c) kreditna institucija procjenjuje značajke otkupljenih skupina potraživanja, uključujući predujmove, prošle podatke o nenaplaćenim potraživanjima od pojedinačnih prodavatelja, loša potraživanja, ispravke vrijednosti za loša potraživanja te uvjete otplate i obveza koje je moguće kompenzirat;

(d) kreditna institucija uspostavlja učinkovite politike i postupke za praćenje koncentracija pojedinačnog dužnika na skupnoj osnovi kako unutar skupine otkupljenih potraživanja tako i među njima; i

(e) kreditna institucija mora osigurati da od servisera prima pravovremena i dovoljno detaljna izvješća o dospijeću potraživanja i njihovom razrješavanju kako bi osigurala sukladnost sa svojim kriterijima prihvatljivosti i politikama financiranja koje uređuju otkupljena potraživanja te osigurala učinkovit način praćenja prodavateljevih uvjeta prodaje i razrješavanja.

Učinkovitost sustava restrukturiranja

107. Kreditna institucija uspostavlja sustave i postupke za rano otkrivanje pogoršanja financijske situacije prodavatelja te kvalitete otkupljenih potraživanja te proaktivno rješavanje problema u nastajanju. Kreditna institucija uspostavlja i uređuju jasne i učinkovite politike, postupke i informacijske sustave za praćenje kršenja odredbi te jasne i učinkovite politike i postupke za pokretanja pravnih radnji i postupanje s problematičnim otkupljenim potraživanjima.

Učinkovitost sustava za kontrolu kolaterala, raspoloživost kredita i gotovine

108. Kreditna institucija dužna je uspostaviti jasne i učinkovite politike i procedure koji uređuju kontrolu otkupljenih potraživanja, kredita i gotovine. Pismene interne politike moraju odrediti sve značajne elemente programa otkupa potraživanja, uključujući stope predujmova, prihvatljivi kolateral, potrebnu dokumentaciju, koncentracijska ograničenja i način tretiranja novčanih primitaka. Ti elementi primjereno uzimaju u obzir sve relevantne i značajne čimbenike, uključujući financijsku situaciju prodavatelja i servisera, koncentracije rizika te kretanja kvalitete otkupljenih potraživanja i prodavateljeve baze klijenata, dok interni sustavi osiguravaju da se sredstva isplaćuju samo u zamjenu za definirani kolateral i dokumentaciju.

Poštivanje internih politika i procedura kreditne institucije

109. Kreditna institucija dužna je uspostaviti jasne i učinkovite interne procese za procjenu poštivanja internih politika i postupaka. Postupak uključuje redovite revizije svih kritičnih faza programa kreditne institucije za otkup potraživanja, provjeru odvajanja dužnosti između procjene prodavatelja i servisera i izravnu reviziju prodavatelja i servisera, vrednovanje poslovanja pozadinskih službi s posebnim naglaskom na kvalificiranost, iskustvo, strukturu zaposlenika i pomoćne automatizirane sustave.

3. VALIDACIJA INTERNIH PROCJENA

110. Kreditne institucije dužne su uspostaviti snažne sustave za vrednovanje točnosti i dosljednosti sustava i procesa dodjeljivanja rejtinga te procjenu relevantnih rizičnih parametara. Kreditna institucija dužna je dokazati nadležnom tijelu da joj interni sustav validacije omogućuje dosljednu i smislenu procjenu djelovanja internog sustava dodjele rejtinga i procjene rizika.

111. Kreditne institucije moraju redovito uspoređivati ostvarene stope neispunjavanja obveza s procijenjenim vjerojatnostima neispunjavanja obveza (PD) za svaki razred, a ako su ostvarene stope neispunjavanja obveza izvan očekivanog raspona za taj razred, kreditne institucije obvezne su analizirati razloge odstupanja. One kreditne institucije koje koriste vlastite procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza i/ili konverzijskih faktora također moraju provesti analognu analizu za te procjene. U spomenutim usporedbama koriste se povijesni podaci koji obuhvaćaju što je duže moguće razdoblje. Kreditne institucije dokumentiraju metode i podatke korištene za spomenute usporedbe. Analize i dokumentacija se ažuriraju barem jednom godišnje.

112. Kreditne institucije također koriste druge alate za kvantitativnu validaciju parametara rizika kao i usporedbu s relevantnim vanjskim izvorima podataka. Analiza se temelji na podacima koji su prikladni za određeni portfeljem koji su redovito ažurirani te obuhvaćaju relevantan period promatranja. Interne procjene učinkovitosti sustava dodjeljivanja rizika kreditnih institucija temelje se na što je moguće duljem razdoblju.

113. Metode i podaci korišteni za kvantitativnu validaciju moraju biti dosljedni. Promjene metoda procjenjivanja i validacije te (korištenih izvora podataka i obuhvaćenih razdoblja) se dokumentiraju.

114. Kreditne institucije uspostavljaju dobre interne standarde za slučajeve odstupanja ostvarenih vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD), gubitaka zbog neispunjavanja obveza (LGD), konverzijskih faktora i ukupnih gubitaka od očekivanja, ako se koristi očekivani gubitak, postanu dovoljno ozbiljna da dovode u pitanje valjanost procjena. Ti standardi uzimaju u obzir poslovne cikluse i slične sustavne volatilnosti u neispunjavanju obveza. Ako ostvarene vrijednosti nastave biti više od očekivanih vrijednosti, kreditne institucije revidiraju svoje procjene naviše kako bi odražavale stanje neispunjavanja obveza i gubitaka.

4. IZRAČUN IZNOSA IZLOŽENOSTI PONDERIRANIH RIZIKOM ZA IZLOŽENOSTI PO VLASNIČKIM ULAGANJIMA SUKLADNO PRISTUPU ZASNOVANOM NA INTERNIM MODELIMA

4.1. **Zahtjev za kapitalom i kvantifikacija rizika**

115. U svrhe izračunavanja kapitalnih zahtjeva kreditne institucije obvezne su poštivati sljedeće standarde:

(a) procjena potencijalnoga gubitka mora biti snažna u odnosu na negativna tržišna zbivanja koja utječu na dugoročni profil rizičnosti portfelja vlasničkih ulaganja kreditne institucije. Podaci korišteni za prikaz raspodjele prinosa odražavaju najdulje razdoblje uzorka za koje su podaci raspoloživi i smisleni za prikaz profila rizičnosti posebnih izloženosti po vlasničkim ulaganjima. Podaci koji se koriste moraju biti dostatni da bi osigurali konzervativne, statistički pouzdane i snažne procjene koje se ne temelje isključivo

na subjektivnim prosudbama. Kreditne institucije dužne su dokazati nadležnim tijelima da korišteni nepovoljni događaj osigurava konzervativnu procjenu potencijalnih gubitaka tijekom relevantnog dugoročnog tržišnog ili poslovnog ciklusa. Kreditna institucija kombinira empirijske analize raspoloživih podataka s prilagodbama koji se temelje na različitim čimbenicima kako bi se postigli dovoljno realistični i konzervativni uzročni rezultati. Pri izradi modela rizičnosti vrijednosti (VaR) za procjenu potencijalnih kvartalnih gubitaka kreditne institucije mogu koristiti tromjesečne podatke ili na temelju podataka za kraća vremenska razdoblja izračunati podatke na tromjesečnoj razini uz upotrebu analitički prikladne metode potpomognute empiričkim dokazima te putem dobro razvijenih i dokumentiranih misaonih procesa i analiza. Takav se pristup upotrebljava konzervativno i dosljedno. Ako su dostupni samo ograničeni relevantni podaci kreditna institucija dodaje prikladan stupanj konzervativnosti;

(b) korišteni modeli trebaju biti sposobni prikladno odražavati sve značajne rizike koje sadrže prinosi na vlasničke vrijednosne papire, uključujući opći tržišni rizik i specifičnu rizičnu izloženosti portfelja vlasničkih ulaganja kreditne institucije. Interni modeli na odgovarajući način objašnjavaju povijesne varijacije cijena, identificiraju veličinu i promjene u potencijalnim koncentracijama te moraju biti snažni u nepovoljnim tržišnim uvjetima;

(c) interni model treba biti primjeren profilu rizičnosti i zahtjevnosti portfelja vlasničkih vrijednosnih papira kreditne institucije. Ako kreditna institucija ima značajne materijalne udjele s vrijednostima koje su po svojoj naravi visoko nelinearne, interni se modeli izrađuju tako da prikladno obuhvate rizike povezane s tim instrumentima;

(d) raspoređivanje pojedinačnih pozicija u zamjenske vrijednosti, tržišne faktore i faktore rizika mora biti utemeljeno, intuitivno i konceptualno dobro;

(e) kreditne institucije moraju dokazati empirijskim analizama primjerenost rizičnih faktora, uključujući njihovu sposobnost obuhvaćanja općeg i specifičnog rizika;

(f) procjene volatilnosti prinosa izloženosti po vlasničkim ulaganjima uključuju sve relevantne i raspoložive podatke, informacije i metode. Koriste se interni podaci koji su bili neovisno revidirani ili podaci iz vanjskih izvora (uključujući skupne podatke); i

(g) uspostavljen je temeljit i sveobuhvatan program za testiranje otpornosti na stres;

4.2. **Procesi upravljanja rizikom i kontrole**

116. Kreditne institucije za razvoj i korištenje internih modela u svrhe određivanja kapitalnih zahtjeva, donose politike, procedure i kontrole koje će osiguravati cjelovitost modela i postupka modeliranja. Te politike, procedure i kontrole uključuju sljedeće:

(a) potpunu integraciju internog modela u cjelokupan upravljački informatički sustav kreditne institucije te upravljanje portfeljem vlasničkih vrijednosnih papira koji su stavke u knjizi instrumenata kojima se aktivno ne trguje. Interni modeli su moraju biti potpuno integrirani u strukturu upravljanja rizicima kreditne institucije, ako se posebno upotrebljavaju pri: mjerenju i procjeni kvalitete portfelja vlasničkih vrijednosnih papira (uključujući i kvalitetu prilagođenu za rizik), dodjeljivanju gospodarskog kapitala za izloženosti po vlasničkim ulaganjima i vrednovanju cjelokupne adekvatnosti kapitala i procesa upravljanja ulaganjima;

(b) uspostavljene sustave upravljanja te postupke i kontrolne funkcije za osiguravanje redovitog i neovisnog preispitivanja svih elemenata internog procesa modeliranja, uključujući i odobravanje izmjena modela, odabir ulaznih podataka i preispitivanje rezultata modela, kao što je neposredna verifikacija izračuna rizika. Spomenutim preispitivanjima procjenjuje se točnost, cjelovitost i prikladnost ulaznih i izlaznih podataka modela te se one usredotočuju na pronalaženje i ograničavanje potencijalnih grešaka povezanih s poznatim manjkavostima modela te utvrđivanje nepoznatih manjkavosti modela. Takve preglede mogu obavljati interne neovisne službe ili vanjske neovisne treće osobe;

(c) adekvatne sustave i procedure za praćenje ograničenja na ulaganje i rizične izloženosti po vlasničkim ulaganjima;

(d) jedinice odgovorne za oblikovanja i primjenu modela moraju biti funkcionalno neovisne od jedinica dogovornih za upravljanje pojedinim ulaganjima; i

(e) osobe odgovorne za bio koji aspekt postupka modeliranja moraju imati primjerene kvalifikacije. Vodstvo za funkciju modeliranja odabire dostatno iskusne i sposobne zaposlenike.

4.3. **Validacija i dokumentacija**

117. Kreditne institucije uspostavljaju snažne sustave za validacije točnosti i dosljednosti svojih internih modela i procesa modeliranja. Svi značajni elementi i internih modela i procesa modeliranja i validacije se dokumentiraju.

118. Kreditne institucije koriste proces internog vrednovanja za procjenu učinka svojih internih modela i procesa na dosljedan i smislen način.

119. Metode i podaci korišteni za kvantitativnu validaciju moraju biti dosljedni. Promjene u metodama procjene i validacije te podaci (korišteni izvori podataka i obuhvaćena razdoblja) se dokumentiraju.

120. Kreditne institucije redovito uspoređuju stvarne prinose od vlasničkih vrijednosnih papira (izračunane korištenjem realizirane i nerealizirane dobiti i gubitka) s modeliranim procjenama. Kod takvih usporedbi se koriste povijesni podaci koji pokrivaju što duže razdoblje. Kreditna institucija dokumentira metode i podatke korištene u spomenutim usporedbama. Analiza i dokumentacija ažuriraju se najmanje jednom godišnje.

121. Kreditne institucije koriste i druge alate za kvantitativnu validaciju parametara rizika kao i usporedbe s vanjskim izvorima podataka. Analiza se temelji na podacima koji su prikladni za portfelj, koji su redovito ažurirani i koji obuhvaćaju relevantno razdoblje opažanja. Interne procjene učinkovitosti modela kreditnih institucija obuhvaćaju što duže razdoblje.

122. Kreditne institucije uspostavljaju zdrave interne standarde za situacije gdje usporedba stvarnih povrata na vlasnička ulaganja s procjenama modela dovodi u pitanje valjanost procjena i modela kao takvih. Ti standardi uzimaju u obzir gospodarske cikluse i slične sistemske volatilnosti u prinosima od vlasničkih vrijednosnih papira. Sve izmjene internih modela, koje su posljedica preispitivanja modela dokumentiraju se te su sukladne standardima kreditnih institucija za preispitivanje modela.

123. Interni model i proces modeliranja se dokumentiraju, uključujući i odgovornosti stranaka koje sudjeluju u modeliranju te odobravanju i postupku preispitivanja modela.

5. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE I NADZOR

5.1. **Korporativno upravljanje**

124. Uprava iz članka 11. kreditne institucije ili imenovano drugo tijelo kreditne institucije i više rukovodstvo mora potvrditi sve značajne aspekte procesa dodjeljivanja rejtinga i procesa procjene. Spomenute stranke moraju raspolagati općim znanjem o djelovanju sustava dodjeljivanja rejtinga kreditne institucije te detaljnim razumijevanjem izvješća sastavljanih o tom procesu.

125. Više rukovodstvo obavješćuje upravu ili imenovano drugo tijelo iz članka 11. o svim značajnim promjenama ili odstupanjima od uvaženih politika koje će imati značajan utjecaj na funkcioniranje sustava dodjeljivanja rejtinga kreditne institucije.

126. Više rukovodstvo dobro razumije organizaciju i djelovanje sustava dodjele rejtinga. Više rukovodstvo mora osigurati kontinuirano pravilno djelovanje sustava dodjele rejtinga. Jedinice za kontrolu rizika redovito obavješćuju više rukovodstvo o učinkovitosti sustava za dodjelu rejtinga, o područjima koja je potrebno poboljšati te o nastojanjima da se poprave prethodno utvrđene manjkavosti.

127. Analiza kreditnog rizika kreditne institucije zasnovana na internim rejtinzima sastavni je dio izvješća rukovodstva spomenutim strankama. Izvješća uključuju minimalno profil rizičnosti po kategoriji ili razredu prelaske između razreda, procjenu relevantnih parametara po razredu ili kategoriji te usporedbu ostvarenih stopa neispunjavanja obveza te ako se koriste vlastite procjene gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) i ostvarenih konverzijskih faktora usporedbu s očekivanjima i rezultatima testiranja otpornosti na stres.

5.2. **Kontrola kreditnog rizika**

128. Jedinica za kontrolu kreditnog rizika je neovisna od osoblja i poslovodnih funkcija odgovornih za odobravanje ili obnavljanje izloženosti te odgovara neposredno višem rukovodstvu. Jedinica za kontrolu kreditnog rizika je odgovorna za oblikovanja, odabir provedbu nadzor i učinkovitost sustava dodjeljivanja rizika. Ona redovito priprema i analizira izvješća o rezultatima sustava za dodjeljivanje rizika.

129. Područja odgovornosti jedinice za kontrolu kreditnog rizika obuhvaćaju:

(a) testiranje i praćenje razreda i skupina;

(b) izradu i analizu izvješća o sustavima dodjele rejtinga kreditne institucije;

(c) provođenje postupaka provjere primjenjuju li se definicije razreda i skupina dosljedno u svim odjelima i geografskim područjima;

(d) preispitivanje i dokumentiranje svih promjena postupka dodjeljivanja rejtinga, uključujući i razloge za promjene;

(e) preispitivanje kriterija dodjeljivanja rizika da bi se procijenilo imaju li oni i dalje sposobnost predviđanja rizika. Promjene postupka dodjeljivanja rizika, kriterija ili pojedinačnih parametara dodjele rizika se dokumentiraju i pohranjuju;

(f) aktivno sudjelovanje pri oblikovanju i odabiru, primjeni i validaciji modela koji se koriste u procesu dodjeljivanja rejtinga;

(g) pregled i nadzor modela koji se koriste u postupku dodjeljivanja rejtinga;

(h) kontinuirano preispitivanje i izmjena modela koji se koriste u postupku dodjeljivanja rizika.

130. Iznimno od točke 129., kreditne institucije koje koriste skupne podatke sukladno točkama 57. i 58. mogu prepustiti sljedeće zadaće vanjskim izvođačima:

(a) izradu informacija važnih za testiranje i nadziranje razreda i skupova;

(b) izradu sažetih izvješća o sustavima dodjeljivanja rejtinga kreditne institucije;

(c) prikupljanje informacija relevantnih za pregled kriterija za dodjeljivanje rejtinga da bi se utvrdilo imaju li oni i dalje sposobnost predviđanja rizika;

(d) dokumentiranje promjena u postupku dodjeljivanja rejtinga, kriterija ili pojedinačnih parametara za rejting; i

(e) izradu informacija povezanih s kontinuiranim preispitivanjem i promjenama modela koji se koriste u postupku dodjeljivanja rizika.

Kreditne institucije koje primjenjuju ovu točku moraju omogućiti nadležnim tijelima pristup svim relevantnim podacima o trećim strankama koje su potrebne za provjeravanje poštivanja minimalnih zahtjeva te im omogućiti obavljanje izravnog nadzora u istom opsegu kao da su dio kreditne institucije.

5.3. **Unutarnja revizija**

131. Jedinica unutarnje revizije ili druga slična neovisna jedinica za reviziju kreditne institucije najmanje jednom godišnje preispituje sustav dodjeljivanja rejtinga kreditne institucije i njezino poslovanje, uključujući kreditnu funkciju i procjenu vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD), gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD), očekivanih gubitaka (EL) i konverzijskih faktora. Preispitivanje uključuje poštivanje svih primjenljivih minimalnih zahtjeva.

PRILOG VIII.

SMANJENJE KREDITNOG RIZIKA

DIO 1.

Prihvatljivost

1. U ovom su dijelu navedeni prihvatljivi oblici smanjenja kreditnog rizika u smislu članka 92.

2. U smislu ovog Priloga:

„Transakcija osigurana kolateralom" znači svaka transakcija zbog koje nastaje izloženost osigurana kolateralom koja ne uključuje odredbu kojom se kreditnoj instituciji daje pravo da učestalo prima nadoknadu;

„Transakcija ovisna o kretanju na tržištu kapitala" znači svaka transakcija zbog koje nastaje izloženost osigurana kolateralom koja uključuje odredbu kojom se kreditnoj instituciji daje pravo da učestalo prima nadoknadu.

1. MATERIJALNA KREDITNA ZAŠTITA

1.1. **Bilančno netiranje**

3. Bilančno netiranje međusobnih potraživanja između kreditne institucije i njezine druge ugovorne stranke može se priznati kao prihvatljivo.

4. Ne dovodeći u pitanje točku 5., prihvatljivost je ograničena na uzajamne gotovinske iznose između kreditne institucije i druge ugovorne stranke. Zbog ugovora o bilančnom netiranju samo krediti i depoziti kreditne institucije vjerovnika podliježu mijenjanju iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i, ako je relevantno, iznosa očekivanih gubitaka.

1.2. **Standardizirani sporazumi o netiranju koji obuhvaćaju repo transakcije i/ili transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe i/ili ostale transakcije ovisne o kretanju na tržištu kapitala.**

5. Za kreditne institucije koje usvoje složenu metodu financijskog kolaterala iz dijela 3. mogu se priznati učinci dvostranih ugovora o netiranju koji obuhvaćaju repo transakcije, transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe i/ili ostale transakcije ovisne o kretanju na tržištu kapitala s drugom ugovornom strankom. Ne dovodeći u pitanje Prilog II. Direktivi 2006/49/EZ, da bi preuzeti kolateral, odnosno vrijednosni papiri ili roba koji su posuđeni na temelju tih ugovora, bili priznati, oni moraju zadovoljiti zahtjeve prihvatljivosti za kolateral navedene u točkama od 7. do 11.

1.3. **Kolateral**

6. Kad se tehnika smanjenja kreditnog rizika oslanja na pravo kreditne institucije da likvidira ili zadrži imovinu, prihvatljivost ovisi o tome jesu li iznosi izloženosti ponderirani rizikom i, ako je relevantno, iznosi očekivanih gubitaka izračunani na temelju članaka od 78. do 83. ili članaka od 84. do 89. Prihvatljivost nadalje ovisi o tome je li upotrijebljena jednostavna ili složena metoda financijskog kolaterala iz dijela 3. U vezi s repo transakcijama i transakcijama pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe, prihvatljivost također ovisi o tome knjiži li se transakcija u knjizi banke ili u knjizi trgovanja.

1.3.1. Prihvatljivost prema svim pristupima i metodama

7. Sljedeće financijske stavke mogu se priznati kao prihvatljivi kolateral prema svim pristupima i metodama:

(a) gotovina u obliku depozita ili instrumenti slični gotovini koje drži kreditna institucija vjerovnik;

(b) dužnički vrijednosni papiri koje su izdale središnje države ili središnje banke čiji vrijednosni papiri imaju kreditnu procjenu vanjske institucije za kreditnu procjenu ili agencije za kreditiranje izvoza, koja je priznata kao prihvatljiva u smislu članaka od 78. do 83., a za koju su nadležna tijela utvrdila da je povezana s 4. ili višim stupnjem kreditne kvalitete na temelju pravila za ponderiranje izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama iz članaka od 78. do 83.;

(c) dužnički vrijednosni papiri koje su izdale institucije čiji vrijednosni papiri imaju kreditnu procjenu prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu, za koju su nadležna tijela utvrdila da je povezana s 3. ili višim stupnjem kreditne kvalitete na temelju pravila za ponderiranje izloženosti prema kreditnim institucijama iz članaka od 78. do 83.;

(d) dužnički vrijednosni papiri koje su izdali drugi subjekti čiji vrijednosni papiri imaju kreditnu procjenu prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu, za koju su nadležna tijela utvrdila da je povezana s 3. ili višim stupnjem kreditne kvalitete na temelju pravila za ponderiranje izloženosti prema poduzećima iz članaka od 78. do 83;

(e) dužnički vrijednosni papiri s kratkoročnom kreditnom procjenom prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu, za koju su nadležna tijela utvrdila da je povezana s 3. ili višim stupnjem kreditne kvalitete na temelju pravila za ponderiranje kratkoročnih izloženosti iz članaka od 78. do 83.;

(f) vlasnički vrijednosni papiri ili konvertibilne obveznice koje su uključene u glavni indeks; i

(g) zlato.

U smislu točke (b), „dužnički vrijednosni papiri koje su izdale središnje države ili središnje banke" uključuju:

i. dužničke vrijednosne papire koje su izdala tijela regionalne ili lokalne vlasti, izloženost prema kojima se, na temelju članaka od 78. do 83., tretira kao izloženost prema središnjoj državi u čijoj su nadležnosti uspostavljena;

ii. dužničke vrijednosne papire koje su izdala javna državna tijela koja se u skladu s točkom 15. dijela 1. Priloga VI. tretiraju kao izloženost prema središnjim državama;

iii. dužničke vrijednosne papire koje su izdale multilateralne razvojne banke kojima se dodjeljuje ponder rizika 0 % na temelju članaka od 78. do 83.; i

iv. dužničke vrijednosne papire koje su izdale međunarodne organizacije kojima se dodjeljuje ponder rizika 0 % na temelju članaka od 78. do 83.

U smislu točke (c) „dužnički vrijednosni papiri koje su izdale institucije" uključuju:

i. dužničke vrijednosne papire koje su izdala tijela regionalne ili lokalne vlasti osim onih prema kojima se izloženost, na temelju članaka od 78. do 83., tretira kao izloženost prema središnjoj državi u čijoj su nadležnosti uspostavljena;

ii. dužničke vrijednosne papire koje su izdala javna državna tijela, izloženost prema kojima se na temelju članaka od 78. do 83. tretira kao izloženost prema kreditnim institucijama; i

iii. dužnički vrijednosni papiri koje su izdale multilateralne razvojne banke osim onih kojima se na temelju članaka od 78. do 83. dodjeljuje ponder rizika 0 %.

8. Dužnički vrijednosni papiri koje su izdale institucije čiji vrijednosni papiri nemaju kreditnu procjenu prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu mogu se priznati kao prihvatljivi ako zadovolje sljedeće kriterije:

(a) kotiraju na priznatoj burzi;

(b) priznati su kao dug s pravom prvenstva naplate;

(c) sva ostala izdanja kojima je dodijeljen rejting i koja je izdala ta institucija izdavatelj, koja imaju jednako pravo prvenstva naplate, imaju kreditnu procjenu prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu, za koju su nadležna tijela utvrdila da je povezana s 3. ili višim stupnjem kreditne kvalitete na temelju pravila za ponderiranje izloženosti prema institucijama ili kratkoročnim izloženostima iz članaka od 78. do 83.;

(d) kreditna institucija vjerovnik nema informacije koje bi ukazivale na to da bi izdanje trebalo dobiti kreditnu procjenu lošiju od one navedene pod (c); i

(e) kreditna institucija može nadležnim tijelima dokazati da je tržišna likvidnost instrumenta dovoljna za te potrebe.

9. Udjeli u društvima za zajednička ulaganja mogu se priznati kao prihvatljivi kolateral ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) njihova cijena se javno objavljuje na dnevnoj osnovi; i

(b) društvo za zajednička ulaganja ograničeno je na ulaganja u instrumente koji su prihvatljivi za priznavanje na temelju točaka 7. i 8.

Ako društvo za zajednička ulaganja upotrebljava (ili bi moglo upotrebljavati) izvedene instrumente da od rizika zaštiti dopuštena ulaganja, to ne isključuje prihvatljivost udjela u tom društvu.

10. U vezi s podtočkama od (b) do (e) točke 7., kad vrijednosni papir ima dvije kreditne procjene prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu, smatra se da se primjenjuje nepovoljnija procjena. U slučajevima kad vrijednosni papir ima više od dvije kreditne procjene prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu, smatra se da se primjenjuju dvije najpovoljnije procjene. Ako su dvije najpovoljnije kreditne procjene različite, smatra se da se primjenjuje nepovoljnija od tih dviju procjena.

1.3.2. Dodatna prihvatljivost prema složenoj metodi financijskog kolaterala

11. Povrh kolaterala navedenog u točkama od 7. do 10., kad kreditna institucija upotrebljava složenu metodu financijskog kolaterala iz dijela 3., sljedeće se financijske stavke mogu priznati kao prihvatljivi kolateral:

(a) vlasnički vrijednosni papiri ili konvertibilne obveznice koje nisu uključene u glavni indeks, ali se njima trguje na priznatoj burzi; i

(b) udjeli u društvima za zajednička ulaganja, ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

i. njihova cijena se javno objavljuje na dnevnoj osnovi; i

ii. društvo za zajednička ulaganja ograničeno je na ulaganja u instrumente koji su prihvatljivi za priznavanje na temelju točaka 7. i 8. i stavke spomenute u podtočki (a) ove točke.

Ako društvo za zajednička ulaganja upotrebljava (ili bi moglo upotrebljavati) izvedene instrumente da od rizika zaštiti dopuštena ulaganja to ne isključuje prihvatljivost udjela u tom društvu.

1.3.3. Dodatna prihvatljivost za izračune na temelju članaka od 84. do 89.

12. Povrh prethodno navedenog kolaterala, odredbe iz točaka od 13. do 22. primjenjuju se ako kreditna institucija izračunava iznose izloženosti ponderirane rizikom i iznose očekivanih gubitaka prema pristupu navedenom u člancima od 84. do 89.

(a) Kolateral u obliku nekretnine

13. Stambena nekretnina u kojoj stanuje ili će stanovati vlasnik, odnosno koju iznajmljuje ili će iznajmljivati vlasnik ili stvarni vlasnik u slučaju osobnih investicijskih društava te poslovne nekretnine to jest uredi i ostali poslovni prostori, mogu se priznati kao prihvatljivi kolateral ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) vrijednost imovine značajno ne ovisi o kreditnoj kvaliteti dužnika. Ovaj zahtjev ne isključuje situacije u kojima isključivo makroekonomski čimbenici utječu kako na vrijednost imovine tako i na ispunjavanje obveza dužnika; i

(b) rizik dužnika značajno ne ovisi o prinosu po odnosnoj imovini ili projektu, već o odnosnoj sposobnosti dužnika da otplati dug iz drugih izvora. Otplata aranžmana ne ovisi značajno o novčanim tokovima koji proizlaze iz odnosne imovine koja služi kao kolateral.

14. Kreditne institucije mogu kao prihvatljivi kolateral u obliku stambene nekretnine priznati i udjele u finskim društvima za izgradnju stambenih nekretnina koja posluju u skladu s Finskim zakonom o društvima za izgradnju stambenih nekretnina iz 1991. ili naknadno donesenim ekvivalentnim zakonodavstvom koje se odnosi na stambenu imovinu u kojoj stanuje ili će stanovati vlasnik, odnosno koju iznajmljuje ili će iznajmljivati vlasnik, pod uvjetom da su zadovoljeni ti uvjeti.

15. Nadležna tijela mogu također odobriti svojim kreditnim institucijama da kao prihvatljivi kolateral u obliku poslovne nekretnine priznaju i udjele u finskim društvima za izgradnju stambenih nekretnina koja posluju u skladu s Finskim zakonom o društvima za izgradnju stambenih nekretnina iz 1991. ili naknadno donesenim ekvivalentnim zakonodavstvom, pod uvjetom da su zadovoljeni ti uvjeti.

16. Nadležna tijela mogu se odreći zahtjeva da njihove kreditne institucije poštuju uvjet (b) iz točke 13. za izloženosti koje su osigurane stambenom nekretninom koja se nalazi na državnom području te države članice, ako nadležna tijela imaju dokaze da je relevantno tržište dobro razvijeno, dugoročno uspostavljeno i sa stopama gubitka koje su dovoljno niske da opravdavaju takvo djelovanje. Ovo neće priječiti nadležna tijela države članice, koja se nije odrekla tog zahtjeva, da priznaju kao prihvatljivu stambenu nekretninu koja je na temelju odricanja priznata kao prihvatljiva u drugoj državi članici. Države članice javno objavljuju upotrebu tog odricanja.

17. Nadležna tijela država članica mogu se odreći zahtjeva da njihove kreditne institucije poštuju uvjet iz točke 13. podtočke (b) za poslovne nekretnine koje se nalaze na državnom području te države članice, ako nadležna tijela imaju dokaze da je relevantno tržište dobro razvijeno, dugoročno uspostavljeno i da stope gubitka koje proizlaze iz kredita koji su osigurani poslovnim nekretninama zadovoljavaju sljedeće uvjete:

(a) gubici koji proizlaze iz kredita koji su kolateralizirani s do 50 % tržišne vrijednosti poslovnih nekretnina (ili, ako je primjereno odnosno manje, s do 60 % hipotekarne vrijednosti) ne premašuju 0,3 % nepodmirenih kredita koji su kolateralizirani poslovnim nekretninama u bilo kojoj godini; i

(b) sveukupni gubici koji proizlaze iz kredita koji su kolateralizirani poslovnim nekretninama ne premašuju 0,5 % nepodmirenih kredita koji su kolateralizirani poslovnim nekretninama u bilo kojoj godini.

18. Ako bilo koji od ovih uvjeta nije zadovoljen u nekoj godini, prihvatljivost upotrebe ovog tretmana prestaje dok se uvjeti ne ispune u jednoj od sljedećih godina.

19. Nadležna tijela države članice mogu kao prihvatljivi kolateral priznati poslovnu nekretninu koja je, na temelju odricanja predviđenog u točki 17., priznata kao prihvatljivi kolateral u drugoj državi članici.

(b) Potraživanja

20. Nadležna tijela mogu kao prihvatljivi kolateral priznati iznose potraživanja koja su povezana s poslovnom transakcijom ili transakcijama čije je izvorno dospijeće manje ili jednako godinu dana. Prihvatljiva potraživanja ne uključuju ona koja su povezana sa sekuritizacijama, podsudjelovanjima ili kreditnim izvedenicama, odnosno s iznosima koje duguju povezane strane.

(c) Ostale vrste fizičkog kolaterala

21. Nadležna tijela mogu kao prihvatljivi kolateral priznati druge vrste fizičkih stavki, osim onih navedenih u točkama od 13. do 19., ako utvrde sljedeće:

(a) postojanje likvidnih tržišta za prodaju kolaterala na brz i ekonomski učinkovit način; i

(b) postojanje dobro uspostavljenih javno dostupnih tržišnih cijena za taj kolateral. Kreditna institucija mora biti u mogućnosti dokazati da nema dokaza da neto cijene koje ona ostvaruje prilikom realizacije kolaterala značajno odstupaju od tih tržišnih cijena.

(d) Lizing

22. Podložno odredbama dijela 3. točke 72., ako su zadovoljeni zahtjevi navedeni u dijelu 2. točki 11., izloženosti koje proizlaze iz transakcija u kojima kreditna institucija iznajmljuje imovinu trećoj strani tretiraju se na jednak način kao krediti kolateralizirani onom vrstom imovine koja je u najmu.

1.4. **Ostale vrste materijalne zaštite**

1.4.1. Gotovina u obliku depozita ili instrumenti slični gotovini koje drži institucija koja je treća strana

23. Gotovina u obliku depozita ili instrumenti slični gotovini koje institucija koja je treća strana drži u okviru aranžmana koji nije skrbnički i koji su založeni u korist kreditne institucije vjerovnika mogu se priznati kao prihvatljiva kreditna zaštita.

1.4.2. Police životnog osiguranja koje su založene u korist kreditne institucije vjerovnika

24. Police životnog osiguranja koje su založene u korist kreditne institucije vjerovnika mogu se priznati kao prihvatljiva kreditna zaštita.

1.4.3. Instrumenti institucija koji se otkupljuju na zahtjev

25. Instrumenti koje je izdala institucija koja je treća strana, a koje će ta institucija otkupiti na zahtjev, mogu se priznati kao prihvatljiva kreditna zaštita.

2. NEMATERIJALNA KREDITNA ZAŠTITA

2.1. **Prihvatljivost pružatelja zaštite prema svim pristupima**

26. Sljedeće strane mogu se priznati kao prihvatljivi pružatelji nematerijalne kreditne zaštite:

(a) središnje države i središnje banke;

(b) tijela regionalne ili lokalne vlasti;

(c) multilateralne razvojne banke;

(d) međunarodne organizacije, izloženost prema kojima ima ponder rizika 0 % na temelju članaka od 78. do 83.;

(e) javna državna tijela, potraživanja od kojih nadležna tijela tretiraju kao potraživanja od institucija ili središnjih država na temelju članaka od 78. do 83.;

(f) institucije; i

(g) ostali poslovni subjekti, uključujući matične, subjekte kćeri i povezane poslovne subjekte kreditne institucije koji:

i. imaju kreditnu procjenu priznate vanjske institucije za kreditnu procjenu, za koju su nadležna tijela utvrdila da je povezana s 2. ili višim stupnjem kreditne kvalitete na temelju pravila za ponderiranje izloženosti prema poduzećima iz članaka od 78. do 83; i

ii. u slučaju kreditnih institucija koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom i iznose očekivanih gubitaka na temelju članaka od 84. do 89., nemaju kreditnu procjenu priznate vanjske institucije za kreditnu procjenu i koje imaju interni rejting vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) koji je ekvivalentan onom povezanom s kreditnim procjenama vanjske institucije za kreditnu procjenu, za koje su nadležna tijela utvrdila da su povezane s 2. ili višim stupnjem kreditne kvalitete na temelju pravila za ponderiranje izloženosti prema poduzećima iz članaka od 78. do 83.

27. Kad se iznosi izloženosti ponderirani rizikom i iznosi očekivanih gubitaka izračunavaju na temelju članaka od 84. do 89., da bi garant bio prihvatljiv, kreditna mu institucija mora dodijeliti interni rejting u skladu s odredbama Priloga VII. dijela 4.

28. Odstupajući od točke 26., države članice mogu također, kao prihvatljive pružatelje nematerijalne kreditne zaštite, priznati druge financijske institucije koje imaju odobrenje za rad i pod nadzorom su nadležnih tijela odgovornih za izdavanje odobrenja za rad i nadzor nad kreditnim institucijama i koje podliježu bonitetnim zahtjevima koji su ekvivalentni onima koji se primjenjuju na kreditne institucije.

2.2. **Prihvatljivost pružatelja zaštite prema IRB pristupu koji se mogu tretirati na način naveden u Prilogu VII. dijelu 1. točki 4.**

29. Institucije, društva za osiguranje i društva za reosiguranje te agencije za kreditiranje izvoza koje zadovoljavaju sljedeće uvjete mogu se priznati kao prihvatljivi pružatelji nematerijalne kreditne zaštite koji se mogu tretirati na način naveden u Prilogu VII. dijelu 1. točki 4.:

— pružatelj zaštite dovoljno je stručan za pružanje nematerijalne kreditne zaštite,

— pružatelj zaštite reguliran je na način koji je ekvivalentan pravilima utvrđenima u ovoj Direktivi ili je, u trenutku kad je pružena kreditna zaštita, imao kreditnu procjenu priznate vanjske institucije za kreditnu procjenu, za koju su nadležna tijela utvrdila da je povezana s 3. ili višim stupnjem kreditne kvalitete na temelju pravila za ponderiranje izloženosti prema poduzećima iz članaka od 78. do 83.,

— u trenutku kad je pružena kreditna zaštita ili u bilo kojem kasnijem razdoblju, pružatelj zaštite je imao interni rejting s vjerojatnošću neispunjavanja obveza (PD) koja je ekvivalentna ili niža od one koja je povezana s 2. ili višim stupnjem kreditne kvalitete na temelju pravila za ponderiranje izloženosti prema poduzećima iz članaka od 78. do 83, i

— pružatelj ima interni rejting s vjerojatnošću neispunjavanja obveza (PD) koja je ekvivalentna ili niža od one koja je povezana s 3. ili višim stupnjem kreditne kvalitete na temelju pravila za ponderiranje izloženosti prema poduzećima iz članaka od 78. do 83.

U smislu ove točke, kreditna zaštita koju pružaju agencije za kreditiranje izvoza ne može ostvariti korist od bilo koje izričite kontragarancije središnje države.

3. VRSTE KREDITNIH IZVEDENICA

30. Kao prihvatljive se mogu priznati sljedeće vrste kreditnih izvedenica i instrumenata koji mogu biti sastavljeni od takvih kreditnih izvedenica ili su ekonomski efektivno slični:

(a) kreditne izvedenice na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza;

(b) ugovori o razmjeni ukupnog prinosa; i

(c) kreditni zapisi do iznosa gotovine uplaćene po tim instrumentima.

31. Kad kreditna institucija kupuje kreditnu zaštitu putem ugovora o razmjeni ukupnog prinosa i knjiži neto plaćanja primljena na osnovi tog ugovora o razmjeni kao neto prihod, ali ne knjiži odgovarajuće pogoršanje u vrijednosti imovine koja je zaštićena (bilo putem smanjenja fer vrijednosti ili povećanjem rezervi), kreditna zaštita ne priznaje se kao prihvatljiva.

3.1. **Interne zaštite od rizika**

32. Kad kreditna institucija provodi internu zaštitu od rizika koristeći se kreditnom izvedenicom – tj. kad kreditni rizik izloženosti u knjizi banke štiti kreditnom izvedenicom uknjiženom u knjizi trgovanja – da bi se zaštita priznala kao prihvatljiva u smislu ovog Priloga, kreditni rizik prenesen na knjigu trgovanja prenosi se na treću stranu ili treće strane. U takvim okolnostima i pod uvjetom da takav prijenos poštuje zahtjeve za priznavanje smanjenja kreditnog rizika navedene u ovom Prilogu, primjenjuju se pravila navedena u dijelovima od 3. do 6. za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanih gubitaka u slučaju pribavljanja nematerijalne kreditne zaštite.

DIO 2.

Minimalni zahtjevi

1. Kreditna institucija mora uvjeriti nadležna tijela da ima odgovarajuće procese upravljanja rizicima da kontrolira one rizike kojima može biti izložena zbog provedbe praksi smanjenja kreditnog rizika.

2. Bez obzira na postojanje smanjenja kreditnog rizika koje je uzeto u obzir za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i, ako je relevantno, iznosa očekivanih gubitaka, kreditne institucije nastavljaju s potpunom procjenom kreditnog rizika odnosne izloženosti i u mogućnosti su dokazati nadležnim tijelima da ispunjavaju ovaj zahtjev. U slučaju repo transakcija i/ili transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe, odnosnom izloženošću se, samo u smislu ove točke, smatra neto iznos te izloženosti.

1. MATERIJALNA KREDITNA ZAŠTITA

1.1. **Ugovori o bilančnom netiranju (osim standardiziranih sporazuma o netiranju koji obuhvaćaju repo transakcije, transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe i/ili ostale transakcije ovisne o kretanju na tržištu kapitala).**

3. Da bi se ugovori o bilančnom netiranju – osim standardiziranih sporazuma o netiranju koji obuhvaćaju repo transakcije, transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe i/ili ostale transakcije ovisne o kretanju na tržištu kapitala – priznali u smislu članaka od 90. do 93., moraju se zadovoljiti sljedeći uvjeti:

(a) oni moraju imati pravni učinak i biti provedivi u svim relevantnim mjestima nadležnosti, uključujući i u slučaju insolventnosti ili stečaja druge ugovorne stranke;

(b) kreditna institucija mora biti u mogućnosti u svakom trenutku utvrditi ona novčana potraživanja i obveze koje podliježu ugovoru o bilančnom netiranju;

(c) kreditna institucija mora nadzirati i kontrolirati rizike povezane s prekidom kreditne zaštite; i

(d) kreditna institucija mora nadzirati i kontrolirati relevantne izloženosti na neto osnovi.

1.2. **Standardizirani sporazumi o netiranju koji obuhvaćaju repo transakcije i/ili transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe i/ili ostale transakcije na tržištu kapitala**

4. Da bi se standardizirani sporazumi o netiranju, koji obuhvaćaju repo transakcije i/ili transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe i/ili ostale transakcije ovisne o kretanju na tržištu kapitala, priznali u smislu članaka od 90. do 93. oni moraju:

(a) imati pravni učinak i biti provedivi u svim relevantnim mjestima nadležnosti, uključujući i u slučaju stečaja ili insolventnosti druge ugovorne stranke;

(b) dati strani kod koje nije došlo do neispunjavanja obveza pravo da, u slučaju neispunjavanja obveza druge ugovorne stranke, što uključuje i stečaj ili insolventnost druge ugovorne stranke, prekine i pravodobno zaključi sve transakcije na temelju ugovora; i

(c) predviđati da se dobici i gubici koji proizlaze iz transakcija koje su zaključene na temelju standardiziranog sporazuma netiraju tako da jedna strana duguje drugoj strani jedan jedinstveni neto iznos.

5. Povrh toga, moraju se ispuniti minimalni zahtjevi za priznavanje financijskog kolaterala prema složenoj metodi financijskog kolaterala koji su navedeni u točki 6.

1.3. **Financijski kolateral**

1.3.1. Minimalni zahtjevi za priznavanje financijskog kolaterala prema svim pristupima i metodama

6. Za priznavanje financijskog kolaterala i zlata moraju se zadovoljiti sljedeći uvjeti.

(a) Niska korelacija

Kreditna kvaliteta dužnika i vrijednost kolaterala ne smiju biti u značajnoj pozitivnoj korelaciji.

Vrijednosni papiri koje je izdao dužnik, ili bilo koji povezani skupni subjekt, nisu prihvatljivi. Bez obzira na to, dužnikova vlastita izdanja pokrivenih obveznica, koje su obuhvaćene Prilogom VI. dijelom 1. točkama od 68. do 70., mogu se priznati kao prihvatljiva ako su kolateral ponuđen za repo transakcije, pod uvjetom da se poštuje prvi stavak ove točke.

(b) Pravna sigurnost

Kreditne institucije ispunjavaju sve ugovorne i zakonske zahtjeve u vezi s provedivošću aranžmana o kolateralu, te poduzimaju sve potrebne mjere da tu provedivost osiguraju prema zakonu koji je primjenljiv na njihov udjel u kolateralu.

Kreditne institucije obavljaju odgovarajuće pravno preispitivanje kako bi potvrdile provedivost aranžmana o kolateralu u svim relevantnim mjestima nadležnosti. One po potrebi ponovno obavljaju takvo preispitivanje kako bi osigurale kontinuiranu provedivost.

(c) Operativni zahtjevi

Aranžmani o kolateralu primjereno su dokumentirani, uz jasan i snažan postupak za pravodobnu likvidaciju kolaterala.

Kreditne institucije primjenjuju odgovarajuće postupke i procese za kontroliranje rizika koji proizlaze iz upotrebe kolaterala – uključujući rizike neučinkovite ili smanjene kreditne zaštite, rizike vrednovanja, rizike povezane s prestankom kreditne zaštite, koncentracijski rizik koji proizlazi iz upotrebe kolaterala, te interakciju sa sveukupnim profilom rizičnosti kreditne institucije.

Kreditna institucija ima dokumentirane politike i prakse u vezi s vrstama i iznosima kolaterala koje prihvaća.

Kreditne institucije izračunavaju tržišnu vrijednost kolaterala, i sukladno tome ga ponovno vrednuju, najmanje jedanput u šest mjeseci i kad god kreditna institucija ima razloga vjerovati da je došlo do značajnog smanjenja njegove tržišne vrijednosti.

Kad kolateral drži treća strana, kreditne institucije moraju poduzeti razumne mjere da osiguraju da treća strana razdvaja kolateral od svoje vlastite imovine.

1.3.2. Dodatni minimalni zahtjevi za priznavanje financijskog kolaterala prema jednostavnoj metodi financijskog kolaterala

7. Povrh zahtjeva navedenih u točki 6., za priznavanje financijskog kolaterala prema jednostavnoj metodi financijskog kolaterala preostalo roka do dospijeća zaštite mora biti najmanje jednak preostalom roku do dospijeća izloženosti.

1.4. **Minimalni zahtjevi za priznavanje kolaterala u obliku nekretnine**

8. Za priznavanje kolaterala u obliku nekretnine moraju se zadovoljiti sljedeći uvjeti.

(a) Pravna sigurnost

Hipoteka ili financijska naknada provedive su u svim mjestima nadležnosti koja su relevantna u trenutku zaključenja ugovora o kreditu, a hipoteka ili financijska naknada su primjereno i pravodobno evidentirane. Aranžmani odražavaju potpuno založno pravo (tj. da su ispunjeni svi pravni uvjeti za uspostavu zaloga). Ugovor o zaštiti i pravni procesi koji ga prate kreditnoj instituciji omogućuju da realizira vrijednost zaštite unutar razumnog roka.

(b) Nadziranje vrijednosti imovine

Vrijednost imovine učestalo se nadzire, a najmanje jedanput godišnje u slučaju poslovnih nekretnina, odnosno jedanput u tri godine u slučaju stambenih nekretnina. Češće nadziranje obavlja se u slučaju da je tržište podložno značajnim promjenama uvjeta. Statističke metode mogu se upotrebljavati za nadziranje vrijednosti imovine i utvrđivanje imovine koju je potrebno ponovno vrednovati. Vrednovanje imovine preispituje neovisni procjenitelj kad informacije ukazuju da se vrijednost imovine možda značajno smanjila u odnosu na opće tržišne cijene. Kod kredita koji premašuju 3 milijuna EUR ili 5 % vlastitih sredstava kreditne institucije, neovisni procjenitelj preispituje vrijednost imovine najmanje jedanput u tri godine.

„Neovisni procjenitelj” znači osoba koja posjeduje potrebne kvalifikacije, sposobnost i iskustvo da obavi vrednovanje, a neovisna je o procesu odlučivanja o kreditu.

(c) Dokumentacija

Vrste stambenih i poslovnih nekretnina koje kreditna institucija prihvaća i s njima povezane kreditne politike jasno su dokumentirane.

(d) Osiguranje

Kreditna institucija ima postupke kojima nadzire da je imovina koja je preuzeta kao zaštita adekvatno osigurana od štete.

1.5. **Minimalni zahtjevi za priznavanje kolaterala u obliku potraživanja**

9. Da bi se potraživanja priznala kao kolateral moraju se zadovoljiti sljedeći uvjeti.

(a) Pravna sigurnost

i. Pravni mehanizam prema kojemu je kolateral koji je dan je snažan i učinkovit te osigurava vjerovniku jasna prava na primitke;

ii. kreditne institucije moraju poduzeti sve potrebne mjere da ispune lokalne zahtjeve u vezi s provedivošću prava iz osiguranja. Postoji okvir koji vjerovniku omogućuje da nad potraživanjima, koja su dana kao kolateral, ima pravo prvenstva, osim ako nacionalno diskrecijsko pravo dopušta da su ta potraživanja podređena potraživanjima povlaštenih vjerovnika, što je predviđeno zakonskim ili provedbenim propisima;

iii. kreditne institucije obavljaju dostatno pravno preispitivanje kojim se potvrđuje provedivost aranžmana o kolateralu u svim relevantnim mjestima nadležnosti; i

iv. aranžmani o kolateralu moraju biti primjereno dokumentirani s jasnom i snažnom procedurom za pravodobnu naplatu kolaterala. Procedure kreditne institucije osiguravaju poštivanje svih pravnih uvjeta koji su potrebni da bi se utvrdilo da je došlo do neispunjavanja obveza od strane dužnika te za pravodobnu naplatu kolaterala. U slučaju da dužnik ima financijske poteškoće ili da ne ispunjava obveze, kreditna institucija ima zakonsko pravo prodati ili ustupiti potraživanja drugim stranama bez suglasnosti dužnika po tim potraživanjima.

(b) Upravljanje rizicima

i. Kreditna institucija mora imati snažan proces za utvrđivanje kreditnog rizika povezanog s potraživanjima. Između ostalog, takav proces uključuje analize dužnikovog poslovanja, gospodarske djelatnosti kojoj on pripada te vrsta klijenata s kojima dužnik posluje. Kad se kreditna institucija oslanja na to da dužnik utvrđuje kreditni rizik svojih klijenata, ona mora preispitivati dužnikove kreditne prakse kako bi se uvjerila u njihovu snagu i vjerodostojnost;

ii. razlika između iznosa izloženosti i vrijednosti potraživanja mora odražavati sve odgovarajuće čimbenike, uključujući troškove naplate, koncentraciju unutar skupa potraživanja založenog od strane pojedinog dužnika te potencijalni rizik koncentracije unutar ukupnih izloženosti kreditne institucije koji premašuje onaj koji je pod kontrolom opće metodologije kreditne institucije. Kreditna institucija mora održavati kontinuirani proces nadzora koji je primjeren potraživanjima. Povrh toga, usklađenost s kreditnim odredbama, ograničenjima koja se odnose na okoliš, te ostali pravni zahtjevi preispituju se na redovitoj osnovi;

iii. potraživanja koja je dužnik založio su diversificirana i nisu u nepotrebnoj korelaciji s dužnikom. Ako postoji značajna pozitivna korelacija, potrebno je uzeti u obzir popratne rizike prilikom utvrđivanja nadoknada za skup kolaterala kao cjelinu;

iv. potraživanja od subjekata povezanih s dužnikom (uključujući društva kćeri i zaposlenike) ne priznaju se kao instrumenti za smanjenje rizika; i

v. kreditna institucija ima dokumentirani proces za naplatu potraživanja u situaciji financijskih poteškoća. Postoje potrebni aranžmani za naplatu, čak i kada kreditna institucija, u uobičajenim okolnostima, očekuje da će dužnik izvršiti naplatu.

1.6. **Minimalni zahtjevi za priznavanje ostalih vrsta fizičkog kolaterala**

10. Za priznavanje ostalih vrsta fizičkog kolaterala moraju se zadovoljiti sljedeći uvjeti:

(a) aranžman o kolateralu ima pravni učinak i proveđiv je u svim relevantnim mjestima nadležnosti i omogućuje kreditnoj instituciji da realizira vrijednost imovine unutar razumnog roka;

(b) uz iznimku dopuštenih povlaštenih potraživanja iz točke 9. podtočke (a) ii., dopuštena su samo založna prava s pravom prvenstva nad kolateralom. Stoga kreditna institucija, u odnosu na sve ostale vjerovnike, ima pravo prvenstva nad primicima realiziranim na osnovi kolaterala;

(c) vrijednost imovine učestalo se prati, a najmanje jedanput godišnje. Češće praćenje potrebno je u slučaju da je tržište podložno značajnim promjenama uvjeta;

(d) ugovor o kreditu obuhvaća podrobne opise kolaterala, kao i podrobne specifikacije načina i učestalosti revalorizacije;

(e) vrste fizičkog kolaterala koje kreditna institucija prihvaća, te politike i prakse vezane uz odgovarajući iznos svake vrste kolaterala u odnosu na iznos izloženosti jasno su dokumentirane u internim kreditnim politikama i postupcima koji su dostupni za provjeravanje;

(f) kreditne politike kreditne institucije s obzirom na transakcijsku strukturu uzimaju u obzir odgovarajuće zahtjeve za kolateral u odnosu na iznos izloženosti, mogućnost brze likvidacije kolaterala, mogućnost objektivnog utvrđivanja cijene ili tržišne vrijednosti, učestalost s kojom je moguće odmah dobiti tu vrijednost (uključujući stručnu procjenu ili vrednovanje) te promjenljivost ili procjenu promjenljivosti vrijednosti kolaterala;

(g) i početno i ponovno vrednovanje u potpunosti uzimaju u obzir pogoršanje kvalitete ili zastarjelost kolaterala. Posebna pažnja mora se obratiti prilikom vrednovanja i ponovnog vrednovanja učinaka proteka vremena na kolateral koji je modno- ili vremenski-osjetljiv;

(h) kreditna institucija mora imati pravo obaviti fizički pregled imovine. Ona ima politike i postupke koji se odnose na ostvarivanje prava na fizičku pregled; i

(i) kreditna institucija mora imati postupke kojima nadzire da je imovina koja je preuzeta kao zaštita adekvatno osigurana od nastupanja štetnog događaja.

1.7. **Minimalni zahtjevi da se izloženosti koje proizlaze iz lizinga tretiraju kao kolateralizirane**

11. Da bi se izloženosti koje proizlaze iz transakcija lizinga tretirale kao kolateralizirane onom vrstom imovine koja je u najmu, moraju se zadovoljiti sljedeći uvjeti:

(a) moraju se zadovoljiti uvjeti, navedeni u točki 8. ili točki 10., za priznavanje kolaterala u obliku one vrste imovine koja je u najmu;

(b) najmodavac na odgovarajući način upravlja rizicima s obzirom na namjenu za koju se upotrebljava imovina u najmu, njezinu starost i planirano trajanje njezine upotrebe, uključujući odgovarajuće praćenje vrijednosti osiguranja;

(c) postoji odgovarajući pravni okvir kojim se uspostavlja zakonsko vlasništvo najmodavca nad imovinom te njegova mogućnost pravodobnog ostvarivanja vlasničkih prava; i

(d) kad u izračunu iznosa gubitka zbog neispunjavanja obveza (LGD) nije prethodno utvrđena, razlika između neamortiziranog iznosa i tržišne vrijednosti osiguranja ne smije biti tako velika da preuveliča iznos smanjenja kreditnog rizika koji je pripisan imovini u najmu.

1.8. **Minimalni zahtjevi za priznavanje ostalih vrsta materijalne kreditne zaštite**

1.8.1. Gotovina u obliku depozita ili instrumenti slični gotovini koje drži treća strana

12. Da bi se mogla tretirati na način naveden u dijelu 3. točki 79., zaštita iz dijela 1. točke 23. mora zadovoljavati sljedeće uvjete:

(a) dužnikovo potraživanje od institucije koja je treća strana jasno je založeno u korist kreditne institucije vjerovnika ili preneseno na tu kreditnu instituciju, a taj zalog ili prijenos pravno je učinkovit i provediv u svim relevantnim mjestima nadležnosti;

(b) institucija koja je treća strana obaviještena je o zalogu ili prijenosu;

(c) zbog te obavijesti, institucija koja je treća strana u mogućnosti je izvršiti plaćanja isključivo kreditnoj instituciji vjerovniku ili drugim stranama uz suglasnost kreditne institucije vjerovnika; i

(d) zalog ili prijenos je bezuvjetan i neopoziv.

1.8.2. Police životnog osiguranja koje su založene u korist kreditne institucije vjerovnika

13. Za priznavanje polica životnog osiguranja koje su založene u korist kreditne institucije vjerovnika moraju se zadovoljiti sljedeći uvjeti:

(a) društvo koje pruža životno osiguranje može se priznavati kao prihvatljivi pružatelj nematerijalne kreditne zaštite na temelju dijela 1. točke 26.;

(b) polica životnog osiguranja jasno je založena u korist kreditne institucije vjerovnika ili prenesena na tu kreditnu instituciju;

(c) društvo koje pruža životno osiguranje obaviješteno je o zalogu ili prijenosu te zbog toga ne smije iznose koji se isplaćuju na temelju ugovora isplaćivati bez suglasnosti kreditne institucije vjerovnika;

(d) iskazana otkupna vrijednost police ne može se smanjivati;

(e) kreditna institucija vjerovnik mora imati pravo otkazati policu i pravodobno primiti otkupnu vrijednost u slučaju dužnikovog neispunjavanja obveza;

(f) držatelj police obavješćuje kreditnu instituciju vjerovnika ako nije izvršeno bilo koje plaćanje na temelju police;

(g) kreditna zaštita se mora osigurati do dospijeća kredita. Kada to nije moguće zbog toga što osiguravateljski odnos završava prije isteka kreditnog odnosa, kreditna institucija mora osigurati da joj iznos koji proizlazi iz ugovora o osiguranju služi kao osiguranje do isteka ugovora o kreditu; i

(h) zalog ili prijenos moraju biti pravno učinkoviti i provedivi u svim mjestima nadležnosti koja su relevantna u trenutku zaključenja ugovora o kreditu.

2. NEMATERIJALNA KREDITNA ZAŠTITA I KREDITNI ZAPISI

2.1. **Zahtjevi koji su zajednički za garancije i kreditne izvedenice**

14. Podložno točki 16., da bi se priznala kreditna zaštita koja proizlazi iz garancije ili kreditne izvedenice moraju se zadovoljiti sljedeći uvjeti:

(a) kreditna zaštita je izravna;

(b) opseg kreditne zaštite jasno je definiran i nepobitan;

(c) ugovor o kreditnoj zaštiti ne sadrži nikakvu klauzulu čije je ispunjavanje izvan izravne kontrole vjerovnika koja bi:

i. omogućila pružatelju zaštite da jednostrano otkaže zaštitu;

ii. povećala efektivni trošak zaštite zbog pogoršanja kreditne kvalitete zaštićene izloženosti;

iii. mogla spriječiti da pružatelj zaštite bude obvezan pravodobno izvršiti isplatu u slučaju da izvorni dužnik ne izvrši bilo koja dospjela plaćanja; ili

iv. mogla omogućiti pružatelju kreditne zaštite da smanji dospijeće kreditne zaštite; i

(d) mora biti pravno učinkovita i provediva u svim mjestima nadležnosti koja su relevantna u trenutku zaključenja ugovora o kreditu.

2.1.1. Operativni zahtjevi

15. Kreditna institucija mora uvjeriti nadležna tijela da ima sustave za upravljanje potencijalnom koncentracijom rizika koji proizlazi iz njezine upotrebe garancija i kreditnih izvedenica. Kreditna institucija mora moći prikazati kako je njezina strategija za upotrebu kreditnih izvedenica i garancija povezana s njezinim upravljanjem cjelokupnim profilom rizičnosti.

2.2. **Kontragarancije države i ostalih javnih državnih tijela**

16. Kad je izloženost zaštićena garancijom za koju postoji kontragarancija središnje države, središnje banke, tijela regionalne ili lokalne vlasti, javnih državnih tijela, potraživanja koja se, na temelju članaka od 78. do 83., tretiraju kao potraživanja od središnje države u čijoj su nadležnosti uspostavljeni, multilateralne razvojne banke kojoj je dodijeljen ponder rizika 0 % u skladu s člancima od 78. do 83. ili na temelju tih članaka, ili javnih državnih tijela, potraživanja koja se na temelju članaka od 78. do 83. tretiraju kao potraživanja od kreditnih institucija, izloženost se može tretirati kao da je zaštićena garancijom dotičnog subjekta, pod uvjetom da su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) kontragarancija pokriva sve elemente kreditnog rizika potraživanja;

(b) i izvorna garancija i kontragarancija zadovoljavaju zahtjeve za garancije navedene u točkama 14., 15. i 18., osim što kontragarancija ne mora biti izravna; i

(c) nadležno se tijelo uvjerilo da je pokriće snažno i da ne postoje povijesni podaci koji bi ukazivali da pokriće kontragarancije nije efektivno ekvivalentno pokriću izravne garancije dotičnog subjekta.

17. Tretman naveden u točki 16. primjenjuje se također na izloženost za koju ne postoji kontragarancija nekog od subjekata navedenih u toj točki ako je kontragarancija za tu izloženost pod izravnom garancijom nekoga od navedenih subjekata i ako su zadovoljeni uvjeti navedeni u toj točki.

2.3. **Dodatni zahtjevi za garancije**

18. Da bi se garancija priznala moraju se zadovoljiti sljedeći uvjeti:

(a) kad dođe do priznatog neispunjavanja obveza i/ili neplaćanja druge ugovorne stranke, kreditna institucija vjerovnik ima pravo pravodobno zahtijevati od garanta bilo koji dospjeli novčani iznos po potraživanju u vezi s kojim je zaštita pružena. Plaćanje od strane garanta nije uvjetovano time da kreditna institucija vjerovnik prvo mora goniti dužnika.

U slučaju nematerijalne kreditne zaštite koja pokriva stambene hipotekarne kredite, zahtjevi iz točke 14. podtočke (c) iii. i prvog podstavka ove točke moraju se zadovoljiti samo u roku od 24 mjeseca;

(b) garancija je eksplicitno dokumentirana obveza koju je preuzeo garant; i

(c) podložno sljedećoj rečenici, garancija pokriva sve vrste plaćanja za koja se očekuje da će ih dužnik izvršiti s obzirom na potraživanje. Kad su neke vrste plaćanja izostavljene iz garancije, priznata vrijednost garancije ispravlja se tako da odrazi ograničeno pokriće.

19. U slučaju garancija koje su dane u kontekstu uzajamnih garancijskih shema koje za te potrebe priznaju nadležna tijela, ili garancija koje su dali, odnosno za koje su kontragaranciju izdali subjekti iz točke 16., smatra se da su zahtjevi iz točke 18. podtočke (a) zadovoljeni kad je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

(a) kreditna institucija vjerovnik ima pravo od garanta pravodobno primiti privremeno plaćanje koje je izračunano tako da predstavlja dobru procjenu iznosa ekonomskoga gubitka, uključujući gubitke koji proizlaze iz neplaćanja kamata i ostalih vrsta plaćanja koja je dužnik obvezan izvršiti, a koje će kreditna institucija vjerovnik vjerojatno pretrpjeti razmjerno pokriću garancije; ili

(b) kreditna institucija vjerovnik može dokazati da učinci garancije koji štite od gubitaka, uključujući gubitke koji proizlaze iz neplaćanja kamata i ostalih vrsta plaćanja koja je dužnik obvezan izvršiti, opravdavaju takav tretman.

2.4. **Dodatni zahtjevi za kreditne izvedenice**

20. Da bi se priznale kreditne izvedenice moraju se zadovoljiti i sljedeći uvjeti:

(a) podložno točki (b), kreditni događaji ugovoreni kreditnom izvedenicom uključuju najmanje:

i. neplaćanje dospjelih iznosa prema uvjetima odnosne obveze, koji vrijede u trenutku kad dođe do neplaćanja (uz poček koji je usklađen s početkom kod odnosne obveze ili kraći od njega);

ii. stečaj, insolventnost ili nemogućnost dužnika da plati svoje dugove ili njegovo neplaćanje odnosno priznanje u pisanom obliku njegove opće nemogućnosti da podmiri svoje dugove po dospijeću, i slične događaje; i

iii. restrukturiranje odnosne obveze, koje uključuje oprost ili odgodu plaćanja glavnice, kamata ili naknada, zbog čega dolazi do događaja gubitka po kreditu (tj. ispravka vrijednosti ili drugog sličnog terećenja računa dobiti i gubitka);

(b) kad kreditni događaji ugovoreni kreditnom izvedenicom ne uključuju restrukturiranje odnosne obveze kako je opisano u točki (a) podtočki iii., kreditna se zaštita može ipak priznati pod uvjetom da se smanji priznata vrijednost kako je utvrđeno u točki 83. dijela 3.;

(c) u slučaju kreditnih izvedenica koje omogućuju gotovinsku namiru postoji snažan proces vrednovanja kojim se gubitak pouzdano procjenjuje. Postoji jasno određeno razdoblje za dobivanje vrednovanja odnosne obveze nakon kreditnog događaja;

(d) ako je za namiru potrebno pravo i mogućnost kupca zaštite da odnosnu obvezu prenese na pružatelja zaštite, uvjeti odnosne obveze osiguravaju da se bilo koja potrebna suglasnost za taj prijenos ne može bezrazložno uskratiti; i

(e) identitet strana odgovornih za utvrđivanje je li došlo do kreditnog događaja jasno je utvrđen. Ovo utvrđivanje ne smije biti isključiva odgovornost pružatelja zaštite. Kupac zaštite ima pravo/mogućnost da pružatelja zaštite obavijesti o pojavi kreditnog događaja.

21. Neusklađenost između odnosne i referentne obveze ugovorene kreditnom izvedenicom (tj. obveze koja se upotrebljava za utvrđivanje vrijednosti gotovinske namire ili isporučive obveze) ili između odnosne obveze i obveze koja se upotrebljava za utvrđivanje je li došlo do kreditnog događaja dopuštena je samo ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) referentna obveza ili obveza koja se upotrebljava za utvrđivanje je li došlo do kreditnog događaja, ovisno o slučaju, ima jednako pravo prvenstva naplate ili je po prioritetu plaćanja sekundarna u odnosu na odnosnu obvezu; i

(b) odnosna obveza i referentna obveza ili obveza koja se upotrebljava za utvrđivanje je li došlo do kreditnog događaja, ovisno o slučaju, imaju istog dužnika (tj. isti pravni subjekt) i postoje pravno provedive klauzule kojima je posljedica stupanja u status neispunjavanja po jednoj obvezi nastup statusa neispunjavanja svih obveza (engl. cross-default odnosno engl. cross-acceleration).

2.5. **Zahtjevi potrebni za tretman naveden u Prilogu VII. dijelu 1. točki 4.**

22. Da bi bila prihvatljiva za tretman naveden u Prilogu VII. dijelu 1. točki 4., kreditna zaštita koja proizlazi iz garancije ili kreditne izvedenice mora zadovoljavati sljedeće uvjete:

(a) odnosna obveza je:

— izloženost prema poduzeću u skladu s definicijom iz članka 86., isključujući društva za osiguranje i društva za reosiguranje,

— izloženost prema tijelu regionalne ili lokalne vlasti ili javnom državnom tijelu koja se ne tretira kao izloženost prema središnjoj državi ili središnjoj banci u skladu s člankom 86., ili

— izloženost prema malom ili srednje velikom subjektu, koja je klasificirana kao izloženost prema stanovništvu u skladu s člankom 86. stavkom 4.;

(b) odnosni dužnici nisu članovi iste grupe kao pružatelj zaštite;

(c) izloženost je zaštićena jednim od sljedećih instrumenata:

— nematerijalnim kreditnim izvedenicama kod kojih je referentni subjekt jedna osoba ili garancijama kod kojih je referentni subjekt jedna osoba,

— proizvodima kod kojih neispunjavanje obveze prvog referentnog subjekta iz košarice aktivira kreditnu zaštitu – tretman se primjenjuje na imovinu unutar košarice s najmanjim iznosom izloženosti ponderiranim rizikom, ili

— proizvodima kod kojih neispunjavanje obveza n-tog referentnog subjekta iz košarice aktivira kreditnu zaštitu – dobivena zaštita prihvatljiva je za razmatranje unutar ovog okvira samo ako je također dobivena prihvatljiva (n-1)-ta zaštita od neispunjavanja obveza ili ako je kod (n-1) imovine unutar košarice već došlo do neispunjavanja obveza. U tim slučajevima se tretman primjenjuje na imovinu unutar košarice s najmanjim iznosom izloženosti ponderiranim rizikom;

(d) kreditna zaštita zadovoljava zahtjeve navedene u točkama 14., 15., 18., 20. i 21.;

(e) ponder rizika koji je povezan s izloženošću prije primjene tretmana iz Priloga VII. dijela 1. točke 4. nije već uključen u bilo koji aspekt kreditne zaštite;

(f) kreditna institucija ima pravo i očekuje da će primiti plaćanje od pružatelja kreditne zaštite bez poduzimanja pravnih radnji kojima bi utjerala plaćanje od druge ugovorne stranke. U najvećoj mogućoj mjeri, kreditna institucija poduzima mjere da se uvjeri da je pružatelj zaštite spreman odmah izvršiti plaćanje ako dođe do kreditnog događaja;

(g) kupljena kreditna zaštita apsorbira sve kreditne gubitke nastale na zaštićenom dijelu izloženosti koji proizlaze iz nastanka kreditnih događaja navedenih u ugovoru;

(h) ako struktura plaćanja predviđa fizičku namiru, onda mora postojati pravna sigurnost s obzirom na isporučivost kredita, obveznice ili potencijalne obveze. Ako kreditna institucija namjerava isporučiti obvezu koja nije odnosna izloženost, ona mora osigurati da je isporučiva obveza dovoljno likvidna tako da je kreditna institucija može kupiti za isporuku u skladu s ugovorom;

(i) pružatelj zaštite i kreditna institucija u pisanom obliku pravno potvrđuju uvjete aranžmana o kreditnoj zaštiti;

(j) kreditna institucija ima proces kojim otkriva postojanje prekomjerne korelacije između kreditne sposobnosti pružatelja zaštite i dužnika po odnosnoj izloženosti, zbog toga što njihovo ispunjavanje obveza ovisi o zajedničkim čimbenicima koji su izvan čimbenika sistemskog rizika; i

(k) u slučaju zaštite od razrjeđivačkog rizika, prodavatelj kupljenih potraživanja ne smije biti član iste grupe kao pružatelj zaštite.

DIO 3.

Izračun učinaka smanjenja kreditnog rizika

1. Podložno dijelovima od 4. do 6., kad su zadovoljene odredbe u dijelovima 1. i 2., izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom na temelju članaka od 78. do 83. i izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanih gubitaka na temelju članaka od 84. do 89. može se izmijeniti u skladu s odredbama ovog dijela.

2. Gotovina, vrijednosni papiri ili roba koji su kupljeni, uzajmljeni ili primljeni na temelju repo transakcije ili transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe tretiraju se kao kolateral.

1. MATERIJALNA KREDITNA ZAŠTITA

1.1. **Kreditni zapisi**

3. Ulaganja u kreditne zapise koje je izdala kreditna institucija vjerovnik mogu se tretirati kao kolateral.

1.2. **Bilančno netiranje**

4. Krediti i depoziti kod kreditne institucije vjerovnika koji podliježu bilančnom netiranju tretiraju se kao gotovinski kolateral.

1.3. **Standardizirani sporazumi o netiranju koji obuhvaćaju repo transakcije i/ili transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe i/ili ostale transakcije ovisne o kretanju na tržištu kapitala.**

1.3.1. Izračun potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti

(a) Upotreba pristupa zasnovanog na „supervizorskim" prilagodbama zbog volatilnost ili pristupa zasnovanog na „vlastitim procjenama" prilagodbi zbog volatilnost

5. Podložno točkama od 12. do 21., u izračunu „potpuno ispravljenog iznosa izloženosti" (E*) za izloženosti koje podliježu prihvatljivom standardiziranom sporazumu o netiranju koji obuhvaća repo transakcije i/ili transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe i/ili ostale transakcije ovisne o kretanju na tržištu kapitala, prilagodbe zbog volatilnost koji se primjenjuju izračunavaju se upotrebom pristupa zasnovanog na supervizorskim prilagodbama zbog volatilnost ili pristupa zasnovanog na vlastitim procjenama prilagodbi zbog volatilnost, kako je navedeno u točkama od 30. do 61. za složenu metodu financijskog kolaterala. Za upotrebu pristupa zasnovanog na vlastitim procjenama primjenjuju se isti uvjeti i zahtjevi kao i oni koji se primjenjuju prema složenoj metodi financijskog kolaterala.

6. Neto pozicija u svakoj „vrsti vrijednosnog papira" ili robe izračunava se tako da se od ukupne vrijednosti vrijednosnih papira ili robe te vrste, koji su pozajmljeni, prodani ili dani na temelju standardiziranog sporazuma o netiranju, oduzme ukupna vrijednost vrijednosnih papira ili robe te vrste koji su pozajmljeni, kupljeni ili primljeni na temelju tog ugovora.

7. U smislu točke 6., „vrsta vrijednosnih papira" znači vrijednosni papiri koje je izdao isti subjekt, koji imaju isti datum izdavanja i dospijeće, podliježu istim uvjetima te razdobljima likvidacije, kako je navedeno u točkama od 34. do 59.

8. Neto pozicija u svakoj valuti koja nije valuta namire standardiziranog sporazuma o netiranju izračunava se tako da se od ukupne vrijednosti vrijednosnih papira nominiranih u toj valuti, koji su pozajmljeni, prodani ili dani na temelju standardiziranog sporazuma o netiranju, dodane gotovinskom iznosu u toj valuti, koji je pozajmljen ili prenesen na temelju ugovora, oduzme ukupna vrijednost vrijednosnih papira nominiranih u toj valuti, koji su uzajmljeni, kupljeni ili primljeni na temelju ugovora, dodana gotovinskom iznosu u toj valuti, koji je uzajmljen ili primljen na temelju ugovora.

9. Prilagodba zbog volatilnost koja je primjerena za određenu vrstu vrijednosnih papira ili gotovinsku poziciju primjenjuje se na apsolutnu vrijednost pozitivne ili negativne neto pozicije u vrijednosnim papirima te vrste.

10. Prilagodba zbog volatilnost valutnog rizika primjenjuje se na neto pozitivnu ili negativnu poziciju u svakoj valuti koja nije valuta namire standardiziranog sporazuma o netiranju.

11. E* se izračunava u skladu sa sljedećom formulom:

$$E^* = \max\left\{0, \left[\left(\sum(E) - \sum(C)\right) + \sum\left(|\text{nettoposit ieinelk effect}| \times \text{Hsec}\right) + \left(\sum|\text{Efx}| \times \text{Hfx}\right)\right]\right\}$$

Kad se iznosi izloženosti ponderirani rizikom izračunavaju na temelju članaka od 78. do 83., E je iznos izloženosti za svaku zasebnu izloženost na temelju ugovora, koji bi se primjenjivao kad ne bi postojala kreditna zaštita

Kad se iznosi izloženosti ponderirani rizikom i iznosi očekivanih gubitaka izračunavaju na temelju članaka od 84. do 89., E je iznos izloženosti za svaku zasebnu izloženost na temelju ugovora, koji bi se primjenjivao kad ne bi postojala kreditna zaštita.

C je vrijednost vrijednosnih papira ili robe koji su pozajmljeni, kupljeni ili primljeni, odnosno gotovine koja je uzajmljena ili primljena s obzirom na svaku takvu izloženost.

S(E) je zbroj svih E na temelju ugovora.

S(C) je zbroj svih C na temelju ugovora.

E_{fx} je neto pozicija (pozitivna ili negativna) u određenoj valuti koja nije valuta namire ugovora, izračunana na temelju točke 8.

H_{sec} je prilagodba zbog volatilnosti koji je primjeren za određenu vrstu vrijednosnih papira.

H_{fx} je prilagodba zbog valutne volatilnosti.

E* je potpuno prilagođena vrijednost izloženosti.

(b) Upotreba pristupa zasnovanog na internim modelima

12. Kao alternativa upotrebi pristupa zasnovanog na supervizorskim prilagodbama zbog volatilnosti ili pristupa zasnovanog na vlastitim procjenama prilagodbi zbog volatilnosti u izračunu potpuno prilagođena vrijednost izloženosti (E*) koji proizlazi iz primjene prihvatljivog standardiziranog sporazuma o netiranju koji obuhvaća repo transakcije, transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe i/ili ostale transakcije ovisne o kretanju na tržištu kapitala osim transakcija izvedenicama, kreditnim se institucijama može dopustiti da upotrijebe pristup zasnovan na internim modelima koji u obzir uzima učinke korelacije između pozicija vrijednosnih papira na koje se odnosi standardizirani sporazum o netiranju, kao i likvidnost predmetnih instrumenata. Interni modeli koji se upotrebljavaju u ovom pristupu osiguravaju procjene potencijalnih promjena vrijednosti neosiguranog iznosa izloženosti($\Sigma E - \Sigma C$). Sukladno odobrenju nadležnih tijela, kreditne institucije mogu također upotrebljavati svoje interne modele za transakcije kreditiranja kupnje vrijednosnih papira uz uplatu nadoknade, ako su te transakcije obuhvaćene dvostranim standardiziranim sporazumom o netiranju koji zadovoljava zahtjeve navedene u Prilogu III. dijelu 7.

13. Kreditna institucija može odabrati upotrebu pristupa zasnovanog na internim modelima neovisno o tome je li za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom odabrala članke od 78. do 83. ili članke od 84. do 89. Međutim, ako kreditna institucija želi upotrijebiti pristup zasnovan na internim modelima, onda ga mora upotrebljavati za sve druge ugovorne stranke i vrijednosne papire, uz izuzetak portfelja koji nisu značajni, za koje može upotrebljavati pristup zasnovan na supervizorskim prilagodbama za volatilnosti ili pristup zasnovan na vlastitim procjenama prilagodbi zbog volatilnosti, kako je navedeno u točkama od 5. do 11.

14. Pristup zasnovan na internim modelima dostupan je kreditnim institucijama koje su primile priznanje za interni model upravljanja rizicima na temelju Priloga V. Direktivi 2006/49/EZ.

15. Kreditne institucije koje nisu primile supervizorsko priznanje za upotrebu takvog modela na temelju Direktive 2006/49/EZ, mogu od nadležnih tijela zatražiti priznavanje internog modela za mjerenje rizika u smislu točaka od 12. do 21.

16. Priznanje se daje samo ako je nadležno tijelo uvjereno da je sustav upravljanja rizicima, koji kreditna institucija upotrebljava za upravljanje rizicima koji proizlaze iz transakcija obuhvaćenih standardiziranim sporazum o netiranju, konceptualno zdrav i dosljedno proveden i da su, posebno, zadovoljeni sljedeći kvalitativni standardi:

(a) interni model mjerenja rizika koji se upotrebljava za izračun potencijalne volatilnosti cijena za transakcije čvrsto je integriran u dnevni proces upravljanja rizicima kreditne institucije i služi kao osnova za izvješćivanje višeg rukovodstva kreditne institucije o izloženostima riziku;

(b) kreditna institucija ima jedinicu za kontrolu rizika koja je neovisna o jedinicama za poslove trgovanja i izravno izvješćuje više rukovodstvo. Jedinica mora biti odgovorna za oblikovanje i provedbu sustava kreditne institucije za upravljanje rizicima. Ona izrađuje i analizira dnevna izvješća o rezultatima modela za mjerenje rizika i o odgovarajućim mjerama koje se trebaju poduzeti u vezi s limitima pozicija;

(c) dnevna izvješća koja izrađuje jedinica za kontrolu rizika preispituje rukovodstvo koje je na dovoljno visokom položaju i ima ovlast provesti smanjenja zauzetih pozicija i ukupne izloženosti riziku;

(d) kreditna institucija ima dovoljno zaposlenika koji su osposobljeni za upotrebu sofisticiranih modela u jedinici za kontrolu rizika;

(e) kreditna institucija ima uspostavljene postupke kojima nadzire i osigurava poštivanje dokumentiranog skupa internih politika i kontrola vezanih uz ukupno djelovanje sustava mjerenja rizika;

(f) modeli kreditne institucije imaju pouzdanu evidenciju prihvatljive točnosti u mjerenju rizika, koja je dokazana testiranjem njezinih prošlih rezultata uz upotrebu najmanje jednogodišnjih podataka;

(g) kreditna institucija učestalo provodi strogi program testiranja otpornosti na stres, a rezultate ovih testiranja preispituje više rukovodstvo, te su oni odraženi u politikama i limitima koje ono određuje;

(h) kreditna institucija mora obavljati, kao dio svojeg redovitog procesa unutarnje revizije, neovisno preispitivanje svojeg sustava mjerenja rizika. To preispitivanje mora uključivati poslove jedinica za poslove trgovanja i neovisne jedinice za kontrolu rizika;

(i) najmanje jedanput godišnje, kreditna institucija mora provesti preispitivanje svojeg sustava upravljanja rizicima; i

(j) interni model zadovoljava zahtjeve navedene u Prilogu III. dijelu 6. točkama od 40. do 42.

17. Izračun potencijalne promjene vrijednosti podliježe sljedećim minimalnim standardima:

(a) najmanje dnevni izračun potencijalne promjene vrijednosti;

(b) 99. percentil jednostranog intervala pouzdanosti;

(c) 5-dnevno razdoblje likvidacije, osim u slučaju transakcija koje nisu repo transakcije vrijednosnih papira ili transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira kod kojih se upotrebljava 10-dnevno razdoblje likvidacije;

(d) efektivno povijesno promatrano razdoblje od najmanje godinu dana, osim kad je kraće promatrano razdoblje opravdano značajnim povećanjem volatilnosti cijena; i

(e) tromjesečno ažuriranje skupova podataka.

18. Nadležna tijela zahtijevaju da interni model mjerenja rizika obuhvaća dovoljan broj faktora rizika kako bi obuhvatio sve značajne cjenovne rizike.

19. Nadležna tijela mogu dopustiti kreditnim institucijama da upotrebljavaju empirijske korelacije unutar kategorija rizika i između kategorija rizika, ako se uvjere da je sustav kreditne institucije za mjerenje korelacija snažan i dosljedno proveden.

20. Potpuno prilagođena vrijednost izloženosti (E*) za kreditne institucije koje upotrebljavaju pristup zasnovan na internim modelima izračunava se u skladu sa sljedećom formulom:

$$E* = \max\left\{0, \left[\left(\sum E - \sum C\right) + (\text{uitkomst van het interne model})\right]\right\}$$

Kad se iznosi izloženosti ponderirani rizikom izračunavaju na temelju članaka od 78. do 83., E je iznos izloženosti za svaku zasebnu izloženost na temelju ugovora koji bi se primjenjivao kad ne bi postojala kreditna zaštita.

Kad se iznosi izloženosti ponderirani rizikom i iznosi očekivanih gubitaka izračunavaju u skladu s člancima od 84. do 89., E je iznos izloženosti za svaku zasebnu izloženost na temelju ugovora, koji bi se primjenjivao kad ne bi postojala kreditna zaštita.

C je vrijednost vrijednosnih papira koji su uzajmljeni, kupljeni ili primljeni, odnosno gotovine koja je uzajmljena ili primljena s obzirom na svaku takvu izloženost.

Σ(E) je zbroj svih E na temelju ugovora.

Σ(C) je zbroj svih C na temelju ugovora.

21. U izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom pomoću internih modela, kreditne institucije upotrebljavaju rezultate modela za prethodni radni dan.

1.3.2. Izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanih gubitaka za repo transakcije i/ili transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe i/ili ostale transakcije ovisne o kretanju na tržištu kapitala koje su obuhvaćene standardiziranim sporazumima o netiranju

Standardizirani pristup

22. E* izračunan na temelju točaka od 5. do 21. u smislu članka 80. uzima se kao iznos izloženosti prema drugoj ugovornoj stranci koja proizlazi iz transakcija koje podliježu standardiziranom sporazumu o netiranju.

Interni sustav raspoređivanja (IRB pristup)

23. E* izračunan na temelju točaka od 5. do 21. u smislu Priloga VII. uzima se kao iznos izloženosti prema drugoj ugovornoj stranci koja proizlazi iz transakcija koje podliježu standardiziranom sporazumu o netiranju.

1.4. **Financijski kolateral**

1.4.1. Jednostavna metoda financijskog kolaterala

24. Jednostavna metoda financijskog kolaterala dostupna je samo kad se iznosi izloženosti ponderirani rizikom izračunavaju na temelju članaka od 78. do 83. Kreditna institucija ne smije upotrebljavati i jednostavnu i složenu metodu financijskog kolaterala.

Vrednovanje

25. Prema ovoj metodi, priznatom financijskom kolateralu dodjeljuje se vrijednost koja je jednaka njegovoj tržišnoj vrijednosti utvrđenoj u skladu s dijelom 2. točkom 6.

Izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom

26. Ponder rizika koji bi se dodjeljivao na temelju članaka od 78. do 83. kad bi vjerovnik imao izravnu izloženost prema instrumentu kolaterala dodjeljuje se onim dijelovima potraživanja koja su kolateralizirana tržišnom vrijednošću priznatog kolaterala. Ponder rizika kolateraliziranog dijela je najmanje 20 % osim u slučajevima navedenim u točkama od 27. do 29. Ostatku izloženosti dodjeljuje se ponder rizika koji bi se na temelju članaka od 78. do 83. dodijelio neosiguranoj izloženosti prema drugoj ugovornoj stranci.

Repo transakcije i transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira

27. Ponder rizika 0 % dodjeljuje se kolateraliziranom dijelu izloženosti koja proizlazi iz transakcija koje zadovoljavaju kriterije nabrojane u točkama 58. i 59. Ako druga ugovorna stranka u transakciji nije ključni sudionik na tržištu dodjeljuje se ponder rizika 10 %.

Transakcije neuvrštenim izvedenim instrumentima koje se dnevno usklađuju s tržišnim cijenama

28. Ponder rizika 0 % se u omjeru kolateralizacije dodjeljuje iznosima izloženosti koji su utvrđeni na temelju Priloga III. za izvedene instrumente koji su navedeni u Prilogu IV. i dnevno se usklađuju s tržišnim cijenama kolateraliziranim gotovinom ili instrumentima sličnim gotovini, ako ne postoji valutna neusklađenost. Ponder rizika 10 % dodjeljuje se u omjeru kolateralizacije iznosima izloženosti onih transakcija koje su kolateralizirane dužničkim vrijednosnim papirima koje su izdale središnje države ili središnje banke kojima se na temelju članaka od 78. do 83. dodjeljuje ponder rizika 0 %.

U smislu ove točke dužnički vrijednosni papiri koje su izdale središnje države ili središnje banke uključuju:

(a) dužničke vrijednosne papire koje su izdala tijela regionalne ili lokalne vlasti, izloženost koje se, na temelju članaka od 78. do 83., tretira kao izloženost prema središnjoj državi u čijoj su nadležnosti uspostavljene;

(b) dužničke vrijednosne papire koje su izdale multilateralne razvojne banke kojima se, u skladu s člancima od 78. do 83. ili na temelju tih članaka, dodjeljuje ponder rizika 0 %; i

(c) dužničke vrijednosne papire koje su izdale međunarodne organizacije kojima se na temelju članaka od 78. do 83. dodjeljuje ponder rizika 0 %.

Ostale transakcije

29. Ponder rizika 0 % može se dodijeliti kad su izloženost i kolateral nominirani u istoj valuti i kad je kolateral:

(a) gotovina u obliku depozita ili instrumenata sličnih gotovini; ili

(b) u obliku dužničkih vrijednosnih papira koje su izdale središnje države ili središnje banke kojima se na temelju članaka od 78. do 83. dodjeljuje ponder rizika 0 %, pri čemu se tržišna vrijednost kolaterala diskontira za 20 %.

U smislu ove točke „dužnički vrijednosni papiri koje su izdale središnje države ili središnje banke" uključuju vrijednosne papire navedene u točki 28.

1.4.2. Složena metoda financijskog kolaterala

30. Pri vrednovanju financijskog kolaterala za potrebe složene metode financijskog kolaterala, „prilagodba zbog volatilnosti" primjenjuje se na tržišnu vrijednost kolaterala, kako je navedeno u točkama od 34. do 59. dalje u tekstu, kako bi se u obzir uzela volatilnost cijena.

31. Podložno tretmanu za valutnu neusklađenost u slučaju transakcija s neuvrštenim izvedenim instrumentima navedenim u točki 32., kad je kolateral nominiran u valuti koja se razlikuje od valute u kojoj je nominirana odnosna izloženost, prilagodba koja odražava volatilnost valute dodaje se prilagodbi zbog volatilnosti koji odgovara kolateralu, kako je navedeno u točkama od 34. do 59.

32. U slučaju transakcija s neuvrštenim izvedenim instrumentima koje su obuhvaćene sporazumima o netiranju, koje priznaju nadležna tijela na temelju Priloga III., prilagodba zbog volatilnosti koja odražava volatilnost valute, primjenjuje se kad postoji neusklađenost između valute kolaterala i valute namire. Čak i u slučaju kad je više valuta uključeno u transakcije obuhvaćene ugovorom o netiranju, primjenjuje se samo jedna prilagodba zbog volatilnost.

(a) Izračun prilagođenih vrijednosti

33. Vrijednost kolaterala prilagođena zbog volatilnosti, koja se uzima u obzir u slučaju svih transakcija, osim onih koje podliježu priznatim standardiziranim sporazumima o netiranju na koje se primjenjuju odredbe točaka od 5. do 23., izračunava se na sljedeći način:

$$C_{VA} = C \times (1 - H_C - H_{FX})$$

Iznos izloženosti prilagođen zbog volatilnosti, koji se uzima u obzir, izračunava se na sljedeći način:

$E_{VA} = E \times (1 + H_E)$, a u slučaju transakcija s neuvrštenim izvedenim instrumentima, $E_{VA} = E$.

Potpuno prilagođena vrijednost izloženosti, uzimajući u obzir i volatilnost i učinke smanjenja rizika na osnovi kolaterala, izračunava se na sljedeći način:

$$E^* = \max\{0, [E_{VA} - C_{VAM}]\}$$

gdje:

E je iznos izloženosti koji bi bio utvrđen na temelju članaka od 78. do 83. ili članaka od 84. do 89., kako je primjereno, kad izloženost ne bi bila kolateralizirana. U tom smislu, za kreditne institucije koje iznose izloženosti ponderirane rizikom izračunavaju na temelju članaka od 78. do 83. iznos izloženosti izvanbilančnih stavki navedenih u Prilogu II. je 100 % njezine vrijednosti, a ne postoci koji su navedeni u članku 78. stavku 1., a za kreditne institucije koje iznose izloženosti ponderirane rizikom izračunavaju na temelju članaka od 84. do 89., iznos izloženosti stavki navedenih u Prilogu VII. dijelu 3. točkama od 9. do 11. izračunava se upotrebom konverzijskog faktora 100 %, a ne upotrebom konverzijskih faktora ili postotaka navedenih u tim točkama.

E_{VA} je iznos izloženosti prilagođen zbog volatilnosti.

C_{VA} je vrijednost kolaterala prilagođena zbog volatilnosti.

C_{VAM} je C_{VA} dodatno ispravljen za bilo koju ročnu neusklađenost u skladu s odredbama dijela 4.

H_E je prilagodba zbog volatilnosti koja je primjerena izloženosti (E), kako je izračunano na temelju točaka od 34. do 59.

H_C je prilagodba zbog volatilnosti koja je primjerena za kolateral, izračunan na temelju točaka od 34. do 59.

H_{FX} je prilagodba zbog volatilnosti koja je primjeren za valutnu neusklađenost, izračunan na temelju točaka od 34. do 59.

E* je potpuno prilagođena vrijednost izloženosti uzimajući u obzir volatilnost i učinke smanjenja rizika na osnovi kolaterala.

(b) Izračun prilagodbi zbog volatilnosti koje se trebaju primijeniti

34. Prilagodbe zbog volatilnosti mogu se izračunavati na dva načina: pristupom zasnovanim na „supervizorskim" prilagodbama zbog volatilnosti ili pristupom zasnovanim na „vlastitim procjenama" prilagodbi zbog volatilnosti (pristup zasnovan na „vlastitim procjenama").

35. Kreditna institucija može odabrati hoće li upotrebljavati pristup zasnovan na supervizorskim prilagodbama zbog volatilnosti ili pristup zasnovan na vlastitim procjenama neovisno o tome je li za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom odabrala članke od 78. do 83. ili članke od 84. do 89. Međutim, ako kreditna institucija želi upotrijebiti pristup zasnovan na vlastitim procjenama, onda ga mora upotrebljavati za sve vrste instrumenata, uz izuzetak portfelja koji nisu značajni, za koje može upotrebljavati pristup zasnovan na supervizorskim prilagodbama zbog volatilnosti.

Kad se kolateral sastoji od nekoliko priznatih stavki, prilagodba zbog volatilnosti je $H = \Sigma_i a_i H_i$, gdje je omjer između stavke i kolaterala kao cjeline, a H_i prilagodba zbog volatilnosti koja se primjenjuje za tu stavku.

i. Supervizorske prilagodbe zbog volatilnost

36. Prilagodbe zbog volatilnosti koji se primjenjuju prema pristupu zasnovanom na supervizorskim prilagodbama zbog volatilnost (uz pretpostavku dnevnog ponovnog vrednovanja) navedeni su u tablicama od 1. do 4.

PRILAGODBE ZBOG VOLATILNOSTI

Tablica 1.

Stupanj kreditne kvalitete s kojim je povezana kreditna procjena dužničkog vrijednosnog papira	Preostali rok do dospijeća	Prilagodbe zbog volatilnosti za dužničke vrijednosne papire koje su izdali subjekti opisani u dijelu 1. točki 7. podtočki (b)			Prilagodbe zbog volatilnosti za dužničke vrijednosne papire koje su izdali subjekti opisani u dijelu 1. točki 7. podtočkama (c) i (d)		
		20-dnevno razdoblje likvidacije (%)	10-dnevno razdoblje likvidacije (%)	5-dnevno razdoblje likvidacije (%)	20-dnevno razdoblje likvidacije (%)	10-dnevno razdoblje likvidacije (%)	5-dnevno razdoblje likvidacije (%)
1.	≤ 1 godina	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	> 1 ≤ 5 godina	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 godina	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2.-3.	≤ 1 godina	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	> 1 ≤ 5 godina	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243

Stupanj kreditne kvalitete s kojim je povezana kreditna procjena dužničkog vrijednosnog papira	Preostali rok do dospijeća	Prilagodbe zbog volatilnosti za dužničke vrijednosne papire koje su izdali subjekti opisani u dijelu 1. točki 7. podtočki (b)			Prilagodbe zbog volatilnosti za dužničke vrijednosne papire koje su izdali subjekti opisani u dijelu 1. točki 7. podtočkama (c) i (d)		
		20-dnevno razdoblje likvidacije (%)	10-dnevno razdoblje likvidacije (%)	5-dnevno razdoblje likvidacije (%)	20-dnevno razdoblje likvidacije (%)	10-dnevno razdoblje likvidacije (%)	5-dnevno razdoblje likvidacije (%)
	> 5 godina	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4.	≤ 1 godina	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A
	> 1 ≤ 5 godina	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A
	> 5 godina	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A

Tablica 2.

Stupanj kreditne kvalitete s kojim je povezana kreditna procjena kratkoročnog dužničkog vrijednosnog papira	Prilagodbe zbog volatilnosti za dužničke vrijednosne papire s kratkoročnim kreditnim procjenama, koje su izdali subjekti opisani u dijelu 1. točki 7. podtočki (b)			Prilagodbe zbog volatilnosti za dužničke vrijednosne papire s kratkoročnim kreditnim procjenama, koje su izdali subjekti opisani u dijelu 1. točki 7. podtočkama (c) i (d)		
	20-dnevno razdoblje likvidacije (%)	10-dnevno razdoblje likvidacije (%)	5-dnevno razdoblje likvidacije (%)	20-dnevno razdoblje likvidacije (%)	10-dnevno razdoblje likvidacije (%)	5-dnevno razdoblje likvidacije (%)
1.	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2.-3.	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

Tablica 3.

Ostale vrste kolaterala ili izloženosti			
	20-dnevno razdoblje likvidacije (%)	10-dnevno razdoblje likvidacije (%)	5-dnevno razdoblje likvidacije (%)
Vlasnički vrijednosni papiri u glavnom indeksu, konvertibilne obveznice u glavnom indeksu	21,213	15	10,607
Ostali vlasnički vrijednosni papiri ili konvertibilne obveznice koje kotiraju na priznatoj burzi	35,355	25	17,678
Gotovina	0	0	0
Zlato	21,213	15	10,607

Tablica 4.

Prilagodbe zbog volatilnosti za valutnu neusklađenost		
20-dnevno razdoblje likvidacije (%)	10-dnevno razdoblje likvidacije (%)	5-dnevno razdoblje likvidacije (%)
11,314	8	5,657

37. Za transakcije osigurane kolateralom razdoblje likvidacije je 20 radnih dana. Za repo transakcije (osim ako takve transakcije uključuju prijenos robe ili zajamčenih prava koja se odnose na vlasništvo nad robom) i transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira razdoblje likvidacije je 5 radnih dana. Razdoblje likvidacije za ostale transakcije ovisne o kretanju na tržištu kapitala je 10 radnih dana.

38. U tablicama od 1. do 4. i u točkama od 39. do 41., stupanj kreditne kvalitete s kojim je povezana kreditna procjena dužničkog vrijednosnog papira je stupanj kreditne kvalitete za koji su nadležna tijela utvrdila da je povezan s kreditnom procjenom na temelju članaka od 78. do 83. U smislu ove točke primjenjuje se također dio 1. točka 10.

39. Za neprihvatljive vrijednosne papire ili robu, koji su pozajmljeni ili prodani na temelju repo transakcija ili transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe, prilagodba zbog volatilnosti jednaka je kao za vlasničke vrijednosne papire koji nisu uključeni u glavni indeks, a koji kotiraju na priznatoj burzi.

40. Za prihvatljive udjele u društvima za zajednička ulaganja prilagodba zbog volatilnosti je ponderirani prosjek prilagodbi zbog volatilnosti koji bi se primjenjivao, imajući u vidu razdoblje likvidacije transakcije navedeno u točki 37., na imovinu u koju je fond uložio. Ako imovina u koju je fond uložio nije poznata kreditnoj instituciji, prilagodba zbog volatilnosti je najveća prilagodba zbog volatilnosti koji bi se primjenjivala na bilo koju imovinu u koju fond ima pravo ulagati.

41. Za dužničke vrijednosne papire kojima nije dodijeljen rejting, a koje su izdale institucije i koji zadovoljavaju kriterije prihvatljivosti iz dijela 1. točke 8., prilagodbe zbog volatilnosti jednake su kao za vrijednosne papire koje su izdale institucije ili poduzeća s eksternom kreditnom procjenom koja je povezana s 2. ili 3. stupnjem kreditne kvalitete.

ii. Vlastite procjene prilagodbi zbog volatilnosti

42. Nadležna tijela dopuštaju kreditnim institucijama koje poštuju zahtjeve navedene u točkama od 47. do 56., da upotrebljavaju svoje vlastite procjene volatilnosti za izračun prilagodbi zbog volatilnosti koje se primjenjuju na kolateral i izloženosti.

43. Kad dužnički vrijednosni papiri imaju kreditnu procjenu priznate vanjske institucije za kreditnu procjenu koja je ekvivalentna investicijskom rejtingu ili bolja od njega, nadležna tijela mogu kreditnim institucijama dopustiti da izračunavaju procjenu volatilnosti za svaku kategoriju vrijednosnih papira.

44. Pri utvrđivanju relevantnih kategorija, kreditne institucije uzimaju u obzir vrstu izdavatelja vrijednosnog papira, eksternu kreditnu procjenu tih vrijednosnih papira, njihov preostali rok do dospijeća te njihovo modificirano trajanje. Procjene volatilnosti moraju biti reprezentativne za vrijednosne papire koje institucija uključuje u tu kategoriju.

45. Za vrijednosne papire koji imaju kreditnu procjenu priznate vanjske institucije za kreditnu procjenu koja je ekvivalentna procjeni slabijoj od investicijskog rejtinga te za ostale vrste prihvatljivog kolaterala, prilagodbe zbog volatilnosti moraju se izračunavati za svaku pojedinu stavku.

46. Kreditne institucije koje upotrebljavaju pristup zasnovan na vlastitim procjenama moraju procjenjivati volatilnost kolaterala ili valutnu neusklađenost bez da u obzir uzimaju bilo koje korelacije između neosigurane izloženosti, kolaterala i/ili tečaja.

Kvantitativni kriteriji

47. U izračunu prilagodbi zbog volatilnosti upotrebljava se 99. percentil jednostranog intervala pouzdanosti.

48. Razdoblje likvidacije je 20 radnih dana za o transakcije osigurane kolateralom; 5 radnih dana za repo transakcije, osim ako takve transakcije uključuju prijenos robe ili zajamčenih prava koja se odnose na vlasništvo nad robom, te transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira, a 10 radnih dana za ostale transakcije ovisne o kretanju na tržištu kapitala.

49. Kreditne institucije mogu upotrebljavati vrijednosti prilagodbi zbog volatilnosti, izračunane u skladu s kraćim ili duljim razdobljima likvidacije, koje se smanjuju ili povećavaju do razdoblja likvidacije navedenog u točki 48. za vrstu dotične transakcije, upotrebom formule kvadratnog korijena vremena:

$$HM = HN\sqrt{T_M/T_N}$$

gdje je T_M relevantno razdoblje likvidacije;

H_M je prilagodba zbog volatilnosti na temelju T_M i

H_N je prilagodba zbog volatilnosti na osnovi razdoblja likvidacije T_N.

50. Kreditne institucije uzimaju u obzir nelikvidnost imovine slabije kvalitete. Razdoblje likvidacije potrebno je produljiti u slučajevima kad postoji sumnja glede likvidnosti kolaterala. Kreditne institucije također utvrđuju kada bi povijesni podaci mogli podcjenjivati potencijalnu volatilnost, npr. u slučaju vezanog tečaja. Takve je slučajeve potrebno rješavati pomoću scenarija stresa.

51. Povijesno promatrano razdoblje (razdoblje uzorka) za izračun prilagodbi zbog volatilnosti je najmanje godinu dana. Za kreditne institucije koje upotrebljavaju strukturu pondera ili druge metode za povijesno promatrano razdoblje, efektivno promatrano razdoblje je najmanje godinu dana (to jest, ponderirani prosječni vremenski pomak pojedinih promatranja ne smije biti kraći od 6 mjeseci). Nadležna tijela mogu također zahtijevati da kreditna institucija izračunava svoje prilagodbe zbog volatilnosti upotrebljavajući kraća promatrana razdoblja ako je to, po prosudbi nadležnih tijela, opravdano značajnim povećanjem volatilnosti cijena.

52. Kreditne institucije ažuriraju svoje skupove podataka najmanje jedanput u tri mjeseca, a također ih ponovno procjenjuju kad god su tržišne cijene podložne značajnim promjenama. To znači da se prilagodbe zbog volatilnosti izračunavaju najmanje jedanput u tri mjeseca.

Kvalitativni kriteriji

53. Procjene volatilnosti upotrebljavaju se u dnevnom procesu kreditne institucije za upravljanje rizicima, uključujući i povezanost s njezinim internim limitima izloženosti.

54. Ako je razdoblje likvidacije koje upotrebljava kreditna institucija u svojem dnevnom procesu upravljanja rizicima dulje od onoga koje je navedeno u ovom dijelu za vrstu dotičnih transakcija, prilagodbe zbog volatilnosti kreditne institucije povećavaju se u skladu s formulom kvadratnog korijena vremena navedenom u točki 49.

55. Kreditna institucija ima uspostavljene postupke kojima nadzire i osigurava poštivanje dokumentiranog skupa politika i kontrola za djelovanje svojeg sustava za procjenu prilagodbi zbog volatilnosti i za integriranje tih procjena u svoj proces upravljanja rizicima.

56. Neovisno preispitivanje sustava kreditne institucije za procjenu prilagodbi zbog volatilnosti redovito se obavlja unutar vlastitog procesa unutarnje revizije kreditne institucije. Preispitivanje cjelokupnog sustava za procjenu prilagodbi zbog volatilnosti i za integriranje tih prilagodbi u proces kreditne institucije za upravljanje rizicima obavlja se najmanje jedanput godišnje i posebno se bavi, najmanje:

(a) integriranjem procijenjenih prilagodbi zbog volatilnosti u dnevno upravljanje rizicima;

(b) validaciju svake značajne promjene u procesu za procjenu ispravaka za volatilnost;

(c) provjeravanjem dosljednosti, pravodobnosti i pouzdanosti izvora podataka koji se upotrebljavaju za rad sustava za procjenu prilagodbi zbog volatilnosti, uključujući neovisnost takvih izvora podataka; i

(d) točnošću i primjerenošću pretpostavki o volatilnosti.

iii. Povećanje ispravaka za volatilnost

57. Prilagodbe zbog volatilnosti navedene u točkama od 36. do 41. su prilagodbe zbog volatilnosti koje se primjenjuju u slučaju dnevnog ponovnog vrednovanja. Slično tome, kad kreditna institucija upotrebljava svoje vlastite procjene prilagodbi zbog volatilnosti u skladu s točkama od 42. do 56., oni se moraju izračunavati najprije na osnovi dnevnog ponovnog vrednovanja. Ako je učestalost ponovnog vrednovanja manja od dnevne, primjenjuju se veće prilagodbe zbog volatilnost. Oni se izračunavaju povećanjem dnevnih revalorizacija prilagodbi zbog volatilnost, upotrebom sljedeće formule „kvadratnog korijena vremena”:

$$H = H_M \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}}$$

gdje:

H je prilagodba zbog volatilnosti koji se treba primijeniti;

H_M je prilagodba zbog volatilnosti u slučaju kad postoji dnevno ponovno vrednovanje;

N_R je efektivni broj radnih dana između revalorizacija; i

T_M je razdoblje likvidacije za vrstu dotičnih transakcija.

iv. Uvjeti za primjenu prilagodbi zbog volatilnosti 0 %

58. U vezi s repo transakcijama i transakcijama pozajmljivanja vrijednosnih papira, kad kreditna institucija upotrebljava pristup zasnovan na supervizorskim ispravcima za volatilnost ili pristup zasnovan na vlastitim procjenama te kad su zadovoljeni uvjeti navedeni u točkama od (a) do (h), kreditne institucije mogu, umjesto primjene prilagodbi zbog volatilnosti izračunanih u skladu s točkama od 34. do 57., primijeniti prilagodbu zbog volatilnosti od 0 %. Ova mogućnost nije dostupna kreditnim institucijama koje upotrebljavaju pristup zasnovan na internim modelima naveden u točkama od 12. do 21.

(a) I izloženost i kolateral su u obliku gotovine ili dužničkih vrijednosnih papira koje su izdale središnje države ili središnje banke u smislu dijela 1. točke 7. podtočke (b) i koji su prihvatljivi za ponder rizika 0 % na temelju članaka od 78. do 83.

(b) I izloženost i kolateral nominirani su u istoj valuti.

(c) Dospijeće transakcije nije dulje od jednog dana ili i izloženost i kolateral podliježu dnevnom usklađivanju s tržišnim cijenama ili dnevnom ponovnom utvrđivanju nadoknade.

(d) Smatra se da vrijeme između zadnjeg usklađivanja s tržišnim cijenama, prije no što druga ugovorna stranka nije izvršila ponovno utvrđivanje nadoknade i likvidacije kolaterala nije dulje od četiri radna dana.

(e) Transakcija se namiruje kroz platni sustav koji je pouzdan za tu vrstu transakcije.

(f) Dokumentacija koja se odnosi na ugovor je standardna tržišna dokumentacija za repo transakcije ili transakcije pozajmljivanja predmetnih vrijednosnih papira.

(g) Transakciju regulira dokumentacija u kojoj se navodi da je, ako druga ugovorna stranka ne ispuni obvezu isporuke gotovine ili vrijednosnih papira odnosno obvezu isporuke nadoknade, ili na neki drugi način ne ispuni ugovornu obvezu, transakciju moguće odmah prekinuti.

(h) Nadležna tijela smatraju da je druga ugovorna stranka „ključni sudionik na tržištu”. Ključni sudionici na tržištu uključuju sljedeće subjekte:

— subjekte navedene u točki 7. podtočki (b) dijela 1., izloženosti prema kojima se dodjeljuje ponder rizika 0 % na temelju članaka od 78. do 83.,

— institucije,

— ostala financijska društva (uključujući društva za osiguranje), izloženosti prema kojima se dodjeljuje ponder rizika 20 % na temelju članaka od 78. do 83. ili koja, u slučaju kreditnih institucija koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom i iznose očekivanih gubitaka na temelju članaka od 83. do 89., nemaju kreditnu procjenu priznate vanjske institucije za kreditnu procjenu, a po internom rejtingu je njihova vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) ekvivalentna vjerojatnosti, povezanoj s kreditnom procjenom vanjske institucije za kreditnu procjenu, za koju su nadležna tijela utvrdila da je povezana s 2. ili višim stupnjem kreditne kvalitete na temelju pravila za ponderiranje izloženosti prema poduzećima iz članaka od 78. do 83.,

— regulirana društva za zajednička ulaganja koja podliježu kapitalnim zahtjevima ili zahtjevima koji se odnose na financijsku polugu,

— regulirane mirovinske fondove, i

— priznate organizacije za kliring.

59. Ako u slučaju repo transakcija ili transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira koje izdaje domaća vlada, nadležno tijelo dopusti upotrebu tretmana koji je naveden u točki 58., tada ostala nadležna tijela mogu odabrati da kreditnim institucijama osnovanima u njihovom mjestu nadležnosti dopuste usvajanje jednakog pristupa tim istim transakcijama.

(c) Izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanih gubitaka

Standardizirani pristup

60. E* izračunan na temelju točke 33. uzima se kao iznos izloženosti u smislu članka 80. U slučaju izvanbilančnih stavki navedenih u Prilogu II., E* se uzima kao vrijednost koja se množi s postocima navedenim u članku 78. stavku 1. da bi se dobio iznos izloženosti.

Interni sustav raspoređivanja (IRB pristup)

61. Gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD*) (efektivni LGD), izračunan kako je navedeno u ovoj točki, uzima se kao LGD u smislu Priloga VII.

$$LGD^* = LGD \times (E^*/E)$$

gdje:

LGD je jednak LGD-u koji bi se primjenjivao na izloženost na temelju članaka od 84. do 89. kad izloženost ne bi bila kolateralizirana;

E je iznos izloženosti opisan u točki 33.;

E* je iznos izračunan na temelju točke 33.

1.5. **Ostale vrste prihvatljivog kolaterala za članke od 84. do 89**.

1.5.1. Vrednovanje

(a) Kolateral u obliku nekretnine

62. Imovinu vrednuje neovisni procjenitelj po tržišnoj vrijednosti ili po vrijednosti koja je niža od tržišne. U državama članicama koje su zakonima ili propisima utvrdile stroge kriterije za procjenu hipotekarne vrijednosti, imovinu može vrednovati neovisni procjenitelj po hipotekarnoj vrijednosti ili po vrijednosti koja je niža od vrijednosti hipoteke.

63. „Tržišna vrijednost” znači procijenjeni iznos za koji bi imovina mogla biti razmijenjena na datum vrednovanja između voljnog kupca i voljnog prodavatelja u transakciji po tržišnim uvjetima, nakon odgovarajuće prodaje, pri čemu je svaka strana bila dobro obaviještena te postupila razborito i bez prisile. Tržišna vrijednost dokumentira se na pregledan i jasan način.

64. „Hipotekarna vrijednost” znači vrijednost imovine koja je utvrđena razboritom procjenom buduće utrživosti imovine, uzimajući u obzir dugoročne, trajne značajke imovine, uobičajene i lokalne tržišne uvjete, tekuću upotrebu i alternativne primjerene upotrebe imovine. Spekulativni elementi ne uzimaju se u obzir u procjeni hipotekarne vrijednosti. Hipotekarna vrijednost dokumentira se na pregledan i jasan način.

65. Vrijednost kolaterala je tržišna vrijednost ili hipotekarna vrijednost umanjena na odgovarajući način kako bi odražavala rezultate nadziranja, koje se zahtijeva u dijelu 2. točki 8., i kako bi se u obzir uzela bilo koja prethodna potraživanja prema imovini.

(b) Potraživanja

66. Vrijednost potraživanja je iznos potraživanja.

(c) Ostale vrste fizičkog kolaterala

67. Imovina se vrednuje po svojoj tržišnoj vrijednosti – to jest, po procijenjenom iznosu za koji bi imovina mogla biti razmijenjena na datum vrednovanja između voljnog kupca i voljnog prodavatelja u transakciji po tržišnim uvjetima.

1.5.2. Izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanih gubitaka

(a) Opći tretman

68. Gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD*), izračunan kako je navedeno u točkama od 69. do 72., uzima se kao LGD u smislu Priloga VII.

69. Kad je omjer između vrijednosti kolaterala (C) i iznosa izloženosti (E) ispod praga C* (zahtijevane minimalne razine kolateralizacije za izloženost), koji je utvrđen u tablici 5., LGD* je LGD utvrđen u Prilogu VII. za nekolateralizirane izloženosti prema drugoj ugovornoj stranci.

70. Kad omjer između vrijednosti kolaterala i iznosa izloženosti premašuje drugi, viši prag C** (tj. zahtijevanu razinu kolateralizacije za dodjelu punog priznanja LGD), koji je utvrđen u tablici 5., LGD* je jednak onome utvrđenom u tablici 5.

71. Kad zahtijevana razina kolateralizacije C** nije postignuta za izloženost kao cjelinu, smatra se da je izloženost sastavljena od dviju izloženosti – onog dijela u vezi s kojim je postignuta zahtijevana razina kolateralizacije C** i ostatka izloženosti.

72. U tablici 5. navedeni su primjenljivi LGD*-ovi i zahtijevane razine kolateralizacije za osigurane dijelove izloženosti.

Tablica 5.

Minimalni LGD za osigurane dijelove izloženosti

	LGD* za nadređena potraživanja ili potencijalna potraživanja	LGD* za podređena potraživanja ili potencijalna potraživanja	Zahtijevana minimalna razina kolateralizacije za izloženost (C*)	Zahtijevana minimalna razina kolateralizacije za izloženost (C**)
Potraživanja	35 %	65 %	0 %	125 %
Stambene nekretnine/ poslovne nekretnine	35 %	65 %	30 %	140 %
Ostale vrste kolaterala	40 %	70 %	30 %	140 %

Odstupajući od prethodno navedenog i podložno razinama kolateralizacije, navedenima u tablici 5., do 31. prosinca 2012. nadležna tijela mogu:

(a) kreditnim institucijama dopustiti da dodijele LGD 30 % za nadređene izloženosti u obliku lizinga poslovnih nekretnina;

(b) kreditnim institucijama dopustiti da dodijele LGD 35 % za nadređene izloženosti u obliku lizinga opreme; i

(c) kreditnim institucijama dopustiti da dodijele LGD 30 % za nadređene izloženosti osigurane stambenom ili poslovnom nekretninom.

Ovo odstupanje preispitat će se na kraju ovog razdoblja.

(b) Alternativni tretman za kolateral u obliku nekretnine

73. Podložno zahtjevima iz ove točke i točke 74., kao alternativa tretmanu iz točaka od 68. do 72., nadležna tijela država članica mogu kreditnim institucijama odobriti da dodjeljuju ponder rizika 50 % onom dijelu izloženosti koji je potpuno kolateraliziran stambenom ili poslovnom nekretninom koja se nalazi na državnom području te države članice ako imaju dokaze da su relevantna tržišta dobro razvijena, dugoročno uspostavljena i sa stopama gubitka po kreditima koji su kolateralizirani stambenom ili poslovnom nekretninom koje ne premašuju sljedeće limite:

(a) gubici koji proizlaze iz kredita koji su kolateralizirani s do 50 % tržišne vrijednosti stambene ili poslovne nekretnine (ili, ako je primjereno odnosno manje, s do 60 % hipotekarna vrijednost) ne premašuju 0,3 % nepodmirenih kredita koji su kolateralizirani tom vrstom nekretnine u bilo kojoj godini; i

(b) sveukupni gubici koji proizlaze iz kredita koji su kolateralizirani stambenom ili poslovnom nekretninom ne premašuju 0,5 % nepodmirenih kredita koji su kolateralizirani tom vrstom nekretnine u bilo kojoj godini.

74. Ako bilo koji od uvjeta iz točke 73. nije zadovoljen u nekoj godini, prihvatljivost upotrebe ovog tretmana prestaje dok se uvjeti ne ispune u jednoj od sljedećih godina.

75. Nadležna tijela, koja ne odobravaju tretman iz točke 73., mogu kreditnim institucijama odobriti da dodijele pondere rizika, dopuštene prema ovom tretmanu, za izloženosti koje su kolateralizirane stambenom ili poslovnom nekretninom koja se nalazi na državnom području onih država članica čija nadležna tijela odobravaju ovakav tretman podložno uvjetima koji su jednaki onima koji se primjenjuju u toj državi članici.

1.6. **Izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanih gubitaka u slučaju mješovitih skupova kolaterala**

76. Kad se iznosi izloženosti ponderirani rizikom i iznosi očekivanih gubitaka izračunavaju na temelju članaka od 84. do 89., i kad je izloženost kolateralizirana i financijskim kolateralom i ostalim vrstama prihvatljivog kolaterala, LGD* koji se uzima kao LGD u smislu Priloga VII. izračunava se na sljedeći način.

77. Od kreditne se institucije zahtijeva da iznos izloženosti prilagođen zbog volatilnosti (tj. iznos nakon primjene prilagodbi zbog volatilnosti, kako je navedeno u točki 33.) podijeli u dijelove od kojih je svaki pokriven jednom vrstom kolaterala. To znači da kreditna institucija mora podijeliti izloženost u dio pokriven prihvatljivim financijskim kolateralom, dio pokriven potraživanjima, dijelove pokrivene kolateralom u obliku poslovne nekretnine i/ili kolateralom u obliku stambene nekretnine, dio pokriven ostalim vrstama prihvatljivog kolaterala te, ako je relevantno, neosigurani dio.

78. LGD* se za svaki dio izloženosti izračunava zasebno u skladu s odgovarajućim odredbama ovog Priloga.

1.7. **Ostale vrste materijalne kreditne zaštite**

1.7.1. Depoziti kod institucija koje su treće strane

79. Kad su zadovoljeni uvjeti navedeni u dijelu 2. točki 12., kreditna zaštita, koja je obuhvaćena uvjetima iz dijela 1. točke 23., može se tretirati kao garancija institucije koja je treća strana.

1.7.2. Police životnog osiguranja koje su založene u korist kreditne institucije vjerovnika

80. Kad su zadovoljeni uvjeti navedeni u dijelu 2. točki 13., kreditna zaštita, koja je obuhvaćena uvjetima iz dijela 1. točke 24., može se tretirati kao garancija društva koje pruža životno osiguranje. Vrijednost priznate kreditne zaštite je otkupna vrijednost police životnog osiguranja.

1.7.3. Instrumenti institucija koji se otkupljuju na zahtjev

81. Instrumenti koji su prihvatljivi na temelju dijela 1. točke 25. mogu se tretirati kao garancija institucije izdavatelja.

82. Vrijednost priznate kreditne zaštite je sljedeća:

(a) kad će instrument biti otkupljen po svojoj nominalnoj vrijednosti, vrijednost zaštite jednaka je tom iznosu;

(b) kad će instrument biti otkupljen po tržišnoj cijeni, vrijednost zaštite jednaka je vrijednosti instrumenta vrednovanog na isti način na koji se vrednuju dužnički vrijednosni papiri navedeni u dijelu 1. točki 8.

2. NEMATERIJALNA KREDITNA ZAŠTITA

2.1. **Vrednovanje**

83. Vrijednost nematerijalne kreditne zaštite (G) je iznos koji se pružatelj zaštite obvezao platiti u slučaju neispunjavanja obveza ili neplaćanja dužnika ili u slučaju nastanka drugih ugovorenih kreditnih događaja. U slučaju kreditnih izvedenica koje kao kreditni događaj ne uključuju restrukturiranje odnosne obveze, koje uključuje oprost ili odgodu plaćanja glavnice, kamata ili naknada, zbog čega dolazi do događaja gubitka po kreditu (tj. ispravka vrijednosti, formiranja ispravka vrijednosti ili drugog sličnog terećenja računa dobiti i gubitka),

(a) kad iznos koji se pružatelj zaštite obvezao platiti nije veći od iznosa izloženosti, vrijednost kreditne zaštite izračunane na temelju prve rečenice ove točke umanjuje se za 40 %; ili

(b) kad je iznos koji se pružatelj zaštite obvezao platiti veći od iznosa izloženosti, vrijednost kreditne zaštite može iznositi najviše 60 % iznosa izloženosti.

84. Kad je nematerijalna kreditna zaštita nominirana u valuti koja se razlikuje od valute u kojoj je nominirana izloženost (valutna neusklađenost), vrijednost kreditne zaštite umanjuje se primjenom prilagodbi zbog volatilnosti H_{FX} na sljedeći način:

$$G^* = G \times (1 - H_{FX})$$

gdje:

G je nominalni iznos kreditne zaštite;

G* je G prilagođen za bilo kakav valutni rizik; i

H_{fx} je prilagodba zbog volatilnosti za bilo koju valutnu neusklađenost između kreditne zaštite i odnosne obveze.

Kad ne postoji valutna neusklađenost

$$G^* = G$$

85. Prilagodbe zbog volatilnosti za bilo koju valutnu neusklađenost mogu se izračunavati prema pristupu zasnovanom na supervizorskim prilagodbama zbog volatilnosti ili pristupu zasnovanom na vlastitim procjenama, kako je navedeno u točkama od 34. do 57.

2.2. **Izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanih gubitaka**

2.2.1. Djelomična zaštita – tranširanje

86. Kad kreditna institucija prenese dio rizika kredita u jednoj ili više tranši primjenjuju se pravila navedena u člancima od 94. do 101. Smatra se da su pragovi značajnosti, ispod kojih se ne izvršavaju nikakva plaćanja u slučaju gubitka, ekvivalentni zadržanim pozicijama prvoga gubitka, i da dovode do tranširanog prijenosa rizika.

2.2.2. Standardizirani pristup

(a) Potpuna zaštita

87. U smislu članka 80., g je ponder rizika koji se dodjeljuje izloženosti koja je potpuno zaštićena nematerijalnom kreditnom zaštitom (G_A), gdje:

g je ponder rizika izloženosti prema pružatelju zaštite, kako je određeno na temelju članaka od 78. do 83.; i

G_A je vrijednost G*, izračunana na temelju točke 84. i dodatno ispravljena za bilo koju ročnu neusklađenost, kako je utvrđeno u dijelu 4.

(b) Djelomična zaštita – jednako pravo prvenstva naplate

88. Kad je zaštićeni iznos manji od iznosa izloženosti, a zaštićeni i nezaštićeni dio imaju jednako pravo prvenstva naplate – tj. kreditna institucija i pružatelj zaštite dijele gubitke na proporcionalnoj osnovi, dopuštena je proporcionalna olakšica jamstvenog kapitala. U smislu članka 80., iznosi izloženosti ponderirani rizikom izračunavaju se u skladu sa sljedećom formulom:

$$(E–G_A) \times r + G_A \times g$$

gdje:

E je iznos izloženosti;

G_A je vrijednost G*, izračunana na temelju točke 84. i dodatno ispravljena za bilo koju ročnu neusklađenost, kako je utvrđeno u dijelu 4.;

r je ponder rizika izloženosti prema dužniku, kako je određeno u člancima od 78. do 83.; i

g je ponder rizika izloženosti prema pružatelju zaštite, kako je određeno u člancima od 78. do 83.

(c) Državne garancije

89. Nadležna tijela mogu proširiti tretman predviđen Prilogom VI. dijelom 1. točkama 4. i 5. na izloženosti ili dijelove izloženosti za koje postoji garancija središnje države ili središnje banke, kad je ta garancija nominirana u domaćoj valuti dužnika, te kad je izloženost financirana u toj valuti.

2.2.3. Interni sustav raspoređivanja (IRB pristup)

Potpuna zaštita/djelomična zaštita – jednako pravo prvenstva naplate

90. Za pokriveni dio izloženosti (na osnovi prilagođene vrijednosti kreditne zaštite (G_A), vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD), u smislu Priloga VII. dijela 2., može biti PD pružatelja zaštite ili PD između PD-a dužnika i PD-a garanta, ako se smatra da potpuna supstitucija nije opravdana. U slučaju podređenih izloženosti i nepodređene nematerijalne zaštite, gubitak zbog neispunjavanja obveza (LGD), koji se primjenjuje u smislu Priloga VII. dijela 2., može biti onaj koji je povezan s potraživanjima s većim pravom prvenstva naplate.

91. Za sve nepokrivene dijelove izloženosti se kao PD upotrebljava PD dužnika, dok se kao LGD upotrebljava LGD odnosne izloženosti.

92. G_A je vrijednost G*, izračunana na temelju točke 84. i dodatno prilagođena za bilo koju ročnu neusklađenost, kako je utvrđeno u dijelu 4.

DIO 4.

Ročne neusklađenosti

1. U izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, ročna neusklađenost nastaje kad je preostalo dospijeće kreditne zaštite kraće od dospijeća zaštićene izloženosti. Zaštita s preostalim rokom do dospijeća kraćim od tri mjeseca, čiji je rok do dospijeća kraći od dospijeća odnosne izloženosti, ne priznaje se.

2. Kad postoji ročna neusklađenost, kreditna se zaštita ne priznaje ako je:

(a) izvorno dospijeće zaštite kraće od 1 godinu; ili

(b) izloženost je kratkoročna izloženost za koju su nadležna tijela odredila da se na nju, umjesto jednogodišnje donje granice, primjenjuje jednodnevna donja granica u odnosu na vrijednost dospijeća (M) prema Prilogu VII. dijelu 2. točki 14.

1. DEFINICIJA ROČNOSTI

3. Podložno maksimumu od 5 godina, efektivno dospijeće odnosne obveze je najdulje moguće preostalo razdoblje, po isteku kojega dužnik mora ispuniti svoje obveze. Podložno točki 4., dospijeće kreditne zaštite je razdoblje do prvog datuma na koji se zaštita može prekinuti ili biti prekinuta.

4. Ako postoji mogućnost da se zaštita prekine po diskrecijskoj odluci prodavatelja zaštite, kao dospijeće zaštite uzima se razdoblje do najranijeg datuma na koji se ta mogućnost može iskoristiti. Ako postoji mogućnost da se zaštita prekine po diskrecijskoj odluci kupca zaštite i kad uvjeti aranžmana na početku zaštite sadrže pozitivni poticaj za kreditnu instituciju da zaključi transakciju prije ugovorenog dospijeća, kao dospijeće zaštite uzima se razdoblje do najranijeg datuma na koji se ta mogućnost može iskoristiti; u protivnom se može smatrati da takva mogućnost ne utječe na dospijeće zaštite.

5. Ako nije moguće spriječiti prekid kreditne izvedenice prije isteka nekog razdoblja počeka, nakon kojega se smatra da je, zbog neplaćanja, došlo do neispunjavanja odnosne obveze, dospijeće zaštite smanjuje se za trajanje razdoblja počeka.

2. VREDNOVANJE ZAŠTITE

2.1. **Transakcije koje podliježu materijalnoj kreditnoj zaštiti – jednostavna metoda financijskog kolaterala**

6. Kolateral se ne priznaje kad postoji neusklađenost između dospijeća izloženosti i dospijeća zaštite.

2.2. **Transakcije koje podliježu materijalnoj kreditnoj zaštiti – složena metoda financijskog kolaterala**

7. Dospijeće kreditne zaštite i dospijeće izloženosti moraju se odražavati u prilagođenoj vrijednosti kolaterala u skladu sa sljedećom formulom:

$$C_{VAM} = C_{VA} \times (t - t^*)/(T - t^*)$$

gdje:

C_{VA} je vrijednost kolaterala prilagođena zbog volatilnosti, kako je određeno u dijelu 3. točki 33., ili iznos izloženosti, ovisno o tome koja je vrijednost manja;

t je broj godina preostalih do datuma dospijeća kreditne zaštite, izračunan u skladu s točkama od 3. do 5., ili vrijednost T, ovisno o tome koja je vrijednost manja;

T je broj godina preostalih do datuma dospijeća izloženosti, izračunan u skladu s točkama od 3. do 5., ili 5 godina, ovisno o tome koja je vrijednost manja; i

t* je 0,25.

C_{VAM} se uzima kao C_{VA} dodatno prilagođen za bilo koju ročnu neusklađenost, koji se uključuje u formulu za izračun potpuno prilagođena vrijednost izloženosti (E*), navedenu u dijelu 3. točki 33.

2.3. **Transakcije koje podliježu nematerijalnoj kreditnoj zaštiti**

8. Dospijeće kreditne zaštite i dospijeće izloženosti moraju se odražavati u prilagođenoj vrijednosti kreditne zaštite u skladu sa sljedećom formulom:

$$G_A = G^* \times (t - t^*)/(T - t^*)$$

gdje:

G* je iznos zaštite prilagođen za bilo koju valutnu neusklađenost;

G_A je G* prilagođen za bilo koju ročnu neusklađenost;

t je broj godina preostalih do datuma dospijeća kreditne zaštite, izračunan u skladu s točkama od 3. do 5., ili vrijednost T, ovisno o tome koja je vrijednost manja;

T je broj godina preostalih do datuma dospijeća izloženosti, izračunan u skladu s točkama od 3. do 5., ili 5 godina, ovisno o tome koja je vrijednost manja; i

t* je 0,25.

G_A se zatim uzima kao vrijednost zaštite u smislu dijela 3. točaka od 83. do 92.

DIO 5.

Kombinacije smanjenja kreditnog rizika u standardiziranom pristupu

1. U slučaju kad kreditna institucija, koja izračunava iznose izloženosti ponderirane rizikom na temelju članaka od 78. do 83., upotrebljava više oblika smanjenja kreditnog rizika za pokrivanje jedne izloženosti (npr. kreditna institucija ima i kolateral i garanciju koji djelomično pokrivaju izloženost), od nje se zahtijeva da podijeli izloženost u dijelove pokrivene različitim vrstama alata za smanjenje kreditnog rizika (npr. dio pokriven kolateralom i dio pokriven garancijom), a iznos izloženosti ponderiran rizikom se za svaki dio mora izračunavati zasebno u skladu s odredbama članaka od 78. do 83. i ovog Priloga.

2. Ako kreditna zaštita, koju pruža samo jedan pružatelj zaštite, ima različita dospijeća primjenjuje se pristup sličan onome koji je opisan u točki 1.

DIO 6.

Košarica tehnika za smanjenje kreditnog rizika

1. KREDITNE IZVEDENICE KOD KOJIH PRVO NEISPUNJAVANJE OBVEZA AKTIVIRA KREDITNU ZAŠTITU (engl. first-to-default credit derivatives)

1. Kad kreditna institucija dobiva kreditnu zaštitu za više izloženosti pod uvjetom da prvo neispunjavanje obveza među izloženostima aktivira plaćanje i kad se tim kreditnim događajem raskida ugovor, kreditna institucija može izmijeniti izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i, ako je relevantno, iznosa očekivanih gubitaka po izloženosti, koji bi u odsutnosti kreditne zaštite doveo do najmanjeg iznosa izloženosti ponderiranog rizikom na temelju članaka od 78. do 83. ili članaka od 84. do 89., kako je primjereno u skladu s ovim Prilogom, ali samo ako je iznos izloženosti manji ili jednak vrijednosti kreditne zaštite.

2. KREDITNE IZVEDENICE KOD KOJIH N-TO NEISPUNJAVANJE OBVEZA AKTIVIRA KREDITNU ZAŠTITU (engl. nth-to-default credit derivatives)

2. Kad n-to neispunjavanje obveza među izloženostima aktivira plaćanje na osnovi kreditne zaštite, kreditna institucija koja kupuje zaštitu može priznati zaštitu za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i, ako je relevantno, iznosa očekivanih gubitaka, samo ako je zaštita dobivena i za neispunjavanja obveza od 1. do n-1. ili ako je već došlo do neispunjavanja obveze n-1. U tim se slučajevima upotrebljava metodologija koja je navedena u točki 1. za izvedenice kod kojih prvo neispunjavanje obveza aktivira kreditnu zaštitu, primjereno izmijenjena za proizvode kod kojih n-to neispunjavanje obveza aktivira kreditnu zaštitu.

PRILOG IX.

SEKURITIZACIJA

DIO 1.

Definicije u smislu Priloga IX.

1. U smislu ovog Priloga:

— „višak marže” znači financijske naknade i ostali prihodi od naknada primljene u vezi sa sekuritiziranim izloženostima umanjene za iznos troškova i izdataka,

— „ugrađena otkupna opcija” znači ugovorna opcija inicijatora da otkupi ili ukine sekuritizacijske pozicije prije no što su otplaćene sve odnosne izloženosti, kad iznos nepodmirenih izloženosti padne ispod određene razine,

— „okvirna linija za likvidnost” znači sekuritizacijska pozicija koja proizlazi iz sporazuma prema kojem se osiguravaju sredstva za pravodobne novčane tokove ulagačima,

— „Kirb” znači 8 % iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, koji bi se izračunavali na temelju članaka od 84. do 89. u vezi sa sekuritiziranim izloženostima, kad one ne bi bile sekuritizirane, uvećan za iznos očekivanih gubitaka povezanih s tim izloženostima, izračunan na temelju tih članaka,

— „metoda zasnovana na rejtinzima” znači metoda izračuna iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za sekuritizacijske pozicije u skladu s dijelom 4. točkama od 46. do 51.,

— „metoda supervizorske formule” znači metoda izračuna iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za sekuritizacijske pozicije u skladu s dijelom 4. točkama od 52. do 54.,

— „pozicija kojoj nije dodijeljen rejting” znači sekuritizacijska pozicija koja nema prihvatljivu kreditnu procjenu prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu, u skladu s definicijom iz članka 97.,

— „pozicija kojoj je dodijeljen rejting” znači sekuritizacijska pozicija koja ima prihvatljivu kreditnu procjenu prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu, u skladu s definicijom iz članka 97., i

— „program komercijalnih zapisa osiguranih imovinom” (engl. asset-backed commercial paper programme, ABCP program) znači program sekuritizacije u kojem su izdani vrijednosni papiri pretežno u obliku komercijalnih zapisa s izvornim dospijećem od jedne godine ili kraćim.

DIO 2.

Minimalni zahtjevi za priznavanje prijenosa značajnog kreditnog rizika te izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanih gubitaka za sekuritizirane izloženosti

1. MINIMALNI ZAHTJEVI ZA PRIZNAVANJE PRIJENOSA ZNAČAJNOG KREDITNOG RIZIKA U TRADICIONALNOJ SEKURITIZACIJI

1. Kreditna institucija inicijator tradicionalne sekuritizacije može iz izračuna iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i iznosa očekivanih gubitaka isključiti sekuritizirane izloženosti ako je značajan kreditni rizik povezan sa sekuritiziranim izloženostima prenesen na treće strane i ako prijenos zadovoljava sljedeće uvjete:

(a) dokumentacija sekuritizacije odražava ekonomski sadržaj transakcije;

(b) sekuritizirane izloženosti su izvan dosega kreditne institucije inicijatora i njezinih vjerovnika, uključujući i u slučaju stečaja i likvidacije. Navedeno je podržano mišljenjem kvalificiranog pravnog savjetnika;

(c) izdani vrijednosni papiri ne predstavljaju obvezu plaćanja kreditne institucije inicijatora;

(d) preuzimatelj rizika je sekuritizacijski subjekt za posebnu namjenu (engl. securitisation special-purpose entity, SSPE);

(e) kreditna institucija inicijator ne zadržava izravnu ili neizravnu kontrolu nad prenesenim izloženostima. Smatra se da je inicijator zadržao efektivnu kontrolu nad prenesenim izloženostima ako ima pravo otkupiti od preuzimatelja rizika prethodno prenesene izloženosti kako bi od njih ostvario korist ili ako je obvezan ponovno preuzeti preneseni rizik. Smatra se da kreditna institucija inicijator nema neizravnu kontrolu nad izloženostima ako nastavi servisirati prava ili obveze povezane s tim izloženostima;

(f) u slučaju da postoji ugrađena otkupna opcija moraju se zadovoljiti sljedeći uvjeti:

i. ugrađena otkupna opcija može se iskoristiti po diskrecijskoj odluci kreditne institucije inicijatora;

ii. ugrađena otkupna opcija može se iskoristiti samo kad 10 % ili manje izvorne vrijednosti sekuritiziranih izloženosti ostane neamortizirano; i

iii. ugrađena otkupna opcija nije strukturirana na način da se izbjegnu raspoređivanja gubitaka na pozicije kreditnog poboljšanja ili druge pozicije ulagača, niti je na bilo koji drugi način strukturirana tako da pruži kreditno poboljšanje; i

(g) sekuritizacijska dokumentacija ne sadrži klauzule koje

i. osim u slučaju odredaba o prijevremenoj isplati, zahtijevaju da kreditna institucija inicijator poboljša pozicije u sekuritizaciji, što uključuje, ali nije ograničeno na, mijenjanje odnosnih kreditnih izloženosti ili povećanje prinosa koji se isplaćuje ulagačima zbog toga što je došlo do pogoršanja kreditne kvalitete sekuritiziranih izloženosti: ili

ii. povećavaju prinos koji se isplaćuje imateljima pozicija u sekuritizaciji zbog toga što je došlo do pogoršanja kreditne kvalitete odnosnog skupa.

2. MINIMALNI ZAHTJEVI ZA PRIZNAVANJE PRIJENOSA ZNAČAJNOG KREDITNOG RIZIKA U SINTETSKOJ SEKURITIZACIJI

2. Kreditna institucija inicijator sintetske sekuritizacije može izračunavati iznose izloženosti ponderirane rizikom i, ako je relevantno, iznose očekivanih gubitaka za sekuritizirane izloženosti u skladu s točkama 3. i 4. u daljnjem tekstu, ako je značajni kreditni rizik prenesen na treće strane putem materijalne ili nematerijalne kreditne zaštite i ako prijenos zadovoljava sljedeće uvjete:

(a) dokumentacija sekuritizacije odražava ekonomski sadržaj transakcije;

(b) kreditna zaštita kojom je prenesen kreditni rizik zadovoljava zahtjeve prihvatljivosti i ostale zahtjeve iz članaka od 90. do 93. za priznavanje takve kreditne zaštite. U smislu ove točke, subjekti za posebnu namjenu ne priznaju se kao prihvatljivi pružatelji nematerijalne kreditne zaštite;

(c) instrumenti koji se upotrebljavaju za prijenos kreditnog rizika ne sadrže uvjete koji:

i. nameću značajne pragove značajnosti ispod kojih se ne smatra da je kreditna zaštita aktivirana kad dođe do kreditnog događaja;

ii. dopuštaju prekid zaštite zbog pogoršanja kreditne kvalitete odnosnih izloženosti;

iii. osim u slučaju odredaba o prijevremenoj isplati, zahtijevaju da kreditna institucija inicijator poboljša pozicije u sekuritizaciji;

iv. kreditnoj instituciji inicijatoru povećavaju trošak kreditne zaštite ili prinos koji se isplaćuje imateljima pozicija u sekuritizaciji zbog toga što je došlo do pogoršanja kreditne kvalitete odnosnog skupa; i

(d) kvalificirani pravni savjetnik dao je mišljenje koje potvrđuje provedivost kreditne zaštite u svim relevantnim mjestima nadležnosti.

3. IZRAČUN IZNOSA IZLOŽENOSTI PONDERIRANIH RIZIKOM KREDITNE INSTITUCIJE INICIJATORA ZA IZLOŽENOSTI SEKURITIZIRANE U SINTETSKOJ SEKURITIZACIJI

3. U izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za sekuritizirane izloženosti, kad su zadovoljeni uvjeti iz točke 2., kreditna institucija inicijator sintetske sekuritizacije upotrebljava, podložno točkama od 5. do 7., odgovarajuće metodologije izračuna navedene u dijelu 4., a ne one navedene u člancima od 78. do 89. Za kreditne institucije koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom i iznose očekivanih gubitaka na temelju članaka od 84. do 89. iznos očekivanih gubitaka koji se odnosi na takve izloženosti jednak je nuli.

4. Radi jasnoće, točka 3. odnosi se na cjelokupni skup izloženosti uključenih u sekuritizaciju. Podložno točkama od 5. do 7., od kreditne institucije inicijatora zahtijeva se da izračunava iznose izloženosti ponderirane rizikom za sve tranše u sekuritizaciji u skladu s odredbama dijela 4., uključujući i one koje se odnose na priznavanje smanjenja kreditnog rizika. Na primjer, kad se tranša prenosi na treću stranu putem nematerijalne kreditne zaštite, ponder rizika te treće strane primjenjuje se na tu tranšu u izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom kreditne institucije inicijatora.

3.1. **Tretman ročnih neusklađenosti u sintetskoj sekuritizaciji**

5. Za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom u skladu s točkom 3., bilo koja ročna neusklađenost između kreditne zaštite pomoću koje je postignuto tranširanje i sekuritiziranih izloženosti uzima se u obzir u skladu s točkama 6. i 7.

6. Za dospijeća sekuritiziranih izloženosti uzima se najduži rok dospijeća svih tih izloženosti, s time da je maksimalno dospijeće pet godina. Dospijeće kreditne zaštite utvrđuje se u skladu s Prilogom VIII.

7. Kreditna institucija inicijator zanemaruje bilo koju ročnu neusklađenost u izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za tranše koje na temelju dijela 4. imaju ponder rizika 1 250 %. Za sve ostale tranše se tretman ročne neusklađenosti, naveden u dijelu VIII., primjenjuje u skladu sa sljedećom formulom:

$$RW^{*} \text{je} [RW(SP) \times (t - t^{*})/(T - t^{*})] + [RW(Ass) \times (T - t)/(T - t^{*})]$$

gdje:

RW* je jednak iznosima izloženosti ponderiranim rizikom u smislu članka 75. točke (a);

RW(Ass) je jednak iznosima izloženosti ponderiranim rizikom za izloženosti u slučaju da one nisu bile sekuritizirane, izračunanim na proporcionalnoj osnovi;

RW(SP) je jednak iznosima izloženosti ponderiranim rizikom izračunanim na temelju točke 3. kad ne postoji ročna neusklađenost;

T je dospijeće odnosnih izloženosti, iskazano u godinama;

t je dospijeće kreditne zaštite, iskazano u godinama; i

t* je 0,25.

DIO 3.

Eksterne kreditne procjene

1. ZAHTJEVI KOJE MORAJU ZADOVOLJITI KREDITNE PROCJENE VANJSKIH INSTITUCIJA ZA KREDITNU PROCJENU

1. Da bi se upotrebljavala za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom prema dijelu 4., kreditna procjena prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu mora poštivati sljedeće uvjete:

(a) ne postoji nikakva neusklađenost između vrsta plaćanja koje su odražene u kreditnoj procjeni i vrsta plaćanja na koja kreditna institucija ima pravo na temelju ugovora iz kojega proizlazi dotična sekuritizacijska pozicija; i

(b) kreditne procjene javno su dostupne tržištu. Smatra se da su kreditne procjene javno dostupne samo ako su bile objavljene u javno dostupnom forumu i ako su uključene u tranzicijsku matricu vanjske institucije za kreditnu procjenu. Kreditne procjene koje su dostupne samo ograničenom broju subjekata ne smatraju se javno dostupnima.

2. UPOTREBA KREDITNIH PROCJENA

2. Kreditna institucija može imenovati jednu prihvatljivu vanjsku instituciju za kreditnu procjenu ili više njih, čije se kreditne procjene upotrebljavaju za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom na temelju članaka od 94. do 101. („imenovana vanjska institucija za kreditnu procjenu”).

3. Podložno točkama od 5. do 7. u daljnjem tekstu, za svoje sekuritizacijske pozicije kreditna institucija mora dosljedno upotrebljavati kreditne procjene imenovanih vanjskih institucija za kreditnu procjenu.

4. Podložno točkama 5. i 6., kreditna institucija ne smije upotrebljavati kreditne procjene jedne vanjske institucije za kreditnu procjenu za svoje pozicije u nekim tranšama, a kreditne procjene druge vanjske institucije za kreditnu procjenu za svoje pozicije u ostalim tranšama unutar iste strukture, za koje postoji ili ne postoji procjena prve vanjske institucije za kreditnu procjenu.

5. Kad pozicija ima dvije kreditne procjene imenovanih vanjskih institucija za kreditnu procjenu, kreditna institucija upotrebljava nepovoljniju kreditnu procjenu.

6. Kad pozicija ima više od dvije kreditne procjene imenovanih vanjskih institucija za kreditnu procjenu, upotrebljavaju se dvije najpovoljnije kreditne procjene. Ako su dvije najpovoljnije procjene različite, upotrebljava se nepovoljnija procjena.

7. Kad se kreditna zaštita koja je prihvatljiva na temelju članaka od 90. do 93. pruža izravno sekuritizacijskom subjektu za posebnu namjenu (SSPE) i kad je ta zaštita odražena u kreditnoj procjeni pozicije od strane imenovane vanjske institucije za kreditnu procjenu, može se upotrebljavati ponder rizika povezan s tom kreditnom procjenom. Kreditna procjena se ne priznaje ako zaštita nije prihvatljiva na temelju članaka od 90. do 93. U situaciji kad kreditna zaštita nije pružena sekuritizacijskom subjektu za posebnu namjenu već izravno sekuritizacijskoj poziciji, kreditna procjena se ne priznaje.

3. RASPOREĐIVANJE

8. Nadležna tijela utvrđuju s kojim se stupnjem kreditne kvalitete, u tablicama navedenim u dijelu 4., povezuje svaka kreditna procjena prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu. Pritom nadležna tijela razlikuju relativne stupnjeve rizika iskazane u svakoj procjeni. Nadležna tijela razmatraju kvantitativne čimbenike, kao što su stope neispunjavanja obveza i/ili gubitka te kvalitativne čimbenike, kao što su opseg transakcija koje vanjska institucija za kreditnu procjenu procjenjuje te značenje kreditne procjene.

9. Nadležna tijela nastoje osigurati da sekuritizacijske pozicije na koje se, na osnovi kreditnih procjena prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu, primjenjuje isti ponder rizika, podliježu ekvivalentnim stupnjevima kreditnog rizika. Po potrebi, to uključuje i promjenu njihove odluke o stupnju kreditne kvalitete s kojim se povezuje pojedina kreditna procjena.

DIO 4.

Izračun

1. IZRAČUN IZNOSA IZLOŽENOSTI PONDERIRANIH RIZIKOM

1. U smislu članka 96., iznos izloženosti ponderiran rizikom se za sekuritizacijske pozicije izračunava tako da se odgovarajući ponder rizika primijeni na iznos izloženosti pozicije, kako je navedeno u ovom dijelu.

2. Podložno točki 3.:

(a) kad kreditna institucija izračunava iznose izloženosti ponderirane rizikom na temelju točaka od 6. do 36., iznos izloženosti bilančne sekuritizacijske pozicije je njezina bilančna vrijednost;

(b) kad kreditna institucija izračunava iznose izloženosti ponderirane rizikom na temelju točaka od 37. do 76., iznos izloženosti bilančne sekuritizacijske pozicije izračunava se tako da se uključe ispravci vrijednosti; i

(c) iznos izloženosti izvanbilančne sekuritizacijske pozicije je njezina nominalna vrijednost pomnožena konverzijskim faktorom, kako je utvrđeno u ovom Prilogu. Ovaj konverzijski faktor je 100 %, osim ako je određeno drugačije.

3. Iznos izloženosti sekuritizacijske pozicije koja proizlazi iz izvedenih instrumenata, navedenih u Prilogu IV., utvrđuje se u skladu s Prilogom III.

4. Kad se na sekuritizacijsku poziciju primjenjuje materijalna kreditna zaštita, iznos izloženosti te pozicije može se izmijeniti u skladu s i podložno zahtjevima iz Priloga VIII., kako je određeno u nastavku ovog Priloga.

5. Kad kreditna institucija ima dvije pozicije u sekuritizaciji koje se preklapaju, ili više njih, od nje se zahtijeva da, u omjeru preklapanja pozicija, u svoj izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom uključi samo poziciju ili dio pozicije koji rezultira većim iznosima izloženosti ponderiranim rizikom. U smislu ove točke, „preklapanje" znači da pozicije u potpunosti ili djelomično predstavljaju izloženost jednakom riziku, tako da u omjeru preklapanja postoji samo jedna izloženost.

2. IZRAČUN IZNOSA IZLOŽENOSTI PONDERIRANIH RIZIKOM PREMA STANDARDIZIRANOM PRISTUPU

6. Podložno točki 8., iznos izloženosti ponderiran rizikom izračunava se za sekuritizacijsku poziciju kojoj je dodijeljen rejting tako da se na iznos izloženosti primijeni ponder rizika povezan sa stupnjem kreditne kvalitete za koji su nadležna tijela, u skladu s člankom 98., utvrdila da je povezan s tom kreditnom procjenom, kako je utvrđeno u tablicama 1. i 2.

Tablica 1.

Pozicije osim onih s kratkoročnim kreditnim procjenama

Stupanj kreditne kvalitete	1.	2.	3.	4.	5. i niži
Ponder rizika	20 %	50 %	100 %	350 %	1 250 %

Tablica 2.

Pozicije s kratkoročnim kreditnim procjenama

Stupanj kreditne kvalitete	1.	2.	3.	Sve ostale kreditne procjene
Ponder rizika	20 %	50 %	100 %	1 250 %

7. Podložno točkama od 10. do 15., iznos izloženosti ponderiran rizikom izračunava se za sekuritizacijsku poziciju kojoj nije dodijeljen rejting primjenom pondera rizika 1 250 %.

2.1. **Kreditne institucije inicijatori i kreditne institucije sponzori**

8. Za kreditnu instituciju inicijatora ili kreditnu instituciju sponzora iznosi izloženosti ponderirani rizikom, izračunani u vezi s njezinim pozicijama u sekuritizaciji, mogu se ograničiti na iznose izloženosti ponderirane rizikom koji bi za sekuritizirane izloženosti bili izračunani kad one ne bi bile sekuritizirane, pod uvjetom da se ponder rizika 150 % primijeni na sva dospjela neplaćena potraživanja i stavke koje među sekuritiziranim izloženostima spadaju u „regulatorne visokorizične kategorije".

2.2. **Tretman pozicija kojima nije dodijeljen rejting**

9. Kreditne institucije koje imaju sekuritizacijsku poziciju kojoj nije dodijeljen rejting mogu primijeniti tretman naveden u točki 10. za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za tu poziciju pod uvjetom da je u svakom trenutku poznat sastav skupa sekuritiziranih izloženosti.

10. Kreditna institucija može primijeniti ponderirani prosječni ponder rizika koji bi na sekuritizirane izloženosti, na temelju članaka od 73. do 83., primjenjivala kreditna institucija koja drži te izloženosti, pomnožen s koeficijentom koncentracije. Ovaj koeficijent koncentracije jednak je zbroju nominalnih iznosa svih tranši podijeljenom sa zbrojem nominalnih iznosa tranši koje su manjeg ili jednakog prava prvenstva naplate kao tranša u kojoj se pozicija drži, uključujući i samu tu tranšu. Dobiveni ponder rizika ne može biti veći od 1 250 % ili manji od pondera rizika koji se primjenjuje na tranšu kojoj je dodijeljen rejting i koja ima veće pravo prvenstvo naplate. Kad kreditna institucija nije u mogućnosti utvrditi pondere rizika koji bi se primjenjivali na sekuritizirane izloženosti na temelju članaka od 78. do 83., na poziciju primjenjuje ponder rizika 1 250 %.

2.3. **Tretman sekuritizacijskih pozicija u tranši drugoga gubitka ili nadređenoj tranši unutar ABCP programa**

11. Ako postoji povoljniji tretman na temelju odredaba koje s odnose na okvirne linije za likvidnost iz točaka od 13. do 15., kreditna institucija može na sekuritizacijske pozicije, koje zadovoljavaju uvjete navedene u točki 12., primijeniti ponder rizika koji je veći od većeg između 100 % i najvećeg pondera rizika koji bi na bilo koju sekuritiziranu izloženost, na temelju članaka od 78. do 83., primjenjivala kreditna institucija koja drži te izloženosti.

12. Da bi tretman naveden u točki 11. bio moguć, sekuritizacijska pozicija je:

(a) u tranši koja je ekonomski uvrštena u poziciju drugoga gubitka ili nadređenu poziciju u sekuritizaciji, pri čemu tranša prvoga gubitka mora pružati značajno kreditno poboljšanje tranši drugoga gubitka;

(b) kvalitete, koja je ekvivalentna investicijskom rejtingu ili bolja od njega; i

(c) u vlasništvu kreditne institucije koja ne drži poziciju u tranši prvoga gubitka.

2.4. **Tretman okvirnih linija za likvidnost kojima nije dodijeljen rejting**

2.4.1. Prihvatljive okvirne linije za likvidnost

13. Kad su zadovoljeni sljedeći uvjeti, na nominalni iznos okvirne linije za likvidnost s izvornim dospijećem od godinu dana ili kraćim se za utvrđivanje iznosa njezine izloženosti može primijeniti konverzijski faktor 20 %, dok se na nominalni iznos okvirne linije za likvidnost s izvornim dospijećem duljim od godinu dana može primijeniti konverzijski faktor 50 % :

(a) dokumentacija okvirne linije za likvidnost jasno utvrđuje i ograničava okolnosti u kojima se ova linija može iskoristiti;

(b) okvirnu liniju nije moguće iskoristiti radi pružanja kreditne podrške pokrivanjem gubitaka koji su već postojali u trenutku povlačenja – na primjer, pružanjem likvidnosti za izloženosti koje su u trenutku korištenja bile u statusu neispunjavanja obveza ili kupnjom imovine po cijeni koja je veća od njezine fer vrijednosti;

(c) okvirna linija se ne smije koristiti za trajno ili redovito financiranje sekuritizacije;

(d) povrat iskorištenih sredstava iz okvirne linije ne smije biti podređena potraživanjima ulagača, osim potraživanjima koja proizlaze iz ugovora o kamatnim ili valutnim izvedenicama, naknadama ili ostalim sličnim plaćanjima, niti biti predmet oprosta ili odgode;

(e) okvirnu liniju nije moguće iskoristiti nakon što su iscrpljena sva primjenljiva kreditna poboljšanja koja bi mogla koristiti okvirnoj liniji; i

(f) okvirna linija mora uključivati odredbu prema kojoj se iznos koji se može povući automatski umanjuje za iznos izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obveza, pri čemu „neispunjavanje obveza" ima značenje određeno na temelju članaka od 84. do 89., ili odredbu kojom se, u slučaju da se skup sekuritiziranih izloženosti sastoji od instrumenata kojima je dodijeljen rejting, okvirna linija ukida ako prosječna kvaliteta skupa padne ispod investicijskog rejtinga.

Ponder rizika koji se primjenjuje je najveći ponder rizika koji bi na bilo koju sekuritiziranu izloženost na temelju članaka od 78. do 83. primijenila kreditna institucija koja drži te izloženosti.

2.4.2. Okvirne linije za likvidnost raspoložive samo u slučaju općeg poremećaja na tržištu

14. Za utvrđivanje iznosa izloženosti može se primijeniti konverzijski faktor 0 % na nominalni iznos okvirne linije za likvidnost koja se može povući samo u slučaju općeg poremećaja na tržištu (tj. kad više subjekata za posebnu namjenu u različitim transakcijama nije u mogućnosti obnoviti dospjeli komercijalni zapis, a ta nemogućnost nije rezultat pogoršanja kreditne kvalitete subjekta za posebnu namjenu ili kreditne kvalitete sekuritiziranih izloženosti), pod uvjetom da su zadovoljeni uvjeti navedeni u točki 13.

2.4.3. Okvirne linije za likvidnost u obliku gotovinskog predujma

15. Za utvrđivanje iznosa izloženosti može se primijeniti konverzijski faktor 0 % na nominalni iznos okvirne linije za likvidnost koju je moguće bezuvjetno otkazati, pod uvjetom da su zadovoljeni uvjeti navedeni u točki 13. i da je otplata iznosa povučenih iz okvirne linije nadređena svim ostalim potraživanjima po novčanim tokovima koji proizlaze iz sekuritiziranih izloženosti.

2.5. **Dodatni kapitalni zahtjevi za sekuritizacije revolving izloženosti s odredbama o prijevremenoj isplati**

16. Povrh iznosa izloženosti ponderiranih rizikom izračunanih u odnosu na sekuritizacijske pozicije, kreditna institucija inicijator izračunava iznos izloženosti ponderiran rizikom u skladu s metodom navedenom u točkama od 17. do 33. kad prodaje revolving izloženosti u sekuritizaciji koja sadrži odredbu o prijevremenoj isplati.

17. Kreditna institucija izračunava iznos izloženosti ponderiran rizikom u odnosu na zbroj inicijatorovih udjela i ulagačevih udjela.

18. Za sekuritizacijske strukture u kojima sekuritizirane izloženosti sadrže revolving i izloženosti koje nisu revolving izloženosti, kreditna institucija inicijator primjenjuje tretman naveden u točkama od 19. do 31. na onaj dio odnosnog skupa koji sadrži revolving izloženosti.

19. U smislu točaka od 16. do 31., „inicijatorov udjel" znači iznos izloženosti onog zamišljenog dijela skupa povučenih iznosa, prodanih u sekuritizaciji, čiji udjel u iznosu ukupnog skupa, prodanog u strukturi, određuje udjel novčanih tokova koji proizlaze iz naplate glavnice i kamata te ostalih povezanih iznosa, koji nisu dostupni za plaćanja onim subjektima koji imaju sekuritizacijske pozicije u sekuritizaciji.

Da se udjel prizna kao inicijatorov udjel, on ne smije biti podređen ulagačevom udjelu.

„Ulagačev udjel" znači iznos izloženosti preostalog zamišljenog dijela skupa povučenih iznosa.

20. Izloženost kreditne institucije inicijatora koja je povezana s njezinim pravima u odnosu na inicijatorov udjel ne smatra se sekuritizacijskom pozicijom već proporcionalnom izloženošću prema sekuritiziranim izloženostima kao da one nisu bile sekuritizirane.

2.5.1. Izuzeci od tretmana prijevremene isplate

21. Inicijatori sljedećih vrsta sekuritizacije izuzeti su od kapitalnog zahtjeva iz točke 16.:

(a) sekuritizacija revolving izloženosti u kojima ulagači ostaju potpuno izloženi svim budućim povlačenjima od strane dužnika tako da se rizik povezan s odnosnim izloženostima ne vraća na kreditnu instituciju inicijatora čak i kad dođe do prijevremene isplate; i

(b) sekuritizacija kod kojih se odredba o prijevremenoj isplati aktivira samo događajima koji nisu povezani s naplatom po sekuritiziranoj imovini ili s uspješnošću kreditne institucije inicijatora, kao što su značajne promjene poreznih zakona ili propisa.

2.5.2. Maksimalni kapitalni zahtjev

22. Za kreditnu instituciju inicijatora, koja podliježe kapitalnom zahtjevu iz točke 16., ukupni iznosi izloženosti ponderirani rizikom u odnosu na njezine pozicije u ulagačevom udjelu i iznosi izloženosti ponderirani rizikom izračunani na temelju točke 16. nisu veći od većeg između:

(a) iznosa izloženosti ponderiranih rizikom izračunanih u odnosu na njezine pozicije u ulagačevom udjelu; i

(b) iznosa izloženosti ponderiranih rizikom koji bi, u odnosu na sekuritizirane izloženosti, izračunavala kreditna institucija koja drži te izloženosti kad one ne bi bile sekuritizirane u iznosu jednakom ulagačevom udjelu.

23. Odbitak od moguće neto dobiti koja proizlazi iz kapitalizacije budućih prihoda, koji se zahtijeva na temelju članka 57., tretira se izvan maksimalnog iznosa navedenog u točki 22.

2.5.3. Izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom

24. Iznos izloženosti ponderiran rizikom koji se izračunava u skladu s točkom 16. utvrđuje se tako da se iznos ulagačevog udjela pomnoži s umnoškom odgovarajućeg konverzijskog faktora, kako je navedeno u točkama od 26. do 33., i ponderiranog prosječnog pondera rizika koji bi se primjenjivao na sekuritizirane izloženosti kad one ne bi bile sekuritizirane.

25. Smatra se da je odredba o prijevremenoj isplati „kontrolirana” ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) kreditna institucija inicijator ima odgovarajući plan kapitala/likvidnosti kako bi osigurala da ima dovoljno raspoloživog kapitala i likvidnosti u slučaju prijevremene isplate;

(b) tijekom cijelog trajanja transakcije postoji proporcionalna podjela između inicijatorovog i ulagačevog udjela u vezi s plaćanjima kamata i glavnice, troškovima, gubicima i nadoknađenim iznosima na osnovi iznosa nenaplaćenih potraživanja u jednoj ili više referentnih točaka tijekom svakog mjeseca;

(c) smatra se da je razdoblje isplate dovoljno dugo ako se 90 % ukupnog duga (inicijatorovog i ulagačevog udjela), koji je nepodmiren na početku razdoblja prijevremene isplate, otplati ili ako mu se prizna status neispunjavanja obveza; i

(d) brzina otplate nije veća od brzine koja bi se postigla pravocrtnom amortizacijom tijekom razdoblja navedenog u točki (c).

26. U slučaju sekuritizacija koje podliježu odredbi o prijevremenoj isplati izloženosti stanovništvu, koje su neobvezujuće i bezuvjetno opozive bez prethodne najave, pri čemu se prijevremena isplata aktivira kad razina viška marže padne ispod određene razine, kreditne institucije uspoređuju tromjesečnu prosječnu razinu viška marže s razinama viška marže na kojima se zahtijeva zamrzavanje viška marže.

27. Kad sekuritizacija ne zahtijeva zamrzavanje viška marže, smatra se da je točka zamrzavanja 4,5 postotnih bodova viša od razine viška marže na kojoj se aktivira prijevremena isplata.

28. Konverzijski faktor koji se primjenjuje utvrđuje se pomoću razine stvarnog tromjesečnog prosječnog viška marže u skladu s tablicom 3.

Tablica 3.

	Sekuritizacije koje podliježu odredbi o kontroliranoj prijevremenoj isplati	Sekuritizacije koje podliježu odredbi o nekontroliranoj prijevremenoj isplati
3-mjesečni prosječni višak marže	Konverzijski faktor	Konverzijski faktor
Iznad razine A	0 %	0 %
Razina A	1 %	5 %
Razina B	2 %	15 %
Razina C	10 %	50 %
Razina D	20 %	100 %
Razina E	40 %	100 %

29. U tablici 3., „Razina A" znači razine viška marže koje su manje od 133,33 % razine zamrzavanja viška marže, ali ne manje od 100 % te razine zamrzavanja, „Razina B" znači razine viška marže koje su manje od 100 % razine zamrzavanja viška marže, ali ne manje od 75 % te razine zamrzavanja, „Razina C" znači razine viška marže koje su manje od 75 % razine zamrzavanja viška marže, ali ne manje od 50 % te razine zamrzavanja, „Razina D" znači razine viška marže koje su manje od 50 % razine zamrzavanja viška marže, ali ne manje od 25 % te razine zamrzavanja, a „Razina E" znači razine viška marže koje su manje od 25 % razine zamrzavanja viška marže.

30. U slučaju sekuritizacija koje podliježu odredbi o prijevremenoj isplati izloženosti stanovništvu, koje su neobvezujuće i bezuvjetno opozive bez prethodne najave, pri čemu se prijevremena isplata aktivira kvantitativnom vrijednošću koja se odnosi na nešto što nije tromjesečni prosječni višak marže, nadležna tijela mogu primijeniti tretman koji je blisko usklađen s onim opisanim u točkama od 26. do 29. za utvrđivanje navedenog konverzijskog faktora.

31. Kad nadležno tijelo namjerava na određenu sekuritizaciju primijeniti tretman u skladu s točkom 30., najprije obavješćuje odgovarajuća nadležna tijela svih ostalih država članica. Prije nego što primjena takvog tretmana postane dio pristupa opće politike nadležnog tijela za sekuritizacije koje sadrže dotičnu vrstu klauzula o prijevremenoj isplati, nadležno tijelo savjetuje se s odgovarajućim nadležnim tijelima svih ostalih država članica i uzima u obzir iskazana stajališta. Dotično nadležno tijelo javno objavljuje stajališta iskazana u takvim savjetovanjima i primijenjeni tretman.

32. Na sve ostale sekuritizacije koje podliježu odredbi o kontroliranoj prijevremenoj isplati revolving izloženosti primjenjuje se konverzijski faktor 90 %.

33. Na sve ostale sekuritizacije koje podliježu odredbi o nekontroliranoj prijevremenoj isplati revolving izloženosti primjenjuje se konverzijski faktor 100 %.

2.6. **Priznavanje smanjenja kreditnog rizika za sekuritizacijske pozicije**

34. Kad je pribavljena kreditna zaštita za sekuritizacijsku poziciju, izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom može se izmijeniti u skladu s Prilogom VIII.

2.7. **Smanjenje iznosa izloženosti ponderiranih rizikom**

35. Kako je predviđeno člankom 66. stavkom 2., u vezi sa sekuritizacijskom pozicijom kojoj se dodjeljuje ponder rizika 1 250 %, umjesto da poziciju uključe u svoj izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, kreditne institucije mogu od iznosa vlastitih sredstava oduzeti iznos izloženosti te pozicije. U tom smislu, izračun iznosa izloženosti može odražavati prihvatljivu materijalnu kreditnu zaštitu na način koji je u skladu s točkom 34.

36. Kad kreditna institucija iskoristi mogućnost navedenu u točki 35., iznos 12,5 puta veći od iznosa oduzetog u skladu s tom točkom se, u smislu točke 8., oduzima od iznosa koji je u točki 8. određen kao maksimalni iznos izloženosti ponderiran rizikom koji moraju izračunavati navedene kreditne institucije.

3. IZRAČUN IZNOSA IZLOŽENOSTI PONDERIRANIH RIZIKOM PREMA PRISTUPU ZASNOVANOM NA INTERNIM REJTING SUSTAVIMA

3.1. **Hijerarhija metoda**

37. U smislu članka 96., iznos izloženosti ponderiran rizikom se za sekuritizacijske pozicije izračunava u skladu s točkama od 38. do 76.

38. Za poziciju kojoj je dodijeljen rejting ili poziciju za koju se može upotrijebiti preuzeti rejting se za izračun iznosa izloženosti ponderiranog rizikom upotrebljava metoda zasnovana na rejtinzima, navedena u točkama od 46. do 51.

39. Za poziciju kojoj nije dodijeljen rejting upotrebljava se metoda supervizorske formule, navedena u točkama od 52. do 54., osim u slučajevima kad je dopuštena upotreba pristupa zasnovanog na internoj procjeni, kako je navedeno u točkama od 43. i 44.

40. Kreditna institucija koja nije kreditna institucija inicijator ili kreditna institucija sponzor može upotrebljavati metodu supervizorske formule samo uz odobrenje nadležnih tijela.

41. U slučaju da kreditna institucija inicijator ili kreditna institucija sponzor nije u mogućnosti izračunati K_{irb} i nije dobila odobrenje za upotrebu pristupa zasnovanog na internoj procjeni za pozicije u ABCP programima te u slučaju ostalih kreditnih institucija koje nisu dobile odobrenje za upotrebu metode supervizorske formule ili, za pozicije u ABCP programima, za upotrebu pristupa zasnovanog na internoj procjeni, ponder 1 250 % dodjeljuje se sekuritizacijskim pozicijama kojima nije dodijeljen rejting i za koje se ne smije upotrijebiti preuzeti rejting.

3.1.1. Upotreba izvedenih rejtinga

42. Kad su zadovoljeni sljedeći minimalni operativni zahtjevi, poziciji kojoj nije dodijeljen rejting institucija dodjeljuje preuzetu kreditnu procjenu koja je ekvivalentna kreditnoj procjeni onih pozicija kojima je dodijeljen rejting („referentnih pozicija") koje su pozicije s najvećim pravom prvenstva naplate, a koje su u svakom pogledu podređene dotičnoj sekuritizacijskoj poziciji kojoj nije dodijeljen rejting:

(a) referentne pozicije moraju u svakom pogledu biti podređene sekuritizacijskoj poziciji kojoj nije dodijeljen rejting;

(b) rok do dospijeća referentnih pozicija mora biti jednako ili duži od dospijeća dotične pozicije kojoj nije dodijeljen rejting; i

(c) izvedeni rejting mora se ažurirati na kontinuiranoj osnovi kako bi odražavao bilo koje promjene u kreditnoj procjeni referentnih pozicija.

3.1.2. „Pristup zasnovan na internoj procjeni" za pozicije u ABCP programima

43. Sukladno odobrenju nadležnih tijela, kreditna institucija može poziciji u ABCP programu kojoj nije dodijeljen rejting dodijeliti izvedeni rejting, kako je utvrđeno u točki 44., kad su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) pozicije u komercijalnom zapisu, koji je izdan iz ABCP programa, su pozicije kojima je dodijeljen rejting;

(b) kreditna institucija je uvjerila nadležna tijela da njezina interna procjena kreditne kvalitete pozicije odražava javno dostupnu metodologiju procjenjivanja jedne prihvatljive institucije za vanjsku kreditnu procjenu ili više njih, za rejting vrijednosnih papira koji su osigurani izloženostima koje su jednake vrste kao sekuritizirana izloženost;

(c) vanjske institucije za kreditnu procjenu, čija se metodologija odražava kako se zahtijeva u točki (b), uključuju one vanjske institucije za kreditnu procjenu koje su dale eksterni rejting za komercijalni zapis izdan iz ABCP programa. Kvantitativni elementi kao što su faktori stresa koji se upotrebljavaju pri dodjeljivanju određene kreditne kvalitete poziciji, moraju biti barem toliko konzervativni kao oni koji se upotrebljavaju u odgovarajućoj metodologiji procjenjivanja dotične vanjske institucije za kreditnu procjenu;

(d) u razvijanju svoje metodologije internog procjenjivanja, kreditna institucija uzima u obzir odgovarajuće objavljene metodologije dodjeljivanja rejtinga prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu koje dodjeljuju rejting komercijalnom zapisu iz ABCP programa. Ovo uzimanje u obzir kreditna institucija dokumentira i redovito ažurira, kako je navedeno u točki (g);

(e) metodologija internog procjenjivanja kreditne institucije uključuje kategorije rejtinga. Postoji podudarnost između tih kategorija rejtinga i kreditnih procjena prihvatljivih vanjskih institucija za kreditnu procjenu. Ova podudarnost se izričito dokumentira;

(f) metodologija internog procjenjivanja upotrebljava se u internim procesima kreditne institucije za upravljanje rizicima, uključujući njezine procese odlučivanja, obavješćivanja rukovodstva i raspoređivanja kapitala;

(g) unutarnji ili vanjski revizori, vanjska institucija za kreditnu procjenu, funkcija kreditne institucije za interno preispitivanje kredita ili njezina funkcija za upravljanje rizicima redovito preispituju procese interne procjene i kvalitetu internih procjena kreditne kvalitete izloženosti kreditne institucije prema ABCP programu. Ako preispitivanje obavlja funkcija kreditne institucije za unutarnju reviziju, funkcija za preispitivanje kredita ili funkcija za upravljanje rizicima, onda te funkcije moraju biti neovisne o poslovnoj liniji koja je povezana s ABCP programom, kao i o poslovima odnosa s klijentima;

(h) kreditna institucija prati kvalitetu svojih internih rejtinga tijekom vremena kako bi procijenila kvalitetu svoje metodologije internog procjenjivanja i, po potrebi, uskladila tu metodologiju ako naplata po izloženostima dosljedno odstupa od one na koju ukazuju interni rejtinzi;

(i) ABCP program sadrži standarde pokroviteljstva izdanja vrijednosnih papira u obliku kreditnih i ulagačkih smjernica. Pri odlučivanju o kupnji imovine, rukovoditelj ABCP programa razmatra vrstu imovine koja se kupuje, vrstu i novčanu vrijednost izloženosti koje proizlaze iz osiguranja okvirnih linija za likvidnost i kreditnih poboljšanja, distribuciju gubitaka te pravnu i ekonomsku odvojenost prenesene imovine od subjekta koji tu imovinu prodaje. Obavlja se kreditna analiza profila rizičnosti prodavatelja imovine, a ona uključuje analizu prošlih i očekivanih financijskih rezultata, trenutačnu tržišnu poziciju, očekivanu buduću konkurentnost, financijsku polugu, novčani tok, pokriće kamata i rejting duga. Povrh toga, obavlja se preispitivanje prodavateljevih standarda pokroviteljstva izdanja vrijednosnih papira, sposobnosti servisiranja i procesa naplate;

(j) standardi pokroviteljstva izdanja ABCP programa utvrđuju minimalne kriterije za prihvatljivost imovine koji posebno:

i. isključuju kupnju imovine koja je dulje vrijeme u statusu dospjele nenaplaćene ili u statusu neispunjavanja obveza;

ii. ograničavaju pretjeranu koncentraciju na pojedinog dužnika ili geografsko područje; i

iii. ograničavaju dospijeće imovine koja se kupuje;

(k) ABCP program ima politike i procese naplate koji uzimaju u obzir operativnu sposobnost i kreditnu kvalitetu subjekta koji naplaćuje potraživanja. ABCP program umanjuje rizik prodavatelja/subjekta koji naplaćuje potraživanja različitim metodama, kao što su aktivatori, utemeljeni na trenutačnoj kreditnoj kvaliteti, koji onemogućuju miješanje sredstava;

(l) agregirana procjena gubitka po skupu imovine koji ABCP program namjerava kupiti mora uzeti u obzir sve izvore potencijalnog rizika, kao što su kreditni rizik i razrjeđivački rizik. Ako je veličina kreditnog poboljšanja koje pruža prodavatelj određena samo na osnovi gubitaka povezanih s kreditom, tada se formira zasebna rezerva za razrjeđivački rizik, ako je razrjeđivački rizik značajan za određeni skup izloženosti. Povrh toga, pri određivanju zahtijevane razine poboljšanja, program preispituje višegodišnje povijesne informacije, uključujući gubitke, neuredna ispunjavanja obveza, razrjeđivanja, te koeficijent obrtaja potraživanja; i

(m) ABCP program uključuje strukturalna obilježja – na primjer, aktivatore likvidacije – u kupnju izloženosti kako bi se umanjilo potencijalno pogoršanje kreditne kvalitete odnosnog portfelja.

Nadležna tijela mogu se odreći zahtjeva da metodologija procjenjivanja vanjske institucije za kreditnu procjenu mora biti javno dostupna ako su uvjerena da zbog specifičnih značajki sekuritizacije – na primjer, njezine jedinstvene strukture – još ne postoji javno dostupna metodologija procjenjivanja vanjske institucije za kreditnu procjenu.

44. Poziciji kojoj nije dodijeljen rejting kreditna institucija dodjeljuje jednu od kategorija rejtinga opisanih u točki 43. Poziciji se dodjeljuje izvedeni rejting jednak kreditnim procjenama koje se podudaraju s tom kategorijom rejtinga, kako je utvrđeno u točki 43. Ako je taj izvedeni rejting na početku sekuritizacije jednak razini investicijskog rejtinga ili bolji, smatra se da je jednak prihvatljivoj kreditnoj procjeni prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu za potrebe izračuna iznosa izloženosti ponderiranih rizikom.

3.2. **Maksimalni iznosi izloženosti ponderirani rizikom**

45. Za kreditnu instituciju inicijatora, kreditnu instituciju sponzora ili za ostale kreditne institucije koje mogu izračunati K_{irb}, iznosi izloženosti ponderirani rizikom izračunani u odnosu na njihove pozicije u sekuritizaciji mogu se ograničiti na iznos koji bi doveo do kapitalnog zahtjeva, na temelju članka 75. točke (a), koji je jednak zbroju 8 % iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, koji bi se izračunali u slučaju da sekuritizirana imovina nije bila sekuritizirana i da se nalazi u bilanci kreditne institucije, i iznosa očekivanih gubitaka po tim izloženostima.

3.3. **Metoda zasnovana na rejtinzima**

46. Prema metodi zasnovanoj na rejtinzima, iznos izloženosti ponderiran rizikom se za sekuritizacijsku poziciju kojoj je dodijeljen rejting izračunava tako da se na iznos izloženosti primijeni ponder rizika pomnožen s 1,06 povezan sa stupnjem kreditne kvalitete za koji su nadležna tijela utvrdila da je povezan s kreditnom procjenom u skladu s člankom 98., kako je navedeno u tablicama 4. i 5.

Tablica 4.

Pozicije osim onih s kratkoročnim kreditnim procjenama

Stupanj kreditne kvalitete (CQS)	Ponder rizika		
	A	B	C
1. CQS	7 %	12 %	20 %
2. CQS	8 %	15 %	25 %
3. CQS	10 %	18 %	35 %
4. CQS	12 %	20 %	35 %
5. CQS	20 %	35 %	35 %
6. CQS	35 %	50 %	50 %
7. CQS	60 %	75 %	75 %
8. CQS	100 %	100 %	100 %

Stupanj kreditne kvalitete (CQS)	Ponder rizika		
	A	B	C
9. CQS	250 %	250 %	250 %
10. CQS	425 %	425 %	425 %
11. CQS	650 %	650 %	650 %
Ispod 11. CQS	1 250 %	1 250 %	1 250 %

Tablica 5.

Pozicije s kratkoročnim kreditnim procjenama

Stupanj kreditne kvalitete (CQS)	Ponder rizika		
	A	B	C
1. CQS	7 %	12 %	20 %
2. CQS	12 %	20 %	35 %
3. CQS	60 %	75 %	75 %
Sve ostale kreditne procjene	1 250 %	1 250 %	1 250 %

47. Podložno točkama 48. i 49., ponderi rizika u stupcu A svake tablice primjenjuju se kad je pozicija u onoj tranši sekuritizacije koja ima najveće pravo prvenstva naplate. Pri utvrđivanju ima li tranša najveće pravo prvenstva naplate u obzir se ne moraju uzimati dospjeli iznosi proizašli iz ugovora o kamatnim ili valutnim izvedenicama, dospjele naknade ili ostala slična plaćanja.

48. Ponder rizika 6 % može se primijeniti na poziciju u onoj tranši sekuritizacije koja ima najveće pravo prvenstva naplate kad je ta tranša u svakom pogledu nadređena drugoj tranši sekuritizacijskih pozicija kojima bi se dodijelio ponder rizika 7 % na temelju točke 46., pod uvjetom da:

(a) se nadležno tijelo uvjerilo da je to opravdano zbog toga što podređene tranše u sekuritizaciji imaju sposobnost apsorpcije gubitaka; i

(b) pozicija ima eksternu kreditnu procjenu, za koju je utvrđeno da je povezana s 1. stupnjem kreditne kvalitete u tablicama 4. ili 5. ili, ako je to pozicija kojoj nije dodijeljen rejting, ispunjava zahtjeve iz točke 42. podtočaka od (a) do (c), pri čemu se smatra da izraz „referentne pozicije" znači pozicije u podređenoj tranši kojima bi se dodijelio ponder rizika 7 % na temelju točke 46.

49. Ponderi rizika u stupcu C svake tablice primjenjuju se kad je pozicija u sekuritizaciji u kojoj je efektivni broj sekuritiziranih izloženosti manji od 6. Kod izračuna efektivnog broja sekuritiziranih izloženosti se višestruke izloženosti prema jednom dužniku moraju tretirati kao jedna izloženost. Efektivni broj izloženosti izračunava se na sljedeći način:

$$N = \frac{\left(\sum_i EAD_i\right)^2}{\sum_i EAD_{i^2}}$$

gdje EAD_i predstavlja zbroj iznosa izloženosti svih izloženosti prema i-tom dužniku. U slučaju resekuritizacije (sekuritizacije sekuritiziranih izloženosti), kreditna institucija mora uzeti u obzir broj sekuritiziranih izloženosti u skupu, a ne broj odnosnih izloženosti u izvornim skupovima iz kojih su proizašle odnosne sekuritizirane izloženosti. Ako je na raspolaganju udjel portfelja koji je povezan s najvećom izloženošću, C_1, kreditna institucija može izračunati N kao $1/C_1$.

50. Ponderi rizika u stupcu B primjenjuju se na sve ostale pozicije.

51. Smanjenje kreditnog rizika za sekuritizacijske pozicije može se priznati u skladu s točkama od 60. do 62.

3.4. **Metoda supervizorske formule**

52. Podložno točkama 58. i 59., prema metodi supervizorske formule ponder rizika za sekuritizacijsku poziciju je veći od većeg između 7 % i pondera rizika koji bi se primjenjivao u skladu s točkom 53.

53. Podložno točkama 58. i 59., ponder rizika koji se primjenjuje na iznos izloženosti jednak je:

$$12,5 \times (S[L + T] - S[L])/T$$

gdje je:

$$S[x] = \left\{ \begin{matrix} x & when \quad x \leq Kirbr \\ Kirbr + K[x] - K[Kirbr] + (d \cdot Kirbr/\omega)(1 - e^{\omega(Kirbr - x)/Kirbr}) & when\ Kirbr < x \end{matrix} \right\}$$

gdje je:

$$h = (1 - Kirbr/ELGD)^{N}$$

$$c = Kirbr/(1 - h)$$

$$v = \frac{(ELGD - Kirbr)Kirbr + 0.25(1 - ELGD)Kirbr}{N}$$

$$f = \left(\frac{v + Kirbr^2}{1 - h} - c^2\right) + \frac{(1 - Kiribr)Kirbr - v}{(1 - h)\tau}$$

$$g = \frac{(1 - c)c}{f} - 1$$

$$a = g \cdot c$$

$$b = g \cdot (1 - c)$$

$$d = 1 - (1 - h) \cdot (1 - Beta[Kirbr; a,b])$$

$$K[x] = (1 - h) \cdot \left((1 - Beta[x; a,b])x + Beta[x; a + 1,b]c\right)$$

$\tau = 1\,000$, i

$\omega = 20$.

U ovim izrazima, Beta [x; a, b] se odnosi na kumulativnu beta distribuciju, pri čemu se parametri a i b vrednuju pri x.

T (gustoća tranše u kojoj se drži pozicija) izračunava se kao omjer između (a) nominalnog iznosa tranše i (b) zbroja iznosa izloženosti koje su bile sekuritizirane. Za potrebe izračuna T, iznos izloženosti izvedenog instrumenta navedenog u Prilogu IV., kad tekući trošak zamjene nije pozitivna vrijednost, jednak je potencijalnoj budućoj kreditnoj izloženosti, izračunanoj u skladu s Prilogom III.

Kirbr je omjer između (a) Kirba i (b) zbroja iznosa izloženosti koje su bile sekuritizirane. Kirbr se iskazuje u decimalnom obliku (npr. Kirb jednak 15 % skupa izrazio bi se kao Kirbr od 0,15.)

L (razina kreditnog poboljšanja) izračunava se kao omjer između nominalnog iznosa svih tranši, koje su podređene tranši u kojoj se drži pozicija, i zbroja iznosa izloženosti koje su bile sekuritizirane. Kapitalizirani budući prihod ne uključuje se u izračunani L. Iznosi koje druge ugovorne stranke duguju u vezi s izvedenim instrumentima navedenim u Prilogu IV., a koji predstavljaju tranše koje su podređene dotičnoj tranši, mogu se izračunavati po svojem tekućem trošku zamjene (bez potencijalnih budućih kreditnih izloženosti) u okviru izračuna razine poboljšanja.

N je efektivni broj izloženosti, izračunan u skladu s točkom 49.

ELGD, prosječni gubitak zbog neispunjavanja obveza ponderiran izloženošću, izračunava se na sljedeći način:

$$ELGD = \frac{\sum_i LGD_i \cdot EAD_i}{\sum_i EAD_i}$$

gdje LGD_i predstavlja prosječni LGD (gubitak zbog neispunjavanja obveza) povezan sa svim izloženostima prema i-tom dužniku, pri čemu se LGD utvrđuje u skladu s člancima od 84. do 89. U slučaju resekuritizacije, LGD 100 % primjenjuje se na sekuritizirane pozicije. Kad se rizik neispunjavanja obveza i razrjeđivački rizik za kupljena potraživanja tretiraju na agregatnoj osnovi unutar sekuritizacije (npr. za pokriće gubitaka iz bilo kojeg od ova dva izvora postoji samo jedna rezerva ili prekomjerna kolateralizacija), ulazna varijabla LGD_i oblikuje se kao ponderirani prosjek LGD-a za kreditni rizik i 75 % LGD-a za razrjeđivački rizik. Ponderi su pojedinačni kapitalni zahtjevi za kreditni rizik i razrjeđivački rizik.

Pojednostavnjeni ulazni podaci

Ako iznos izloženosti najveće sekuritizirane izloženosti, C_1, nije veći od 3 % zbroja iznosa izloženosti sekuritiziranih izloženosti tada, za potrebe metode supervizorske formule, kreditna institucija može odrediti da je LGD = 50 % i da je N jednak:

$$N = \left(C_1 C_m + \left(\frac{C_m - C_1}{m - 1}\right)\max\{1 - mC_1, 0\}\right)^{-1}$$

ili

$N = 1/C_1$.

C_m je omjer između zbroja iznosa izloženosti najvećih „m" izloženosti i zbroja iznosa izloženosti sekuritiziranih izloženosti. Kreditna institucija može odrediti razinu „m".

Za sekuritizacije koje se odnose na izloženosti stanovništvu, nadležna tijela mogu dopustiti upotrebu metode supervizorske formule uz sljedeća pojednostavnjenja: h = 0 i v = 0.

54. Smanjenje kreditnog rizika za sekuritizacijske pozicije može se priznati u skladu s točkama 60. i 61. i točkama od 63. do 67.

3.5. **Okvirne linije za likvidnost**

55. Odredbe iz točaka od 56. do 59. primjenjuju se za utvrđivanje iznosa izloženosti sekuritizacijske pozicije kojoj nije dodijeljen rejting u obliku određenih vrsta okvirnih linija za likvidnost.

3.5.1. Okvirne linije za likvidnost raspoložive samo u slučaju općeg poremećaja na tržištu

56. Konverzijski faktor 20 % može se primijeniti na nominalni iznos okvirne linije za likvidnost koja se može povući samo u slučaju općeg poremećaja na tržištu i zadovoljava uvjete za „prihvatljivu okvirnu liniju za likvidnost" navedene u točki 13.

3.5.2. Okvirne linije za likvidnost u obliku gotovinskog predujma

57. Konverzijski faktor 0 % može se primijeniti na nominalni iznos okvirne linije za likvidnost koja zadovoljava uvjete navedene u točki 15.

3.5.3. Iznimni tretman kad se ne može izračunati K_{irb}

58. Kad nije praktično da kreditna institucija izračunava iznose izloženosti ponderirane rizikom za sekuritizirane izloženosti kao da nisu bile sekuritizirane, kreditnoj se instituciji može, iznimno i uz suglasnost nadležnih tijela, dopustiti da privremeno primjenjuje metodu navedenu u točki 59. za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za sekuritizacijsku poziciju kojoj nije dodijeljen rejting i koja je u obliku okvirne linije za likvidnost, a koja zadovoljava uvjete za „prihvatljivu okvirnu liniju za likvidnost" navedene u točki 13. ili je obuhvaćena točkom 56.

59. Najveći ponder rizika, koji bi se primjenjivao na temelju članaka od 78. do 83. na bilo koju od sekuritiziranih izloženosti, kad one ne bi bile sekuritizirane, može se primijeniti na sekuritizacijsku poziciju koju predstavlja okvirna linija za likvidnost. Pri utvrđivanju iznosa izloženosti te pozicije može se primijeniti konverzijski faktor 50 % na nominalni iznos okvirne linije za likvidnost, ako je izvorno dospijeće okvirne linije godinu dana ili kraće. Ako okvirna linija za likvidnost zadovoljava uvjete iz točke 56., može se primijeniti konverzijski faktor 20 %. U ostalim se slučajevima primjenjuje konverzijski faktor 100 %.

3.6. **Priznavanje smanjenja kreditnog rizika u vezi sa sekuritizacijskim pozicijama**

3.6.1. Materijalna kreditna zaštita

60. Prihvatljiva materijalna zaštita ograničena je na onu koja je prihvatljiva za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom na temelju članaka od 78. do 83., kako je utvrđeno u člancima od 90. do 93., a priznavanje podliježe poštivanju odgovarajućih minimalnih zahtjeva koji su utvrđeni u tim člancima.

3.6.2. Nematerijalna kreditna zaštita

61. Prihvatljiva nematerijalna kreditna zaštita i pružatelji nematerijalne zaštite ograničeni su na one koji su prihvatljivi na temelju članaka od 90. do 93., a priznavanje podliježe poštivanju odgovarajućih minimalnih zahtjeva koji su utvrđeni u tim člancima.

3.6.3. Izračun kapitalnih zahtjeva za sekuritizacijske pozicije sa smanjenjem kreditnog rizika

Metoda zasnovana na rejtinzima

62. Kad se iznosi izloženosti ponderirani rizikom izračunavaju upotrebom metode zasnovane na rejtinzima, iznos izloženosti i/ili iznos izloženosti ponderiran rizikom se za sekuritizacijsku poziciju za koju je pribavljena kreditna zaštita može izmijeniti u skladu s odredbama Priloga VIII., kako se one primjenjuju za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom na temelju članaka od 78. do 83.

Metoda supervizorske formule – potpuna kreditna zaštita

63. Kad se iznosi izloženosti ponderirani rizikom izračunavaju upotrebom metode supervizorske formule, kreditna institucija utvrđuje „efektivni ponder rizika" pozicije. On se utvrđuje tako da se iznos izloženosti pozicije ponderiran rizikom podijeli s iznosom izloženosti pozicije i da se rezultat pomnoži sa 100.

64. U slučaju materijalne kreditne zaštite, iznos izloženosti ponderiran rizikom se za sekuritizacijsku poziciju izračunava tako da se iznos izloženosti pozicije ispravljen za materijalnu zaštitu (E*, izračunan na temelju članaka od 90. do 93. za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom na temelju članaka od 78. do 83., pri čemu se E uzima kao iznos sekuritizacijske pozicije) pomnoži s efektivnim ponderom rizika.

65. U slučaju nematerijalne kreditne zaštite, iznos izloženosti ponderiran rizikom se za sekuritizacijsku poziciju izračunava tako da se G_A (iznos zaštite ispravljen za bilo koju valutnu i ročnu neusklađenost u skladu s odredbama Priloga VIII.) pomnoži s ponderom rizika pružatelja zaštite; ovaj rezultat se zatim dodaje iznosu koji se dobije tako da se iznos sekuritizacijske pozicije, umanjene za G_A, pomnoži s efektivnim ponderom rizika.

Metoda supervizorske formule – djelomična zaštita

66. Ako smanjenje kreditnog rizika pokriva „poziciju prvoga gubitka" ili gubitke po sekuritizacijskoj poziciji na proporcionalnoj osnovi, kreditna institucija može primijeniti točke od 63. do 65.

67. U ostalim slučajevima, kreditna institucija tretira sekuritizacijsku poziciju kao dvije ili više pozicija, pri čemu se smatra da je nepokriveni dio pozicija slabije kreditne kvalitete. Za izračun iznosa izloženosti ponderiranog rizikom za tu poziciju primjenjuju se odredbe iz točaka od 52. do 54., pri čemu se primjenjuju izmjene tako da se „T" ispravlja u e* u slučaju materijalne kreditne zaštite, odnosno u T-g u slučaju nematerijalne kreditne zaštite, gdje e* znači omjer između E* i ukupnog zamišljenog iznosa odnosnog skupa, E* je ispravljeni iznos izloženosti sekuritizacijske pozicije izračunan u skladu s odredbama Priloga VIII., kako se one primjenjuju za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom na temelju članaka od 78. do 83., pri čemu se E uzima kao iznos sekuritizacijske pozicije, dok je g omjer između nominalnog iznosa kreditne zaštite (ispravljenog za bilo koju valutnu ili ročnu neusklađenost u skladu s odredbama Priloga VIII.) i zbroja iznosa izloženosti sekuritiziranih izloženosti. U slučaju nematerijalne kreditne zaštite, ponder rizika pružatelja zaštite primjenjuje se na onaj dio pozicije koji nije obuhvaćen ispravljenom vrijednošću „T".

3.7. **Dodatni kapitalni zahtjevi za sekuritizacije revolving izloženosti s odredbama o prijevremenoj isplati.**

68. Osim iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, koji su izračunani u odnosu na sekuritizacijske pozicije, od kreditne institucije inicijatora zahtijeva se da izračunava iznos izloženosti ponderiran rizikom u skladu s metodologijom navedenom u točkama od 16. do 33. kad prodaje revolving izloženosti u sekuritizaciji koja sadrži odredbu o prijevremenoj isplati.

69. U smislu točke 68., točke 19. i 20. zamjenjuju se točkama 70. i 71.

70. U smislu ovih odredaba, „inicijatorov udjel" je zbroj:

(a) iznosa izloženosti onog zamišljenog dijela skupa iskorištenih iznosa, prodanih u sekuritizaciji, čiji udjel u iznosu ukupnog skupa, prodanog u strukturi, određuje udjel novčanih tokova koji proizlaze iz naplate glavnice i kamata te ostalih povezanih iznosa, koji nisu dostupni za plaćanja onim subjektima koji imaju sekuritizacijske pozicije u sekuritizaciji; i

(b) iznosa izloženosti onog dijela skupa neiskorištenih iznosa kreditnih linija, čiji su iskorišteni iznosi prodani u sekuritizaciji, čiji je udjel u ukupnom iznosu takvih nepovučenih iznosa jednak udjelu iznosa izloženosti, opisanom u točki (a), u iznosu izloženosti skupa povučenih iznosa, prodanih u sekuritizaciji.

Da se udjel prizna kao inicijatorov udjel, on ne smije biti podređen ulagačevom udjelu.

„Ulagačev udjel" znači iznos izloženosti zamišljenog dijela skupa iskorištenih iznosa, koji nije obuhvaćen točkom (a), uvećan za iznos izloženosti onog dijela skupa neiskorištenih iznosa kreditnih linija, čiji su povučeni iznosi bili prodani u sekuritizaciji, a nisu obuhvaćeni točkom (b).

71. Izloženost kreditne institucije inicijatora, koja je povezana s njezinim pravima u odnosu na onaj dio inicijatorovog udjela koji je opisan u točki 70. podtočki (a), ne smatra se sekuritizacijskom pozicijom, već proporcionalnom izloženošću prema sekuritiziranim iskorištenim iznosima izloženosti, kao da oni nisu bili sekuritizirani, u iznosu koji je jednak iznosu opisanom u točki 70. podtočki (a). Smatra se također da kreditna institucija inicijator ima proporcionalnu izloženost prema neiskorištenim iznosima kreditnih linija, čiji su povučeni iznosi bili prodani u sekuritizaciji, u iznosu koji je jednak iznosu opisanom u točki 70. podtočki (b).

3.8. **Umanjenje iznosa izloženosti ponderiranih rizikom**

72. Iznos izloženosti ponderiran rizikom se za sekuritizacijsku poziciju na koju se primjenjuje ponder rizika 1 250 % može umanjiti za iznos 12,5 puta veći od iznosa bilo kojih ispravaka vrijednosti koje je kreditna institucija napravila u vezi sa sekuritiziranim izloženostima. U mjeri u kojoj su ispravci vrijednosti uzeti u obzir u tom smislu, oni se ne uzimaju u obzir u izračunu navedenom u Prilogu VII. dijelu 1. točki 36.

73. Iznos izloženosti ponderiran rizikom se za sekuritizacijsku poziciju može umanjiti za iznos 12,5 puta veći od iznosa bilo kojih ispravaka vrijednosti koje je kreditna institucija napravila u vezi s tom pozicijom.

74. Kako je predviđeno člankom 66. stavkom 2., u vezi sa sekuritizacijskom pozicijom na koju se primjenjuje ponder rizika 1 250 %, umjesto da poziciju uključe u svoj izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, kreditne institucije mogu od iznosa vlastitih sredstava oduzeti iznos izloženosti te pozicije.

75. U smislu točke 74.:

(a) iznos izloženosti pozicije može se izvesti iz iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, uzimajući u obzir bilo koja smanjenja napravljena u skladu s točkama 72. i 73;

(b) izračun iznosa izloženosti može odražavati prihvatljivu kreditnu zaštitu na način koji je u skladu s metodologijom utvrđenom u točkama od 60. do 67.; i

(c) kad se metoda supervizorske formule upotrebljava za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom i kad $L \leq K_{IRBR}$ i $[L + T] > K_{IRBR}$ pozicija se može tretirati kao dvije pozicije, pri čemu je L jednako K_{IRBR} za poziciju koja ima veće pravo prvenstva naplate.

76. Kad kreditna institucija upotrebljava mogućnost navedenu u točki 74., iznos 12,5 puta veći od iznosa oduzetog u skladu s tom točkom se, u smislu točke 45., oduzima od iznosa koji je u točki 45. određen kao maksimalni iznos izloženosti ponderiran rizikom koji moraju izračunavati navedene kreditne institucije.

PRILOG X.

OPERATIVNI RIZIK

DIO 1.

Jednostavni pristup

1. KAPITALNI ZAHTJEV

1. Prema pristupu zasnovanom na osnovnom pokazatelju, kapitalni zahtjev za operativni rizik jednak je 15 % relevantnog pokazatelja definiranog u točkama od 2. do 9.

2. RELEVANTNI POKAZATELJ

2. Relevantni pokazatelj je trogodišnji prosjek zbroja neto kamatnih prihoda i neto nekamatnih prihoda.

3. Trogodišnji prosjek izračunava se na osnovi posljednja tri dvanaestomjesečna promatranja na kraju financijske godine. Kad nisu dostupni revidirani podaci, mogu se upotrijebiti poslovne procjene.

4. Ako je za bilo koje promatranje zbroj neto kamatnih prihoda i neto nekamatnih prihoda negativan ili jednak nuli, taj se broj ne uzima u obzir u izračunu trogodišnjeg prosjeka. Relevantni pokazatelj izračunava se kao zbroj pozitivnih brojeva podijeljen brojem pozitivnih brojeva.

2.1. **Kreditne institucije koje podliježu Direktivi 86/635/EEZ**

5. Prema računovodstvenim kategorijama za račun dobiti i gubitka kreditnih institucija iz članka 27. Direktive 86/635/EEZ, relevantni pokazatelj iskazuje se kao zbroj elemenata navedenih u tablici 1. Svaki element uključuje se u zbroj sa svojim pozitivnim ili negativnim predznakom.

6. Ove je elemente možda potrebno uskladiti kako bi odražavali kriterije iz točaka 7. i 8.

Tablica 1.

1	Kamatni i srodni prihodi
2	Kamatni i srodni rashodi
3	Prihodi od dionica i ostalih vrijednosnih papira s varijabilnim/fiksnim prinosom
4	Prihodi od naknada i provizija
5	Rashodi za naknade i provizije
6	Neto dobit ili gubitak iz financijskog poslovanja
7	Ostali prihodi iz poslovanja

2.1.1. Kriteriji

7. Pokazatelj se izračunava prije odbitaka za bilo koje rezervacije i troškove poslovanja. Troškovi poslovanja uključuju naknade plaćene za eksternalizirane usluge koje pružaju treće strane koje nisu matično društvo ili društvo kći kreditne institucije ili društvo kći matičnog društva koje je ujedno i matično društvo kreditne institucije. Relevantni pokazatelj može se umanjiti za troškove za eksternalizirane usluge koje pružaju treće strane ako te troškove stvori društvo koje podliježe nadzoru prema ovoj Direktivi ili ekvivalentnom nadzoru.

8. Sljedeći elementi ne upotrebljavaju se u izračunu relevantnog pokazatelja:

(a) realizirani dobici/gubici od prodaje stavki iz knjige instrumenata kojima se aktivno ne trguje;

(b) prihodi od izvanrednih ili neredovitih stavki;

(c) prihod od osiguranja.

Ako je ponovno vrednovanje stavki kojima se trguje sastavni dio računa dobiti i gubitka, ponovno se vrednovanje može uključiti. Kad se primjenjuje članak 36. stavak 2. Direktive 86/635/EEZ, potrebno je uključiti ponovno vrednovanje koje je uknjiženo u računu dobiti i gubitka.

2.2. **Kreditne institucije koje podliježu različitom računovodstvenom okviru**

9. Kreditne institucije koje podliježu računovodstvenom okviru koji se razlikuje od okvira uspostavljenog Direktivom 86/635/EEZ trebaju izračunavati relevantni pokazatelj na osnovi podataka koji najbolje odražavaju definicije navedene u točkama od 2. do 8.

DIO 2.

Standardizirani pristup

1. KAPITALNI ZAHTJEV

1. Prema standardiziranom pristupu, kapitalni zahtjev za operativni rizik jednak je trogodišnjem prosjeku relevantnih pokazatelja ponderiranih rizikom koji se svake godine izračunavaju za svaku poslovnu liniju iz tablice 2. U svakoj pojedinoj godini, negativni kapitalni zahtjev u jednoj poslovnoj liniji, koji proizlazi iz negativnog relevantnog pokazatelja, može se dodati cjelini. Međutim, ako je agregatni kapitalni zahtjev za sve poslovne linije u određenoj godini negativan, tad se za tu godinu prosjeku dodjeljuje vrijednost nula.

2. Trogodišnji prosjek izračunava se na osnovi posljednja tri dvanaestomjesečna promatranja na kraju financijske godine. Kad nisu dostupni revidirani podaci, mogu se upotrijebiti poslovne procjene.

Tablica 2.

Poslovna linija	Popis djelatnosti	Postotak
Financiranje poduzeća	Pokroviteljstvo izdanja financijskih instrumenata i/ili plasiranje financijskih instrumenata s obvezom preuzimanja Usluge povezane s pokroviteljstvom izdanja Investicijsko savjetovanje Savjetovanje društava u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom i povezanim pitanjima te savjeti i usluge u vezi sa spajanjima i kupnjom društava Investicijsko istraživanje i financijska analiza te ostali oblici općih preporuka u vezi s transakcijama financijskim instrumentima	18 %
Trgovanje i prodaja	Trgovanje za vlastiti račun Posredovanje na novčanom tržištu Primanje i prijenos naloga u vezi s jednim financijskim instrumentom ili više njih Izvršavanje naloga u ime klijenata Plasiranje financijskih instrumenata bez obveze preuzimanja Upravljanje višestranačkim sustavima trgovanja	18 %

Poslovna linija	Popis djelatnosti	Postotak
Brokerski poslovi sa stanovništvom (poslovi s pojedinim fizičkim osobama ili s malim i srednje velikim subjektima koji zadovoljavaju kriterije navedene u članku 79. za kategoriju izloženosti stanovništvu)	Primanje i slanje naloga u vezi s jednim financijskim instrumentom ili više njih Izvršavanje naloga u ime klijenata Plasiranje financijskih instrumenata bez obveze preuzimanja	12 %
Poslovno bankarstvo	Primanje depozita i ostalih povratnih sredstava Kreditiranje Financijski lizing Garancije i preuzete obveze	15 %
Poslovanje sa stanovništvom (poslovi s pojedinim fizičkim osobama ili s malim i srednje velikim subjektima koji zadovoljavaju kriterije navedene u članku 79. za kategoriju izloženosti stanovništvu)	Primanje depozita i ostalih povratnih sredstava Kreditiranje Financijski lizing Garancije i preuzete obveze	12 %
Plaćanje i namira	Usluge prijenosa novca Izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja	18 %
Posredničke usluge	Čuvanje i upravljanje financijskim instrumentima za račun klijenata, uključujući skrbništvo i povezane usluge kao što su upravljanje gotovinom/kolateralom	15 %
Upravljanje imovinom	Upravljanje portfeljima Upravljanje društvima za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire Ostali oblici upravljanja imovinom	12 %

3. Nadležna tijela mogu kreditnoj instituciji odobriti da izračunava svoj kapitalni zahtjev za operativni rizik upotrebljavajući alternativni standardizirani pristup, kako je navedeno u točkama od 5. do 11.

2. NAČELA ZA RASPOREĐIVANJE POSLOVNIH LINIJA

4. Kreditne institucije moraju razviti i dokumentirati posebne politike i kriterije za raspoređivanje relevantnog pokazatelja za tekuće poslovne linije i djelatnosti u standardizirani okvir. Ti se kriteriji moraju preispitivati i po potrebi prilagođavati novim ili promjenljivim poslovnim djelatnostima i rizicima. Načela za raspoređivanje poslovnih linija su:

(a) sve djelatnosti moraju se rasporediti u poslovne linije na međusobno isključujući i zajednički iscrpljujući način;

(b) svaka djelatnost koja se ne može odmah rasporediti u okvir poslovnih linija, već predstavlja pomoćnu funkciju neke djelatnosti uključene u okvir, mora se rasporediti u poslovnu liniju koju podupire. Ako pomoćna djelatnost podupire više od jedne poslovne linije, mora se upotrijebiti kriterij objektivnog raspoređivanja;

(c) ako se djelatnost ne može rasporediti u određenu poslovnu liniju, mora se upotrijebiti poslovna linija koja daje najveći mogući postotak. Ista poslovna linija jednako se primjenjuje na sve povezane pomoćne djelatnosti;

(d) kreditne institucije mogu upotrebljavati interne metode određivanja cijena kako bi rasporedile relevantni pokazatelj između poslovnih linija. Troškovi koji nastanu u jednoj poslovnoj liniji, a koji se mogu pripisati drugoj poslovnoj liniji, mogu se preraspodijeliti u poslovnu liniju kojoj pripadaju, na primjer, upotrebom tretmana zasnovanog na internom prijenosu troškova između dviju poslovnih linija;

(e) raspoređivanje djelatnosti u poslovne linije za potrebe kapitalnih zahtjeva za operativni rizik mora biti u skladu s kategorijama koje se upotrebljavaju za kreditni i tržišni rizik;

(f) više rukovodstvo odgovorno je za politiku raspoređivanja, pod kontrolom upravljačkih tijela kreditne institucije; i

(g) proces raspoređivanja u poslovne linije mora podlijegati objektivnom preispitivanju.

3. ALTERNATIVNI POKAZATELJI ZA NEKE POSLOVNE LINIJE

3.1. **Modaliteti**

5. Nadležna tijela mogu kreditnoj instituciji odobriti da upotrijebi alternativni relevantni pokazatelj za poslovne linije: poslovanje sa stanovništvom i poslovno bankarstvo.

6. Relevantni pokazatelj za te poslovne linije je normalizirani pokazatelj prihoda, koji je jednak trogodišnjem prosjeku ukupnog nominalnog iznosa kredita i predujmova, pomnoženom s 0,035.

7. Za poslovne linije poslovanja sa stanovništvom i/ili poslovnog bankarstva, krediti i predujmovi sastoje se od ukupnih povučenih iznosa u odgovarajućim kreditnim portfeljima. Za poslovnu liniju poslovnog bankarstva uključuju se i vrijednosni papiri koji se drže u knjizi instrumenata kojima se ne trguje.

3.2. **Uvjeti**

8. Odobrenje upotrebe alternativnih relevantnih pokazatelja podliježe uvjetima iz točaka od 9. do 11.

3.2.1. Opći uvjet

9. Kreditna institucija zadovoljava kriterije za priznavanje navedene u točki 12.

3.2.2. Posebni uvjeti koji se odnose na poslovanje sa stanovništvom i poslovno bankarstvo

10. Kreditna institucija pretežno se bavi poslovanjem sa stanovništvom i/ili poslovnim bankarstvom, koji čine najmanje 90 % njezinih prihoda.

11. Kreditna institucija može dokazati nadležnim tijelima da je značajni udjel njezinih poslova sa stanovništvom i/ili poslovnog bankarstva sastavljen od kredita koji su povezani s velikom vjerojatnošću neispunjavanja obveza (PD) te da alternativni standardizirani pristup daje poboljšanu osnovu za procjenjivanje operativnog rizika.

4. KVALIFIKACIJSKI UVJETI

12. Povrh općih standarda za upravljanje rizicima navedenih u članku 22. i Prilogu V., kreditne institucije moraju zadovoljavati kvalifikacijske uvjete navedene u daljnjem tekstu. Zadovoljavanje ovih uvjeta utvrđuje se imajući u vidu veličinu i opseg djelatnosti kreditne institucije i načelo proporcionalnosti.

(a) Kreditne institucije imaju dobro dokumentiran sustav procjenjivanja operativnog rizika i upravljanja operativnim rizikom, s jasnim odgovornostima dodijeljenima za taj sustav. One utvrđuju svoje izloženosti prema operativnom riziku i prate relevantne podatke o operativnom riziku, uključujući podatke o značajnim gubicima. Ovaj sustav podliježe redovitom neovisnom preispitivanju.

(b) Sustav procjenjivanja operativnog rizika mora biti čvrsto integriran u procese kreditne institucije za upravljanje rizicima. Njegovi rezultati moraju biti sastavni dio procesa za nadziranje i kontroliranje profila rizičnosti za operativni rizik kreditne institucije.

(c) Kreditne institucije uspostavljaju sustav obavješćivanja rukovodstva koji osigurava izvješća o operativnom riziku relevantnim funkcijama unutar kreditne institucije. Kreditne institucije imaju postupke za poduzimanje odgovarajućih mjera u skladu s informacijama sadržanima u izvješćima rukovodstvu.

DIO 3.

Napredni pristupi

1. KVALIFIKACIJSKI UVJETI

1. Da bi bile prihvatljive za napredni pristup, kreditne institucije moraju uvjeriti nadležna tijela da, povrh općih standarda za upravljanje rizicima iz članka 22. i Priloga V., zadovoljavaju kvalifikacijske uvjete navedene u daljnjem tekstu.

1.1. **Kvalitatitivni standardi**

2. Interni sustav kreditne institucije za mjerenje operativnog rizika čvrsto je integriran u njezine dnevne procese upravljanja rizicima.

3. Kreditna institucija mora imati neovisnu funkciju za upravljanje rizikom za operativni rizik.

4. Mora postojati redovito izvješćivanje o izloženostima prema operativnom riziku i iskustvima s gubicima. Kreditna institucija ima postupke za poduzimanje odgovarajućih korektivnih mjera.

5. Sustav kreditne institucije za upravljanje rizicima mora biti dobro dokumentiran. Kreditna institucija ima redovite postupke za osiguravanje usklađenosti i politike za tretman neusklađenosti.

6. Procesi upravljanja operativnim rizikom i sustavi mjerenja operativnog rizika podliježu redovitom preispitivanju koje obavljaju unutarnji i/ili vanjski revizori.

7. Validacija sustava mjerenja operativnog rizika od strane nadležnih tijela uključuje sljedeće elemente:

(a) provjeravanje da interni procesi validacije funkcioniraju na zadovoljavajući način;

(b) osiguravanje da su tokovi podataka i procesi povezani sa sustavom mjerenja rizika pregledni i dostupni.

1.2. **Kvantitativni standardi**

1.2.1. Proces

8. Kreditne institucije izračunavaju svoj kapitalni zahtjev tako da on obuhvaća i očekivane gubitke i neočekivane gubitke, osim ako mogu dokazati da je očekivani gubitak na odgovarajući način obuhvaćen njihovim internim poslovnim praksama. Mjera operativnog rizika mora obuhvaćati potencijalno ozbiljne događaje iz repa distribucije gubitaka, pri čemu se mora postići standard stabilnosti koji je usporediv s 99,9 postotnim intervalom pouzdanosti tijekom jednogodišnjeg razdoblja.

9. Sustav kreditne institucije za mjerenje operativnog rizika mora imati određene ključne elemente kako bi zadovoljio standard stabilnosti naveden u točki 8. Ti elementi moraju uključivati upotrebu internih podataka, eksternih podataka, analizu scenarija i čimbenike koji odražavaju poslovno okruženje te sustave unutarnje kontrole, kako je navedeno u točkama od 13. do 24. Kreditna institucija mora imati dobro dokumentiran pristup za ponderiranje upotrebe ovih četiriju elemenata u svojem cjelokupnom sustavu mjerenja operativnog rizika.

10. Sustav mjerenja rizika obuhvaća glavne pokretače rizika koji utječu na oblik repa distribucije procjena gubitaka.

11. Korelacije u gubicima zbog operativnog rizika između pojedinačnih procjena operativnog rizika mogu se priznati samo ako kreditne institucije mogu dokazati nadležnim tijelima da su njihovi sustavi mjerenja korelacija snažni, da se provode dosljedno i da uzimaju u obzir neizvjesnost koja okružuje bilo koje procjene korelacija, posebno u razdobljima stresa. Kreditna institucija mora vrednovati svoje pretpostavke o korelacijama upotrebljavajući odgovarajuće kvantitativne i kvalitativne tehnike.

12. Sustav mjerenja rizika je interno dosljedan i izbjegava višestruko obračunavanje kvalitativnih procjena ili tehnika za smanjenje rizika priznatih u ostalim područjima okvira adekvatnosti kapitala.

1.2.2. Interni podaci

13. Interno dobivene mjere operativnog rizika zasnivaju se na minimalnom povijesnom promatranom razdoblju od pet godina. Kad kreditna institucija prvi puta prijeđe na upotrebu naprednog pristupa, prihvatljivo je trogodišnje povijesno promatrano razdoblje.

14. Kreditne institucije moraju biti u mogućnosti rasporediti svoje interne povijesne podatke o gubicima u poslovne linije, definirane u dijelu 2., i u vrste događaja, definirane u dijelu 5., te dostaviti te podatke na zahtjev nadležnih tijela. Moraju postojati dokumentirani, objektivni kriteriji za raspoređivanje gubitaka u određene poslovne linije i vrste događaja. Gubici zbog operativnog rizika koji su povezani s kreditnim rizikom te su u prošlosti bili uključeni u interne baze podataka o kreditnom riziku moraju se unijeti u baze podataka o operativnom riziku i zasebno identificirati. Ti gubici ne podliježu kapitalnom zahtjevu za operativni rizik sve dok se tretiraju kao kreditni rizik za potrebe izračuna minimalnih kapitalnih zahtjeva. Gubici zbog operativnog rizika koji su povezani s tržišnim rizicima uključuju se u opseg kapitalnog zahtjeva za operativni rizik.

15. Interni podaci o gubicima kreditne institucije moraju biti sveobuhvatni u smislu da obuhvaćaju sve značajne djelatnosti i izloženosti iz svih odgovarajućih podsustava i geografskih lokacija. Kreditne institucije moraju biti u mogućnosti dokazati da sve isključene djelatnosti ili izloženosti, bilo pojedinačno ili u kombinaciji, ne bi imale značajan učinak na sveukupne procjene rizika. Moraju se utvrditi odgovarajući minimalni pragovi gubitka za prikupljanje internih podataka o gubicima.

16. Osim informacija o iznosu bruto gubitaka, kreditna institucija prikuplja podatke o datumu događaja, bilo kojim nadoknađenim iznosima bruto gubitaka, kao i određene opisne informacije o pokretačima ili uzrocima događaja gubitka.

17. Postoje posebni kriteriji za raspoređivanje podataka o gubicima koji proizlaze iz događaja u centraliziranoj funkciji ili iz djelatnosti koja obuhvaća više poslovnih linija, kao i iz povezanih događaja tijekom vremena.

18. Kreditne institucije moraju imati dokumentirane postupke za procjenjivanje kontinuirane relevantnosti povijesnih podataka o gubicima, uključujući one situacije u kojima je moguće primijeniti zaobilaženje odluka, prilagođena mjerila ili ostale prilagodbe, mjera u kojoj je to moguće primijeniti, te tko je ovlašten donositi takve odluke.

1.2.3. Eksterni podaci

19. Sustav kreditne institucije za mjerenje operativnog rizika upotrebljava relevantne eksterne podatke, posebno ako postoji razlog za vjerovanje da je kreditna institucija izložena neučestalim, no potencijalno ozbiljnim gubicima. Kreditna institucija mora imati sustavni proces za utvrđivanje situacija u kojima se eksterni podaci moraju upotrebljavati, kao i metodologije koje se upotrebljavaju za uključivanje podataka u njezin sustav mjerenja. Uvjeti i prakse za upotrebu eksternih podataka moraju se redovito revidirati, dokumentirati i podvrgavati periodičnom neovisnom preispitivanju.

1.2.4. Analiza scenarija

20. Kreditna institucija upotrebljava analizu scenarija zasnovanu na stručnom mišljenju u vezi s eksternim podacima kako bi ocijenila svoju izloženost prema događajima ozbiljne naravi. Tijekom vremena, ove se procjene moraju vrednovati i ponovno procijeniti pomoću usporedbe sa stvarnim iskustvima s gubicima kako bi se osigurala njihova utemeljenost.

1.2.5. Poslovno okruženje i čimbenici unutarnje kontrole

21. Metodologija kreditne institucije za procjenjivanje rizika na razini cijele tvrtke mora obuhvaćati ključne čimbenike poslovnog okruženja i čimbenike unutarnje kontrole koji mogu promijeniti njezin profil rizičnosti za operativni rizik.

22. Odabir svakog čimbenika mora biti opravdan kao smisleni pokretač rizika, na osnovi iskustva te uključenja stručne prosudbe pogođenih poslovnih područja.

23. Osjetljivost procjena rizika na promjene u čimbenicima i relativno ponderiranje različitih čimbenika moraju biti realno utemeljeni. Osim obuhvaćanja promjena u rizicima zbog poboljšanih kontrola rizika, okvir mora obuhvaćati i potencijalna povećanja rizika zbog veće složenosti poslova ili povećanog opsega poslovanja.

24. Ovaj okvir mora biti dokumentiran i podložan neovisnom preispitivanju unutar kreditne institucije i od strane nadležnih tijela. Tijekom vremena, proces i njegovi rezultati moraju se vrednovati i ponovno procijeniti pomoću usporedbe sa stvarnim internim iskustvima s gubicima i relevantnim eksternim podacima.

2. UČINAK OSIGURANJA I OSTALIH MEHANIZAMA PRIJENOSA RIZIKA

25. Kreditne institucije mogu priznati učinak osiguranja, podložno uvjetima navedenim u točkama od 26. do 29., i ostalih mehanizama prijenosa rizika, ako nadležnim tijelima mogu dokazati da je postignut značajan učinak smanjenja rizika.

26. Pružatelj osiguranja ima odobrenje za pružanje usluga osiguranja ili reosiguranja i ima minimalni rejting za sposobnost plaćanja potraživanja prihvatljive vanjske institucije za kreditnu procjenu, za koji su nadležna tijela utvrdila da je povezan s 3. ili višim stupnjem kreditne kvalitete na temelju pravila za ponderiranje izloženosti prema kreditnim institucijama iz članaka od 78. do 83.

27. Osiguranje i okvir osiguranja kreditne institucije moraju zadovoljavati sljedeće uvjete:

(a) polica osiguranja mora imati početno trajanje od najmanje godinu dana. Za police s preostalim trajanjem manjim od godinu dana, kreditna institucija mora izvršiti odgovarajuće odbitke pri vrednovanju, koji odražavaju sve kraće preostalo trajanje police, do potpunog 100 % odbitka za police s preostalim trajanjem od 90 dana ili kraćim;

(b) polica osiguranja ima minimalni otkazni rok za raskid ugovora od 90 dana;

(c) polica osiguranja ne sadrži isključenja ili ograničenja koja se mogu aktivirati supervizorskim mjerama ili, u slučaju propale kreditne institucije, koja onemogućuju stečajnom ili likvidacijskom upravitelju kreditne institucije da naplati nastalu štetu koju je pretrpjela kreditna institucija ili troškove koje je ona stvorila, osim u vezi s događajima koji su nastali nakon pokretanja stečajnog ili likvidacijskog postupka u vezi s kreditnom institucijom, pod uvjetom da u polici osiguranja postoji mogućnost isključenja novčanih kazni, sankcija ili odšteta koje proizlaze iz aktivnosti nadležnih tijela;

(d) izračuni smanjenja rizika moraju odražavati pokriće osiguranja na način koji je pregledan i u skladu sa stvarnom vjerojatnošću i učinkom gubitka koji se upotrebljava u cjelokupnom utvrđivanju kapitala za operativni rizik;

(e) osiguranje pruža treća strana. U slučaju osiguranja putem vlastitih društava za osiguranje i povezanih društava, izloženost se mora prenijeti na neovisni subjekt koji je treća strana, na primjer putem reosiguranja koje zadovoljava kriterije prihvatljivosti; i

(f) okvir za priznavanje osiguranja razumno je utemeljen i dokumentiran.

28. Metodologija za priznavanje osiguranja obuhvaća sljedeće elemente putem diskonta ili odbitaka pri vrednovanju priznatoga iznosa osiguranja:

(a) preostalo trajanje police osiguranja, ako je kraće od godinu dana, kako je prethodno navedeno;

(b) rok za raskid police, ako je kraći od godinu dana; i

(c) neizvjesnost plaćanja, kao i neusklađenosti u pokriću polica osiguranja.

29. Kapitalno umanjenje koje proizlazi iz priznavanja osiguranja ne smije biti veće od 20 % kapitalnog zahtjeva za operativni rizik prije priznavanja tehnika za smanjenje rizika.

3. ZAHTJEV ZA UPOTREBU NAPREDNOG PRISTUPA NA RAZINI GRUPE

30. Ako napredni pristup namjeravaju upotrijebiti matična kreditna institucija u EU i njezina društva kćeri, ili društva kćeri matičnog financijskog holdinga u EU, zahtjev uključuje opis metodologije koja se upotrebljava za raspoređivanje kapitala za operativni rizik između različitih subjekata grupe.

31. U zahtjevu se navodi namjeravaju li se i kako diversifikacijski učinci uključiti u sustav mjerenja rizika.

DIO 4.

Kombinirana upotreba različitih metodologija

1. UPOTREBA NAPREDNOG PRISTUPA U KOMBINACIJI S OSTALIM PRISTUPIMA

1. Kreditna institucija može upotrebljavati napredni pristup u kombinaciji s pristupom zasnovanim na osnovnom pokazatelju ili standardiziranim pristupom, pod sljedećim uvjetima:

(a) obuhvaćeni su svi operativni rizici kreditne institucije. Nadležna tijela suglasna su s metodologijom koja se upotrebljava za pokriće različitih djelatnosti, geografskih lokacija, pravnih struktura ili ostalih relevantnih podjela utvrđenih na internoj osnovi; i

(b) kvalifikacijski uvjeti, navedeni u dijelovima 2. i 3., zadovoljeni su zasebno za dio djelatnosti koji je obuhvaćen standardiziranim pristupom i dio koji je obuhvaćen naprednim pristupom.

2. Na pojedinačnoj osnovi nadležna tijela mogu nametnuti sljedeće dodatne uvjete:

(a) na datum primjene naprednog pristupa, značajan dio operativnih rizika kreditne institucije obuhvaćen je naprednim pristupom; i

(b) kreditna institucija se obvezuje da će napredni pristup uvesti za značajan dio svojeg poslovanja u vremenskom okviru koji je dogovoren s njezinim nadležnim tijelima.

2. KOMBINIRANA UPOTREBA JEDNOSTAVNOG I STANDARDIZIRANOG PRISTUPA

3. Kreditna institucija može upotrebljavati kombinaciju jednostavnog pristupa i standardiziranog pristupa samo u iznimnim okolnostima, kao što je nedavno preuzimanje novih djelatnosti, što može zahtijevati prijelazno razdoblje za uvođenje standardiziranog pristupa.

4. Kombinirana upotreba pristupa zasnovanog na osnovnom pokazatelju i standardiziranog pristupa uvjetovana je obvezivanjem kreditne institucije da će uvesti standardizirani pristup u vremenskom okviru koji je dogovoren s nadležnim tijelima.

DIO 5.

Klasifikacija vrsta događaja gubitka

Tablica 3.

Kategorija vrste događaja	Definicija
Unutarnja prijevara	Gubici zbog djela počinjenih s namjerom prijevare, zloupotrebe imovine ili zaobilaženja propisa, zakona ili politike poduzeća, isključujući događaje koji proizlaze iz razlikovanja/diskriminacije, u koje je uključena barem jedna interna strana
Vanjska prijevara	Gubici zbog djela počinjenih s namjerom prijevare, zloupotrebe imovine ili zaobilaženja zakona koje je počinila treća strana
Prakse zapošljavanja i sigurnost na radnom mjestu	Gubici koji proizlaze iz djela koja nisu u skladu sa zakonima ili sporazumima o zapošljavanju, zdravlju ili sigurnosti, iz plaćanja odšteta za tjelesne ozljede ili iz događaja koji proizlaze iz razlikovanja/diskriminacije
Klijenti, proizvodi i poslovne prakse	Gubici koji proizlaze iz nenamjernog ili nepažljivog propusta u zadovoljavanju profesionalne obveze prema određenim klijentima (uključujući povjereničke zahtjeve i one koji se odnose na prikladnost), odnosno iz naravi ili strukture proizvoda
Šteta na fizičkoj imovini	Gubici koji proizlaze iz gubitka fizičke imovine ili štete na toj imovini zbog prirodne katastrofe ili drugih događaja
Poslovni poremećaji i pad sustava	Gubici koji proizlaze iz poslovnih poremećaja ili pada sustava
Izvršenje, isporuka i upravljanje procesima	Gubici koji proizlaze iz neuspjelog obavljanja transakcija ili upravljanja procesima, iz odnosa s poslovnim drugim ugovornim strankama i dobavljačima

PRILOG XI.

TEHNIČKI KRITERIJI ZA PREISPITIVANJE I VREDNOVANJE OD STRANE NADLEŽNIH TIJELA

1. Osim kreditnog, tržišnog i operativnog rizika, preispitivanje i vrednovanje koje obavljaju nadležna tijela na temelju članka 124., uključuju sljedeće:

   (a) rezultate testiranja otpornosti na stres koje provode kreditne institucije koje primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting sustavima (IRB pristup);

   (b) izloženost prema riziku koncentracije i upravljanje tim rizikom od strane kreditnih institucija, uključujući njihovo poštivanje zahtjeva utvrđenih u člancima od 108. do 118.;

   (c) snagu, prikladnost i način primjene politika i postupaka koje kreditne institucije provode za upravljanje preostalim rizikom, povezanim s upotrebom priznatih tehnika za smanjenje kreditnog rizika;

   (d) omjer u kojem su vlastita sredstva kreditne institucije u odnosu na imovinu koju je sekuritizirala adekvatna, imajući u vidu ekonomski sadržaj transakcije, uključujući stupanj ostvarenog prijenosa rizika;

   (e) izloženost prema riziku likvidnosti i upravljanje tim rizikom od strane kreditnih institucija;

   (f) utjecaj diversifikacijskih učinaka i način na koji su ti učinci uključeni u sustav mjerenja rizika; i

   (g) rezultate testiranja otpornosti na stres koje provode kreditne institucije koje upotrebljavaju interni model za izračun kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik na temelju Priloga V. Direktivi 2006/49/EZ.

2. Nadležna tijela prate je li kreditna institucija pružila implicitnu potporu sekuritizaciji. Ako se utvrdi da je kreditna institucija pružila implicitnu potporu više od jedanput, nadležna tijela poduzimaju odgovarajuće mjere, koje odražavaju povećana očekivanja da će kreditna institucija pružati daljnju potporu svojoj sekuritizaciji zbog čega neće uspjeti ostvariti značajan prijenos rizika.

3. Radi utvrđivanja koje se obavlja na temelju članka 124. stavka 3., nadležna tijela razmatraju omogućuju li ispravci vrijednosti i rezervacije za pozicije/portfelje u knjizi trgovanja, kako je navedeno u dijelu B Priloga VII. Direktivi 2006/49/EZ, kreditnoj instituciji da u kratkom vremenskom razdoblju proda svoje pozicije ili ih zaštiti od rizika bez da pretrpi značajne gubitke u uobičajenim tržišnim uvjetima.

PRILOG XII.

TEHNIČKI KRITERIJI ZA OBJAVLJIVANJE

DIO 1.

Opći kriteriji

1. Informacija se smatra značajnom za objavljivanje ako bi njezino izostavljanje ili pogrešno navođenje mogli izmijeniti ili utjecati na procjenu ili odluku korisnika koji se oslanja na tu informaciju prilikom donošenja ekonomskih odluka.

2. Informacija se smatra zaštićenom informacijom kreditne institucije ako bi njezino dijeljenje s javnošću ugrozilo konkurentsku poziciju kreditne institucije. To može obuhvaćati informacije o proizvodima ili sustavima koje bi, u slučaju njihova dijeljenja s konkurentima, smanjile vrijednost ulaganja kreditne institucije.

3. Informacija se smatra povjerljivom ako postoje obveze prema klijentima ili ostali odnosi s drugim ugovornim strankama koji kreditnu instituciju obvezuju na povjerljivost.

4. Nadležna tijela zahtijevaju od kreditne institucije da procijeni potrebu da neke ili sve informacije objavljuje češće od jedanput godišnje u svjetlu relevantnih značajki njezina poslovanja, kao što su opseg poslovanja, raspon djelatnosti, prisutnost u različitim državama, uključenost u različite financijske sektore te sudjelovanje u međunarodnim financijskim tržištima i sustavima plaćanja, namire i kliringa. U ovoj se procjeni posebna pažnja posvećuje mogućoj potrebi za učestalijim objavljivanjem informacija utvrđenih u dijelu 2. točki 3. podtočkama (b) i (e) i točki 4. podtočkama od (b) do (e), kao i informacija o izloženosti riziku i ostalim stavkama koje su podložne brzim promjenama.

5. Zahtjev za objavljivanjem iz dijela 2., točaka 3. i 4. osigurava se na temelju članka 72. stavaka 1. i 2.

DIO 2.

Opći zahtjevi

1. Ciljevi i politike kreditne institucije u vezi s upravljanjem rizicima iskazuju se za svaku zasebnu kategoriju rizika, uključujući rizike iz točaka od 1. do 14. Ova objavljivanja uključuju:

   (a) strategije i procese upravljanja tim rizicima;

   (b) strukturu i organizaciju relevantne funkcije za upravljanje rizicima ili ostale odgovarajuće aranžmane;

   (c) opseg i narav sustava izvješćivanja o riziku i sustava mjerenja rizika; i

   (d) politike za zaštitu od rizika i njegovo smanjenje te strategije i procese nadziranja kontinuirane djelotvornosti zaštita od rizika i instrumenata za smanjenje rizika.

2. Sljedeće se informacije objavljuju u vezi s područjem primjene zahtjeva ove Direktive:

   (a) naziv kreditne institucije na koju se primjenjuju zahtjevi ove Direktive;

   (b) prikaz razlika u osnovi konsolidacije za računovodstvene i bonitetne potrebe, s kratkim opisom subjekata koji su:

      i. potpuno konsolidirani;

      ii. konsolidirani na proporcionalnoj osnovi;

iii. odbijeni od vlastitih sredstava; ili

iv. niti konsolidirani niti odbijeni;

(c) sve trenutačne ili predvidljive značajne praktične ili pravne prepreke brzom prijenosu vlastitih sredstava ili otplati obveza između matičnog društva i njegovih društava kćeri;

(d) agregatni iznos za koji su stvarna vlastita sredstva manja od zahtijevanog minimuma u svim društvima kćerima koja nisu uključena u konsolidaciju te naziv ili nazivi tih društava kćeri; i

(e) ako je primjereno, okolnosti primjene odredaba utvrđenih u člancima 69. i 70.

3. Kreditne institucije objavljuju sljedeće informacije u vezi sa svojim vlastitim sredstvima:

(a) sažete informacije o uvjetima glavnih značajki svih stavki vlastitih sredstava i njihovih sastavnih dijelova;

(b) iznos osnovnih vlastitih sredstava uz zasebno objavljivanje svih pozitivnih stavki i odbitaka;

(c) ukupni iznos dopunskih vlastitih sredstava te vlastitih sredstava, u skladu s definicijom iz poglavlja IV. Direktive 2006/49/EZ;

(d) odbitke od temeljnih vlastitih sredstava i dopunskih vlastitih sredstava na temelju članka 66. stavka 2., uz zasebno objavljivanje stavki iz članka 57. točke (q); i

(e) ukupna prihvatljiva vlastita sredstva umanjena za odbitke i limite utvrđene u članku 66.

4. Kreditne institucije objavljuju sljedeće informacije u vezi sa zahtjevima, utvrđenim u člancima 75. i 123., koje moraju ispuniti:

(a) sažetak pristupa kreditne institucije prema procjeni adekvatnosti njezinog internog kapitala za potporu tekućih i budućih djelatnosti;

(b) za kreditne institucije koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom u skladu s člancima od 78. do 83., 8 posto iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za svaku od kategorija izloženosti navedenih u članku 79.;

(c) za kreditne institucije koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom u skladu s člancima od 84. do 89., 8 posto iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za svaku od kategorija izloženosti navedenih u članku 86. Za kategoriju izloženosti stanovništvu, ovaj se zahtjev primjenjuje za svaku od kategorija izloženosti s kojima se podudaraju različite korelacije iz Priloga VII. dijela 1. točaka od 10. do 13. Za kategoriju izloženosti na osnovi vlasničkih vrijednosnih papira, ovaj se zahtjev primjenjuje na:

i. svaki od pristupa predviđenih u Prilogu VII. dijelu 1. točkama od 17. do 26.;

ii. izloženosti kojima se trguje na burzi, izloženosti po vlasničkim ulaganjima koji ne kotiraju na burzi u dovoljno diversificiranim portfeljima, i ostale izloženosti;

iii. izloženosti koje podliježu nadzoru u prijelaznom razdoblju u vezi s kapitalnim zahtjevima; i

iv. izloženosti koje podliježu odredbama o stečenim pravima u vezi s kapitalnim zahtjevima;

(d) minimalne kapitalne zahtjeve izračunane u skladu s člankom 75. točkama (b) i (c); i

(e) minimalne kapitalne zahtjeve izračunane u skladu s člancima od 103. do 105., i zasebno objavljene.

5. Sljedeće se informacije objavljuju u vezi s izloženošću kreditne institucije kreditnom riziku druge ugovorne stranke, kako je definirano u Prilogu III. dijelu 1.:

(a) opis metodologije koja se upotrebljava za određivanje internog kapitala i kreditnih limita za kreditne izloženosti prema drugoj ugovornoj stranci;

(b) opis politika za osiguravanje kolaterala i formiranje kreditnih rezervi;

(c) opis politika u vezi s izloženostima prema korelacijskom riziku;

(d) opis učinka iznosa kolaterala koji bi kreditna institucija morala osigurati u slučaju pogoršanja njezinog kreditnog rejtinga;

(e) bruto pozitivna fer vrijednost ugovora, koristi od netiranja, netirana tekuća kreditna izloženost, kolateral koji drži institucija i neto kreditna izloženost po transakcijama izvedenicama. Neto kreditna izloženost po transakcijama izvedenicama je kreditna izloženost po transakcijama izvedenicama, nakon što se u obzir uzmu i koristi od pravno provedivih sporazuma o netiranju i aranžmana o kolateralu;

(f) mjere za iznos izloženosti prema metodama navedenim u dijelovima od 3. do 6. Priloga III., ovisno o tome koja je metoda primjenljiva;

(g) zamišljena vrijednost zaštita od rizika u obliku kreditnih izvedenica, kao i distribucija tekuće kreditne izloženosti prema vrstama kreditnih izloženosti;

(h) transakcije kreditnim izvedenicama (zamišljena vrijednost), podijeljene na one koje se upotrebljavaju za vlastiti kreditni portfelj kreditne institucije te one koje se upotrebljavaju u njezinim djelatnostima posredovanja, uključujući distribuciju upotrijebljenih proizvoda kreditnih izvedenica, dodatno raščlanjenih na kupljenu i prodanu zaštitu unutar svake skupine proizvoda; i

(i) procjena vrijednosti α ako je kreditna institucija dobila odobrenje nadležnih tijela da procjenjuje vrijednost α.

6. Sljedeće se informacije objavljuju u vezi s izloženošću kreditne institucije kreditnom riziku i razrjeđivačkom riziku:

(a) definicije „dospjelog nenaplaćenog” i „umanjenog” za potrebe računovodstva;

(b) opis pristupa i metoda koje se upotrebljavaju za utvrđivanje ispravaka vrijednosti i rezervacija;

(c) ukupni iznos izloženosti nakon uračunavanja prijeboja i bez uzimanja u obzir učinaka smanjenja kreditnog rizika te prosječni iznos izloženosti tijekom razdoblja, raščlanjen na različite vrste kategorija izloženosti;

(d) geografska distribucija izloženosti, raščlanjena na značajna područja prema značajnim kategorijama izloženosti, po potrebi, uz dodatne podrobnosti;

(e) distribucija izloženosti prema gospodarskim djelatnostima ili vrstama drugih ugovornih stranaka, raščlanjena na kategorije izloženosti, po potrebi, uz dodatne podrobnosti;

(f) raščlamba svih izloženosti prema preostalom roku do dospijeća, raščlanjenih na kategorije izloženosti, po potrebi, uz dodatne podrobnosti;

(g) prema značajnim gospodarskim djelatnostima ili vrstama drugih ugovornih stranaka, iznos:

i. umanjenih izloženosti i dospjelih nenaplaćenih izloženosti, zasebno iskazanih;

ii. ispravaka vrijednosti i rezervacija; i

iii. troškova za ispravke vrijednosti i rezervacije tijekom razdoblja;

(h) iznos umanjenih izloženosti i dospjelih nenaplaćenih izloženosti, zasebno iskazanih, raščlanjenih na značajna geografska područja, uključujući, ako je moguće, iznose ispravaka vrijednosti i rezervacija povezanih sa svakim geografskim područjem;

(i) usklađivanje promjena u ispravcima vrijednosti i rezervacijama za umanjene izloženosti, prikazane zasebno. Informacije obuhvaćaju:

i. opis vrste ispravaka vrijednosti i rezervacija;

ii. početna stanja;

iii. iznose smanjenja formiranih rezervacija tijekom razdoblja;

iv. iznose izdvojene ili ukinute za procijenjene vjerojatne gubitke po izloženostima tijekom razdoblja, bilo koje druge ispravke, uključujući one koji proizlaze iz tečajnih razlika, poslovnih kombinacija, preuzimanja i prodaje društava kćeri te prijenosa između rezervacija; i

v. završna stanja.

Ispravci vrijednosti i nadoknade, koji se knjiže izravno u računu dobiti i gubitka, objavljuju se zasebno.

7. Za kreditne institucije koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom u skladu s člancima od 78. do 83., sljedeće se informacije objavljuju za svaku od kategorija izloženosti navedenih u članku 79.:

(a) nazivi imenovanih vanjskih institucija za kreditnu procjenu i agencija za kreditiranje izvoza te razlozi za bilo koje promjene;

(b) kategorije izloženosti za koje se upotrebljava svaka vanjska institucija za kreditnu procjenu ili agencija za kreditiranje izvoza;

(c) opis procesa koji se upotrebljava za prijenos kreditnih procjena izdavatelja i izdanja na stavke koje nisu uključene u knjigu trgovanja;

(d) povezivanje eksternog rejtinga svake imenovane vanjske institucije za kreditnu procjenu ili agencije za kreditiranje izvoza sa stupnjevima kreditne kvalitete koji su utvrđeni u Prilogu VI., uzimajući u obzir da se ova informacija ne mora objaviti ako kreditna institucija poštuje standardno povezivanje koje objavljuje nadležno tijelo; i

(e) iznosi izloženosti i iznosi izloženosti nakon smanjenja kreditnog rizika, povezani sa svakim stupnjem kreditne kvalitete utvrđenim u Prilogu VI., kao i iznosi odbijeni od vlastitih sredstava.

8. Kreditne institucije koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom u skladu s Prilogom VII., dijelom 1. točkom 6. ili točkama od 19. do 21., objavljuju izloženosti koje su razvrstane u svaku od kategorija u tablici 1. točke 6. Priloga VII., dijela 1. ili izloženosti kojima je dodijeljen jedan od pondera rizika navedenih u točkama od 19. do 21. Priloga VII., dijela 1.

9. Kreditne institucije koje izračunavaju svoje kapitalne zahtjeve u skladu s člankom 75. točkama (b) i (c) objavljuju te zahtjeve zasebno za svaki rizik naveden u tim odredbama.

10. Svaka kreditna institucija koja izračunava svoje kapitalne zahtjeve u skladu s Prilogom V. Direktivi 2006/49/EZ objavljuje sljedeće informacije:

(a) za svaki obuhvaćeni potportfelj:

i. značajke upotrijebljenih modela;

ii. opis testiranja otpornosti na stres koje se primjenjuje na potportfelj;

iii. opis pristupa koji se upotrebljavaju za testiranje prošlih podataka i vrednovanje točnosti i dosljednosti internih modela i procesa modeliranja;

(b) opseg prihvaćanja od strane nadležnog tijela; i

(c) opis omjera i metodologija za poštivanje zahtjeva navedenih u Prilogu VII., dijelu B Direktive 2006/49/EZ.

11. Kreditne institucije objavljuju sljedeće informacije u vezi s operativnim rizikom:

(a) pristupe za procjenu zahtjeva za vlastitim sredstvima za operativni rizik za koje je kreditna institucija dobila priznanje; i

(b) opis metodologije navedene u članku 105., ako je kreditna institucija upotrebljava, uključujući opis relevantnih internih i eksternih čimbenika koji se uzimaju u obzir u pristupu mjerenja kreditne institucije. U slučaju djelomične upotrebe, opseg i obuhvat različitih upotrijebljenih metodologija.

12. Sljedeće se informacije objavljuju glede izloženosti po vlasničkim ulaganjima koja nisu uključena u knjigu trgovanja:

(a) razlikovanje između izloženosti na osnovi njihovih ciljeva, uključujući one kod kojih se očekuju kapitalni dobici i one koje postoje zbog strateških razloga, te pregled upotrijebljenih računovodstvenih tehnika i metodologija vrednovanja, uključujući ključne pretpostavke i prakse koje utječu na vrednovanje, kao i značajne promjene u tim praksama;

(b) bilančna vrijednost, fer vrijednost i, za vrijednosne papire kojima se trguje na burzi, usporedba s tržišnom cijenom kad se ona značajno razlikuje od fer vrijednosti;

(c) vrste, narav i iznosi izloženosti kojima se trguje na burzi, izloženosti po vlasničkim ulaganjima koji ne kotiraju na burzi u dovoljno diversificiranim portfeljima, i ostale izloženosti;

(d) kumulativni realizirani dobici ili gubici koji proizlaze iz prodaje i likvidacije tijekom razdoblja; i

(e) ukupni nerealizirani dobici ili gubici, ukupni latentni dobici ili gubici na osnovi ponovnog vrednovanja te bilo koji od tih iznosa koji je uključen u temeljna ili dopunska vlastita sredstva.

13. O svojim izloženostima prema kamatnom riziku po pozicijama koje nisu uključene u knjigu trgovanja, kreditne institucije objavljuju sljedeće informacije:

(a) narav kamatnog rizika i ključne pretpostavke (uključujući pretpostavke koje se odnose na kreditne predujmove i ponašanje depozita bez dospijeća) te učestalost mjerenja kamatnog rizika; i

(b) promjene u zaradi, ekonomskoj vrijednosti ili drugom relevantnom mjerilu kojim se rukovodstvo koristi za šokove rasta ili pada kamatnih stopa u skladu sa svojom metodom za mjerenje kamatnog rizika, raščlanjenom na valute.

14. Kreditne institucije koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom u skladu s člancima od 94. do 101. objavljuju sljedeće informacije:

(a) opis ciljeva kreditne institucije u vezi s poslovima sekuritizacije;

(b) uloge koje kreditna institucija ima u sekuritizacijskom procesu;

(c) omjer u kojemu je kreditna institucija uključena u svaki od njih;

(d) pristupi za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom koje kreditna institucija upotrebljava za svoje poslove sekuritizacije;

(e) sažetak računovodstvenih politika kreditne institucije za poslove sekuritizacije, uključujući:

i. tretiraju li se transakcije kao prodaje ili kao financiranje;

ii. priznavanje dobiti od prodaje;

iii. ključne pretpostavke za vrednovanje zadržanih kamata; i

iv. tretman sintetskih sekuritizacija, ako nije obuhvaćen drugim računovodstvenim politikama;

(f) nazivi vanjskih institucija za kreditnu procjenu koje se upotrebljavaju za sekuritizaciju te vrste izloženosti za koje se upotrebljava svaka institucija;

(g) ukupni nepodmireni iznos izloženosti koje je kreditna institucija sekuritizirala i koje podliježu sekuritizacijskom okviru (raščlanjen na tradicionalnu i sintetsku sekuritizaciju), prema vrstama izloženosti;

(h) za izloženosti koje je kreditna institucija sekuritizirala i koje podliježu sekuritizacijskom okviru, raščlamba, s obzirom na vrste izloženosti, iznosa umanjenih i dospjelih nenaplaćenih sekuritiziranih izloženosti te gubitaka koje je kreditna institucija priznala tijekom razdoblja;

(i) agregatni iznos zadržanih ili kupljenih sekuritizacijskih pozicija, raščlanjenih na vrste izloženosti;

(j) agregatni iznos zadržanih ili kupljenih sekuritizacijskih pozicija, raščlanjenih na smisleni broj raspona pondera rizika. Zasebno se objavljuju pozicije koje imaju ponder rizika 1 250 % ili su odbijene;

(k) agregatni nepodmireni iznos sekuritiziranih revolving izloženosti, podijeljenih prema inicijatorovom udjelu i ulagačevom udjelu; i

(l) sažetak poslova sekuritizacije tijekom razdoblja, uključujući iznos sekuritiziranih izloženosti (prema vrstama izloženosti), te priznati dobitak ili gubitak od prodaje prema vrstama izloženosti.

DIO 3.

Zahtjevi za priznavanje upotrebe određenih instrumenata ili metodologija

1. Kreditne institucije koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom u skladu s člancima od 84. do 89. objavljuju sljedeće informacije:

(a) prihvaćanje pristupa ili odobreno prijelazno razdoblje od strane nadležnog tijela;

(b) objašnjenje i preispitivanje:

i. strukture internih sustava dodjeljivanja rejtinga i povezanosti između internih i eksternih rejtinga;

ii. upotrebe internih procjena, osim za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom u skladu s člancima od 84. do 89.;

iii. procesa za upravljanje smanjenjem kreditnog rizika i njegovo priznavanje; i

iv. kontrolnih mehanizama za sustave dodjeljivanja rejtinga, uključujući opis neovisnosti, odgovornosti i preispitivanja sustava dodjeljivanja rejtinga;

(c) opis internih procesa dodjeljivanja rejtinga, koji se daje zasebno za sljedeće kategorije izloženosti:

i. središnje države i središnje banke;

ii. institucije;

iii. poduzeća, uključujući mala i srednja poduzeća, izloženosti na osnovi specijaliziranog kreditiranja te kupljena potraživanja od poduzeća;

iv. stanovništvo, za svaku od kategorija izloženosti s kojima se podudaraju različite korelacije iz Priloga VII. dijela 1. točaka od 10. do 13.; i

v. izloženosti na osnovi vlasničkih vrijednosnih papira;

(d) iznosi izloženosti za svaku od kategorija izloženosti navedenih u članku 86. Izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama, institucijama i poduzećima za koje kreditne institucije upotrebljavaju vlastite procjene gubitaka zbog neispunjavanja obveza (LGDs) ili konverzijskih faktora za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, objavljuju se zasebno od izloženosti za koje kreditne institucije ne upotrebljavaju takve procjene;

(e) za svaku od kategorija izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama, institucijama, poduzećima i izloženosti na osnovi vlasničkih vrijednosnih papira, i na temelju dovoljnog broja razreda dužnika (uključujući neispunjavanje obveza) kako bi se omogućila smislena diferencijacija kreditnog rizika, kreditne institucije objavljuju:

i. ukupne izloženosti (za kategorije izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama, institucijama i poduzećima, zbroj nepodmirenih kredita i iznosa izloženosti za nepovučene preuzete obveze; za vlasničke vrijednosne papire, nepodmireni iznos);

ii. za kreditne institucije koje upotrebljavaju vlastite procjene LGD-a za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, prosječni LGD ponderiran izloženošću, u postocima;

iii. prosječni ponder rizika ponderiran izloženošću; i

iv. za kreditne institucije koje upotrebljavaju vlastite procjene konverzijskih faktora za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, iznos nepovučenih preuzetih obveza i prosječni iznosi izloženosti ponderirani izloženošću za svaku kategoriju izloženosti;

(f) za kategoriju izloženosti stanovništvu i za svaku od kategorija definiranih u točki (c) podtočki iv., objavljivanja navedena u prethodnoj točki (e) (ako je primjereno, na osnovi skupa) ili analizu izloženosti (nepodmireni krediti i iznosi izloženosti za nepovučene preuzete obveze) u odnosu na dovoljan broj kategorija očekivanih gubitaka (EL) kako bi se omogućila smislena diferencijacija kreditnog rizika (ako je primjereno, na osnovi skupa);

(g) stvarni ispravci vrijednosti u prethodnom razdoblju za svaku kategoriju izloženosti (za izloženosti stanovništvu, za svaku od kategorija definiranih u točki (c) podtočki iv. i kako se oni razlikuju od prošlog iskustva;

(h) opis čimbenika koji su utjecali na iskustvo s gubicima u prethodnom razdoblju (na primjer, je li kreditna institucija imala stope neispunjavanja obveza koje su više od prosjeka, ili LGD-ove i konverzijske faktore koji su viši od prosjeka); i

(i) procjene kreditne institucije u odnosu na stvarne rezultate tijekom duljeg razdoblja. To minimalno uključuje informacije o procjenama gubitaka u odnosu na stvarne gubitke u svakoj kategoriji izloženosti (za izloženosti stanovništvu, za svaku od kategorija definiranih u točki (c) podtočki iv. tijekom razdoblja koje je dovoljno dugo za smislenu procjenu kvalitete internih procesa dodjeljivanja rejtinga za svaku kategoriju izloženosti (za izloženosti stanovništvu, za svaku od kategorija definiranih u točki (c) podtočki iv. Po potrebi, kreditne institucije to dodatno raščlanjuju kako bi dobile analizu vjerojatnosti neispunjavanja obveza (PD) i, za kreditne institucije koje upotrebljavaju vlastite procjene LGD-a i/ili konverzijskih faktora, rezultate LGD-a i konverzijskih faktora u odnosu na procjene koje su dane u prethodno navedenim objavljivanjima kvantitativne procjene rizika.

U smislu točke (c), opis uključuje vrste izloženosti uključene u kategoriju izloženosti, definicije, metode i podatke za procjenu i validaciju PD-a, te ako je primjereno, LGD-a i konverzijskih faktora, uključujući pretpostavke koje se upotrebljavaju za dobivanje ovih varijabli, te opis značajnih odstupanja od definicije neispunjavanja obveza navedene u Prilogu VII. dijelu 4. točkama od 44. do 48., uključujući široke segmente pod utjecajem takvih odstupanja.

2. Kreditne institucije koje primjenjuju tehnike smanjenja kreditnog rizika objavljuju sljedeće informacije:

(a) politike i procese za bilančno i izvanbilančno netiranje te omjer u kojem subjekt upotrebljava bilančno i izvanbilančno netiranje;

(b) politike i procese za vrednovanje kolaterala i upravljanje kolateralom;

(c) opis glavnih vrsta kolaterala koje kreditna institucija preuzima;

(d) glavne vrste garanata i drugih ugovornih stranaka za kreditne izvedenice te njihovu kreditnu sposobnost;

(e) informacije o koncentracijama tržišnog i kreditnog rizika unutar preuzetog smanjenja kreditnog rizika;

(f) za kreditne institucije koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom u skladu s člancima od 78. do 83. ili člancima od 84. do 89., ali ne obavljaju svoje vlastite procjene LGD-a ili konverzijskih faktora u odnosu na kategoriju izloženosti, zasebno za svaku kategoriju izloženosti, ukupni iznos izloženosti (po potrebi, nakon bilančnog ili izvanbilančnog netiranja), koji je pokriven – nakon primjene ispravaka za volatilnost – prihvatljivim financijskim kolateralom i ostalim vrstama prihvatljivog kolaterala; i

(g) za kreditne institucije koje izračunavaju iznose izloženosti ponderirane rizikom u skladu s člancima od 78. do 83. ili člancima od 84. do 89., zasebno za svaku kategoriju izloženosti, ukupni iznos izloženosti (po potrebi, nakon bilančnog ili izvanbilančnog netiranja) koji je pokriven garancijama ili kreditnim izvedenicama. Za kategoriju izloženosti na osnovi vlasničkih vrijednosnih papira ovaj se zahtjev primjenjuje na svaki od pristupa predviđenih u Prilogu VII. dijelu 1. točkama od 17. do 26.

3. Kreditne institucije koje upotrebljavaju pristup naveden u članku 105. za izračun svojih zahtjeva za vlastitim sredstvima za operativni rizik objavljuju opis upotrebe osiguranja za potrebe smanjenja rizika.

PRILOG XIII.

DIO A

Direktive stavljene izvan snage, zajedno s njihovim naknadnim izmjenama (navedene u članku 158.)

Direktiva 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2000. o početku poslovanja i obavljanju djelatnosti kreditnih institucija

Direktiva 2000/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. kojom se izmjenjuje Direktiva 2000/12/EZ o osnivanju i obavljanju djelatnosti kreditnih institucija

Direktiva 2002/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2002. o dopunskom nadzoru kreditnih institucija, društava za osiguranje i investicijskih društava u financijskom konglomeratu i o izmjeni direktiva Vijeća 73/239/EEZ, 79/267/EEZ, 92/49/EEZ, 92/96/EEZ, 93/6/EEZ i 93/22/EEZ i direktiva 98/78/EZ i 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća

Samo članak 29. stavak 1. točke (a) i (b), članak 29. stavak 2., članak 29. stavak 4. točke (a) i (b), članak 29. stavak 5., članak 29. stavak 6., članak 29. stavak 7., članak 29. stavak 8., članak 29. stavak 9., članak 29. stavak 10., članak 29. stavak 11.

Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata kojom se izmjenjuje direktive Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktiva 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 93/22/EEZ

Samo članak 68.

Direktiva Komisije 2004/69/EZ od 27. travnja 2004. kojom se izmjenjuje Direktiva 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu definicije „multilateralnih razvojnih banaka”

Direktiva 2005/1/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2005. kojom se izmjenjuju direktive Vijeća 73/239/EEZ, 85/611/EEZ, 91/675/EEZ, 92/49/EEZ i 93/6/EEZ te direktive 94/19/EZ, 98/78/EZ, 2000/12/EZ, 2001/34/EZ, 2002/83/EZ i 2002/87/EZ radi uspostavljanja nove organizacijske strukture odbora za financijske usluge

Samo članak 3.

IZMJENE KOJE SE NE STAVLJAJU IZVAN SNAGE

Akt o pristupanju 2003.

DIO B

Rokovi za prijenos u nacionalno zakonodavstvo (navedeni u članku 158.)

Direktiva		Rok za prijenos
Direktiva 2000/12/EZ		- - - - -
Direktiva 2000/28/EZ		27.4.2002.
Direktiva 2002/87/EZ		11.8.2004.
Direktiva 2004/39/EZ		30.4.2006./31.1.2007.
Direktiva 2004/69/EZ		30.6.2004.
Direktiva 2005/1/EZ		13.5.2005.

PRILOG XIV.

KORELACIJSKA TABLICA

Ova Direktiva	Direktiva 2000/12/EZ	Direktiva 2000/28/EZ	Direktiva 2002/87/EZ	Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2005/1/EZ
Članak 1.	Članak 2. stavci 1. i 2.				
Članak 2.	Članak 2. stavak 3. Akt o pristupanju				
Članak 2.	Članak 2. stavak 4.				
Članak 3.	Članak 2. stavci 5. i 6.				
Članak 3. stavak 1., treći podstavak					Članak 3. stavak 2.
Članak 4. stavak 1.	Članak 1. stavak 1.				
Članak 4. stavci od 2. do 5.		Članak 1. stavci od 2. do 5.			
Članak 4. stavci od 7. do 9.		Članak 1. stavci od 6. do 8.			
Članak 4. stavak 10.			Članak 29. stavak 1. točka (a)		
Članak 4. stavci od 11. do 14.	Članak 1. stavci 10., 12. i 13.				
Članak 4. stavci 21. i 22.			Članak 29. stavak 1. točka (b)		
Članak 4. stavak 23.	Članak 1. stavak 23.				
Članak 4. stavci od 45. do 47.	Članak 1. stavci od 25. do 27.				
Članak 5.					
Članak 6.	Članak 4.				
Članak 7.	Članak 8.				
Članak 8.	Članak 9.				
Članak 9. stavak 1.	Članak 5. stavak 1. i Članak 1. stavak 11.				
Članak 9. stavak 2.	Članak 5. stavak 2.				

Ova Direktiva	Direktiva 2000/12/EZ	Direktiva 2000/28/EZ	Direktiva 2002/87/EZ	Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2005/1/EZ
Članak 10.	Članak 5. stavci od 3. do 7.				
Članak 11.	Članak 6.				
Članak 12.	Članak 7.				
Članak 13.	Članak 10.				
Članak 14.	Članak 11.				
Članak 15. stavak 1.	Članak 12.				
Članak 15. stavci 2. i 3.			Članak 29. stavak 2.		
Članak 16.	Članak 13.				
Članak 17.	Članak 14.				
Članak 18.	Članak 15.				
Članak 19. stavak 1.	Članak 16. stavak 1.				
Članak 19. stavak 2.			Članak 29. stavak 3.		
Članak 20.	Članak 16. stavak 3.				
Članak 21.	Članak 16. stavci od 4. do 6.				
Članak 22.	Članak 17.				
Članak 23.	Članak 18.				
Članak 24. stavak 1.	Članak 19. stavci od 1. do 3.				
Članak 24. stavak 2.	Članak 19. stavak 6.				
Članak 24. stavak 3.	Članak 19. stavak 4.				
Članak 25. stavci od 1. do 3.	Članak 20. stavci od 1. do 3., prvi i drugi podstavak				
Članak 25. stavak 3.	Članak 19. stavak 5.				
Članak 25. stavak 4.	Članak 20. stavak 3., treći podstavak				
Članak 26.	Članak 20. stavci od 4. do 7.				

Ova Direktiva	Direktiva 2000/12/EZ	Direktiva 2000/28/EZ	Direktiva 2002/87/EZ	Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2005/1/EZ
Članak 27.	Članak 1. stavak 3., druga rečenica				
Članak 28.	Članak 21.				
Članak 29.	Članak 22.				
Članak 30.	Članak 22. stavci od 2. do 4.				
Članak 31.	Članak 22. stavak 5.				
Članak 32.	Članak 22. stavak 6.				
Članak 33.	Članak 22. stavak 7.				
Članak 34.	Članak 22. stavak 8.				
Članak 35.	Članak 22. stavak 9.				
Članak 36.	Članak 22. stavak 10.				
Članak 37.	Članak 22. stavak 11.				
Članak 38.	Članak 24.				
Članak 39. stavci 1. i 2.	Članak 25.				
Članak 39. stavak 3.					Članak 3. stavak 8.
Članak 40.	Članak 26.				
Članak 41.	Članak 27.				
Članak 42.	Članak 28.				
Članak 43.	Članak 29.				
Članak 44.	Članak 30. stavci od 1. do 3.				
Članak 45.	Članak 30. stavak 4.				
Članak 46.	Članak 30. stavak 3.				
Članak 47.	Članak 30. stavak 5.				
Članak 48.	Članak 30. stavci 6. i 7.				
Članak 49.	Članak 30. stavak 8.				

Ova Direktiva	Direktiva 2000/12/EZ	Direktiva 2000/28/EZ	Direktiva 2002/87/EZ	Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2005/1/EZ
Članak 50.	Članak 30. stavak 9., prvi i drugi podstavak				
Članak 51.	Članak 30. stavak 9.,treći podstavak				
Članak 52.	Članak 30. stavak 10.				
Članak 53.	Članak 31.				
Članak 54.	Članak 32.				
Članak 55.	Članak 33.				
Članak 56.	Članak 34. stavak 1.				
Članak 57.	Članak 34. stavak 2., prvi podstavak i članak 34. stavak 2. točka 2., druga rečenica		Članak 29. stavak 4. točka (a)		
Članak 58.			Članak 29. stavak 4. točka (b)		
Članak 59.			Članak 29. stavak 4. točka (b)		
Članak 60.			Članak 29. stavak 4. točka (b)		
Članak 61.	Članak 34. stavci 3. i 4.				
Članak 63.	Članak 35.				
Članak 64.	Članak 36.				
Članak 65.	Članak 37.				
Članak 66. stavci 1. i 2.	Članak 38. stavci 1. i 2.				
Članak 67.	Članak 39.				
Članak 73.	Članak 52. stavak 3.				
Članak 106.	Članak 1. stavak 24.				
Članak 107.	Članak 1. stavak 1., treći podstavak				
Članak 108.	Članak 48. stavak 1.				

Ova Direktiva	Direktiva 2000/12/EZ	Direktiva 2000/28/EZ	Direktiva 2002/87/EZ	Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2005/1/EZ
Članak 109.	Članak 48. stavak 4., prvi podstavak				
Članak 110.	Članak 48. stavci od 2. do 4., drugi podstavak				
Članak 111.	Članak 49. stavci od 1. do 5.				
Članak 113.	Članak 49. stavci 4., 6. i 7.				
Članak 115.	Članak 49. stavci 8. i 9.				
Članak 116.	Članak 49. stavak 10.				
Članak 117.	Članak 49. stavak 11.				
Članak 118.	Članak 50.				
Članak 120.	Članak 51. stavci 1., 2. i 5.				
Članak 121.	Članak 51. stavak 4.				
Članak 122. stavci 1. i 2.	Članak 51. stavak 6.		Članak 29. stavak 5.		
Članak 125.	Članak 53. stavci 1. i 2.				
Članak 126.	Članak 53. stavak 3.				
Članak 128.	Članak 53. stavak 5.				
Članak 133. stavak 1.	Članak 54. stavak 1.		Članak 29. stavak 7. točka (a)		
Članak 133. stavci 2. i 3.	Članak 54. stavci 2. i 3.				
Članak 134. stavak 1.	Članak 54. stavak 4., prvi podstavak				
Članak 134. stavak 2.	Članak 54. stavak 4., drugi podstavak				
Članak 135.			Članak 29. stavak 8.		
Članak 137.	Članak 55.				
Članak 138.			Članak 29. stavak 9.		

Ova Direktiva	Direktiva 2000/12/EZ	Direktiva 2000/28/EZ	Direktiva 2002/87/EZ	Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2005/1/EZ
Članak 139.	Članak 56. stavci od 1. do 3.				
Članak 140.	Članak 56. stavci od 4. do 6.				
Članak 141.	Članak 56. stavak 7.		Članak 29. stavak 10.		
Članak 142.	Članak 56. stavak 8.				
Članak 143.			Članak 29. stavak 11.		Članak 3. stavak 10.
Članak 150.	Članak 60. stavak 1.				
Članak 151.	Članak 60. stavak 2.				Članak 3. stavak 10.
Članak 158.	Članak 67.				
Članak 159.	Članak 68.				
Članak 160.	Članak 69.				
Prilog I. točke od 1. do 14., osim zadnjeg stavka	Prilog I.				
Prilog I., zadnji stavak				Članak 68.	
Prilog II.	Prilog II.				
Prilog III.	Prilog III.				
Prilog IV.	Prilog IV.				